

Pilgrims of Hope

Journeying through 'Laudato Si'

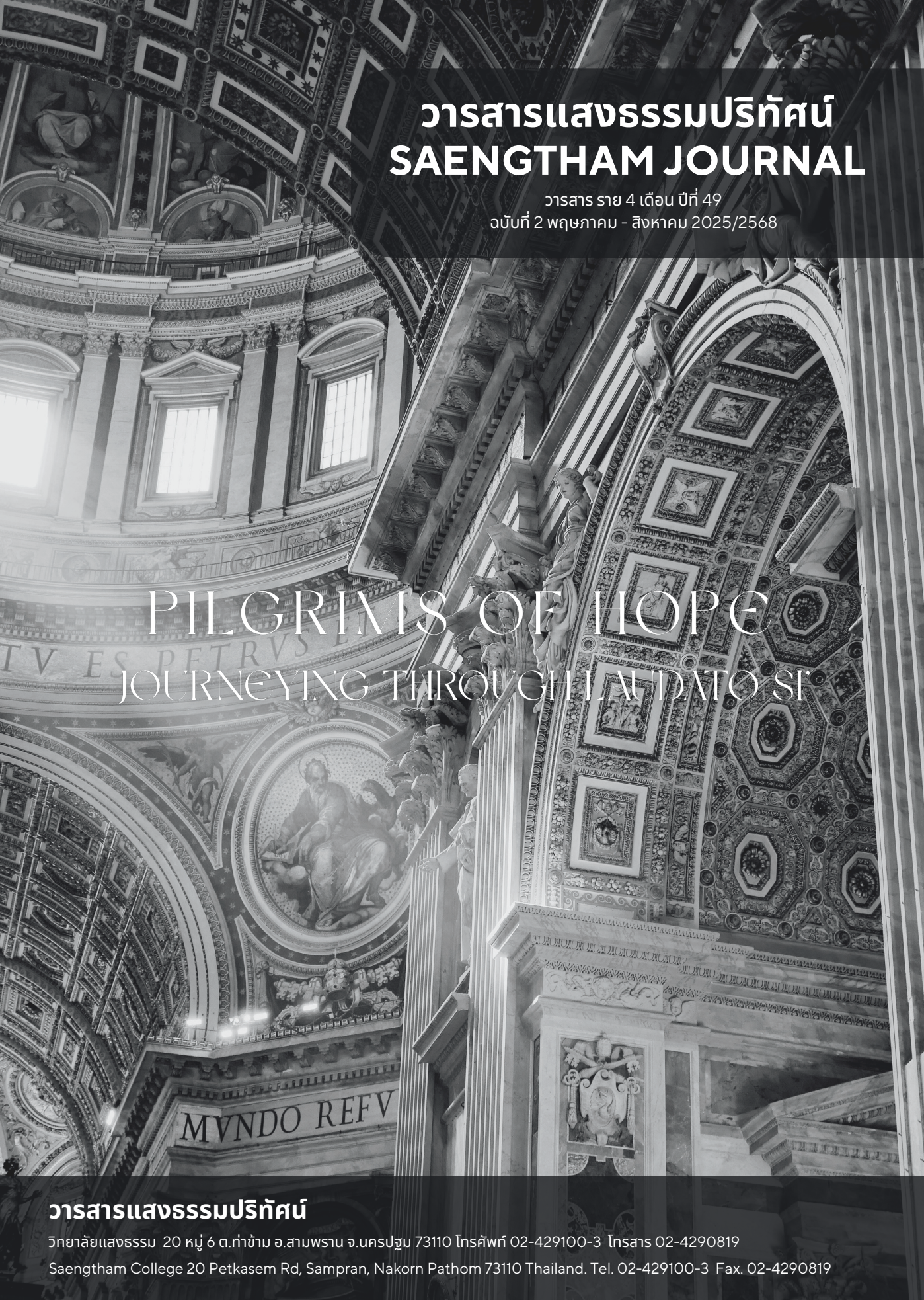
วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 49

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2025/2568

Leone PP. XIV

8 maggio 2025

วารสารแสงธรรมปริทัศน์ SAENGTHAM JOURNAL

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 49
ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2025/2568

PILGRIMS OF HOPE JOURNEYING THROUGH LAUDATO SI

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วิทยาลัยแสงธรรม 20 หมู่ 6 ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110 โทรศัพท์ 02-429100-3 โทรสาร 02-4290819

Saengtham College 20 Petkasem Rd, Sampran, Nakorn Pathom 73110 Thailand. Tel. 02-429100-3 Fax. 02-4290819

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 49 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2025/2568

เจ้าของ	วิทยาลัยแสงธรรม
คณะที่ปรึกษา	อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ คณบดีคณะศาสนศาสตร์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการ และ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการในด้านเทววิทยา ปรัชญา และการศึกษาคาทอลิก 2. เพื่อเป็นสื่อกลางความรู้ และความสัมพันธ์อันดีทางด้านศาสนา

คณะผู้ทรงคุณวุฒิ

หมวดกระแสเรียก	บาทหลวง ผศ.เจริญ ว่องประชาณุกุล
หมวดการศึกษาคาทอลิก	บาทหลวง เดชา อภรณ์รัตน์ บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ บาทหลวง ดร.เอกรัตน์ หอมประทุม บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ ภคินี ดร.ชวลา เวชยันต์ ภคินี ดร.น้ำทิพย์ งามสุทธา ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์ ผศ.ดร.ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน
หมวดกฎหมายคริสต์ศาสนา	บาทหลวง ดร.ประจักษ์ บุญเผ่า บาทหลวง สักรินทร์ ศิริบรรเทิง บาทหลวง ชิตพล แซ่โล้ว
หมวดคำสอนคริสต์ศาสนา	มุขนายก วีระ อภรณ์รัตน์ บาทหลวง ผศ.ดร.วัชศิลป์ กฤษเจริญ บาทหลวง ทศมะ กิจประยูร บาทหลวง นุพันธ์ ทศมาลี อาจารย์ สุดหทัย นิยมธรรม
หมวดจริยศาสตร์	บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา บาทหลวง ดร.พิเชฐ แสงเทียน บาทหลวง นัฏฐวี กังกั๋ง
หมวดชีวิตด้านจิตใจ	บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร
หมวดปรัชญา	บาทหลวง ดร.อักษติน สุทธิโย ปิโตโย บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ วนาโรจน์สุวิช บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ บาทหลวง ผศ.ดร.วุฒิชัย อ่องนาวา บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน
หมวดพระคัมภีร์	มุขนายก ดร.เลื้อชัย ธาตุวิสัย บาทหลวง ผศ.ทศไนย์ คมกฤษ บาทหลวง สมเกียรติ ตรีนิกร บาทหลวง ธรรมรัตน์ เรือนงาม บาทหลวง ดร.ทัศนุ หัตถการกุล บาทหลวง สมชาย เกษี
หมวดพระสังฆธรรม	บาทหลวง ผศ.ดร.พรังซิส ไก่ส์ บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ บาทหลวง สหพล ตั้งถาวร บาทหลวง เกรียงชัย ตริมิตรคา บาทหลวง สุพัฒน์ หลิวสิริ บาทหลวง วิทยา เลิศทองศักดิ์

หมวดพิธีกรรม	มุนายก ไตรรงค์ มุลตรี บาทหลวง เคลาดิโอ เบร์ตูลอร์ บาทหลวง ผศ.เชษฐา ไชยเดช บาทหลวง อนุสรณ์ แก้วขจร
หมวดประวัติศาสตร์คริสต์ศาสนา	บาทหลวง ดร.สุรัชย์ ชุมศรีพันธุ์ บาทหลวง อีรพล กอบวิทยากุล
หมวดศาสนสัมพันธ์และคริสต์สัมพันธ์	มุนายก ชูศักดิ์ สิริสุทธิ บาทหลวง เสนอ ดำเนินสดวง บาทหลวง วุฒิไกร ชินทรนลัย บาทหลวง ดร.แอนโทนี่ ลี ดัก
บรรณาธิการบริหาร	บาทหลวง อีรพล กอบวิทยากุล
บรรณาธิการสร้างสรรค์	ผศ.ดร.ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน
กองบรรณาธิการ	บาทหลวง วิทยา เลิศนงศักดิ์ อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม นายวรัญญู นางาม
จัดพิมพ์โดย	วิทยาลัยแสงธรรม
กำหนดออก	ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้ ประจำเดือนมกราคม - เมษายน ประจำเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ประจำเดือนกันยายน - ธันวาคม
ค่าบำรุงสมาชิก	สมาชิกรายปี ปีละ 300 บาท (จำนวน 3 ฉบับ/ปี) จำหน่ายปลีก ราคาฉบับละ 120 บาท ***สำหรับสมาชิกรายปี*** สามารถโอนเงินค่าสมาชิกเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4 และกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุล และหมายเลขสมาชิก (ถ้ามี) ส่งมาที่ e-mail: parithat@saengtham.ac.th หรือ โทรสาร 0-2429-0819 หรือ โทร. แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีได้ที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์ โทร. 0-2429-0100 ต่อ 624

*** บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ ขอสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย ***
ในกรณีที่ต้องการบทความไปเผยแพร่ กรุณาแจ้งขออนุญาตอย่างเป็นทางการ

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ปีที่ 49 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2025/2568

บทบรรณาธิการ

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน วารสารแสงธรรมปริทัศน์ฉบับนี้ เป็นฉบับที่สองของปี 2568 ซึ่งนำเสนอเรื่อง "Pilgrims of Hope Journeying through Laudato Si" ในบริบทของปีศักดิ์สิทธิ์ 2025 บรรดาผู้จาริกแห่งความหวัง

การเดินทางของเราในฐานะ "ผู้จาริกแห่งความหวัง" ในปีศักดิ์สิทธิ์นี้ ไม่ได้เป็นเพียงการเดินทางฝ่ายจิตวิญญาณเท่านั้น แต่การเดินทางยังหมายถึง การดูแลบ้านที่เราอยู่ร่วมกัน ดังที่พระสันตะปาปาฟรังซิสได้ทรงเตือนเราผ่านพระสมณสาส์น "Laudato Si" ว่าความหวังที่แท้จริงต้องเติบโตควบคู่กับการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและพี่น้องมนุษย์ทุกคน

ในฐานะผู้จาริกแห่งความหวัง เราได้รับเชิญให้มองเห็นว่าการดูแลรักษาโลกใบนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางสู่ความศักดิ์สิทธิ์ เมื่อเราเปิดใจรับพระเมตตาของพระเจ้าผ่านทางพระคุณการุญย์ เราก็จะเปิดใจรับผิดชอบต่อการสร้างสรรค์ของพระองค์ด้วย การฟื้นฟูจิตใจในปีศักดิ์สิทธิ์นี้ จึงเป็นทั้งการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับพระเจ้า กับเพื่อนมนุษย์ และกับธรรมชาติ

ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ฉบับนี้ มีบทความที่กล่าวถึงการจาริกแห่งความหวังเพื่อสรรเสริญพระเจ้า และบทความความหวังที่เป็นพลังเล็ก ๆ อันยิ่งใหญ่ รวมไปถึงประวัติของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจมุมมองพระศาสนจักรในปัจจุบัน และร่วมเดินทางเป็นผู้จาริกแสวงบุญแห่งความหวังได้อย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ นักวิชาการ และนักเขียนทุกท่านที่ร่วมแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ผ่านบทความ ในการเป็นผู้จาริกแห่งความหวัง และขอเชิญชวนผู้อ่านทุกท่านร่วมใจกันในคำภาวนา เพื่อขอพระพรจากพระเป็นเจ้าผ่านทางคำเสนอวิงวอนของพระแม่มารีย์ ได้โปรดประทานพระปรีชาญาณและพระพร เพื่อให้การศึกษาอบรมในสถาบันแสงธรรม และการดูแลรักษาโลกใบนี้ของเราทุกคน เกิดผลดีอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดไป

บรรณาธิการสร้างสรรค์

สารบัญ

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ปีที่ 49 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2025/2568

7 การจาริกแห่งความหวังเพื่อสรรเสริญพระเจ้า
ดร.สุภาวดี นัมคณิสร์

28 ความหวัง: พลังเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่
ดร.พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์

35 From Laudato si' to Laudate Deum :
Pope Francis' legacy of caring for our common home
ธัญภรณ์ ลีกำเนิดไทย

39 จากสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ผู้ยิ่งใหญ่
ถึง สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่14
บาทหลวงนุพันธ์ ทัศนาลี

51 กรุงเอเธนส์ถิ่นกำเนิดของเทววิทยาคริสต์
ศ.กীরติ บุญเจือ, ราชบัณฑิต

63 ความหมายของน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ และเทียนในพิธีกรรม
บาทหลวง ผศ.เชษฐา ไชยเดช

สารบัญ

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ปีที่ 49 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2025/2568

68 คำสอนของบรรดาบิดาจารย์เกี่ยวกับพระนางมารีย์ (4)

บาทหลวง ผศ. ดร.ฟรังซิส ไก้ส์, S.D.B

79 จุดยืนและแนวทางของพระศาสนจักรคาทอลิกใน
การอภิบาลคู่สมรสที่มีเพศเดียวกันที่ได้รับ

สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย

84 ความเข้าใจและแนวทางการอภิบาลคู่สมรสเพศเดียวกัน

ตามกฎหมายบ้านเมือง

คณะกรรมการที่ปรึกษาเทววิทยาของสภาพระสังฆราชคาทอลิก
แห่งประเทศไทย

96 แนะนำหนังสือ สมณสภาเพื่อพระสังฆกรรมสิ่งเก่าและสิ่งใหม่

บาทหลวงนุพันธ์ ทัตมาลี และ บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

105 แนะนำเอกสารสรุปชีนอด พระศาสนจักรที่ก้าวไปด้วยกัน

บาทหลวงนุพันธ์ ทัตมาลี และ บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

การจาริกแห่งความหวัง เพื่อสรรเสริญองค์พระเจ้า

ดร. สุภาวดี นัมคณิสสรณ์¹

บทนำ

มีการอุปมาว่า ชีวิตเปรียบเหมือนกับการเดินทาง ซึ่งในการเดินทางนั้นจะต้องมีจุดหมาย เพราะถ้าชีวิตไร้จุดหมาย ชีวิตก็จะต้องล่องลอยไปตามยถากรรม การกำหนดจุดหมายของชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ จุดหมายของชีวิตก็คือภาพฝันที่เราอยากไปให้ถึงและเราก็จะต้องพยายามขวนขวายใช้ความเพียรจึงจะไปถึงจุดหมายของชีวิตนั้นได้ ถ้าเราลองพิจารณาดูเราจะพบว่า ตั้งแต่เด็กจนเติบโต สิ่งที่เราทำมาโดยตลอดก็คือการพยายามที่จะบรรลุจุดหมายของชีวิตที่ตั้งไว้ ในวัยเรียนเราจะต้องทำคะแนนให้ดีเพื่อจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหรือสอบเข้าคณะที่จะทำให้เรามีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้สูง ๆ หลายคนประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน รวมถึงการมีครอบครัวที่ผาสุก นี่ก็จุดหมายของชีวิตที่ปรารถนาจะไปให้ถึงของคนทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ยังมีมิติที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการเดินทางในชีวิตของเรา นั่นก็คือการเดินทางอันเนื่องมาจากจิตวิญญาณและศาสนาซึ่งการเดินทางเช่นนี้เราเรียกว่า **การจาริกแสวงบุญ** (Pilgrimage) ซึ่งเป็นการเดินทางที่มีจุดหมายเพื่อสั่งสมบุญบารมี หรือเพื่อปฏิบัติกิจตามคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ซึ่งศาสนาต่าง ๆ ก็ล้วนแต่มีเรื่องการเดินทางเป็นส่วนหนึ่งของคำสอนด้วยกันทั้งสิ้น

ความหมายของ การจาริกแสวงบุญ

ในวิกิพีเดีย ได้ให้ความหมายของ การจาริกแสวงบุญ เอาไว้ว่า คือการเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงส่วนตัว หลังจากนั้นผู้แสวงบุญจะกลับสู่ชีวิตประจำวันของตน ผู้แสวงบุญ ซึ่งมาจากภาษาละตินว่า “peregrinus” คือผู้เดินทางซึ่งกำลังเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยทั่วไปแล้ว การเดินทางนี้จะเป็นการเดินทาง ทางกายภาพไปยังสถานที่ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับผู้นับถือลัทธิความเชื่อทางศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

ในคู่มือแสวงบุญปีศักดิ์สิทธิ์ 2025 ก็ได้ให้ความหมายของการจาริกแสวงบุญว่า การจาริกแสวงบุญ (Pilgrimage) หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งศาสนิกชนให้

¹ อดีตอาจารย์อาวุโสประจำศูนย์จริยธรรมวิชาชีพ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ความเคารพนับถือเป็นพิเศษ หรือเดินทางไปหาบุคคลศักดิ์สิทธิ์ผู้เป็นที่เคารพยกย่องของประชาชน การเดินทางนั้นมีเจตนาเพื่อการฟื้นฟูจิตวิญญาณ การอ้อนวอนขอความช่วยเหลือหรือเพื่อขอบคุณจากสิ่งที่ได้รับผ่านการคุ้มครองหรืออ้อนวอนจากเบื้องบน นอกนั้น บางครั้งยังมีเจตนาเพื่อการชดเชยความผิดที่ได้กระทำไว้ในอดีตด้วย เราจึงพบการปฏิบัติเช่นนี้ไม่ใช่เฉพาะในศาสนาคริสต์เท่านั้นแต่ยังปรากฏในศาสนาต่าง ๆ เช่นเดียวกัน

การจาริกแสวงบุญในพุทธศาสนา

การเดินทางจาริกแสวงบุญของชาวพุทธ คือการเดินทางไปดินแดนพุทธภูมิ ซึ่งเป็นการเดินทางของพุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาเพื่อไปสักการะและปฏิบัติธรรมตามสถานที่ศาสนสถาน ศาสนวัตถุที่สำคัญในพระพุทธประวัติที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา ในดินแดนที่เรียกว่าชมพูทวีปสมัยพุทธกาล หรือดินแดนที่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศอินเดียและเนปาล โดยสถานที่สำคัญที่ถือว่าเป็นจุดหมายหลักของชาวพุทธก็คือ สี่วงเวียนสถาน 4 ตำบล ที่ประกอบไปด้วย ลุมพินีสถานที่ประสูติ พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ สารนาถ สถานที่ทรงแสดงปฐมเทศนาและกุสินารา สถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เมื่อพระพุทธองค์จะเสด็จปรินิพพานพระพุทธองค์ได้ตรัสถึงสถานที่เพื่อการระลึกถึงและเจริญในกุศลทั้งหลายให้กุลบุตรผู้มีความศรัทธาควรเห็นอันได้แก่ สี่วงเวียนสถาน 4 ตำบล คือสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน ซึ่งผู้จาริกไปยังเจดีย์สถานด้วยความเลื่อมใสก็จักสามารถเข้าถึงโลกสวรรค์ได้ สี่วงเวียนสถาน 4 แห่งเหล่านี้เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีความศรัทธานั้นมีดังต่อไปนี้คือ

- 1) สี่วงเวียนสถานอันเป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีความศรัทธาด้วยระลึกว่า พระตถาคตประสูติในที่นี้
- 2) สี่วงเวียนสถานอันเป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีความศรัทธาด้วยมาตามระลึกว่าพระตถาคตยังตรัสรู้พระอนุตรธรรมจักรให้เป็นไปในที่นี้
- 3) สี่วงเวียนสถานอันเป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีความศรัทธาด้วยมาตามระลึกว่าพระตถาคตทรงยังอนุตรสัมมาโพธิญาณในที่นี้
- 4) สี่วงเวียนสถานอันเป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีความศรัทธาด้วยมาตามระลึกว่าพระตถาคตเสด็จปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานในที่นี้

การแสวงบุญตามคติทางพระพุทธศาสนาจึงหมายถึง การเดินทางไปนมัสการยังสถานที่สำคัญ ซึ่งทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า การนมัสการสี่วงเวียนสถาน 4 ตำบล (The Four Holy Places) อันประกอบ ด้วยสถานที่ประสูติ สถานที่ตรัสรู้แจ้งพระสัมมาสัมโพธิญาณ สถานที่แสดงพระธรรมเทศนาครั้งแรก และที่ดับขันธปรินิพพาน ซึ่งสถานที่ทั้ง 4 แห่งนี้ คือสถานที่ที่พุทธศาสนิกชนปรารถนาจะเดินทางไปสักการะเพื่อความศรัทธาและความเลื่อมใส ณ สถานที่จริง และสี่วงเวียนสถานทั้ง 4 แห่งนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งความสังเวช ทั้งนี้ก็เพราะว่าสถานที่เหล่านี้

เกี่ยวเนื่องด้วยพุทธประวัติซึ่งพุทธศาสนิกชนควรไปดูเพื่อเตือนใจให้เกิดความไม่ประมาท เพราะพระธรรมและคำสอนของพระพุทธองค์นั้นมีความสำคัญเป็นพิเศษในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความอลเวงวุ่นวาย เพื่อว่าพุทธศาสนิกชนจะได้เร่งประกอบกุศลกรรมและสำหรับผู้มีความศรัทธาจะได้เดินทางจาริกไปชมเพื่อสักการบูชาเพื่อจะนำไปเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ได้อานิสงส์ประการหนึ่งซึ่งการเดินทางไปแสวงบุญจะช่วยเพิ่มคุณค่าหรือเพิ่มบุญกุศลในพระพุทธศาสนา กล่าวคือได้เดินทางไปสักการบูชาและได้ไปสักการะสถานที่จริงพร้อมกับได้นำหลักธรรมะ คือ ความสังเวชใจสลดใจเพื่อไม่ให้ลุ่มหลงอยู่ในความประมาทของการดำเนินชีวิต

นอกจากสังเวชนียสถานทั้ง 4 แห่งแล้ว ยังมีสถานที่สำคัญอื่นๆที่มีความเกี่ยวข้องกันกับพระพุทธเจ้าและประวัติศาสตร์พุทธศาสนาเช่น วัด อาราม หรือแม่น้ำสำคัญในสมัยพุทธกาลที่มีความเกี่ยวข้องและปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา และมีบางแห่งที่ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลกด้วย

ในสมัยอดีต การเดินทางไปสักการะยังสถานที่ต่าง ๆ ในดินแดนพุทธภูมินั้นเป็นไปด้วยความยากลำบากและต้องมีความศรัทธาตั้งมั่นเป็นอย่างมาก จึงจะสามารถไปนมัสการได้ครบทุกแห่ง แต่ในปัจจุบันนี้ การเดินทางมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น และมีวัดพุทธนานาชาติอยู่ตามจุดสำคัญของพุทธสถานโบราณจึงทำให้ชาวพุทธบริษัทจากทั่วโลกนิยมไปนมัสการพุทธสถานยังดินแดนพุทธภูมิเป็นจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี

การจาริกแสวงบุญในศาสนาอิสลาม

ในศาสนาอิสลาม ฮัจญ์ถือเป็นการแสวงบุญอันศักดิ์สิทธิ์ที่มีความสำคัญทางศาสนาอย่างยิ่งสำหรับชาวมุสลิมและถือเป็นหนึ่งในเสาหลักทั้งห้าของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนาพื้นฐานที่กำหนดศรัทธาและแนวทางปฏิบัติของชาวมุสลิม ฮัจญ์เป็นหน้าที่บังคับของมุสลิมผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะแล้วครั้งหนึ่งในชีวิต ซึ่งต้องมีร่างกายและการเงินที่แข็งแรงพอที่จะเดินทางไปยังนครเมกกะอันศักดิ์สิทธิ์ในประเทศซาอุดีอาระเบีย

ชาวมุสลิมจะไปแสวงบุญที่มัสยิดแห่งนี้ครั้งหนึ่งในชีวิตเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีทางศาสนาและแสวงหาความบริสุทธิ์ทางจิตวิญญาณ เชื่อกันว่าการไปแสวงบุญที่มัสยิดแห่งนี้จะทำให้ชาวมุสลิมได้รับการอภัยบาปและเริ่มต้นชีวิตใหม่ การเดินทางครั้งนี้ถือเป็นหนทางที่จะเข้าใกล้พระเจ้าและแสวงหาพรจากพระองค์โดยการเดินทางออกจากบ้านและออกเดินทาง

ชาวมุสลิมจะไปฮัจญ์เพื่อรำลึกถึงการกระทำและพิธีกรรมที่ศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ทรงกระทำระหว่างแสวงบุญครั้งสุดท้ายถือเป็นวิธีเดินตามรอยพระบาทของท่านและเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชนมุสลิมซึ่งแผ่ขยายออกไปนอกบ้านเกิดของตน

การประกอบพิธีฮัจญ์จะจัดขึ้นในช่วงวันพิเศษของเดือน Dhul-Hijjah ซึ่งเป็นเดือนที่สิบสองของปฏิทินอิสลาม โดยพิธีฮัจญ์จะกินเวลาประมาณ 5-6 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 8 ถึงวันที่ 12 หรือ 13 ของเดือน Dhul-Hijjah อย่างไรก็ตามการเตรียมการและพิธีกรรมก่อนถึงวันฮัจญ์อาจใช้เวลาหลายสัปดาห์

ฮัจญ์เป็นการรวมตัวของชาวมุสลิมจากภูมิหลัง วัฒนธรรม และสัญชาติที่แตกต่างกันโดยผู้แสวงบุญทุกคนจะสวมเสื้อผ้าสีขาวเรียบง่าย (อิฮรออม) โดยไม่แบ่งแยกความมั่งคั่งหรือสถานะทางสังคม โดยประสบการณ์ร่วมกันนี้จะส่งเสริมความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันและความเท่าเทียมกันในหมู่ชาวมุสลิมและ เป็นการเตือนใจว่าในสายพระเนตรของอัลลอฮ์นั้น ผู้ศรัทธาทุกคนเท่าเทียมกัน

ฮัจญ์เป็นโอกาสสำหรับการเรียนรู้และการไตร่ตรอง เพราะผู้แสวงบุญจะได้รับฟังการบรรยาย การอภิปราย และการปฏิบัติธรรมทางศาสนาตลอดการเดินทาง พวกเขาจะได้รับความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม หลักการ และคำสอนของศาสนาอิสลาม ประสบการณ์ฮัจญ์ที่เต็มอิมจะช่วยให้ผู้แสวงบุญได้สำรวจตนเองและไตร่ตรองถึงตนเอง ทำให้ผู้แสวงบุญสามารถประเมินชีวิตของตนเอง แสวงหาการเติบโตส่วนบุคคล และสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกให้กับชีวิตของผู้แสวงบุญ

การจาริกแสวงบุญในศาสนาฮินดู

การจาริกแสวงบุญในศาสนาฮินดู ก็เช่นเดียวกับศาสนาอื่นๆ กล่าวคือเป็นการเดินทางไปในสถานที่ที่สามารถเข้าถึงพลังอำนาจทางศาสนา ความรู้ หรือประสบการณ์ได้เป็นพิเศษ การจาริกแสวงบุญของชาวฮินดูนั้นมีรากฐานมาจากคัมภีร์โบราณ ตามคำบอกเล่าของนักวิชาการด้านตำราได้มีการกล่าวถึงการจาริกแสวงบุญของชาวฮินดูครั้งแรกสุดไว้ในคัมภีร์ฤคเวท (ประมาณ 1,500 ปี ก่อนคริสตกาล) ซึ่งได้กล่าววักย่อง “นักเดินทาง” โดยตำราหลายเล่มในเวลาต่อมา เช่น มหาคาพย์มหาภารตะ (ประมาณ 300 ปีก่อนคริสตกาล – 300 ปีก่อนคริสตกาล) และคัมภีร์ปุราณะในตำนานหลายเล่ม (ประมาณ 300–750 ปีก่อนคริสตกาล) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสามารถของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์บางแห่งในการให้พร เช่น สุขภาพ ความมั่งคั่ง ลูกหลาน และการปลดปล่อยหลังความตาย โดยตำราเหล่านี้ได้สั่งให้ผู้แสวงบุญชาวฮินดูทำพิธีกรรมแทนบรรพบุรุษและญาติที่เพิ่งเสียชีวิต จากแหล่งข้อมูลภาษาสันสกฤตรวมไปถึงวรรณกรรมแสดงความศรัทธาจากภาษาถิ่นต่างก็ยกย่องสถานที่บางแห่งและความสามารถอันน่าอัศจรรย์ของสถานที่เหล่านั้น

การจาริกแสวงบุญได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 โดยได้รับความช่วยเหลือจากระบบขนส่งที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเดินทางตามระยะทางจริงถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแสวงบุญ เพราะสิ่งที่สำคัญไม่ใช่เพียงการเยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น แต่คือการออกจากบ้าน โดยศูนย์จาริกแสวงบุญส่วนใหญ่มักจะจัดงานทางศาสนาเป็นระยะๆ ที่เรียกว่าเมลา เพื่อเฉลิมฉลองช่วงเวลาแห่งดวงชะตาหรือวันครบรอบสำคัญ ตัวอย่างเช่น ในปี 2544 ได้มีผู้จาริกแสวงบุญหลายสิบล้านคนเข้าร่วมงาน Kumbh Mela ที่เมืองอัลลาฮาบาดเป็นเวลา 6 สัปดาห์

เนื่องจากพิธีกรรมมีองค์ประกอบที่เหมือนกัน ดังนั้น ผู้จาริกแสวงบุญจากราชสถานตะวันตกจึงไม่รู้สึกละแวกแยกในเมืองแสวงบุญทางตะวันออกของปูรี แม้ว่าภาษาพูดภูมิภาคและ

ภูมิอากาศ ชื่อและรูปลักษณะของเทพเจ้า และอาหารบูชาจะแตกต่างกันเห็นได้ชัดจากที่ผู้แสวงบุญคุ้นเคยที่บ้าน นอกจากนี้ การจาริกแสวงบุญยังช่วยเผยแพร่การปฏิบัติธรรมในภูมิภาคต่างๆ เนื่องจากมีเรื่องเล่าและนิทานเกี่ยวกับพิธีกรรมที่มีประสิทธิผลและน่าดึงดูดใจที่แพร่กระจายไปพร้อมกับผู้จาริกแสวงบุญ

สถานที่จาริกแสวงบุญก็มักจะตั้งอยู่ในจุดที่มีความงดงามทางธรรมชาติซึ่งเชื่อกันว่าเป็นที่พอใจของทั้งเทพเจ้าและมนุษย์ นักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมได้นำตำนานเกี่ยวกับภูมิประเทศอันศักดิ์สิทธิ์มาใช้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ชาวอินดูนำแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนมาใช้ คำว่าศูนย์จาริกแสวงบุญในภาษาสันสกฤตและฮินดีคือ tirtha ซึ่งแปลว่าจุดข้ามแม่น้ำ แนวคิดเรื่องจุดข้ามแม่น้ำมักเกี่ยวข้องกับศูนย์จาริกแสวงบุญ ไม่ใช่เพียงเพราะหลายแห่งตั้งอยู่บนริมฝั่งแม่น้ำเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่เปรียบเทียบสำหรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่อีกฟากหนึ่งของปัญหาทางโลกหรือหลุดพ้นจากวัฏจักรแห่งการเกิดและการตายที่ไม่มีวันจบสิ้นอีกด้วย

การจาริกแสวงบุญในคริสต์ศาสนา

การจาริกแสวงบุญในศาสนาคริสต์คือการเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาและความใกล้ชิดกับพระเจ้าหรือเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ที่สำคัญทางศาสนา

คริสตชนจะเดินทางไปยังสถานที่สำคัญทางศาสนาเช่นเดียวกับศาสนาอื่น ๆ และจะมีสถานที่มากมายที่คริสตชนสามารถจะไปจาริกแสวงบุญได้ มีสถานที่หลายแห่งที่ได้มีการกล่าวถึงในพระคัมภีร์ซึ่งคริสตชนก็มักจะจาริกแสวงบุญไปยังสักการสถานี่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การจาริกแสวงบุญไปยังแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์

สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งคริสตชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกมาตั้งแต่ต้น ก็คือสถานที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับพระชนมชีพของพระเยซูคริสต์เจ้าอันได้แก่สถานที่ต่าง ๆ ในดินแดนปาเลสไตน์ที่พระเยซูคริสต์เจ้าเคยประทับอยู่หรือทรงประกอบกิจการที่มีกล่าวไว้ในพระคัมภีร์ เอเวเซปีอุสซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ได้เล่าเอาไว้ว่าตั้งแต่ในศตวรรษที่ 2 เมลิตูพระสังฆราชแห่งเมืองซาร์แดสได้เดินทางไปจาริกแสวงบุญในแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ เมื่อปี ค.ศ. 160 และในศตวรรษต่อมาพระสังฆราชอเล็กซานเดอร์แห่งกัปโตเซียก็ได้เดินทางไปจาริกแสวงบุญที่กรุงเยรูซาเล็มในปี ค.ศ. 216 เป็นต้น

เมื่อพระเจ้าจักรพรรดิคอนสแตนตินให้อิสราเอลแก่คริสต์ศาสนาในปี ค.ศ. 313 การจาริกแสวงบุญของคริสตชนไปยังแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์จึงสะดวกขึ้นและยังได้รับการสนับสนุนจากพระเจ้าจักรพรรดิและนักบุญเฮเลนาพระมารดาของพระองค์ที่ได้ก่อสร้าง อาคารถาวรตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ระหว่างปี ค.ศ. 325-330 เช่นพระวิหาร ณ เนินกัลวาริโอและพระคูหาของพระเยซูคริสต์เจ้าที่เรียกว่า “Holy Sepulcher” พระวิหาร ณ สถานที่ที่ทูตสวรรค์ปรากฏองค์แก่อับราฮัมที่มัมเรใกล้เมืองเฮบรอน พระวิหาร ณ สถานที่ประสูติของพระเยซูคริสต์เจ้าที่เมืองเบธเลเฮม และที่เสด็จขึ้นสวรรค์บนเนินเขามะกอกเทศ เป็นต้น

เราได้ทราบจากข้อเขียนของบรรดาบิดาจารย์ว่าในศตวรรษที่ 4 นี้เองที่บรรดาคริสตชนจากยุโรปและที่ต่าง ๆ ได้พากันเดินทางมาจาริกแสวงบุญยังแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์นี้เป็นจำนวนมาก และเมื่อจาริกแสวงบุญมาเยี่ยมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับพระเยซูคริสต์เจ้าแล้ว บรรดาผู้จาริกแสวงบุญหลายคนก็ยังได้เดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่อื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบรรดานักบุญนักพรตสมัยแรก ๆ ในบริเวณนั้นและในประเทศอียิปต์อีกด้วย บางคนก็มาพำนักอยู่ที่นั่นเป็นการถาวรเลย เช่นนักบุญเยโรม นักบุญเปลาและเอวสโตคิอุมบุตรสาว เป็นต้น คริสตชนที่มาจาริกแสวงบุญยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้หลายคนยังได้บันทึกถึงเหตุการณ์และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสถานที่และพิธีกรรมที่เขาได้เข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ ที่เดินทางมาจาริกแสวงบุญ เช่น นางเอเธรียาจากประเทศสเปน ก็ได้เล่าถึงพิธีกรรมที่กรุงเยรูซาเล็มที่เธอได้เข้าร่วมตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ รวมทั้งได้เล่าถึงสถานที่ต่าง ๆ ที่เธอได้ไปเยี่ยมในซีเรียจนถึงเมืองเอเดสซา ในคาบสมุทรซิเอนาและประเทศอียิปต์ด้วย ในช่วงศตวรรษที่ 4-6 นั้น บรรดาคริสตชนจากยุโรปได้พากันจาริกแสวงบุญไปยังแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์กันเป็นจำนวนมาก

การจาริกแสวงบุญตามอารามในอียิปต์

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 4 การบำเพ็ญพรตในถิ่นทุรกันดารได้เป็นรูปแบบของการดำเนินชีวิตของคริสตชนที่มุ่งสู่ความศักดิ์สิทธิ์ขั้นสูงแบบหนึ่ง อารามต่าง ๆ ในถิ่นทุรกันดารของอียิปต์จึงเป็นจุดหมายของการจาริกแสวงบุญของคริสตชนในสมัยโบราณรองจากแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ “ชีวประวัติของนักบุญอันตอน” ผู้นำชีวิตบำเพ็ญพรตในถิ่นทุรกันดารของอียิปต์ (ค.ศ. 251-356) ซึ่งนักบุญอาทานาสแห่งอเล็กซานเดรียเป็นผู้นิพนธ์ก็มีส่วนอย่างมากในการช่วยส่งเสริมชีวิตบำเพ็ญพรตในที่ต่าง ๆ รอบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และยังได้ชักชวนผู้จาริกแสวงบุญให้เดินทางไปขอคำแนะนำจากบรรดานักพรตที่ดำเนินชีวิตเคร่งครัดในถิ่นทุรกันดารเหล่านั้นอีกด้วย บรรดาผู้จาริกแสวงบุญสามารถเดินทางไปยังอารามต่าง ๆ ในแถบแคว้นนีเตรีย ประมาณ 80 ก.ม. ทางใต้ของเมืองอเล็กซานเดรียได้โดยไม่ลำบากมากนัก แต่การเดินทางไปยังแคว้นเทเบสทางใต้ลงไปอีกนั้นจะมีความยากลำบากและอันตรายมาก แต่ถึงกระนั้นนักบุญอาทานาสและนางเอเธรียาก็ได้เดินทางไปถึงและยังได้เล่าไว้ในบันทึกของเธอด้วย

การจาริกแสวงบุญที่กรุงโรมและที่อื่นๆ

แม้ว่าใน 6 ศตวรรษแรกนั้น กรุงโรมยังไม่ใช่จุดหมายของการจาริกแสวงบุญที่มีความสำคัญเท่ากับแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ แต่ก็มีหลักฐานบอกรว่าคริสตชนจำนวนไม่น้อยที่มาประกอบบุญกิจที่นี้ได้ไปเยี่ยมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่นั่นซึ่งเป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับนักบุญเปโตรและเปาโลและบรรดามรณสักขี ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ขีดเขียนไว้ (graffiti) ตามผนังของกาตาโคมบ์ต่าง ๆ และในบริเวณใกล้ที่ฝังศพของนักบุญเปโตรและเปาโล เราทราบว่านักบุญโปสิการ์ปพระสังฆราชแห่งเมืองสมินารีในเอเชียน้อยก็ได้มา เยี่ยมกรุงโรมราวปี ค.ศ. 150 อาแบร์ซิอุสแห่งฮีเอราโปลิสในแคว้นฟรีเจีย (ราว ค.ศ. 216) และโอริเจน (ราว ค.ศ. 212) ดูเหมือนจะได้จาริกแสวงบุญมาที่

กรุงโรม “เพราะปรารถนาจะเห็นพระศาสนจักรโรมที่เก่าแก่ที่สุด” เช่นเดียวกับในแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์

อิสรภาพที่พระศาสนจักรได้รับจากพระจักรพรรดิคอนสแตนตินเป็นสาเหตุที่ส่งเสริมให้คริสตชนจากที่ต่าง ๆ นิยมจาริกแสวงบุญมาที่กรุงโรมด้วย พระสันตะปาปานิโคลัสที่ 1 (366-384) ได้บูรณะที่ฝังศพบรรดามรณสักขีตามคาตาโคมบ์ต่าง ๆ และยังสลับบทกลอนไพเราะไว้ตามที่ฝังศพเหล่านั้นเป็นการเทิดเกียรติบรรดามรณสักขีและช่วยให้คริสตชนที่มาแสวงบุญได้ทราบเรื่องราวของบรรดามรณสักขีมากขึ้นด้วย

นอกจากกรุงโรมแล้ว คริสตชนยังนิยมจาริกแสวงบุญไปยังที่ฝังศพของบรรดามรณสักขีอื่นๆ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถืออีกด้วย เช่นมรณสักขีที่สเซียนที่เมืองอีโบล่า และเฟลิกซ์ที่เมืองโนลา ซึ่งไม่ไกลจากกรุงโรม ส่วนในประเทศโกลก็มีการจาริกแสวงบุญไปยังที่ฝังศพของบรรดามรณสักขีด้วย เช่นราวกลางศตวรรษที่ 4 ได้มีการสร้างสักการสถานใกล้สถานที่ซึ่งนักบุญโมริสถูกประหารเป็นมรณสักขีพร้อมกับบรรดาทหารแห่งกองพันเทเบสที่เมืองวาลแลส์ในสวิสเซอร์แลนด์ (ราวปี 286) บรรดาผู้แสวงบุญจากประเทศโกลมักจะผ่านมาที่นี่เมื่อกลับจากกรุงโรม และยังมีบรรดาผู้จาริกแสวงบุญเป็นจำนวนมากมาที่มาของท่านนักบุญรักษาให้หายจากโรคภัยอีกด้วย

การจาริกแสวงบุญถวายเกียรติแด่พระแม่มาเรีย

การจาริกแสวงบุญไปยังสักการสถานเพื่อถวายเกียรติแด่พระแม่มาเรียนั้นเริ่มมีขึ้นภายหลังการจาริกแสวงบุญไปยังสถานที่ฝังศพของพระเยซูคริสตเจ้าหรือที่ฝังศพของบรรดานักบุญในสมัยแรก ๆ การจาริกแสวงบุญถวายเกียรติแด่พระแม่มาเรียนี้ในยุโรปอาจนับย้อนไปได้ถึงประมาณศตวรรษที่ 7 เป็นอย่างน้อย แม้ว่าสักการสถานที่เมืองซาโวนาที่อยู่ใกล้เมืองเยนัวประเทศอิตาลีจะอ้างว่ามีผู้จาริกแสวงบุญมาที่นี้ตั้งแต่สมัยพระจักรพรรดิคอนสแตนตินแล้วก็ตามแต่ต้นกำเนิดของความศรัทธาต่อสถานที่ “ศักดิ์สิทธิ์” เหล่านี้มักจะกล่าวกันว่ามาจาก “การประจักษ์” หรือ “การเปิดเผย” พิเศษที่แม่พระแสดงให้เห็นการประจักษ์ของพระแม่มาเรีย ณ ที่ต่าง ๆ ในสมัยปัจจุบัน เช่นที่ลัวร์ด (1858) หรือฟาติมา (1917) ฯลฯ

กิจกรรมของผู้จาริกแสวงบุญ

โดยปกติเมื่อผู้จาริกแสวงบุญมาถึงสักการสถานที่ต้องการแล้วก็มักจะสวดภาวนาและทำกิจใช้โทษบาปตามที่ได้บนบานสัญญาไว้ ผู้จาริกแสวงบุญมักจะคุกเข่าสวดภาวนา บางทีก็เดินเท้าเปล่า หรือคุกเข่าเดินในระยะทางที่กำหนด กิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่งของผู้แสวงบุญก็คือการรับศีลศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะศีลมหาสนิทและศีลอภัยบาป เพื่อแสดงการกลับใจอย่างแท้จริงเพื่อจะได้มีความสนิทสนมสัมพันธ์กับพระเยซูคริสตเจ้าและบรรดานักบุญให้มากยิ่งขึ้น ตามสักการสถานต่าง ๆ ที่มีผู้นิยมไปจาริกแสวงบุญจึงมักจะมีพระสงฆ์เป็นจำนวนมากที่จะคอยให้บริการศีลอภัยบาปและถวายมิสซาสำหรับผู้จาริกแสวงบุญ ผู้จาริกแสวงบุญส่วนใหญ่ยังถวายเงินหรือ

สิ่งของที่นำมาให้แก่สักการสถานอีกด้วย โดยเฉพาะถ้าได้รับการรักษาให้หายจากโรคหรือได้รับพระคุณพิเศษ ผู้จาริกแสวงบุญก็มักจะถวายสิ่งของอันเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงพระคุณที่ได้รับ เช่น ถวายรูปหัวใจ หรือรูปอวัยวะที่หายจากโรค ถวายเทียนหรือน้ำมันสำหรับจุดตะเกียงที่สักการสถาน ฯลฯ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การจาริกแสวงบุญนั้นเป็นการเดินทางเพื่อสั่งสมบุญบารมีหรือเพื่อการปฏิบัติกิจตามคำสอนของศาสนาต่าง ๆ การจาริกแสวงบุญจึงเป็นการเดินทางที่ต่างจากการเดินทางที่เกี่ยวกับการงานหรือการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การจาริกแสวงบุญเป็นการเดินทางในมิติทางจิตใจและจิตวิญญาณซึ่งศาสนาต่าง ๆ ก็จะมีเรื่องการจาริกแสวงบุญอันเป็นเป็นส่วนหนึ่งของคำสอนในศาสนาด้วย

การจาริกแสวงบุญแห่งความหวัง

ปีศักดิ์สิทธิ์เป็นโอกาสพิเศษที่จัดขึ้นทุก 25 ปี เป็นปีพิเศษแห่งพระหรรษทานซึ่งพระศาสนจักรมอบให้แก่คริสตชนเพื่อที่จะได้รับพระคุณการุณย์ครบบริบูรณ์ซึ่งพระคุณการุณย์ (Plenary Indulgence) นั่นก็เป็นอำนาจของพระศาสนจักรที่จะมอบให้กับคริสตชนทุกคนเพื่อการยกโทษบาปของตนเอง และสามารถอุทิศให้กับวิญญาณในไฟชำระได้ โดยจะต้องกระทำตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ

1. มีความตั้งใจที่จะรับพระคุณการุณย์ด้วยความศรัทธา
2. ปฏิบัติตามที่พระศาสนจักรกำหนด คือ แสวงบุญ สวดภาวนา ทำกิจเมตตา ฯลฯ
3. รับศีลอุบายบาปด้วยท่าทีแห่งการเป็นทุกข์ถึงบาปอย่างจริงจัง
4. รับศีลมหาสนิทด้วยความตั้งใจ
5. สามารถรับพระคุณการุณย์ได้วันละ 1 ครั้ง
6. สามารถอุทิศพระคุณการุณย์นี้ให้กับวิญญาณในไฟชำระได้
7. กรณีรับศีลมหาสนิทเป็นครั้งที่สองของวัน พระคุณการุณย์ที่ได้รับจะต้องอุทิศให้กับวิญญาณในไฟชำระเท่านั้น
8. บทภาวนาเพื่อการขอรับพระคุณการุณย์คือ บทข้าพเจ้าเชื่อ ข้าแต่พระบิดาวันทามารีย์ อย่างน้อยบทละ 1 ครั้ง

ส่วนคำขวัญของปีศักดิ์สิทธิ์ ค.ศ. 2025 คือ “บรรดาผู้จาริกแห่งความหวัง” (Pilgrims of Hope) โดยพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ทรงชี้ให้เราเห็นถึงเป้าหมายที่ชัดเจนของปีศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพระองค์ทรงเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดีที่จะฉลองปีศักดิ์สิทธิ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้พลังแห่งการให้อภัยของพระเจ้าจะได้ช่วยให้คริสตชนทั้งส่วนบุคคลและหมู่คณะในการเดินทางบนเส้นทางแสวงบุญในชีวิตของพวกเขา

ดังนั้น การจาริกแสวงบุญจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญของปีศักดิ์สิทธิ์ที่คริสตชนสามารถที่จะกระทำเพื่อรับพระคุณการุณย์ครบบริบูรณ์ โดยคริสตชนสามารถที่จะแสวงบุญไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับปีศักดิ์สิทธิ์ ค.ศ. 2025 ดังนี้คือ

กรุงโรม ผู้จาริกแสวงบุญสามารถจาริกแสวงบุญอย่างน้อยไปยังหนึ่งในมหาวิหารทั้งสี่ของพระสันตะปาปา คือ มหาวิหารนักบุญเปโตร มหาวิหารพระผู้ช่วยให้รอดศักดิ์สิทธิ์ (นักบุญยอห์น ลาเตรัน) มหาวิหารพระนางมารีย์ (Santa Maria Maggiore) มหาวิหารนักบุญเปาโล นอกกำแพงเมือง

แผ่นดินศักดิ์สิทธิ์ ผู้จาริกแสวงบุญสามารถจาริกแสวงบุญอย่างน้อยไปยังหนึ่งในมหาวิหารต่อไปนี้ คือ มหาวิหารพระคหาคศักดิ์สิทธิ์ที่กรุงเยรูซาเล็ม มหาวิหารพระคริสตสมภพที่เมืองเบธเลเฮม และมหาวิหารการแจ้งข่าวการบังเกิดของพระเยซูคริสตเจ้าที่เมืองนาซาเร็ธ

เขตปกครองอื่นๆ ของพระศาสนจักร (ในสังฆมณฑล) ผู้จาริกแสวงบุญสามารถจาริก แสวงบุญไปยังอาสนวิหาร วัดอื่น ๆ หรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามที่พระสังฆราชของประมุขท้องถิ่นได้กำหนดเอาไว้

ส่วนกิจกรรมที่จะต้องทำในสถานที่จาริกแสวงบุญตามที่กล่าวมาแล้วนั้นเพื่อการขอรับพระคุณการุณย์ครบบริบูรณ์ก็คือ ผู้จาริกแสวงบุญจะต้องเข้าร่วมพิธีมิสซาอย่างศรัทธา หรือร่วมมิสซาในโอกาสพิเศษของชีวิตคริสตชน หรือร่วมในวจนพิธีกรรม หรือร่วมพิธีกรรมท้าวตรีหรือร่วมเดินรูปสปีชีภาค หรือร่วมสวดสายประคำ หรือร่วมในการขับบทเพลง Akathistos หรือร่วมพิธีศีลกายบาปที่จบลงด้วยการสารภาพบาปรายบุคคลตามที่กำหนดไว้ในพิธีกรรม

นอกจากนี้บรรดาสัตบุรุษยังสามารถที่จะรับพระคุณการุณย์ครบบริบูรณ์ในโอกาสปีศักดิ์สิทธิ์ได้เช่นกันถ้าเขาได้ไปเยี่ยมสถานที่ใด ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับปีศักดิ์สิทธิ์ด้วยความศรัทธาไม่ว่าจะเป็นการไปเยี่ยมเยียนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์นั้นเป็นการส่วนตัวหรือไปเป็นกลุ่ม และ ณ ที่นั้นเขาได้ใช้เวลาพอสมควรในการเผ่าศีลมหาสนิทและการรำพึงภาวนา แล้วจบลงด้วยการสวดบทข้าแต่พระบิดา บทแสดงความเชื่อแบบใด ๆ ที่พระศาสนจักรให้การรับรองและวิงวอนขอต่อพระนางมารีย์พระมารดาของพระเจ้า

ปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อพระสงฆ์ (Jubilee for Priests)

บรรดาสามเณร พระสงฆ์ และพระสังฆราช มากกว่า 6,000 องค์ ได้มาชุมนุมกันในกรุงโรม เพื่อฉลองปีศักดิ์สิทธิ์ของบรรดาสามเณร พระสังฆราช และพระสงฆ์ ในระหว่างวันที่ 23 ถึง 27 มิถุนายน 2025 เนื่องในโอกาสปีศักดิ์สิทธิ์ ค.ศ. 2025

ปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อบรรดาสามเณร

การฉลองปีศักดิ์สิทธิ์สำหรับสามเณรโดยเฉพาะได้จัดขึ้นในวันที่ 24 มิถุนายน 2025 ตั้งแต่เวลา 8.00 น. โดยได้มีการจาริกแสวงบุญที่ประตูศักดิ์สิทธิ์ของพระมหากษัตริย์นักบุญเปโตร และในเวลา 11.00 น. บรรดาสามเณรได้มารวมตัวกัน ณ จตุรัสนักบุญเปโตรเพื่อฟังคำสอนของพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ซึ่งพระองค์ได้ทรงพบปะกับบรรดาสามเณรจากทั่วโลกเป็นครั้งแรกในเวลา 18.00 น. การฉลองปีศักดิ์สิทธิ์ของบรรดาสามเณรได้สิ้นสุดลงด้วยพิธีบูชาขอบพระคุณ

ในกลุ่มภาษาต่าง ๆ ในวัด 10 แห่งใจกลางกรุงโรม โดยมีพระสังฆราชเป็นประธาน และเปิดให้
 สามเณรทุกคนที่ต้องการได้เข้าร่วม

ปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อบรรดาพระสังฆราช (Jubilee for Bishops)

ในวันที่ 25 มิถุนายน 2025 ในช่วงเช้า ปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อบรรดาพระสังฆราชได้เริ่มขึ้นโดยมี
 พระสังฆราชจากกว่า 50 ประเทศเข้าร่วม ได้แก่ อิตาลี สเปน โปแลนด์ โปรตุเกส อาร์เจนตินา
 บราซิล เวเนซุเอลา สหรัฐอเมริกา และฟิลิปปินส์ ผู้เข้าร่วมได้มารวมตัวกันเวลา 9.30 น. ในเช้า
 วันพุธที่บริเวณห้องโถงคอสตันทิโน (Braccio di Costantino) ในนครรัฐวาติกัน ซึ่งพวกท่านก็
 ได้รับสตอลา กาสูลา และหมวกสูงสำหรับปีศักดิ์สิทธิ์ และในเวลา 10.00 น. พวกท่านได้เริ่ม
 แสงบุญ ณ ประตูกศักดิ์สิทธิ์ของพระมหาวีหรณักบุญเปโตร

เมื่อเข้าไปในพระมหาวีหรณักบุญเปโตรแล้ว ในเวลา 10.30 น. พวกท่านได้ร่วมพิธีบูชา
 ขอบพระคุณ โดยมีพระคาร์ดินัลอูเอลต์ (Cardinal Ouellet) สมณมนตรีกิตติคุณของสมณสภา
 เพื่อบรรดาพระสังฆราชเป็นประธาน ณ พระแท่นบูชาแห่งธรรมาสนักบุญเปโตร (the Altar
 of the Chair) จากนั้น เวลา 12.30 น. พระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ได้ทรงพบปะและกล่าว
 สุนทรพจน์ในพระมหาวีหาร จากนั้นพระองค์ได้ทรงร่วมพิธีประกาศยืนยันความเชื่อร่วมกับ
 บรรดาพระสังฆราช ณ หลุมฝังศพของนักบุญเปโตร จากนั้นบรรดาพระสังฆราชได้ร่วม
 รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน ณ ลานของบ้านเณรใหญ่แห่งสันตะสำนัก (the Pontifical
 Roman Major Seminary) ในนครรัฐวาติกัน

ปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อบรรดาพระสงฆ์

นอกจากนี้ ในวันที่ 25 มิถุนายน 2025 การเฉลิมฉลองปีศักดิ์สิทธิ์ของบรรดาพระสงฆ์ก็ได้
 เริ่มขึ้นด้วยการสอนคำสอนของบรรดาพระสังฆราชในวัด 12 แห่งใจกลางกรุงโรม โดยจัดเป็น
 กลุ่มภาษาต่าง ๆ ในวันถัดมา คือวันที่ 26 มิถุนายน 2025 บรรดาพระสงฆ์ก็ได้เข้าร่วม
 พิธีบูชาขอบพระคุณโดยมีสมณมนตรีแห่งสมณสภาเพื่อพระสงฆ์เป็นประธาน คือ พระคาร์ดินัล
 ลัชซาโร ยู (Cardinal Lazzaro You) ณ พระมหาวีหรณักบุญเปโตร หลังจากนั้นบรรดา
 พระสงฆ์ได้เดินทางไปแสงบุญผ่านประตูกศักดิ์สิทธิ์ของพระมหาวีหรณักบุญเปโตรได้ตั้งแต่
 เวลา 11.00 น. ถึง 18.00 น.

จากนั้นพวกเขาได้เขามารวมตัวกันอีกครั้งในเวลา 19.00 น. ภายในพระมหาวีหรณักบุญ
 เปโตร เพื่อร่วมสวดภาวนา โดยมีการแบ่งปันประสบการณ์ของบรรดาสามเณร พระสังฆราช
 และพระสงฆ์ จากส่วนต่าง ๆ ของโลก โดยมีพระอัครสังฆราช ริโน ฟิสิเคลลา (Archbishop
 Rino Fisichella) รองสมณมนตรีแห่งสมณสภาเพื่อการประกาศพระวรสารเป็นประธาน

งานฉลองปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อบรรดาพระสงฆ์ได้สิ้นสุดลงในวันศุกร์ที่ 27 มิถุนายน 2025 ด้วยพิธี
 บูชาขอบพระคุณสมโภชพระฤทธาน์ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งของพระเยซูเจ้า โดยมีพระสันตะปาปาเลโอ
 ที่ 14 เป็นประธานในพิธี ณ พระมหาวีหรณักบุญเปโตร ในพิธีบูชาขอบพระคุณนี้ได้เปิดโอกาส

ให้ทุกคนสามารถเข้าร่วมได้ โดยพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ได้ทรงประกอบพิธีบวชพระสงฆ์ใหม่ 31 องค์จากส่วนต่าง ๆ ของโลก คือ อิตาลี อินเดีย ศรีลังกา โรมานี สาธารณรัฐแอฟริกากลาง (เซนตวินเซนต์และเกรนาดีนส์) แคมเอรูน แองโกลา เวียดนาม เอธิโอเปีย แทนซาเนีย กานา ไนจีเรีย เกาหลี เม็กซิโก ยูกันดา ออสเตรเลีย เม็กซิโก เคนยา บราซิล โครเอเชีย สโลวาเกีย และ ยูเครน

จากปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อบรรดาสามเณร พระสังฆราชและพระสงฆ์ที่ผู้เขียนได้นำมากล่าวถึงข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่สามารถยืนยันได้เป็นอย่างดีว่ากิจกรรมที่สำคัอย่างหนึ่งที่พระศาสนจักรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในปีศักดิ์สิทธิ์ก็คือ **การจาริกแสวงบุญ** ทั้งนี้เราจะเห็นได้ว่าการเดินทางไปแสวงบุญตามสถานที่ที่กำหนดไว้นั้น ช่วยในเรื่องของการเจริญเติบโตทางด้านชีวิตฝ่ายจิตและเป็นการฟื้นฟูด้านจิตใจที่ทำให้ความสัมพันธ์ของเรากับพระเจ้านั้นมีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

เมื่อเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่กำหนดไว้ ผู้จาริกแสวงบุญก็ได้มีโอกาสสารภาพบาป รับศีลมหาสนิทและสวดตามเจตนาของพระสันตะปาปาทำให้สามารถรับพระคุณการุณย์ ยกโทษบาปและอุทิศให้กับวิญญาณในไฟชำระได้

นอกจากนี้ก็ยังเป็นช่วงเวลาที่ดีที่ได้มีโอกาสพบปะกับบรรดาผู้คนที่หลากหลายที่เดินทางมารวมกันซึ่งก่อให้เกิดความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบรรดาคริสตชน อีกทั้งยังเป็นการสืบสานประเพณีปีศักดิ์สิทธิ์ที่มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1300 ซึ่งเป็นกิจกรรมทางศาสนา สังคม และวัฒนธรรมที่สำคัญและมีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์อันยาวนาน

ดังนั้น การจาริกแสวงบุญจึงเป็นเส้นทางพิเศษ ที่คริสตชนจะได้มีโอกาสใกล้ชิดกับพระเจ้ามากขึ้น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพระองค์และแสวงหาความช่วยเหลือและกำลังใจจากพระองค์ ซึ่งคริสตชนจะได้รับประสบการณ์ภายใน มีความเติบโตในชีวิตแห่งความเชื่อและเต็มเปี่ยมไปด้วยความหวังในองค์พระเจ้า อีกทั้งยังเป็นการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับพระเจ้า กับเพื่อนพี่น้อง และกับสิ่งสร้างของพระเจ้าด้วย

การฟื้นฟูให้กลับมามีชีวิตใหม่

พระสันตะปาปาฟรังซิสได้ทรงใช้ชื่อหัวข้อปีศักดิ์สิทธิ์ 2025 ว่า “ผู้เดินทางแสวงบุญด้วยความหวัง” อาจจะเป็นเพราะว่าพระองค์ทรงสะท้อนพระทัยต่อสภาพการณ์อันเป็นโศกนาฏกรรมที่เจ็บปวดต่าง ๆ ของมนุษยชาติ อันเป็นผลมาจากโรคระบาดโควิด (Covid) จากภัยสงคราม และจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในหลายแห่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ทำลายความยินดีของการดำเนินชีวิต ดังนั้น พระองค์จึงมีพระประสงค์ที่จะให้ปีศักดิ์สิทธิ์นี้ได้เป็นเครื่องหมายของ “ความหวังในการฟื้นฟูให้กลับมามีชีวิตใหม่”

ในพระสมณสาส์น “Laudato Si ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า” พระสันตะปาปาฟรังซิสทรงมีพระประสงค์ที่จะสื่อสารกับบรรดาคริสตชนและทุกกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันบนโลกใบนี้ให้ช่วยกันดูแลบ้านที่เราอาศัยอยู่ร่วมกัน-บ้านที่กำลังอยู่ในวิกฤติ

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยและโลก

ในปี พ.ศ. 2567 ประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมมากมาย ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงและการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งหลายปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย หรือ TEI ในฐานะองค์กรพัฒนาเอกชน ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนงานด้านสิ่งแวดล้อม จึงได้ถอดบทเรียนเพื่อสรุปสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยและสิ่งแวดล้อมโลกที่เราทุกคนได้เผชิญตลอดปี 2567 และได้คาดการณ์สถานการณ์ปี 2568 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

เมื่อต้นปีเราประสบกับปัญหามลพิษทางอากาศ จากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มาจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร ทั้งบนเนินเขา ในพื้นที่ป่า และโดยการเผาของประเทศเพื่อนบ้านที่ทำให้เกิดหมอกควันข้ามพรมแดนในพื้นที่ภาคกลางก็เกิดปัญหาจากการเผาพื้นที่โล่ง มลพิษจากโรงงาน และในส่วนของกรุงเทพมหานครส่วนมากก็มาจากมลพิษทางการจราจร ที่มีผู้ใช้งานพาหะเป็นจำนวนมาก จนส่งผลให้เกิดการปล่อยควันรถบนท้องถนน และการเผาในพื้นที่เกษตรในบริเวณชานเมืองและจังหวัดใกล้เคียงและประกอบกับสภาพอุตุนิยมวิทยาที่มีลักษณะอากาศที่นิ่งและไม่เอื้ออำนวยต่อการกระจายตัวของอากาศ

อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็คือ มลพิษจากขยะชุมชนซึ่งประเทศไทยในช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จะมีขยะประมาณ 24 -25 ล้านตันต่อปี โดยในปี 2567 ก็มียักษ์ท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 70 และพบว่า ปัญหาของขยะได้เพิ่มขึ้นถึง 28- 29 ล้านตันต่อปี และถ้าหากการบริหารจัดการขยะบนฝั่งไม่ถูกต้อง ก็จะมีขยะไหลลงแหล่งน้ำ ทะเลและจะเป็นปัญหาสะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะพลาสติกที่สะสมในห่วงโซ่อาหาร และกลับเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์

นอกจากนี้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในปีนี้ยังเกิดจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการแปรปรวนของสภาพอากาศ ที่ส่งผลกระทบต่อความแห้งแล้งในช่วงต้นปี และน้ำท่วมช่วงปลายปีในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ เชียงใหม่ เชียงราย และพื้นที่ภาคใต้ วิกฤตที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นถึงความถี่และความรุนแรง โดยน้ำท่วมที่เชียงรายได้นำพาตะกอนมาจำนวนมาก ซึ่งจะต้องใช้ทรัพยากรและงบประมาณในการฟื้นฟูเป็นจำนวนมาก

สำหรับปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกที่ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่องนั้นก็สามารถแยกออกได้เป็น 3 ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และปัญหามลพิษ

ในด้านของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ Climate Change โดยปัจจุบันพบว่ามีอุณหภูมิสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ นับตั้งแต่เดือนมกราคมเป็นต้นมา โดยตามความตกลงปารีส ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ที่มีเป้าหมายหลักในการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ย

ของโลกไม่เกิน 1.5 องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ทั้งน้ำแข็งขั้วโลกที่ละลายจนส่งผลให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น และในอนาคตอาจเกิดเป็นวิกฤตต่าง ๆ ที่ตามมาได้ รวมถึงยังมีผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวนสุดขั้ว อย่าง เอลนีโญ หรือลานีญาเป็นต้น ซึ่งขณะเดียวกัน ทั่วโลกยังคงให้ความสำคัญในเรื่องของความเข้มข้นของคาร์บอนไดออกไซด์ โดยเปรียบเทียบกับช่วงก่อนพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีประมาณ 280 ppm ซึ่งในตอนนี้พบว่ามีปริมาณถึง 420 ppm ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมาก

ส่วนปัญหาโลกร้อนก็จะส่งผลถึงมหาสมุทรด้วยเช่นกันเมื่อดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์จะทำให้ความเป็นกรดสูงขึ้น และอุณหภูมิของทะเลมหาสมุทรก็จะสูงขึ้นด้วยซึ่งผลกระทบที่เห็นได้อย่างชัดก็คือ การเกิดปะการังฟอกขาว ทั้งฝั่งทะเลอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน รวมถึงในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมาได้พบพะยูนตายไปกว่า 30 ตัว โดยสาเหตุส่วนหนึ่งก็มาจากการสูญเสียแหล่งอาหาร คือหญ้าทะเลที่ตายเป็นบริเวณกว้างมากขึ้นด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ทรัพยากรประมง และสัตว์ทะเลหายาก โดยเฉพาะพะยูนที่กินหญ้าทะเลเป็นอาหาร สิ่งนี้จึงเป็นเครื่องสะท้อนถึงความน่ากลัวจากภัยของโลกร้อนที่ส่งผลกระทบมาถึงความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

จากวิกฤตที่เกิดขึ้นกับโลก พระสันตะปาปาฟรังซิสทรงชี้ให้เห็นว่า มีสิ่งต่าง ๆ มากมายที่มนุษยชาติต้องเปลี่ยนแปลง สิ่งแรกก็คือ การตระหนักถึงจุดกำเนิดเดียวกัน การเป็นเจ้าของร่วมกัน และการมีอนาคตร่วมกัน นั่นเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งการตระหนักถึงพื้นฐานนี้ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาความเชื่อมั่น ทศณคติ และรูปแบบของชีวิตใหม่ ๆ ซึ่งเป็นความท้าทายด้านวัฒนธรรม จิตวิญญาณ และการศึกษา ซึ่งต้องใช้กระบวนการฟื้นฟูที่ยาวนาน และในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งสร้าง ในมิติแห่งการกลับใจที่สมบูรณ์ของบุคคล พระองค์ทรงให้เราคิดถึงแบบอย่างของนักบุญฟรังซิส อัสซีซี ซึ่งท่านได้ยอมรับความผิดพลาดของท่าน ทั้งบาป ความชั่วร้าย หรือการละเลย ท่านได้เป็นทุกข์ถึงบาปอย่างสิ้นสุดจิตใจ และมีการเปลี่ยนแปลงภายใน บรรดาพระสังฆราชแห่งออสเตรียก็ได้แสดงออกถึงการกลับใจ โดยใช้คำว่า การคืนดีกับสิ่งสร้างซึ่ง “ในการทำงานเพื่อการคืนดีจะสำเร็จเป็นจริงได้นั้น เราจะต้องตรวจสอบชีวิตของเรา และตระหนักว่าเราได้ทำผิดต่อสิ่งสร้างของพระเจ้าในลักษณะใด ทั้งด้วยการกระทำของเรา และความล้มเหลวในการกระทำ ดังนั้น เราจึงต้องมีประสบการณ์แห่งการกลับใจหรือการเปลี่ยนแปลงจิตใจ”

รักพระเจ้าและรักสิ่งสร้างของพระองค์

ในปัจจุบันนี้เราพบว่าสันติภาพของโลกกำลังถูกคุกคาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแข่งขันกันสร้างอาวุธ ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคต่าง ๆ และความอยุติธรรมระหว่างประชาชาติและประเทศซึ่งก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งปัญหาของการไม่เคารพต่อโลกธรรมชาติตามที่ควรจะเป็น สิ่งต่าง ๆ ที่โลกกำลังเผชิญหน้าอยู่นี้เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความจำเป็นที่จะต้องได้รับ

การแก้ไขบนโลกทัศน์ที่มีจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำหรับคริสตชน โลกทัศน์ดังกล่าวนี้มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อของศาสนาที่ได้รับการเผยแสดงจากองค์พระเจ้า

ในหนังสือปฐมกาลเราจะได้พบการเผยแสดงขององค์พระเจ้าแก่นุษยชาติเป็นครั้งแรก โดย “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน แผ่นดินยังเป็นที่ร้างไร้รูปร่าง ความมืดมิดปกคลุมอยู่เหนือทะเลลึกและลมพายุแรงกล้าพัดอยู่เหนือน้ำ พระเจ้าตรัสว่า “จงมีความสว่าง” และความสว่างก็อุบัติขึ้น พระเจ้าทรงเห็นว่าความสว่างนั้นดี... พระเจ้าทรงเรียกที่แห่งว่า “แผ่นดิน” ทรงเรียกมวลน้ำว่า “ทะเล” พระเจ้าทรงเห็นว่าดี... พระเจ้าตรัสว่า “แผ่นดินจงผลิตหญ้าเขียวคือพืชที่มีเมล็ดและไม่ผลที่มีเมล็ดในผลแต่ละชนิด พระเจ้าทรงเห็นว่าดี พระเจ้าทรงสร้างดวงสว่างใหญ่สองดวง ทรงให้ดวงใหญ่กำหนดวัน ดวงเล็กกำหนดคืน... เพื่อแยกความสว่างจากความมืด พระเจ้าทรงเห็นว่าดี ...พระเจ้าทรงสร้างสัตว์ทะเลขนาดใหญ่ สิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดที่แหวกว่ายในน้ำ รวมทั้งนกมีปีกทุกชนิด พระเจ้าทรงเห็นว่าดี...พระเจ้าทรงสร้างสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยงและสัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดบนพื้นดิน พระเจ้าทรงเห็นว่าดี... (ปฐมกาล 1:1-24)

จากปฐมกาลบทที่ 1 ข้อ1-24 ที่ผู้เขียนได้ยกมาข้างต้น จะเห็นว่ามียุทธศาสตร์หนึ่งที่มีการกล่าวซ้ำอยู่หลายครั้ง นั่นก็คือ “พระเจ้าทรงเห็นว่าดี” และหลังจากที่พระเจ้าได้ทรงสร้าง สวรรค์ ทะเล แผ่นดินและทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโลกแล้ว พระองค์ก็ได้ทรงสร้างมนุษย์ “... พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง พระเจ้าทรงอวยพรเขาทั้งสองคนและตรัสว่า “จงมีลูกมาก และทวีจำนวนขึ้นจนเต็มแผ่นดิน จงปกครองแผ่นดิน จงเป็นนายเหนือปลาในทะเล นกในอากาศและสัตว์ทุกชนิดที่เคลื่อนไหวอยู่บนแผ่นดิน” พระเจ้าตรัสอีกว่า “ดูซิเราให้ข้าวทุกชนิดซึ่งอยู่บนแผ่นดินและผลไม้ที่มีเมล็ดเป็นอาหารสำหรับท่าน ส่วนบรรดาสัตว์ป่านกในท้องฟ้าและสัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดบนแผ่นดิน เราให้หญ้าเขียวเป็นอาหารและก็เป็นเช่นนั้น” พระเจ้าทรงเห็นว่าทุกสิ่งที่ทรงสร้างนั้นดีมาก (ปฐมกาล 1:27-31)

เมื่อพระเจ้าทรงมอบสิ่งสร้างทั้งหมดให้มนุษย์ดูแลแล้วพระองค์ก็ทรงหยุดพักในวันที่เจ็ดจากงานที่ทั้งหมดที่ทรงกระทำ พระเจ้าทรงอวยพรวันที่เจ็ดและทรงทำให้วันนั้นเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ เพราะในวันนั้น พระองค์ทรงพักจากงานทั้งปวงที่ทรงกระทำในการเนรมิตสร้าง (ปฐมกาล 2:1-3)

จะเห็นว่าพระเจ้าได้ทรงสร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ แล้วในที่สุดก็ทรงสร้างมนุษย์และมีแต่เพียงมนุษย์เท่านั้นที่ได้ถูกสร้างขึ้นมาในพระฉายาของพระเจ้า ดังนั้น มนุษย์จึงมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากสิ่งสร้างอื่น ๆ คือมนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผลและปัญญา มนุษย์จึงมีความสามารถที่จะกระทำการตามข้อสรุปที่ได้จากการใช้ปัญญาและการใช้เหตุผลซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้ มิได้ทำให้มนุษย์แปลกแยกออกจากโลกธรรมชาติในทางตรงกันข้าม แต่ลักษณะพิเศษดังกล่าวนี้กลับช่วยเสริมให้เห็นถึงความรับผิดชอบของมนุษย์ที่มีต่อโลกธรรมชาติ มนุษย์จึงมีพันธะหน้าที่ต่อพระเจ้าในการดูแลรักษาโลกและสิ่งสร้างอื่น ๆ ของพระองค์ “พระยาเวห์พระเจ้าทรงนำมนุษย์มาไว้ในสวนเอเดนเพื่อเพาะปลูกและดูแลสวน” (ปฐมกาล 2:15)

จากข้อความในปฐมกาลตอนนี้ พระเจ้าทรงต้องการให้มนุษย์ทั้งต้องทำและดูแลโลก ซึ่งบ่งบอกถึงความรับผิดชอบที่ไม่เพียงแต่ในการเพาะปลูกเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการรักษาความสมบูรณ์ของโลกด้วย

สิ่งสร้างทั้งหลายทั้งปวงและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในโลกล้วนเป็นสิ่งที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้นมา พระองค์ทรงสร้างสิ่งเหล่านั้นขึ้นมาก่อนแล้วทรงเห็นว่าดีและทรงอวยพร สิ่งสร้างต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อากาศ น้ำ ดิน หิน ต้นไม้ ล้วนเป็นสิ่งที่จะทำให้ชีวิตแก่มนุษย์ ทุกสิ่งไม่ได้อยู่เพื่อตนเอง แต่อยู่เพื่อมนุษย์และสิ่งอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ดินก็อยู่เพื่อต้นไม้ แล้วต้นไม้ก็อยู่เพื่อมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ทุกสิ่งล้วนแต่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อพระเจ้าทรงสร้างสิ่งทั้งหลายแล้วพระองค์จึงทรงสร้างมนุษย์ตามพระฉายาของพระองค์ และในฐานะที่มนุษย์เป็นฉายาและมีความคล้ายคลึงกับพระเจ้า ชีวิตมนุษย์จึงมีพระเจ้าเป็นพื้นฐานและจะต้องมีส่วนร่วมในการสะท้อนถึงคุณลักษณะของพระเจ้า “ผู้เป็นองค์ความดี” ด้วย

ดังนั้น การไม่เคารพต่อสิ่งสร้างอื่น ๆ จึงเป็นการทำลาย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า การให้ซึ่งกันและกันจึงเป็นสาระสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าและกับสิ่งสร้างที่ไม่ใช่มนุษย์ การที่มนุษย์ตระหนักรู้ถึงหน้าที่ของตนเองในการเป็นผู้ดูแลโลก ธรรมชาติแทนพระเจ้าจะช่วยแก้ไขวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น มนุษย์จึงต้องมีหน้าที่ในการดูแลรักษาสิ่งสร้างต่าง ๆ ของพระเจ้า

เมื่อโลกนี้เป็นบ้านส่วนรวมของทุกคนและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็มิใช่เพื่อประโยชน์ของทุกคนแต่ก็จะมีคนบางกลุ่มที่ยังสะสมทรัพยากรจนเกินขนาดหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในขณะที่มีคนจำนวนมากที่ยังมีชีวิตที่ลำบากและแร้นแค้น

ผู้เขียนยกตัวอย่างเรื่องราวของชุมชนป่าชายเลนแห่งหนึ่งที่มีนายทุนได้สัมปทานในพื้นที่ป่าชายเลนแห่งนี้ เพื่อตัดไม้โดยไม่มีการปลูกป่าทดแทนและอ้างสิทธิในการครอบครองเพื่อทำนาถุ้ง เพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตัว โดยที่ชาวบ้านก็หันมาทำนาถุ้งกันโดยขาดความรู้จนเกิดปัญหาหนี้สิน น้ำเสียและต้นไม้ในป่าชายเลนตายจากการหมักหมมของกากอาหารถุ้ง นอกจากนี้ การตัดไม้ภายในป่าจนเตียนโล่งก็ทำให้สัตว์หลายชนิดสูญพันธุ์ด้วย จนชาวบ้านต้องออกมารวมตัวกันเพื่อต่อต้านนายทุนโดยได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้มีอำนาจระดับกระทรวงจนมีการตรวจสอบพบว่ามีคามผิดในสัมปทานจริง

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การรวมตัวของชาวบ้านมีความเป็นเอกภาพก็คือ การมีผู้นำที่มีความสามารถ มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก การมีพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมของจิตใจและเป็นผู้นำทางความคิดโดยมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นฉันทเครือญาติ หนุนนำให้ความคิดเป็นแนวเดียวกัน รวมทั้งวัฒนธรรมของการเคารพผู้อาวุโสที่ก่อให้เกิดการประนีประนอมเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น

มนุษย์เป็นฉายาของพระเจ้า ทุกคนจึงมีศักดิ์ศรีที่จะต้องได้รับความเคารพ การที่ชาวบ้านออกมารวมตัวกันเพื่อต่อต้านนายทุนนั้น พวกเขา ก็พยายามทำเพื่อที่จะปกป้องความเป็นมนุษย์ของเขาเพราะเขารู้ดีว่าเขาจะไม่สามารถปกป้องตนเองได้หากเขาไม่พยายามปกป้องธรรมชาติ

เพราะธรรมชาติเหล่านี้ให้ชีวิตแก่เขา ธรรมชาติให้อากาศเขาหายใจ เขาสามารถหาสัตว์น้ำสามารถเก็บพืชผลจากพรรณไม้ในป่าชายเลนเป็นอาชีพและเพื่อการบริโภคในครัวเรือนของเขาเสมอมา

ผืนป่าชายเลนนั้นจึงเปรียบเสมือนกับปราการธรรมชาติที่ช่วยปกป้องแนวชายฝั่งจากคลื่นลมและธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นบ้านของสิ่งมีชีวิตนานาชนิด ยังเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำที่สำคัญ เป็นแหล่งที่ดูดซับคาร์บอนที่ช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเป็นแหล่งรายได้ที่หล่อเลี้ยงชุมชนชายฝั่งอีกด้วย

ในปัจจุบันนี้ชุมชนป่าแห่งนี้ไม่มีการใช้ป่าชายเลนเพื่อทำนาเกลือแล้วอีกทั้งยังไม่มีมีการบุกรุกพื้นที่จากกลุ่มของนายทุนภายนอกอีกต่อไป ป่าที่เสื่อมโทรมก็ได้รับการปลูกทดแทนและได้รับการฟื้นฟูให้กลับมาอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ได้ทั้งหมด กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็อยู่บนแนวคิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น กิจกรรมหยุดจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ การทำปะการังเทียมและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขนาดเล็กในสภาพพื้นที่ธรรมชาติ

ชุมชนนี้ได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอนุรักษ์โดยมีกิจกรรมในการดูแลฟื้นฟูและพัฒนาป่าชายเลนอย่างต่อเนื่องโดยได้มีการริเริ่มมาตรการต่าง ๆ เช่น แผนการจัดการป่าชายเลนชุมชนและทรัพยากรชายฝั่งทะเล มีการระบุข้อตกลงของการใช้ประโยชน์และบทลงโทษของผู้ฝ่าฝืนจนทำให้การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของชุมชนเกิดผลสำเร็จ

กลุ่มอนุรักษ์นี้ยังได้ขยายการทำงานออกไปในวงกว้างมากขึ้นโดยไม่เพียงแต่มีการดูแลเฉพาะชุมชนของตนเองเท่านั้นแต่ยังได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับชุมชนอื่นตลอดจนบุคคลทั่วไป จึงก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันในลักษณะของเครือข่ายและพันธมิตรจนเกิดความร่วมมือในประเด็นของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยมีการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนและสามารถวางแผนที่เหมาะสมกับชุมชนของตนเองได้

ชุมชนแห่งนี้จึงเป็นแบบอย่างของกลุ่มคนที่มีสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อความดีของส่วนรวม ความรักความผูกพันฉันท์พี่น้องช่วยให้เกิดการเสียสละและร่วมมือร่วมใจช่วยกันพิทักษ์ป่าชายเลนเอาไว้ได้

การสงวนป่าชายเลนไว้เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ใช่ทิศทางที่จะรักษป่าให้คงอยู่ตลอดไปได้ แต่การที่ให้ชุมชนมีสิทธิได้ใช้ประโยชน์พร้อมกับมีหน้าที่ในการดูแลรักษาก็เป็นแนวทางในการจัดการที่อาจจะได้มีการทบทวนวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้คนและป่าได้อยู่ร่วมกันแบบยั่งยืนต่อไป

จากกระแสของการพัฒนาประเทศตามแนวทางการพัฒนาแบบตะวันตกที่มุ่งเน้นไปสู่การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยเน้นในด้านความเจริญก้าวหน้าทางด้านการสื่อสาร การสาธารณสุข โภค การปรับปรุงโครงสร้างของระบบอุตสาหกรรมส่งออกซึ่งสิ่งเหล่านี้แม้ว่าจะทำให้มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างชัดเจนแต่ในขณะเดียวกันทรัพยากรธรรมชาติก็จะถูกทำลายลงไปอย่างรวดเร็วด้วยเช่นกันจึงก่อให้เกิดปัญหาใน

การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงความเสื่อมโทรมและการลดลงของทรัพยากรที่มีจำกัด

จะเห็นได้ว่า ชีวิตที่มุ่งไปที่คุณภาพทางวัตถุนั้นอาจจะส่งผลให้เกิดความละเลยในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าคุณภาพชีวิตของคนเหล่านี้ก็คือประสิทธิภาพทางด้านเศรษฐกิจ การบริโภคอย่างปราศจากขอบเขต การมุ่งเน้นไปที่ความสวยงามทางกายจนทำให้ละเลยต่อมิติของชีวิตที่ลึกซึ้งกว่านั้น อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังละเลยความสำคัญของชีวิตฝ่ายจิตและศาสนาอีกด้วย

ความร้ายแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งวิกฤตการณ์ทางศีลธรรมของมนุษย์ เพราะการไม่ให้คุณค่าในความเป็นมนุษย์จะทำให้เราสูญเสียความสนใจในผู้อื่นและโลก คริสตชนที่มีความเชื่อในพระเจ้าซึ่งเป็นพระเจ้าผู้สร้างจึงได้รับการเรียกร้องให้มีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและพยายามหาหนทางในการแก้ไขโดยตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองต่อพระเจ้าผู้สร้างและความรับผิดชอบของตนเองต่อสิ่งสร้างของพระองค์ ธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์ของพระเจ้าและมนุษย์ก็เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์นั้นด้วย การดูแลสิ่งสร้างจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์จะสามารถแสดงออกได้ถึงความรักที่เรามีต่อพระเจ้า

ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า : บทเพลงสรรเสริญพระเจ้าของนักบุญฟรานซิสแห่งอัสซีซี

“ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้า” คือประโยคที่นักบุญฟรานซิสแห่งอัสซีซีร้องสรรเสริญพระเจ้าในบทเพลงสรรเสริญพระเจ้าที่ชื่อว่า “Canticle of the Creatures” ที่ท่านได้ประพันธ์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1225 เพื่อสรรเสริญพระเจ้าสำหรับทุกสิ่งในการสร้างสรรค์ของพระเจ้า ท่านได้เริ่มต้นด้วยการสรรเสริญดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสว่าง ความอบอุ่นและความร้อน ท่านยังได้สรรเสริญสิ่งสร้างต่าง ๆ ในธรรมชาติ เช่น ดวงจันทร์ ดวงดาว ลม น้ำ ไฟ ซึ่งในบทเพลงอันไพเราะนี้ท่านได้เตือนเราว่า บ้านที่เราอาศัยอยู่ร่วมกันนี้เป็นเสมือนพี่สาวคนหนึ่ง ซึ่งเราแบ่งปันชีวิตด้วยกัน และเป็นเสมือนมารดาผู้งดงาม ซึ่งต้อนรับเราด้วยอ้อมแขนที่โอบกอดเรา “ขอสรรเสริญพระเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้า สำหรับผืนแผ่นดิน พี่สาวและมารดาของเรา ผู้ค้าจุนปกป้องเราและผลิตพืชผลนานาชนิด พร้อมดอกไม้หลากสีสน อีกทั้งผักหญ้านานาพันธุ์”

นักบุญฟรานซิสเป็นบุตรของพ่อค้าที่ร่ำรวยในเมืองอัสซีซี ประเทศอิตาลี ท่านได้ถอดเสื้อผ้าที่หรูหราของตัวเองออกและวางลงที่แทบเท้าของบิดาของตนเองเพื่อตัดสินใจที่จะถือความยากจน ทั้งนี้เพราะท่านได้รับประสบการณ์ในการสัมผัสกับพระเยซูคริสต์เจ้าผู้ที่ได้ทรงนำท่านให้ปลดปล่อยตนเองจากการเป็นคนเก๋ที่ใช้ชีวิตแบบสุขนิยมและชอบความฟุ่มเฟือยมาสวมเสื้อตัวใหม่ซึ่งก็คือองค์พระเยซูคริสต์เจ้า “...ผู้แม่ทรงร่ำรวย พระองค์ก็ยังทรงยอมกลายเป็นคนยากจนเพื่อเราจะได้ร่ำรวยเพราะความยากจนของพระองค์...” (2คร.8:9)

นักบุญฟรานซิส อัสซีซี ได้แสดงให้เห็นว่า การเป็นคริสตชนนั้นหมายถึงการนำพระเยซูคริสต์เจ้าเข้ามาเปลี่ยนแปลงชีวิตของเรา ไม่ทางชนจึงเป็นเครื่องหมายแห่งความตายที่ทำให้ชีวิตใหม่ ซึ่งเป็นชีวิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักของพระเจ้าผู้ซึ่งเสด็จลงมาบังเกิดเป็นมนุษย์ อันเป็นความรักที่ไม่มีวันตาย แต่สามารถเอาชนะความตายและความชั่วร้ายทั้งปวงได้ ดังนั้นผู้ที่ติดตามพระเยซูคริสต์เจ้าก็จะได้รับสันติสุขที่แท้จริงดังตัวอย่างชีวิตของนักบุญฟรานซิส อัสซีซี

ท่านสวดภาวนาทุกวันและได้ใช้เวลาเกือบครึ่งปีในการสวดภาวนาในสถานที่ต่าง ๆ ท่ามกลางธรรมชาติและป่าดงดิบโดยท่านจะพักอาศัยอยู่ในอาศรม ถ้า ได้เพิงพักและบนไหล่เขา บางครั้งท่านจะเดินทางไปเยี่ยมโบสถ์ร้างและตามสถานที่เปลี่ยวเหงาซึ่งในท่ามกลางธรรมชาติ นั้นช่วยทำให้ท่านได้ยินเสียงของพระเจ้า ท่านจะสวดภาวนาขอการขึ้นจากพระเจ้าในท่ามกลาง ดอกไม้ป่าด้วยซึ่งการใช้เวลากับโลกธรรมชาติและสวดภาวนาท่ามกลางธรรมชาติช่วยให้ท่านได้ค้นพบกับสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับพระเจ้าและเรียนรู้วิธีที่จะเชื่อมโยงชีวิตของมนุษย์ให้เป็นหนึ่งเดียวกับสิ่งสร้างทั้งหลายของพระเจ้า ท่านสั่งสอนสัตว์และพืชตลอดจนมนุษย์จาก ประสบการณ์และการรับรู้ในความสัมพันธ์ของท่านกับธรรมชาติในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ การสร้างสรรค์ของพระเจ้า

นักบุญฟรานซิส อัสซีซี เห็นว่า ในสิ่งสร้างทั้งมวลนั้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเพ่งพิศถึงการประทับอยู่ของพระเจ้า สิ่งสร้างทั้งหลายนั้นได้เผยให้เห็นถึงการประทับอยู่ของพระเจ้า ดังนั้น การสร้างจึงสามารถที่จะเล่าและเผยให้เห็นถึงการประทับอยู่ของพระเจ้าได้เป็นอย่างดี

“.....แผ่นฟ้าแจ่มใสเป็นความภูมิใจของท้องฟ้า เมื่อมองท้องฟ้า เราก็ก็นึกถึงดวงดาวดวงอาทิตย์ที่กำลังขึ้นจากขอบฟ้า ประกาศว่าพระราชกิจของพระผู้สูงสุดน่าพิศวงยิ่งนัก.....” (บสร 43 :1-3)

“.....จงดูสายรุ้ง และสรรเสริญพระผู้ทรงเนรมิตสายรุ้งขึ้นมาเกิด รุ้งที่ส่องแสงช่างงดงามเหลือเกิน เป็นสายโค้งสดใสข้ามท้องฟ้าเหมือนคันธนู ซึ่งพระหัตถ์พระผู้สูงสุดทรงนำวेत्रียมยิง.....” (บสร 43 :11-12)

การประกาศข่าวดีถึงผลงานอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้าในการสร้างสรรค์ซึ่งเป็นคุณประโยชน์ต่อมนุษยชาติ รวมถึงการรักษาระบบนิเวศและการเอาใจใส่ดูแลโลกจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับคริสตชน เพราะพระเจ้าทรงสร้างทุกสิ่งอย่างมีเป้าหมาย ดังนั้นคริสตชนจึงต้องแสวงหาแผนการของพระเจ้าในทุกสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมาเพราะโลกคือบ้านส่วนรวมของพวกเรา การดูแลและปกป้องสิ่งสร้างทั้งมวลจึงมีความเกี่ยวข้องกับการนมัสการองค์พระผู้สร้าง

นักบุญฟรานซิส อัสซีซี สอนเราให้รักสิ่งสร้างของพระเจ้า ท่านได้เป็นประจักษ์พยานถึงเรื่องนี้ด้วยการให้ความเคารพต่อสิ่งสร้างทุกสิ่งของพระเจ้าซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรักและความกตัญญูของท่านที่มีต่อพระเจ้าและมีต่อทุกสิ่งที่พระองค์ได้ทรงสร้าง ท่านตระหนักว่าท่านเป็นพี่น้องของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว น้ำ ลมและสิ่งสร้างทั้งหลาย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างท่านและสิ่งสร้างทั้งหมดนี้จะอยู่ในฐานะของพี่น้องที่มีแหล่งกำเนิดเดียวกันคือพระเจ้าซึ่งเป็นพระผู้สร้างและพระบิดาของทุกสิ่ง ดังนั้นสิ่งสร้างทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น “พี่ชายดวงอาทิตย์”

“น้องสาวดวงจันทร์และดวงดาว” “พี่ชายสายลม” และ “น้องสาวน้ำ” จึงล้วนเป็นพี่น้องของท่านทั้งสิ้น ซึ่งท่านได้ค้นพบสิ่งนี้โดยผ่านการสวดภาวนาและการมีปฏิสัมพันธ์ที่เรียบง่ายแต่จริงใจกับผู้อื่นและกับธรรมชาติ แบบอย่างของท่านจึงช่วยให้เรามีความรู้สึกถึง “ความเป็นพี่น้องกัน” กับสิ่งที่ดีและสวยงามซึ่งพระเจ้าได้ทรงสร้างขึ้นมา คริสตชนจึงต้องระลึกถึงพันธกิจในการให้ความเคารพและเอาใจใส่อย่างจริงใจต่อสิ่งสร้างบนแนวทางของความเป็นพี่น้องกันที่เหนือกว่าและสูงกว่าที่มีอยู่ในครอบครัวของมนุษยชาติ

ในปี ค.ศ.1979 พระสันตะปาปาโยฮันปอลที่สอง ได้ประกาศยกย่อง นักบุญฟรานซิส แห่งอัสซีซีให้เป็นองค์อุปถัมภ์ของผู้ที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและเป็นแบบอย่างในการเคารพต่อสิ่งสร้างอย่างลึกซึ้งแท้จริง ชีวิตของท่านจึงสามารถเป็นประจักษ์พยานให้แก่เราได้ว่า ถ้าเรามีสันติกับพระเจ้า เราก็จะอยู่ในฐานะที่จะสามารถอุทิศตนเพื่อสร้างสันติสุขให้กับสิ่งสร้างทั้งหมดได้ด้วย

บทสรุป

จากการศึกษาพระคัมภีร์เรื่องการสร้างโลกของพระเจ้า ทำให้เราได้เห็นว่าพระเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งปวงจากความว่างเปล่า และโดยคำตรัสของพระองค์เท่านั้น สิ่งทั้งปวงต่าง ๆ ก็บังเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ แสงแดดอากาศ ต้นไม้ทุ่งหญ้า หรือสัตว์นานาชนิดรวมทั้งมนุษย์ และสิ่งทั้งปวงที่พระเจ้าทรงสร้างนั้นพระองค์ก็ทรงเห็นว่าดียิ่งนัก จากการทรงสร้างสิ่งต่าง ๆ ทั้งปวงดังที่กล่าวมาแล้วนี้ทำให้เราได้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าจากสิ่งทั้งปวงที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้นโดยพระองค์ทรงสร้างทุกอย่างให้เป็นระบบระเบียบโดยการจัดวางและให้สิ่งต่าง ๆ ทำหน้าที่ของมันตามน้ำพระทัยของพระองค์ เมื่อมนุษย์เราได้เห็นถึงความรักและความยิ่งใหญ่ในการทรงสร้างของพระเจ้าแล้วเราก็ควรที่จะตอบสนองต่อการอนุรักษโลกธรรมชาติด้วยการถวายเกียรติแด่พระเจ้าผู้ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งทั้งปวงด้วยความรัก ดังนั้น เราจึงควรศึกษาเรื่องราวของจักรวาลและสรรพสิ่งทั้งปวงในจักรวาลเพื่อจะได้ชื่นชมในความรักและความยิ่งใหญ่ของพระเจ้า เพื่อให้เราได้ทำสิ่งที่ดีที่สุดทุกสิ่งเท่าที่เราจะสามารถทำได้เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและสรรเสริญพระเจ้า “ สุริยันและจันทร์จางสรรเสริญพระองค์ ดวงดาวพราวแสงทั้งหลาย จงสรรเสริญพระองค์เกิด ท้องฟ้าชั้นสูงสุด จงสรรเสริญพระองค์ น่านน้ำเหนือท้องฟ้า จงสรรเสริญพระองค์เกิด ทุกสิ่งเหล่านี้ จงสรรเสริญพระนามพระยาเวห์ เพราะทรงบัญชาสิ่งใด สิ่งนั้นก็ถูกสร้างขึ้นมา พระองค์ทรงตั้งทุกสิ่งไว้ให้มันคงอยู่เป็นนิรันดร์ ทรงกำหนดกฎไว้ไม่เปลี่ยนแปลง ทุกสิ่งในแผ่นดิน จงสรรเสริญพระยาเวห์เกิด สัตว์ประหลาดและห้วงน้ำลึกในท้องทะเล ทั้งไฟและลูกเห็บ หิมะและหมอก ลมพายุซึ่งปฏิบัติตามพระวาจา ภูเขาและเนินทั้งหลาย ต้นไม้ผลและสนสีดาร์ทุกต้น สัตว์ป่าและสัตว์เลื้อย รวมทั้งสัตว์เลื้อยคลานและนกมีปีกทั้งหลาย บรรดาภคัตริย์แห่งแผ่นดินและชนชาติทั้งหลาย บรรดาเจ้านายและผู้ปกครองแผ่นดิน บรรดาคนหนุ่มและหญิงสาว คนชรา รวมทั้งเด็ก” (สดุดี 148:3-12)

นอกจากนี้เรายังต้องการพลโลกธรรมชาติในฐานะสิ่งสร้างของพระเจ้าเพราะสรรพสิ่งที่ทั้งปวงในจักรวาลนั้นล้วนเป็นของพระเจ้าและพระองค์ก็ทรงมีความรักและความกรุณาต่อทุกสิ่งที่เป็นของพระองค์ พระเจ้าได้ทรงมอบหมายให้มนุษย์เป็นผู้ดูแลรักษาสิ่งสร้างต่าง ๆ แทนพระองค์ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็น ต้นไม้ ป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำลำธาร ก็สมควรที่จะได้รับการเคารพจากมนุษย์เหมือนหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่มีความชีวิตที่มีลมหายใจดังเช่นมนุษย์เพราะมนุษย์คือหนึ่งในสิ่งที่พระเจ้าทรงสร้างและพระเจ้ายิ่งทรงสร้างมนุษย์ขึ้นอย่างมีวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ของพระเจ้าที่ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมานั้นนอกจากจะให้มนุษย์ถวายเกียรติแด่พระเจ้าแล้วพระองค์ก็ยังมีพระประสงค์ให้มนุษย์มีความเคารพและปกครองดูแลสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมาด้วย

การจาริกแสวงบุญเนื่องในโอกาสฉลองปีศักดิ์สิทธิ์ 2025 จึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้แสวงบุญที่จะได้รับกำลังใจ ได้รับแรงบันดาลใจและความหวังจากการที่ได้มีโอกาสออกไปสัมผัสกับโลกธรรมชาติมากขึ้น ได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ และได้มีโอกาสสัมผัสตัวอย่างที่ลึกซึ้งถึงวิถีชีวิตและวิธีการที่บรรดานักบุญอีกทั้งบรรดามรณสักขีทั้งหลายที่ได้เลียนแบบพระเยซูคริสตเจ้า จากประสบการณ์ดังกล่าวนี้จะช่วยให้พระจิตเจ้าได้หล่อหลอมจิตใจของผู้แสวงบุญให้อยู่ใกล้ชิดกับพระเยซูคริสตเจ้ามากยิ่งขึ้น

พระเจ้านั้นทรงมีแผนการสำหรับชีวิตของแต่ละคนและพระองค์ก็ทรงสร้างแต่ละคนด้วยจุดหมายและพันธกิจ ดังนั้น ในการเดินทางจาริกแสวงบุญจึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการอธิษฐานภาวนาและการไตร่ตรองเพื่อที่จะสามารถได้ยินเสียงของพระเจ้าที่ทรงเรียกเราจากส่วนลึกของหัวใจให้ได้ยินชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คริสตชนจึงต้องร่วมกันสรรเสริญและขอบพระคุณองค์พระเจ้าทุกวันสำหรับของขวัญแห่งการสร้างสรรค ขอบพระคุณพระเจ้าที่ทรงส่งพระบุตรของพระองค์คือองค์พระเยซูคริสตเจ้ามาสู่โลกนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าเราควรรักกันและกันอย่างไร เราจึงควรร่วมมือเพื่อช่วยกันสร้างโลกที่งดงาม โลกแห่งความดีของพระเจ้าและสร้างชุมชนที่สะท้อนถึงคุณค่าเหล่านี้ ชุมชนที่มนุษย์รวมทั้งสิ่งสร้างทั้งหลายมีความรักและคอยช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันฉันท์พี่น้องที่มีแหล่งกำเนิดเดียวกันคือพระเจ้าซึ่งเป็นพระผู้สร้างและพระบิดาของทุกสิ่ง

บรรณานุกรม

Britannica. (2568, 21 มิถุนายน). ศาสนาฮินดู-การแสวงบุญ พิธีกรรม ความเชื่อ.

<https://www.britannica.com/topic/Hinduism>

Kamsonchan. (n.d.). ชีวิตคริสตชนในปีศักดิ์สิทธิ์ยูบีลี "บรรดาผู้จาริกแห่งความหวัง".

<http://kamsonchan.com/jubilee-2025/information>

MGR Online. (2568, 1 มกราคม). คาทอลิกสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยและโลกปี 2568.

<https://mgronline.com/GreenNews>

- National Catholic Reporter. (2563, 2 ตุลาคม). เหตุใดฟรานซิสแห่งอัสซีซีจึงเป็นนักบุญอุปถัมภ์ของนิเวศวิทยา. <https://www.ncronline.org/news/earthbeat/why-francis-assisi-patron-saint-ecology>
- popereport.com. (2556, 5 ตุลาคม). โป๊ปฟรังซิส: "เราต้องเคารพสิ่งสร้างของพระเจ้าเหมือนนักบุญฟรานซิส อัสซีซี". https://www.popereport.com/2013/10/blog-post_304
- Wikipedia. (n.d.). การแสวงบุญ. <https://en.wikipedia.org/wiki/Pilgrimage>
- www.catholic.or.th. (2568, 26 มิถุนายน). ปีศักดิ์สิทธิ์เพื่อพระสงฆ์. <http://www.catholic.or.th/ห้องเอกสารคาทอลิก-อัครสังฆมณฑลกรุงเทพ>
- สื่อมวลชนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพ. (2568). คู่มือแสวงบุญปีศักดิ์สิทธิ์ 2025 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพ. สื่อมวลชนคาทอลิก.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2014). พระคัมภีร์คาทอลิกฉบับสมบูรณ์. แผนกคริสตศาสนธรรม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพ.
- บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). สิ่งแวดล้อมไทยวิกฤติ. บริษัทดี.เค. ปรีนดิ้ง เวิลด์ จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 10). โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สังฆมณฑลราชบุรี. (n.d.). การจาริกแสวงบุญ. <https://ratchaburidio.or.th/main/114-jubilee-of-mercy>
- สภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทย. (2023, 13 ธันวาคม). *Laudate Deum*. <https://www.cbct.or.th/category/laudatedeum>

ความหวัง: พลังเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่

ดร.พิรพัฒน์ ถวิลรัตน์¹

“แม้เพียงแสงเทียนเล็ก ๆ ก็สามารถส่องสว่างในความมืดได้”

Viktor E. Frankl

ในช่วงเวลาที่ชีวิตตกอยู่ในความสับสน ว่างเปล่า หรือมืดมน “ความหวัง” มักเป็นสิ่งที่มนุษย์ยึดเหนี่ยวไว้ แม้มีอาจแลเห็นหรือสัมผัสจับต้อง ความหวังกลับมีพลังมหาศาลในการขับเคลื่อนจิตใจ ช่วยให้เราสามารถก้าวต่อไปได้ แม้จะอยู่ท่ามกลางความยากลำบาก ความหวังจึงเป็นหนึ่งในพลังใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ เป็นแรงขับเคลื่อนที่ช่วยให้เราก้าวผ่านช่วงเวลาแห่งความทุกข์ และมองเห็นโอกาสในอนาคต ความหวังจึงมิใช่เพียงแนวคิดเชิงนามธรรม แต่คือพลังทางจิตวิทยาที่มีบทบาทสำคัญต่อสุขภาวะและการเยียวยาภายในอย่างลึกซึ้ง

ในมุมมองทางจิตวิทยา ความหวังไม่ได้หมายถึงแค่ความปรารถนา แต่เป็นกระบวนการทางจิตใจที่ซับซ้อนและมีองค์ประกอบที่ชัดเจน นักจิตวิทยาเชิงบวกชาวอเมริกัน Charles Richard Snyder (มีชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1944-2006) ผู้คิดค้นทฤษฎีเกี่ยวกับความหวังอันโด่งดังชื่อ Snyder's Hope Theory กล่าวว่า ผู้ที่มีความหวังจะประสบความสำเร็จมากกว่า และมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีกว่าผู้ที่มีความหวังน้อยกว่า

ตามทฤษฎี Hope Theory ความหวังประกอบด้วยองค์ประกอบทางปัญญา และองค์ประกอบทางอารมณ์ 3 ปัจจัยคือ 1) เป้าหมาย (Goals) หมายถึง การมีเป้าหมายที่ชัดเจนในชีวิต เป็นสิ่งที่เราต้องการบรรลุ 2) แนวทาง (Pathways) หมายถึง การคิดหาเส้นทางหรือวิธีการที่จะไปถึงเป้าหมายนั้น แม้จะมีอุปสรรคก็ยังสามารถหาทางเลือกใหม่ได้ 3) แรงจูงใจ (Agency) หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเองและแรงผลักดันที่จะลงมือทำเพื่อบรรลุเป้าหมาย องค์ประกอบทั้งสามนี้ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความหวังที่มีพลังและยั่งยืน Snyder เชื่อว่าความหวังไม่ใช่การฝันกลางวันหรือการมองโลกในแง่ดีแบบไร้เหตุผล หากแต่คือ “กระบวนการทางความคิดที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้” (Snyder, 2002)

¹ อาจารย์และนักจิตวิทยาการปรึกษา วิทยาลัยแสงธรรมและโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ แผนกหญิง
นักจิตวิทยาการปรึกษาครอบครัวและวัยรุ่น วิทยาการด้านจิตวิทยาการปรึกษาและการพัฒนาดวง

งานวิจัยจำนวนมากพบว่า ระดับความหวังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาวะ (well-being) การปรับตัวต่อความเครียด และการเผชิญวิกฤตชีวิต ความหวังยังเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก การส่งเสริมสุขภาพจิต และอาจช่วยรักษาอาการเฉพาะบางอย่างได้ รวมถึงโรคทางจิตที่รุนแรง ความคิดฆ่าตัวตาย ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บทางจิตใจ (Huen et al., 2015; Gallagher et al., 2020; Tomasulo, 2020; Sari et al., 2021)

นอกจากนี้ ความหวังยังมีความสัมพันธ์อย่างมากกับอารมณ์เชิงบวก การปรับตัวทางอารมณ์ ความพึงพอใจในชีวิต การรับมือที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วย ความรู้สึกมีจุดหมายในชีวิตที่สูงขึ้น และคุณภาพชีวิตที่ดี (Corn et al., 2020; Krafft et al., 2021; Long et al., 2020)

ขณะเดียวกัน ในบุคคลที่ตกอยู่ในภาวะสิ้นหวังจะพบกับปัญหาด้านสุขภาพจิต มีหลักฐานงานวิจัยพบว่า ความรู้สึกสิ้นหวัง (hopelessness) เป็นอาการสำคัญของโรคซึมเศร้า ผู้ที่ขาดความหวังมักรู้สึกเศร้า ว่างเปล่า ไร้ค่า และขาดพลังใจในการดำเนินชีวิต (Zhang & Li, 2013) การสูญเสียความหวังแม้เพียงระดับไม่มากแต่ถ้าบุคคลนั้นรับรู้ว่า ตนเองสิ้นหวังอาจจะส่งผลให้บุคคลมีความคิดฆ่าตัวตายได้ (อรณลิน สิงขรณ์ และภาวดี เหมทานนท์, 2564) หลักฐานทางวิชาการยังบ่งชี้อีกว่า ความสิ้นหวังเป็นตัวทำนายที่แข็งแกร่งที่สุดของความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย มากกว่าภาวะซึมเศร้าหรือความคิดฆ่าตัวตาย และผู้ที่มีคะแนนความสิ้นหวังสูง (จาก Beck Hopelessness Scale) มีโอกาสฆ่าตัวตายสูงกว่ากลุ่มที่มีความหวังถึง 11 เท่า (García-Alandete et al., 2014)

การขาดความหวังนับว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อปัญหาสุขภาพจิต ทั้งในแง่ของการเกิดภาวะซึมเศร้า ความคิดฆ่าตัวตาย อารมณ์ด้านลบ การถอนตัวทางสังคม และการขาดความหมายในชีวิต การเสริมสร้างความหวังจึงเป็นหัวใจสำคัญของการป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพจิต

ในบริบทของการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling) ความหวังเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้ผู้มาปรึกษากลับมามีพลังใจในการใช้ชีวิต การพูดคุยที่อ่อนโยน ไม่ตัดสิน การสะท้อนศักยภาพ และการช่วยตั้งเป้าหมายเล็ก ๆ ร่วมกัน เป็นเครื่องมือสำคัญที่นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้ในการปลูกพลังความหวังในใจผู้รับการปรึกษา ตัวอย่างเช่น ในผู้ที่มีภาวะซึมเศร้า การฟื้นคืนความหวังแม้เพียงเล็กน้อยอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการหางาน การกลับไปเรียน หรือการเชื่อมั่นว่าตนเองมีคุณค่า

โดยทั่วไป เมื่อบุคคลหนึ่งตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการปรึกษา นั้นหมายความว่า พวกเขาได้พยายามที่จะจัดการกับปัญหาในชีวิตที่กำลังประสบด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่พึงกระทำได้มาแล้ว เช่น การค้นหาคำตอบของปัญหา หรือวิธีการแก้ปัญหา ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตหรือหนังสือที่เกี่ยวข้อง การดูดวง การแสวงหาคำแนะนำจากบุคคลใกล้ชิด ฯลฯ แต่วิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการแก้ปัญหาของเขา จึงนำมาสู่การรับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ในช่วงแรกของกระบวนการ นักจิตวิทยาการศึกษาจะทำการสำรวจปัญหาหรือความต้องการของผู้มารับการปรึกษา เพื่อตั้งเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายนี้ต้องชัดเจนและเป็นเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตได้ เป้าหมายซึ่งเป็นภาพที่ชัดเจนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้มารับการปรึกษามีความหวัง มีความปรารถนาที่จะร่วมมือกับผู้ให้การศึกษา ในการบรรลุเป้าหมายที่ช่วยกันสร้างขึ้นมา หน้าที่ของนักจิตวิทยาการศึกษาคือ การทำให้แน่ใจว่าแต่ละเป้าหมายอยู่ในขอบเขตที่ผู้มารับการปรึกษาสามารถบรรลุได้และช่วยให้พวกเขาเติบโตได้

อย่างไรก็ดี เป้าหมายในการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาไม่ใช่เพียงแค่การลดอาการทางจิตใจ เช่น อาการวิตกกังวลหรืออาการซึมเศร้าเท่านั้น ทว่ายังมุ่งสร้าง “ชีวิตที่มีความหมาย” ให้กับผู้มารับการปรึกษา ซึ่งความหวังคือหัวใจสำคัญของการหล่อเลี้ยงกระบวนการนี้

การมีความหวังจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษามองเห็นความเป็นไปได้ใหม่ ๆ แม้ในสถานการณ์ที่ดูมืดมน เหมือนไม่มีทางออก และเมื่อผู้ให้การศึกษาสามารถปลูกฝังแห่งความหวังในใจของผู้มารับการปรึกษาได้ ความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกจะเริ่มเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยกระบวนการฟื้นฟูความหวังนี้ มักเริ่มจากการตั้งเป้าหมายเล็ก ๆ ที่จับต้องได้ ด้วยความร่วมมือระหว่างนักจิตวิทยาการศึกษากับผู้มารับการปรึกษา และเมื่อผู้รับการปรึกษาเริ่มรู้สึกว่าเขาสามารถบรรลุเป้าหมายบางอย่างได้จริง เขาค่อย ๆ กลับมามีความเชื่อมั่นในตนเอง และตระหนักว่าตนยังมีคุณค่าในโลกใบนี้

ความตระหนักว่า ตนเองมีคุณค่า เป็นพื้นฐานสำคัญเชิงจิตวิทยาต่อการดำรงอยู่อย่างมีความสุขของมนุษย์ ความหวังในที่นี้จึงไม่ใช่แค่ความปรารถนา แต่เป็น “พลังในการลงมือทำ” (agency) ที่ขับเคลื่อนด้วยจุดหมายและความเชื่อมั่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความหวังของ Snyder

ขณะเดียวกัน เมื่อกระบวนการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาเปิดพื้นที่ให้ “จิตวิญญาณ” ได้เข้ามามีส่วนในกระบวนการเยียวยา รักษาและพัฒนาความเข้มแข็งของผู้มารับการปรึกษา ความหวังจะยิ่งมีพลังมากขึ้น เพราะมนุษย์มิได้มีเพียงร่างกายหรือจิตใจ แต่ยังมีความต้องการระดับลึกในการแสวงหาความหมาย ความเชื่อมโยงกับสิ่งที่สูงกว่า และความรู้สึกว่าตนมิได้โดดเดี่ยว นักจิตวิทยาชื่อดัง Kenneth Pargament กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า จิตวิญญาณมีบทบาทในการฟื้นตัวจากวิกฤต และผู้ที่สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตของตนกับกรอบความคิดทางศาสนา มักสามารถฟื้นตัวได้เร็วและยั่งยืนกว่า (Pargament & Saunders, 2007)

เมื่อก้าวถึงมิติจิตวิญญาณในการให้การศึกษาหรือจิตบำบัด แนวคิดการให้การศึกษาหรือจิตบำบัดแบบบูรณาการจิตวิญญาณ (Spiritually Integrated Counseling/ Psychotherapy) จะตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “จิตวิญญาณ” เป็นมิติที่สำคัญในชีวิตของผู้รับการบำบัดจำนวนมาก จิตวิญญาณไม่ควรถูกมองว่าเป็นเพียงชุดของความเชื่อ การปฏิบัติ หรืออารมณ์ที่แยกส่วนออกจากชีวิตประจำวัน และใช้แค่เป็นครั้งคราว เพื่อยกระดับอารมณ์หรือสุขภาพ แต่จิตวิญญาณควรถูกมองว่าเป็น “เส้นทาง” ที่ผู้คนดำเนินไปเพื่อแสวงหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์

คำว่า “สิ่งศักดิ์สิทธิ์” (the sacred) จึงเป็นหัวใจของแนวคิดนี้ ดังที่ Schreurs (2001) เขียนไว้ว่า:

“จุดสำคัญทั้งหมดของชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณก็คือ มีความจริงอันเหนือธรรมชาติที่มนุษย์สามารถเข้าถึงได้ แม้อาจเข้าใจได้เพียงบางส่วน แม้จะต้องพยายามเชื่อมโยงอยู่เสมอ และแม้ความเข้มข้นของความสัมพันธ์นั้นจะเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา”

การให้การปรึกษาที่บูรณาการจิตวิญญาณ จึงตั้งอยู่บนรากฐานของการที่นักจิตวิทยาการปรึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าในมิติฝ่ายจิตวิญญาณของผู้มารับการปรึกษา และตระหนักถึงพลังอันลึกซึ้งที่มีต่อนั้นต่อชีวิตของบุคคล

เมื่อผู้คนเข้ามารับการบำบัดทางจิต พวกเขาไม่ได้ “ฝากจิตวิญญาณไว้หน้าประตู” จิตวิญญาณยังคงอยู่กับเขาเสมอ และมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาที่นำเขามาสู่การบำบัด แนวทางนี้ตั้งสมมติฐานว่า มิติฝ่ายจิตวิญญาณมีส่วนเกี่ยวพันทั้งกับต้นตอของปัญหา แนวทางในการแก้ไขปัญหา และบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับการปรึกษา

ถึงกระนั้น การแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาทางจิตวิทยา กับปัญหาทางจิตวิญญาณไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะบางครั้งปัญหาทางจิตวิญญาณอาจเป็นสาเหตุของปัญหาทางจิตใจ หรือในทางกลับกันก็อาจเป็นผลที่เกิดจากปัญหาทางจิตใจได้เช่นกัน งานวิจัยในปัจจุบันก็สนับสนุนทั้งสองแง่มุมนี้

เมื่อกลับมามองประเด็น “ความหวัง” ในบริบทของคริสต์ศาสนา พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ได้เขียนไว้ในสมณสาส์น Spe Salvi (รอดพ้นด้วยความหวัง - ปี ค.ศ.2007) ว่า “ความหวังไม่ใช่การหลบหนีจากโลกความเป็นจริง แต่คือพลังในการแปรเปลี่ยนความทุกข์เป็นหนทางสู่ความรอด” โดยระบุว่า ความหวังในคริสต์ศาสนาเป็นสิ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์กับพระเจ้า เป็นความไว้วางใจอย่างลึกซึ้งว่า แม้ในความทุกข์ยากที่สุด พระเจ้าก็ทรงรักและอยู่เคียงข้างมนุษย์เสมอ

ดังนั้น การให้การปรึกษาเชิงจิตวิญญาณ (spiritual counseling) ในแนวทางคาทอลิก จึงไม่ได้เน้นเฉพาะการให้การปรึกษาทางจิตวิทยา แต่รวมถึงการช่วยให้ผู้รับการปรึกษากลับมาสัมผัสกับพระเมตตา ความรัก และพระสัญญาแห่งความรอดของพระเจ้า ซึ่งเป็นแหล่งของความหวังอย่างลึกซึ้งและถาวร การภาวนา การไตร่ตรองพระคัมภีร์ การฟังอย่างเข้าใจโดยปราศจากการตัดสิน และการให้อภัย จึงกลายเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยฟื้นฟูจิตใจและจิตวิญญาณไปพร้อมกัน

การผสมผสานระหว่างการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา กับการตระหนักถึงความเชื่อทางจิตวิญญาณของผู้มารับการปรึกษาได้กลายเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีศรัทธาทางศาสนา มีงานวิจัยที่สนับสนุนแนวทางนี้เช่นงานวิจัยของ Rosmarin et al. (2013) ที่พบว่า ผู้ที่มีความเชื่อในพระเจ้าซึ่งเข้ารับการรักษาทาทางจิตเวช มีผลการรักษาที่ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความเชื่ออย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และผู้ที่ทำร้ายตนเอง

นอกจากนี้ ผู้ที่มีความเชื่อในพระเจ้ายังมีการพัฒนาสภาวะ (well-being) ในระดับที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

ความหวัง แม้จะเป็นเพียงพลังเล็ก ๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงวิธีที่เรามองโลก มองตนเอง และมองอนาคต ความหวังจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเยียวยา การเปลี่ยนแปลง และการฟื้นคืนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ที่สำคัญ ความหวังไม่ใช่คุณลักษณะที่มีเฉพาะบางคน แต่เป็นสิ่งที่สามารถสร้างได้ ผ่านกระบวนการทางจิตใจและการฝึกฝน ตัวอย่างเช่น 1) การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปได้ อาจเป็นเป้าหมายระยะสั้นที่ประสบความสำเร็จได้จริง 2) การระบุอุปสรรคและหาทางเลือก เพื่อฝึกคิดหาทางแก้ไข ไม่ยึดติดกับทางเดียว 3) การฝึกจดจำความสำเร็จเล็ก ๆ ในอดีต เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อน หรือ 4) การใช้จินตนาการในทางบวก ฝึกภาพตัวเองในอนาคตที่สามารถก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ

ดังนั้น มาเริ่มก้าวแรกของการเปลี่ยนแปลง ด้วยการถามตนเองว่า “เรากำลังหวังอะไร และจะก้าวไปสู่สิ่งที่หวังนั้นได้อย่างไร?”

บรรณานุกรม

- อรณลิน สิงขรณ์ และ ภาวดี เหมทานนท์. (2564). การบำบัดด้วยความหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า: แนวคิดและแนวทางการประยุกต์ใช้. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 35(1), 146-156.
- Corn, B. W., Feldman, D. B., & Wexler, I. (2020). The science of hope. *The Lancet Oncology*, 21(9), e452-e459.
- Daniels, C., & Fitzpatrick, M. (2013). Integrating spirituality in counselling and psychotherapy: Theoretical and clinical perspectives. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy*, 47(3), 315-341. <https://cjc-rcc.ucalgary.ca/article/view/60807>
- David H. Rosmarin, Joseph S. Bigda-Peyton, Sarah J. Kertz, Nasya Smith, Scott L. Rauch, Thröstur Björgvinsson. (2013). A test of faith in God and treatment: The relationship of belief in God to psychiatric treatment outcomes. *Journal of Affective Disorders*, Vol. 146(3), 441-446. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2012.08.030>
- Gallagher M. W., Lopez S. J. (2018). *The Oxford Handbook of Hope*. Oxford University Press.

- Gallagher, M. W., Long, L. J., & Phillips, C. A. (2020). Hope, optimism, self-efficacy, and posttraumatic stress disorder: A meta-analytic review of the protective effects of positive expectancies. *Journal of clinical psychology*, 76(3), 329–355. <https://doi.org/10.1002/jclp.22882>
- García-Alandete, J., Marco Salvador, J. H., & Pérez Rodríguez, S. (2014). Predicting role of the meaning in life on depression, hopelessness, and suicide risk among borderline personality disorder patients. *Universitas Psychologica*, 13(4), 1545-1555.
- Huen, J. M., Ip, B. Y., Ho, S. M., & Yip, P. S. (2015). Hope and Hopelessness: The Role of Hope in Buffering the Impact of Hopelessness on Suicidal Ideation. *PloS one*, 10(6), e0130073. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0130073>
- Jevne, R. F. (1994). The role of hope in counseling: Exploring the intentional uses of hope. *Journal of Counseling & Development*, 72(4), 356–361. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1994.tb00950.x>
- Krafft, A. M., Guse, T., & Maree, D. (2021). Distinguishing perceived hope and dispositional optimism: theoretical foundations and empirical findings beyond future expectancies and cognition. *Journal of Well-Being Assessment*, 1-27.
- Long, K. N., Kim, E. S., Chen, Y., Wilson, M. F., Worthington Jr, E. L., & VanderWeele, T. J. (2020). The role of hope in subsequent health and well-being for older adults: An outcome-wide longitudinal approach. *Global Epidemiology*, 2, 100018.
- Pargament, K. I., & Saunders, S. M. (2007). Introduction to the special issue on spirituality and psychotherapy. *Journal of Clinical Psychology*, 63(10), 903-907.
- Pleeting, E., Burger, M., & Van Exel, J. (2021). The relations between hope and subjective well-being: A literature overview and empirical analysis. *Applied Research in Quality of Life*, 16(3), 1019-1041.
- Rosmarin, D. H., Bigda-Peyton, J. S., Kertz, S. J., Smith, N., Rauch, S. L., & Björgvinsson, T. (2013). A test of faith in God and treatment: The relationship of belief in God to psychiatric treatment outcomes. *Journal of affective disorders*, 146(3), 441-446.

- Sari S. P., Agustin M., Wijayanti D. Y., Sarjana W., Afrikhah U., Choe K. (2021). Mediating effect of hope on the relationship between depression and recovery in persons with schizophrenia. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 627588.
- Schreurs, A. (2001). *Psychotherapy and spirituality: Integrating the spiritual dimension into therapeutic practice*. Jessica Kingsley Publishers.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249–275. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1304_01
- Tomasulo D. (2020). *Learned Hopefulness: The Power of Positivity to Overcome Depression*. New Harbinger Publications.
- Zhang, J., & Li, Z. (2013). The association between depression and suicide when hopelessness is controlled for. *Comprehensive psychiatry*, 54(7), 790-796.

From *Laudato si'* to *Laudate Deum*: Pope Francis' legacy of caring for our common home

ชญกรณ์ ลีกำเนิดไทย¹

During the 13th century, Francis of Assisi celebrated life in all its forms in the *Canticle of the Creatures*, praising God for His creations such as “Brother Sun,” “Sister Moon,” “Brother Wind,” “Sister Water,” “Brother Fire,” and “Sister Mother Earth.” This canticle reflects the personal theology of Francis of Assisi, who saw a deep brotherhood between humanity and nature. His text begins with the words “*Laudato si'*” (“Praised be You”), which inspired the title of the Pope Francis’ encyclical in 2015 on the care for the environment, the common home for all living beings. Indeed, Pope Francis follows the footstep of his predecessors who demonstrated long before him the profound existential bond between humanity and all living beings at every corner of the Earth.

First of all, it is worth noting that the first two chapters of the book of Genesis express the desire and joy of God as Creator: “*In the beginning God created the heavens and the earth... And God saw that it was good!*” and said:

¹ นักวิเคราะห์เศรษฐกิจและการเงิน นักแปล นักเขียน มหาคณบดีด้านเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศจากมหาวิทยาลัยรัฐศาสตร์ปารีส, อดีตนักเรียนทุนรัฐบาลฝรั่งเศสที่สนใจศึกษาค้นคว้าทางเทววิทยา และพยายามเป็นศิษย์ธรรมทูตตามแบบฉบับฆราวาสในโลกปัจจุบัน

“Let us make humankind in our image... God saw everything that he had made, and indeed, it was very good.”

Two centuries later, the concerns for the world and God’s creatures continue. In 1963, Pope John XXIII launched the encyclical *Pacem in Terris*, which had a profound global impact. Since then, successive popes have, in their own way, reminded the world of the deep connections that unite humanity and other creatures.

It seems that Pope Francis tried to transfer his reflection regarding human’s duty to safeguard God’s creatures in a clear, firm and accessible language that resonates modern people, regardless of their beliefs. His encyclical *Laudato si’* (2015) was enthusiastically received by Christians as well as by “all people of good will.” The chanceries of the world find this encyclical meaningful, aligning to their local contexts. The various COP summits (Conferences of the Parties) took into account the contributions of the encyclical in their proceedings.

Throughout the six main chapters of *Laudato si’*, Pope Francis makes his focus on humanity and “*what is happening to our common home*.” Despite the wounds inflicted on human nature and the planet over the centuries — especially over the past two centuries — Pope Francis maintains a strong trust in humanity: “*Humanity still has the ability to work together in building our common home*.” (LS 13), ensuring that we may offer future generations an economic, political, social, and spiritual environment that is livable. Indeed, Pope Francis underlines that “*we are faced not with two separate crises, one environmental and the other social, but rather with one complex crisis which is both social and environmental*.” (LS 139). By broadening his view, Pope Francis reminds us—as Jesus-Christ constantly did—that the poor, that is, the “little ones,” those left behind in our societies, the sick and the elderly, migrants and all the “voiceless,” must be the center of everyone’s attention, especially for those in positions of governments or governance, so that these little ones are not the first victims to suffer the impacts of human’s unpleasant actions upon the planet.

Above all, climate change brings dramatic consequences for the whole planet, gradually leading millions of refugees to live without water, agriculture, or shelter. Pope Francis calls all people of good will to remember that

“we must regain the conviction that we need one another, that we have a shared responsibility for others and the world.” (LS 229) Over the nearly 180 pages of *Laudato si’*, Pope Francis humbly pushes forward concrete proposals not only to stop the bleeding wounds that the planet is suffering, but also to try to heal them. He ends his letter with some few reflections: *“No one can cultivate a sober and satisfying life without being at peace with him or herself.” (LS 225)* Pope Francis then offers few remarks to move forward - spiritually and practically - including a “prayer for our earth” and a return to Gospel values.

After a decade, an update on *Laudato si’*

About ten years after *Laudato si’*, as a sort of forewarning of an imminent end, Pope Francis remasters *Laudato si’* with his apostolic exhortation *Laudate Deum*, which is not an encyclical that has the same document status but a kind of personal letter sent *“to all people of good will on the climate crisis.”* To clarify some points already that Pope Francis mentioned in the encyclical, the letter uses a presenting tone that is more incisive and more persistent to emphasize the threats that may harm nature and humanity: *“Despite all attempts to deny, conceal, gloss over or relativize the issue, the signs of climate change are here and increasingly evident. No one can ignore the fact that in recent years we have witnessed extreme weather phenomena, frequent periods of unusual heat, drought and other cries of protest on the part of the earth...”* (LD 5)

Throughout the letter, Pope Francis advocates for the poor, as Jesus did in the Gospels: *“As usual, it would seem that everything is the fault of the poor. Yet the reality is that a low, richer percentage of the planet contaminates more than the poorest 50% of the total world population, and that per capita emissions of the richer countries are much greater than those of the poorer ones.”* (LD 9) Clearly, Pope Francis critiques the manipulation of the power by the wealthy. Also, he reproaches that the technology in the hands of the “experts” and the financial capital in the hands of bankers fails to serve the poor, which is their finality. *“In recent years, we can note that, astounded and excited by the promises of any number of false prophets, the poor themselves*

at times fall prey to the illusion of a world that is not being built for them.” (LD 31)

It seems morally imperative that Pope Francis provides a list of numerous offenses, with supporting figures, that deform both humanity and the planet. By specifically addressing to the Catholics, he closes his letter with a reminder that *“responsibility for God’s earth means that human beings, endowed with intelligence, must respect the laws of nature and the delicate equilibria existing between the creatures of this world.”* (LD 62)

As a concluding remark, Pope Francis notes that *“For when human beings claim to take God’s place, they become their own worst enemies.”* (LD 73) Finally, to better understand the inspiration that guided the writing of both the *Laudato si’* and *Laudate Deum*, it may be worthwhile to read Pope Francis' autobiography, entitled *“Hope”*.

References

- Francis. (2015, May 24). *Laudato si’: Encyclical letter on care for our common home*. https://www.vatican.va/content/francesco/en/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si.html
- Francis. (2023, October 4). *Laudate Deum: Apostolic Exhortation to all people of good will on the climate crisis*. https://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_exhortations/documents/20231004-laudate-deum.html

จากสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ผู้ยิ่งใหญ่ ถึง สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14

บาทหลวงนุพันธ์ ทศมาลี

เลโอ (Leo = ละติน / Lion = อังกฤษ / Leone = อิตาลี / לָוִי" (lavi) = ภาษาฮีบรู แปลว่า “สิงโต” จัดอยู่ในสัตว์ประเภทมีกระดูกสันหลัง เลี้ยงลูกด้วยนม อยู่ในวงศ์ เสือและแมว (Felidae) สิงโตมีขนาดลำตัวใหญ่ ขนาดไล่เลี่ยกับเสือโคร่งทั่วไป ตัวผู้เมื่อโตเต็มที่จะมีขนสร้อยคอยาว ขนปลายหางเป็นพู่ ชอบอยู่เป็นฝูงตามทุ่งโล่ง มีน้ำหนักประมาณ 250 กิโลกรัม (550 ปอนด์) ตัวเมียมีขนาดเล็กกว่า มักทำหน้าที่ล่าเหยื่อ มีน้ำหนักประมาณ 180 กิโลกรัม (400 ปอนด์) มีถิ่นกำเนิดในทวีปแอฟริกาและประเทศอินเดีย ในป่าธรรมชาติ สิงโตมีอายุขัยประมาณ 10-14 ปี ส่วนสิงโตที่อยู่ในกรงเลี้ยงมีอายุยืนถึง 20 ปี สิงโตฝูงหนึ่งมักประกอบด้วยตัวผู้โตเต็มวัย ตัวเมียและลูกสิงโตจำนวนหนึ่ง สิงโตตัวเมียมีหน้าที่ออกล่าเหยื่อ และมักออกล่าเป็นกลุ่ม โดยทั่วไปอาหารหลักของสิงโตคือสัตว์กีบเท้า สิงโตเป็นนักล่าระดับสูงสุดในห่วงโซ่อาหารและในบางครั้งอาจล่ามนุษย์เพื่อเป็นอาหาร แม้โดยปกติมนุษย์จะมีใช้อาหารหลักก็ตาม

นักบุญสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ผู้ยิ่งใหญ่ (ปกครอง 440-461)

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอผู้ยิ่งใหญ่ เกิดในศตวรรษที่ 4 ในแคว้นทัสคานี ประเทศอิตาลี ท่านได้รับการศึกษาอย่างดีที่กรุงโรม และเป็นสังฆานุกรที่นั่น ท่านถูกส่งไปเพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างนายพล 2 คนในบริเวณประเทศฝรั่งเศสในปัจจุบัน ระหว่างทางมีคนมาแจ้งให้ท่านทราบว่าสมเด็จพระสันตะปาปาซิกตัสที่ 3 สิ้นพระชนม์แล้ว และได้มีการเลือกตั้งให้ท่านเป็นสมเด็จพระสันตะปาปาแทนเมื่อวันที่ 29 กันยายน 440

เมื่อท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมเด็จพระสันตะปาปา พระองค์ลงมือปราบปรามลัทธิ นอกรีตทันที เพราะเห็นว่าเป็นสาเหตุของการทุจริตและความแตกแยก แต่ความสำเร็จทางเทววิทยาที่สำคัญที่สุดของพระองค์ไม่ใช่การปราบปรามลัทธิในเชิงลบ แต่เป็นการบัญญัติแนวคิดแบบออร์ทอดอกซ์(ถูกต้องแท้จริง)ในเชิงบวก ด้วยคำสอนที่ถูกต้อง สร้างสรรค์ และเป็นระบบเกี่ยวกับข้อความเชื่อเกี่ยวกับพระธรรมชาติของพระเยซูเจ้าที่เป็นทั้งพระเจ้าแท้

และมนุษย์แท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประชุมสังคายนาแห่งแคลเซดอนในปี 451 ทำให้พระองค์มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ได้มีการเก็บบันทึกบทเทศน์ของพระองค์เกือบ 100 บท และจดหมายคำสอนประมาณ 150 ฉบับ

ผู้ปกป้องชาวโรมจากอิตาลีชาวฮัน (Attila the Hun)¹

ประมาณปี 452 ออติลาชาวฮันกำลังเดินทางพร้อมกับกองทัพของเขาไปยังอิตาลี โดยปล้นสะดมเส้นทางของพวกเขาในขณะที่พวกเขาเดินทางข้ามประเทศ หลังจากเผาเมืองอาควิเลีย ปล้นสะดมเมืองมิลาน และทำลายเมืองปาเวีย ออติลาและกองทัพของเขาก็หันหลังให้กับกรุงโรม

ประชาชนเกิดความตื่นตระหนกและนายพลของกองทัพก็หวาดกลัวเกินกว่าจะเผชิญหน้ากับอิตาลีจนไม่สามารถทำอะไรได้ ดังนั้น จักรพรรดิและวุฒิสภาจึงหันไปหาบุคคลที่แข็งแกร่งและฉลาดที่สุดที่พวกเขารู้จัก นั่นคือ สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ และขอให้พระองค์ช่วยเจรจากับอิตาลี ใกล้กับเมืองเปสเซียราในปัจจุบัน สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอและอิตาลีได้พบปะเจรจากันแบบตัวต่อตัว สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอนำน้ำให้ออติลายอมรับการชำระเงินรายปีเพื่อแลกกับความปลอดภัยของเมือง และกรุงโรมก็ได้รับการปกป้องชั่วคราวจากอิตาลี

ผู้ปกป้องชาวโรมจากรุกรานจากชาวแวนดัล (Vandal)

3 ปีต่อมา ชาวแวนดัลผู้รุกรานได้เดินทางมากรุงโรม และสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอได้รับการขอร้องให้ช่วยเจรจาก่อีกครั้งหนึ่ง พระองค์สามารถเจรจาขอคำสัญญาจากชาวแวนดัลได้เพียงว่าจะไม่ฆ่าผู้คนและเผาเมือง นอกนั้นพวกเขาทำทุกอย่างได้ตามที่ต้องการ ทิ้งให้กรุงโรมมีแต่เชลยและต้องสูญเสียสมบัติมากมาย

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอได้ตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ทันที พระองค์ได้รวบรวมเงินเพื่อช่วยเหลือผู้คนที่ถูกกดขี่ในแอฟริกา และส่งบาทหลวงไปรับใช้พวกเขา นอกจากนี้ พระองค์ยังทำทุกอย่างที่ทำได้เพื่อหาสิ่งใหม่ทดแทนภาชนะและสิ่งของศักดิ์สิทธิ์ที่ถูกปล้นไปจากพระศาสนจักร กล่าวกันว่าพระองค์ไม่เคยทอดทิ้งแม้แต่ในสถานการณ์ที่น่าวิตกกังวลที่สุด พระองค์วางใจพระเจ้าเหนือสิ่งอื่นใด ซึ่งทำให้พระองค์มีหัวใจที่มั่นคงและการตัดสินใจที่เข้มแข็ง

¹ ออติลา เดอะ ฮัน (Attila the Hun) เป็นผู้นำของพวกเขาตั้งแต่ปี ค.ศ. 434 ถึง 453 เขาได้รับการยกย่องว่ามีบทบาทสำคัญในการล่มสลายของจักรวรรดิโรมัน และเป็นคนป่าเถื่อนและรุนแรงในความพยายามของเขา โดยมักจะปล้นสะดมหมู่บ้านและไม่เหลือผู้รอดชีวิต สำหรับชาวโรมัน เขาเป็นที่รู้จักในนาม "Flagellum Dei" หรือ "ภัยอันตรายของพระเจ้า" ตามความกลัวต่อพวกเขาและแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรง

ออติลา เดอะ ฮัน เป็นคนโหดร้ายมาก เขาถึงกับฆ่าพี่ชายของตัวเองเพื่อยึดอำนาจ ออติลาขยายอาณาจักรฮันโดยแข่งขันผ่านเผ่าเยอรมันขนาดเล็กหลายเผ่า นอกจากนี้ เขายังโด่งดังจากความพยายามที่จะยึดทั้งเปอร์เซียและจักรวรรดิโรมัน แม้ว่าการรบจะถือว่าไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากพวกเขาไม่สามารถยึดคอนสแตนติโนเปิลได้

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอผู้ยิ่งใหญ่สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 461 ที่กรุงโรม พระองค์ปรารถนาที่จะฝังพระศพไว้ใกล้กับหลุมศพของนักบุญเปโตรให้มากที่สุด ร่างของพระองค์ถูกฝังไว้ที่ทางเข้ามหาวิหารนักบุญเปโตร นับเป็นสมเด็จพระสันตะปาปาพระองค์แรกที่ฝังพระศพไว้ในพระมหาวิหารนักบุญเปโตร ต่อมาถูกย้ายเข้าไปภายในพระมหาวิหารในปี 688

นักบุญสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 1 ผู้ยิ่งใหญ่

ในปี 1754 สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 14 ทรงประกาศให้สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 1 เป็นนักปราชญ์แห่งพระศาสนจักร วันฉลองทางตะวันตกคือวันที่ 10 พฤศจิกายน สมเด็จพระสันตะปาปาและนักปราชญ์ของพระศาสนจักร (เดิมคือวันที่ 11 เมษายน) วันฉลองทางตะวันออกคือวันที่ 18 กุมภาพันธ์ เป็นสมเด็จพระสันตะปาปาตั้งแต่ 440 ถึง 461 และเป็นสมเด็จพระสันตะปาปาผู้ทรงอำนาจสูงสุด และได้รับการยกย่องมากคนหนึ่ง ในเวลานั้น

สมเด็จพระสันตะปาปาผู้ยิ่งใหญ่ในพระศาสนจักรคาทอลิก

จากอดีตจนถึงปัจจุบันมีสมเด็จพระสันตะปาปาที่ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้ยิ่งใหญ่ 3 พระองค์ คือ

1. สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ผู้ยิ่งใหญ่ (Pope Leo I, 440–61)
2. สมเด็จพระสันตะปาปาเกรกอรี ผู้ยิ่งใหญ่ (Pope Gregory I, 590–604)
3. สมเด็จพระสันตะปาปานิโคลัส ผู้ยิ่งใหญ่ (Pope Nicholas I, 858–67)

ส่วนนักบุญสมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอล ที่ 2 ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ยิ่งใหญ่อย่างไม่เป็นทางการ (1978-2005)

ประวัติสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

พระองค์มีพระนามเดิมว่า โจอาคิโน วินเซนโซ เปตซี สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 (Gioacchino Vincenzo Raffaele Luigi Pecci) เกิดในวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1810 จากครอบครัวขุนนางแห่งหมู่บ้านคาร์ปิเนโต ใกล้ ๆ กรุงโรม ท่านได้รับการศึกษาที่วิเทิร์โบและที่มหาวิทยาลัยโรม ที่อบรมนักศึกษาให้เป็นนักการทูต ท่านได้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์ในปี 1837 ท่านมีชื่อเสียงว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาลาตินอย่างยิ่ง ในปี 1838 ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองเมืองเปรูเจีย (Perugia) และในปี 1841 ปกครองเมืองเบเนเวนโต (Benevento) ในปี 1843 สมเด็จพระสันตะปาปาเกรกอรี ที่ 16 ได้แต่งตั้งให้ ท่านเป็นทูตวาติกันประจำประเทศเบลเยียมและได้เป็นอัครสังฆราชด้วย

ในปี 1846 ได้ย้ายมาเป็นพระสังฆราชประจำเมืองเปรูเจีย และจากนั้นในปี 1853 สมเด็จพระสันตะปาปาปิโอ ที่ 9 ได้แต่งตั้งท่านให้เป็นพระคาร์ดินัล เมื่อสมเด็จพระสันตะปาปาปิโอ ที่ 9 สิ้นพระชนม์ คณะพระคาร์ดินัล ก็ได้เลือกท่านให้ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสันตะปาปาสืบตำแหน่งต่อมาในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 1878 ทรงเลือกใช้พระนามว่า “สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13” ขณะได้รับการเลือกตั้งนั้นพระองค์มีสุขภาพไม่ค่อยดีนัก หลายคนจึงไม่คิดว่าพระองค์ไม่น่าจะครองตำแหน่งได้นาน แต่ในความเป็นจริงพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งถึง 25 ปี

ความโดดเด่นของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 13 ทรงเป็นนักการศึกษา และนักภาษาศาสตร์ เชี่ยวชาญในผลงานของคันเต เมื่อเริ่มงานพระองค์ก็ได้ตั้งนโยบายว่า “จะพยายามประสานรอยร้าว และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในยุโรป” เพราะพระองค์เป็นนักการทูต เห็นได้จากจำนวนประเทศต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับรัฐพระสันตะปาปาเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งประเทศที่มีได้นับถือคาทอลิก เป็นการช่วยให้ภาพลักษณ์สมเด็จพระสันตะปาปาต่อชาวโลกดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกนั้นพระองค์ยังใส่ใจเรื่องของปัญหาสังคมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมยุคใหม่ พระองค์ทรงยืนยันกรานที่จะไม่เจรจาใด ๆ กับรัฐบาลอิตาลี แต่ก็ได้ทำสัญญากับรัฐบาลเยอรมันเกี่ยวกับปัญหากฎหมายต่อต้านคาทอลิกที่ประเทศเยอรมัน ประกาศใช้ในสมัยของบิสมาร์ค ดังได้กล่าวแล้ว พระองค์ใส่ใจเรื่องปัญหาสังคมมาก

ผลงานด้านสังคม ของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

พระสมณสาสน์ของพระองค์นั้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องสังคมโดยตรง เช่น สมณสาสน์เรอุม โนวารุม (Rerum Novarum: อาณาจักรใหม่) ที่ออกในปี 1891 สมณสาสน์ฉบับนี้ได้เป็นรากฐานของนโยบายด้านสังคมของสมเด็จพระสันตะปาปาและพระศาสนจักรในเวลาต่อมา จนถึงปัจจุบัน พระองค์ได้เรียกร้องให้ประชาชนระวังปัญหาและอันตรายอันเกิดจากระบบสังคมนิยม รวมทั้งคำทำนายถึงวาระสุดท้ายของระบบนี้ด้วย

พระสมณสาสน์เรอุม โนวารุม (Rerum Novarum) ของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ออกใน ปี 1891 ซึ่งบรรดาคริสตชนคาทอลิกเชิงอนุรักษ์เห็นว่าแนวความคิดของพระสมณสาสน์สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก เนื้อหาระบุชัดเจนถึงบทบาทด้านความยุติธรรมทางสังคมของปลายศตวรรษ ที่ 19 โดยเฉพาะปัญหาของผลกระทบจากการปฏิวัติทางอุตสาหกรรม และเป็นบทบาทของพระศาสนจักรต่อการนำข้อคำสอนด้านศีลธรรมมาใช้แก้ปัญหาทางสังคม

นอกจากประณามระบบคอมมิวนิสต์ และสังคมนิยมแล้ว พระองค์ยังสอนให้ระวังผลร้ายของระบบเสรีประชาธิปไตยด้วย แม้ว่าพระองค์จะส่งเสริมระบบประชาธิปไตยก็ตาม ทรงส่งเสริมให้ศึกษาผลงานเขียนของนักบุญโทมัส อควีโนส ให้มากขึ้น นอกนั้นก็ส่งเสริม

การแพร่ธรรมต่างแดน จัดตั้งสังฆมณฑลใหม่ ๆ ขึ้นในดินแดนธรรมทูต เช่น ที่อินเดีย ญี่ปุ่น ประเทศในแอฟริกา และที่สหรัฐอเมริกาเองได้ทรงตั้งสังฆมณฑลใหม่ถึง 28 สังฆมณฑล

ผลงานด้านการศึกษาของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

ในด้านการศึกษานั้น สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ทรงส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และการศึกษาที่เป็นระบบให้มากขึ้น ในปี 1883 พระองค์ได้ประกาศเปิดหอสมุดวาติกันให้นักการศึกษาทั้งหลายได้ค้นคว้า และเพื่อเป็นการลบคำเล่าลือว่าวาติกันเต็มไปด้วยความลับต่าง ๆ มากมาย สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 13 ได้กอบกู้ศักดิ์ศรีและภาพลักษณ์ของสมเด็จพระสันตะปาปากลับคืนมาในระหว่างประเทศยุโรปทั้งหลาย ไม่ต้องสงสัยเลยว่าบรรดาพระคาร์ดินัลผู้เลือกพระองค์เป็นสมเด็จพระสันตะปาปาต่างประหลาดใจที่สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสันตะปาปาเป็นเวลา 25 ปี 5 เดือน ทำให้พระองค์ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสันตะปาปานานเป็นอันดับ 3 ในประวัติศาสตร์ รองจากสมเด็จพระสันตะปาปาปิโอที่ 9 (37 ปี) และสมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2 (26 ปี 5 วัน) เท่านั้น

ผลงานด้านการเมืองของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

ในด้านการเมือง พระองค์ประสบความสำเร็จเพียงเล็กน้อยแต่เป็นความจริง โดยเฉพาะในเยอรมนี ซึ่งความแตกแยกระหว่างรัฐบาลกับพระศาสนจักรได้รับการแก้ไขไปมาก ในช่วงหลายปีที่พระองค์ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 พบว่าพระศาสนจักรเติบโตขึ้นอย่างมากในหลาย ๆ แห่ง พร้อมกับความพยายามในการเผยแผ่ศาสนาที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ผลงานด้านคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

มีการกล่าวถึงสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ว่าในประเด็นหลักคำสอน พระองค์ทรงยึดมั่นในขนบธรรมเนียม (Conservative) ไม่แพ้สมเด็จพระสันตะปาปาปิโอที่ 9 และทรงมีส่วนในการเขียนรายการข้อผิดพลาด (Syllabus of Errors) อันโด่งดังของสมเด็จพระสันตะปาปาด้วย วารสารของอิตาลีกล่าวถึงพระองค์ว่า “รูปแบบนั้นไพเราะ แต่สาระสำคัญนั้นมีความแน่นอนถูกต้อง”

อำนาจของสมเด็จพระสันตะปาปาทั้งในกรุงโรมและนอกกรุงโรม

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอยังคงหวังว่าอำนาจทางโลกของพระสันตะปาปาจะกลับคืนมา อย่างน้อยก็ในกรุงโรม หากไม่ใช่ในรัฐอื่น ๆ ในอดีตของสมเด็จพระสันตะปาปา ซึ่งขณะนี้ตกอยู่ในมือของรัฐบาลอิตาลีที่เป็นปึกแผ่นแล้ว แต่พระองค์ทรงแสดงพระทัยในฐานะสมเด็จพระสันตะปาปาในลักษณะที่อ่อนโยนพร้อมทั้งทรงปรารถนาอย่างแท้จริงที่จะ

ปรองดองระหว่างพระศาสนจักรกับวัฒนธรรมของโลกซึ่งเริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19

ผลงานด้านการศึกษาของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

การส่งเสริมการฟื้นฟูความคิดของนักบุญโทมัส อไควนัส นักปรัชญาและนักเทววิทยาผู้ยิ่งใหญ่ในศตวรรษที่ 13 สำหรับสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 นี้ไม่ใช่การศึกษาโบราณวัตถุแต่เป็นวิธีการตั้งทรัพยากรถาวรที่มีอยู่ในความคิดของบุรุษที่พระองค์เรียกว่า “Aeterni Patris” (พระบิดานิรันดร์) ในสาสน์ปี 1879 ของพระองค์กล่าวถึงความคิดของนักบุญโทมัสเป็น “ป้อมปราการพิเศษและความรุ่งโรจน์ของความเชื่อคาทอลิก” พระองค์เรียกร้องให้บรรดาพระสังฆราชเข้าร่วมกับพระองค์ในการส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาของนักบุญโทมัส (Thomist) และก่อตั้งสถาบันเพื่อจุดประสงค์นี้ในกรุงโรม ผลจากความพยายามดังกล่าว ทำให้ครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 เป็นช่วงที่ลัทธิโทมิสม (Thomism) เติบโต ทำให้เกิดนักปรัชญาคาทอลิกที่สำคัญ เช่น มัก มารีแต็ง, เอเตียน กิลสัน, และโจเซฟ ฟิเบอร์

ความศรัทธาต่อพระนางมารีย์ของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ทรงส่งเสริมความศรัทธาในแม่พระ โดยเฉพาะการสวดสายประคำ เพื่อเป็นยาแก้พิษที่ทรงพลังต่อการโจมตีของปีศาจต่อพระศาสนจักร ครอบครัว และสังคม พระองค์ทรงตระหนักดีถึงอันตรายที่เกิดจากกระแสความคิดสมัยใหม่ พระองค์ทรงคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความชั่วร้ายทางสังคมมากมายที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลจากปรัชญาที่ผิดพลาด พระองค์ไม่เคยเบื่อหน่ายที่จะส่งเสริมให้ผู้นำทางการเมืองและศีลธรรมดำเนินชีวิตและปกครองในแบบคริสตชน ในฐานะผู้นำทางปัญญาและจิตวิญญาณ ท่านสามารถมองเห็นความเป็นจริงของโลกได้อย่างลึกซึ้ง และตระหนักอยู่เสมอถึงการต่อสู้ที่มองไม่เห็นแต่เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับจิตวิญญาณของแต่ละคนและกับชุมชนทุกแห่ง

พระองค์ทรงมีปรีชาญาณ ความรอบรู้ และปฏิบัติพันธกิจไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพื่ออาณาจักรของพระเจ้า ในระดับสังคม การดูแลจิตวิญญาณ และจิตวิญญาณของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ทำให้พระองค์มีพระนามที่ยอดเยี่ยม เนื่องจากสถาบันของเรามุ่งมั่นที่จะใช้หลักวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องและเทววิทยาที่ถูกต้องควบคู่กัน ซึ่งเต็มไปด้วยชีวิตแห่งการสวดภาวนา การไตร่ตรอง เพื่อฝึกฝนผู้ขับไล่ปีศาจ นักบวช และสังฆานุกรที่พร้อมจะรักและรับใช้สมาชิกในสังคมที่บอบช้ำที่สุดผ่านพลังการรักษาของพระคริสต์

พระองค์สิ้นพระชนม์อย่างปัจจุบันทันด่วน ขณะมีอายุได้ 93 พรรษาในวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 1903 ทรงกอบปรด้วยพรสวรรค์ด้านสติปัญญาที่ปราดเปรื่อง ทรงกระตือรือร้นทรงตระหนักถึงภาระหน้าที่ของพระองค์ แม้ระหว่างสมัยปกครองของพระองค์ พระศาสนจักรคาทอลิกไม่สามารถนำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมได้ในทันที แต่พระองค์ทรงเริ่มต้นสร้างทัศนคติใหม่ เป็นรากฐานการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นในเวลาต่อมาซึ่งได้ผลดียิ่ง

ความสัมพันธ์ทางการทูตในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 กับสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 13

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าปฤษฎางค์ ขุนสาย ในปี 1880 หรือ พ.ศ. 2423 ขณะมีชันษาได้ 29 ปีได้รับแต่งตั้งให้เป็นทูตไทยคนแรกประจำราชสำนักเซนต์เจมส์แห่งอังกฤษ และประจำประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและอเมริการวมถึง 12 ประเทศ เพื่อเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ท่านได้เป็นผู้แทนพิเศษของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เข้าเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 เป็นการส่วนพระองค์ ที่สำนักวาติกัน เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 1884 คาดว่าท่านขณะดำรงตำแหน่งเป็นอัครราชทูตสยามประจำกรุงปารีสด้วย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงเป็นกษัตริย์แห่งสยามประเทศพระองค์แรกที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสันตีสำนักวาติกัน ระหว่างวันที่ 4-7 มิถุนายน ค.ศ.1897 (พ.ศ.2440) และเป็นกษัตริย์ที่มีได้เป็นคริสตศาสนิกชนพระองค์แรกที่เสด็จเข้าเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 13 (Leo XIII) เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน ซึ่งขณะนั้นสันตีสำนักรออยู่ภายใต้การปกครองโดยตรงจากราชอาณาจักรอิตาลี จึงมิใช่เป็นการพบปะในระดับผู้นำระหว่างประเทศ แต่เป็นการพบปะหารือในเรื่องกิจการพระศาสนจักรโดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จเข้าเฝ้าพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 เป็นการส่วนพระองค์ พระองค์มีพระประสงค์จะสานสัมพันธ์กับสมเด็จพระสันตะปาปา ซึ่งเคยมีความสัมพันธ์กับกษัตริย์แห่งประเทศสยามเมื่อ 200 กว่าปีก่อน และทรงปรึกษาหารือกันเรื่อง การดำเนินงานพระศาสนจักรในราชอาณาจักรสยาม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงให้หลักประกันคุ้มครองต่อเสรีภาพของกิจการพระศาสนจักรคาทอลิกที่ดำเนินงานอยู่ เช่นเดียวกับกับศาสนาอื่นๆ ในสยาม และสมเด็จพระสันตะปาปาทรงยืนยันว่ากิจการพระศาสนจักรในสยามจะไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาอาณานิคม เพราะสมัยนั้นรัฐบาลฝรั่งเศสได้กำลังคุกคามภูมิภาคอินโดจีนอย่างหนัก

ประวัติสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14

ตำแหน่งสุดท้าย พระคาร์ดินัลโรเบิร์ต ฟรานซิส เปรโวสต์ เคยดำรงตำแหน่งสมณมนตรีแห่งสมณกระทรวงเพื่อบรรดาพระสังฆราช (Prefect of the Dicastery for Bishops) พระองค์เป็นสมเด็จพระสันตะปาปาองค์แรกจากคณะออกัสติน และประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นสมเด็จพระสันตะปาปาองค์ที่สองจากทวีปอเมริกา ต่อจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส หรือฮอร์เก มาริโอ เบร์โกลิโอ (พระนามเดิมของพระสันตะปาปาฟรังซิส)

ท่านเกิดเมื่อวันที่ 14 กันยายน ค.ศ.1955 ในเมืองชิคาโก รัฐอิลลินอยส์ เป็นบุตรของ หลุยส์ มาริอุส เปรโวสต์ (Louis Marius Prevost) ซึ่งมีเชื้อสายฝรั่งเศสและอิตาลี และ มิลเดรด มาร์ตินเนซ ซึ่งมีเชื้อสายสเปน (Mildred Martinez) ท่านมีพี่น้องเป็นชายอีก 2 คน คือ หลุยส์ มาร์ติน และจอห์น โจเซฟ (Louis Martín and John Joseph)

ท่านใช้ชีวิตวัยเด็กและวัยรุ่นอยู่กับครอบครัว และศึกษาที่บ้านเณรเล็กของ คณะออกัสติเนียน (Minor Seminary of the Augustinian Fathers) จากนั้นจึงศึกษาต่อที่ มหาวิทยาลัยวิลลาโนวา (Villanova University) ในรัฐเพนซิลเวเนีย ซึ่งในปี 1977 ท่านได้รับ ปริญญาด้านคณิตศาสตร์ และปรัชญา

ในวันที่ 1 กันยายนของปีเดียวกันนั้น พรวิสต์ได้เข้าเป็นสามเณรของคณะนักบุญ ออกัสติน (Order of Saint Augustine หรือ O.S.A.) เมืองเซนต์หลุยส์ ในเขตปกครองที่ชื่อว่า มารดาผู้แนะนำ (Our Lady of Good Counsel) เมืองชิคาโก และทำพิธีปฏิญาณตนครั้งแรก เมื่อวันที่ 2 กันยายน 1978, ในวันที่ 29 สิงหาคม 1981 ท่านได้กล่าวปฏิญาณถวายตัวตลอด ชีวิต ท่านได้รับการศึกษาด้านเทววิทยาจากสหภาพเทววิทยาคาทอลิกในเมืองชิคาโก (Catholic Theological Union in Chicago), เมื่ออายุได้ 27 ปี เจ้าคณะได้ส่งท่านไปกรุงโรมเพื่อศึกษา เกี่ยวกับกฎหมายศาสนจักรที่มหาวิทยาลัยสันตะสำนักของนักบุญโทมัส อควไนนัส (Angelicum) ในกรุงโรม

ท่านได้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 1982 ณ วิทยาลัยออกัสติเนียน แห่งนักบุญมอริกา (Augustinian College of Saint Monica) โดยพระอัครสังฆราชฌอง จาโดต์ (Archbishop Jean Jadot) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานสำนักงานเลขานุการเพื่อ ผู้ที่ไม่ใช่ คริสตชน (pro-president of the Secretariat for Non-Christians) ต่อมาได้ เปลี่ยนเป็นสมณกระทรวงเพื่อศาสนสัมพันธ์ในปัจจุบัน

ท่านเรียนจบปริญญาโทในปี 1984 และในปีถัดมา ขณะที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ระดับ ปริญญาเอก ท่านได้ถูกส่งไปทำงานที่ศูนย์แพร่ธรรมคณะออกัสติเนียน เมืองชูลูกานัส แคว้นปิอูรา (Chulucanas, Piura) ประเทศเปรู (1985–1986)

ในปี 1987 ท่านได้ปกป้องวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกในหัวข้อ "บทบาทของเจ้า อาวาสท้องถิ่นในคณะออกัสติน" (The Role of the Local Prior in the Order of Saint Augustine) และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการฝ่ายกระแสเรียก และผู้อำนวยการฝ่ายธรรม ทูตของคณะออกัสติน แขวงมารดาผู้แนะนำ ในหมู่บ้านโอลิมปิค รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา

พันธกิจในเปรู

ในปีถัดมา ท่านเข้าร่วมการทำงานแพร่ธรรมในเมืองทรูฆิลโล (Trujillo) ประเทศเปรู ในฐานะผู้อำนวยการโครงการฝึกอบรมร่วมสำหรับสนใจคณะออกัสตินจากเขตปกครองชูลูกานัส, อิกีโตส, และอาปูริมาค (Chulucanas, Iquitos, and Apurímac) ตลอดระยะเวลา 11 ปี ท่าน ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส (1988–1992) ผู้อำนวยการฝ่ายอบรม (1988–1998) อาจารย์ผู้สอน สมาชิกที่ถวายตัว (1992–1998) ผู้ช่วยพระสังฆราชฝ่ายตุลาการ (1989–1998) ในเขตอัครสังฆ มณฑลทรูฆิลโย (Archdiocese of Trujillo) ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ด้านกฎหมายศาสน จักร, ปิตาจารย์วิทยา, และเทววิทยาศีลธรรมที่สามเณรใหญ่ “นักบุญคาร์ลอสและนักบุญ

มาร์เซโล” ในเวลาเดียวกัน เป็นจิตตาดิการของกลุ่มคริสตชนมารดาพระศาสนจักร ซึ่งต่อมาได้จัดตั้งเป็นวัดนักบุญริตา (1988–1999) ในเขตชานเมืองที่ยากจนของเมือง และเป็นผู้ดูแลวัดแม่พระแห่งมอนเซอร์รัต (Our Lady of Monserrat) ตั้งแต่ปี 1992 ถึง 1999 ในปี 1999 พระองค์ได้รับเลือกเป็นเจ้าคณะแขวงของคณะออกัสติน “มารดาผู้แนะนำ” ในชิคาโก และอีกสองปีครึ่งต่อมา จากการสมัชชาของคณะได้เลือกให้ท่านเป็นเจ้าคณะแขวง และแต่งตั้งให้ท่านดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่สองในปี 2007

ในเดือนตุลาคม 2013 ท่านกลับไปยังแขวงออกัสตินในเมืองชิคาโก โดยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายการอบรมที่อารามนักบุญออกัสติน เป็นที่ปรึกษาอันดับหนึ่ง และผู้ช่วยเจ้าคณะแขวงมารดาผู้แนะนำ ซึ่งเป็นตำแหน่งสุดท้ายที่ทำอยู่จนกระทั่งพระสันตะปาปาฟรังซิสแต่งตั้งท่านให้เป็นผู้บริหารอัครสังฆมณฑลชิลลาโยแห่งเปรู (Peruvian Diocese of Chiclayo) เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2014 และทรงแต่งตั้งท่านให้เป็นพระสังฆราชเกียรตินามแห่งซูฟาร์ (Titular Bishop of Sufar)

ท่านเข้าสู่สังฆมณฑลเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน โดยมีพระสมณทูตเจมส์ แพทริก กรีน (James Patrick Green) ได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นพระสังฆราชเพียงหนึ่งเดือนหลังจากนั้น ในวันที่ 12 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันฉลองพระแม่กัวดาลูป ณ อาสนวิหารพระนางมารีย์

คติพจน์ประจำตำแหน่งพระสังฆราชของท่านคือ “In Illo uno unum” (ในพระองค์ผู้เดียวเท่านั้น) ซึ่งเป็นคำที่นักบุญออกัสตินกล่าวในบทเทศน์จากเพลงสดุดีบทที่ 127 เพื่ออธิบายว่า “แม้ว่าเราซึ่งเป็นคริสตชนจะมีจำนวนมาก แต่ในพระคริสตเจ้าพระองค์เดียว เราก็คือหนึ่งเดียวกัน”

พระสังฆราชแห่งชิลลาโย เปรู (Bishop of Chiclayo, Peru, from 2015 to 2023)

เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2015 ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระสังฆราชแห่งชิลลาโย (Bishop of Chiclayo) จากพระสันตะปาปาฟรังซิสหลังจากที่ท่านเปลี่ยนสัญชาติเป็นชาวเปรู เพราะตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาระหว่างนครรัฐวาติกันและเปรูในปี 1980 ว่า ผู้ที่จะเป็นพระสังฆราชในประเทศเปรูจะต้องมีสัญชาติเป็นพลเมืองของเปรูเท่านั้น ในเดือนมีนาคม 2018 ท่านได้รับเลือกเป็นรองประธานคนที่สองของสภาพระสังฆราชแห่งเปรู ซึ่งท่านยังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเศรษฐกิจและประธานคณะกรรมการด้านวัฒนธรรมและการศึกษา

เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2019 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงแต่งตั้งให้ท่านเป็นสมาชิกของสมณกระทรวงเพื่อพระสงฆ์ และวันที่ 21 พฤศจิกายน 2020 ทรงแต่งตั้งให้ท่านเป็นสมาชิกของสมณกระทรวงเพื่อบรรดาพระสังฆราช ในขณะเดียวกัน ในวันที่ 15 เมษายน 2020 ท่านยังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารอัครสังฆมณฑลคัลลาโอ (Diocese of Callao) ของเปรู

สมณมนตรีแห่งสมณกระทรวงเพื่อบรรดาพระสังฆราช (Prefect of the Dicastery for Bishops)

เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2023 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงเรียกท่านไปกรุงโรม เพื่อดำรงตำแหน่งสมณมนตรีแห่งสมณกระทรวงเพื่อบรรดาพระสังฆราช และประธาน คณะกรรมการแห่งสันตะสำนักเพื่อประเทศในภูมิภาคลาตินอเมริกา โดยได้รับการเลื่อนฐานันดรเป็นพระอัครสังฆราช เป็นพระคาร์ดินัลปี 2024 (Created Cardinal in 2024)

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงแต่งตั้งให้ท่านเป็นพระคาร์ดินัลพระสงฆ์ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2024 ท่านเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2024

ในฐานะสมณมนตรีแห่งสมณสภา ท่านได้เข้าร่วมในการเดินทางอภิบาลในต่างประเทศ ครั้งสุดท้ายของพระสันตะปาปา และเข้าร่วมการสมัชชาสามัญแรกและสมัยที่สองของการประชุมสมัชชาใหญ่ของบรรดาพระสังฆราช สามัญครั้งที่ 16 เรื่องการก้าวเดินไปด้วยกัน ซึ่งจัดขึ้นในกรุงโรมตั้งแต่วันที่ 4 ถึง 29 ตุลาคม 2023 และตั้งแต่วันที่ 2 ถึง 27 ตุลาคม 2024

ขณะเดียวกัน ในวันที่ 4 ตุลาคม 2023 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงแต่งตั้งให้ท่านเป็นสมาชิกของสมณสภาต่าง ๆ เพื่อการประกาศพระวรสาร (แผนการประกาศพระวรสารครั้งแรกและพระศาสนจักรที่เกิดขึ้นใหม่) สำหรับข้อความเชื่อ สำหรับพระศาสนจักรต่าง ๆ ฝ่ายตะวันออก สำหรับพระสงฆ์ สำหรับสถาบันชีวิตผู้ถวายตัวและและเพื่อชีวิต การแพร่ธรรม สำหรับวัฒนธรรมและการศึกษา สำหรับข้อกฎหมาย และคณะกรรมการนครรัฐวาติกัน

ในที่สุด เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2025 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงเลื่อนตำแหน่งให้ท่านเป็นพระคาร์ดินัลพระสังฆราช และปกครองเขตปกครองรอบกรุงโรม อัลบาโน (Suburbicarian Church of Albano)

สามวันต่อมา เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2025 ท่านได้เป็นประธานในพิธีบูชาขอบพระคุณ ในนามสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ณ จัตุรัสนักบุญเปโตร นครรัฐวาติกัน โอกาสปีศักดิ์สิทธิ์ ยูบิลีของกองทัพบ ซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญครั้งที่สองของปีศักดิ์สิทธิ์แห่งความหวัง

ระหว่างที่อดีตสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลเจเมลี พระคาร์ดินัลเปโรโวสต์ (สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14) ได้เป็นประธานสวดสายประคำเพื่อสุขภาพของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่จัตุรัสนักบุญเปโตรเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2025

ความศรัทธาต่อพระนางมารีย์

เช่นเดียวกับสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีความศรัทธาต่อพระมารดาแห่งความรอดพ้นของชาวโรม (Salus Populi Romani) ที่ประดิษฐานอยู่ในพระมหาวิหารพระนางมารีย์แห่งกรุงโรม สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ไปอย่างเป็นทางการ 125 ครั้งในพระสมณสมัยของพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนและหลังการเดินทางอภิบาลในต่างประเทศของพระองค์

มารดาผู้แนะนำ (Mother of Good Counsel)

เมื่อวันเสาร์ที่ 10 พฤษภาคม 2025 เวลา 16.00 น. สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ได้เสด็จเยือนพระวิหารมารดาผู้แนะนำ (Shrine of the Mother of Good Counsel) ในเมือง เจนาซซาโน (Genazzano) ซึ่งอยู่ชานเมืองกรุงโรม ซึ่งได้รับการดูแลโดยคณะออกัสตินมาตั้งแต่ ปี 1200 เป็นการสวนพระองค์ โดยตรัสว่า "ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเสด็จมาที่นี่ในช่วงวันแรก ๆ ของการปฏิบัติหน้าที่ใหม่นี้ ... ซึ่งเป็นสิ่งที่พระศาสนจักรได้มอบหมายไว้ให้กับพระองค์"

พระวิหารแห่งนี้เป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพของพระนางมารีย์โบราณ ซึ่งมาจากเมือง ชโคเดอร์ ประเทศแอลเบเนีย (Shkodër, Albania) และเป็นที่ยึดรั้งของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 13 ผู้ซึ่งไม่เคยมีโอกาสดำเนินไปเยี่ยมชม แต่ทรงยกย่องให้ที่นี่มีฐานะเป็นพระวิหารน้อย (minor basilica) ในปี 1903 “มารดาผู้แนะนำ” เป็นชื่อของแขวงของคณะออกัสติน “มารดาผู้แนะนำ” ในซิกาโก

คติพจน์และตราสัญลักษณ์ของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14

ตราสัญลักษณ์แบ่งออกเป็นสองส่วนในแนวทแยง ครึ่งบนมีพื้นหลังสีน้ำเงินพร้อมดอกกลีบลีลาวิด ครึ่งล่างของตราสัญลักษณ์มีพื้นหลังสีครีมอ่อน และแสดงภาพที่ชวนให้นึกถึงคณะนักบุญออกัสติน ซึ่งเป็นหนังสือปิดที่มีหัวใจถูกกลืนด้วยทูล นี่เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์การกลับใจของนักบุญออกัสติน ซึ่งสื่อให้เห็นถึงการพบปะส่วนตัวกับพระวาจาของพระเจ้าด้วยคำพูดที่ว่า “Vulnerasti cor meum verbo tuo” ซึ่งแปลว่า “พระองค์ได้แทงทะลุดวงใจของข้าพเจ้าด้วยพระวาจาของพระองค์”

คติพจน์

สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ทรงเลือกคติพจน์ที่สะท้อนถึงประเพณีของนักบุญออกัสตินด้วยว่า “In Illo uno unum” (In Him alone, one) ซึ่งหมายความว่า “ในพระองค์เท่านั้น เราเป็นหนึ่งเดียวกัน” วลีนี้มาจากคำอธิบายของนักบุญออกัสตินในบทสวดที่ 127 ซึ่งท่านอธิบายไว้ว่า “แม้ว่าเราที่เป็นคริสตชนจะมีจำนวนมาก แต่ในพระคริสตเจ้าองค์เดียว เราเป็นหนึ่งเดียวกัน เพราะพระเยซูเจ้าคือศีรษะของร่างกาย ร่างกายนี้ก็คือพวกเราทุกคนที่รวมตัวกันเป็นพระศาสนจักร ถ้าศีรษะของเราอยู่ในสวรรค์ เราแต่ละคนก็ตามไปที่นั่นด้วย”

Instagram

ของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ใช้ชื่อว่า Pope Leo XIV @ponfifex
(2 โพสต์ 12.5 ล้านคนติดตาม 33 กำลังติดตาม 15 พ.ค. 2025)

ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ยังคงรักษาไว้ ชื่อ franciscus
(1,947 โพสต์ 10.5 ล้านคนติดตาม 29 กำลังติดตาม 15 พ.ค. 2025)

ของสมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ยังคงรักษาไว้ ชื่อ benedictus_xvi
(1,947 โพสต์ 10.5 ล้านคนติดตาม 29 กำลังติดตาม 15 พ.ค. 2025)

บรรณานุกรม

Facebook Pope Report. (2025, May 9). [Status update]. *Facebook*.

<https://www.facebook.com/PopeReport>

PPTV HD 36. (2025). เปิดพระราชหัตถเลขา ร.5 เข้าเฝ้าพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 13 [Video].

PPTV HD. <https://www.pptvhd36.com>

วิษณุ, คพ. (2025). ในหลวง ร.5 เสด็จเยือน วาติกัน [Video]. *YouTube*.

<https://www.youtube.com>

อุดมสาร. (2025, 22 พฤษภาคม). อุดมสารรายสัปดาห์ ฉบับที่ 22.

<https://www.csct.or.th/udomsarn/>

หอจดหมายเหตุ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (n.d.). *หอจดหมายเหตุคาทอลิก*.

<https://catholicchaab.com>

กรุงเอเธนส์ถิ่นกำเนิดของเทววิทยาคริสต์

ศ.กิริติ บุญเจือ, ราชบัณฑิต¹

ในแง่ศาสนาขณะนี้กรุงเอเธนส์เป็นที่ตั้งของสำนักงานพระอัครทูตดอกซ์ภาษากรีก และสำนักงานพระอัครทูตอภิกจาริตะวันออกภาษากรีก แต่จะมีใครคิดบ้างว่านครเล็กๆแห่งนี้ นอกจากจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ให้กำเนิดอารยธรรมโลกแล้ว ยังมีส่วนแยกตัวออกไปสร้างบทบาทสำคัญในการให้กำเนิดแก่เทววิทยาคริสต์อย่างสำคัญที่สุดก่อนการกำเนิดจริงของศาสนาคริสต์ถึง 500 ปีโดยไม่มีใครตั้งใจให้เป็นไป แต่เป็นไปตามครรลองของประวัติศาสตร์โลกโดยมีพระวจนะทรงนำทางลิขิตไว้แต่เนิ่นนร

เทววิทยาคริสต์ (Christian Theology) คือวิชาที่คัดเอาเฉพาะข้อเชื่อของศาสนาคริสต์จากคัมภีร์และบ่อเกิดคำสอนมาจัดเป็นหมวดหมู่แล้วตีความออกเป็นระบบความคิด ซึ่งการกระทำดังกล่าวต้องอาศัยปรัชญาและภาษาเข้าช่วยตามความจำเป็น ซึ่งจะเป็นปรัชญามาจากทิศทางใดหรือภาษาที่มีผู้ใช้อยู่ ณ ที่ใดก็ได้ ขอให้มีการแปลงอย่างถูกต้องสื่อความหมายได้ตามเป้าหมายโดยไม่เป็นที่ครหานินทาจากฝ่ายใด ถ้าหากมีก็พึงทำความเข้าใจกันให้ลงตัวเสียก่อน สำหรับศาสนาคริสต์ได้มีการทดลองใช้ภาษาอื่นบันทึกคำสอนแต่ความนิยมสู่ภาษากรีกไม่ได้ เพราะใช้กันกว้างขวางที่สุดในมหาอาณาจักรโรมันในสมัยนั้น ดังที่ลูกาบันทึกประสบการณ์ของอาจารย์เปาโลของตนไว้ ใจความแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “เปาโลยืนอยู่ตรงกลางที่ประชุมอภิรัฐสภาพูดว่า ชาวเอเธนส์ทั้งหลาย ข้าพเจ้าพบว่าท่านมีความเลื่อมใสในศาสนาต่างๆ เมื่อข้าพเจ้าเดินชมเมืองสังเกตเห็นปูชนียวัตถุต่าง ๆ ของท่าน พบแท่นบูชาแท่นหนึ่งมีคำจารึกว่าแด่พระเจ้าที่เราไม่รู้จัก ข้าพเจ้ามาประกาศให้ท่านรู้พระเจ้าองค์นี้ที่ท่านเคารพทั้งๆที่ท่านไม่รู้จัก พระองค์คือพระเจ้าผู้ทรงสร้างโลกและทรงสร้างทุกสิ่งที่มีอยู่ในโลก พวกเราเป็นบุตรของพระเจ้าโดยผ่านมนุษย์ผู้หนึ่งที่พระองค์ทรงแต่งตั้งและทรงรับรองต่อมนุษย์ทุกคนโดยทรงทำให้ผู้นี้กลับคืนชีวิตจากบรรดาผู้ตาย บางคนยังติดตามเปาโลและมีความเชื่อ” (กิจการ 17:22-34) แสดงว่าเปาโลได้ทำเทววิทยาแรกเป็นตัวอย่าง ณ กรุงเอเธนส์เป็นภาษากรีก โดยใช้ปรัชญาของแอร์เรสทาเกลซึ่งพัฒนาเนื้อหาปรัชญาของเพลโทว์จนได้เนื้อหาเพียงพออธิบายความเชื่อเรื่องการฟื้นคืนชีพ ตัวเพลโทว์เองเป็นชาวเอเธนส์แต่เกิดจนตายและได้พัฒนาปรัชญาจนเห็นปัญหา

¹ กิริติ บุญเจือ ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต อดีต สนช. อดีตหัวหน้าภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อดีตคณบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ประธานโครงการปรัชญาเอกปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมปรัชญาของราชบัณฑิตยสภา บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมวิสามานยนามศาสนาสาขาสากลของราชบัณฑิตยสภา กรรมการตำแหน่งวิชาการของวิทยาลัยแสงธรรม, ม.มิชชั่น ประธานกิตติมศักดิ์องค์การศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งเอเชีย สอบถามเรื่องปรัชญา โทร.08 6045 5299.

ได้จากการศึกษาจากซากเซอรอติสซึ่งก็เป็นชาวเอเธนส์เต็มชีวิตและได้เข้าใจปัญหาที่เหมาะสมจากกลุ่มนักคิดชาวพิสท์ที่ชอบถกเถียงกันเพื่อล้างเหตุผลของกันและกันด้วยเหตุผลจนได้ทฤษฎีเหตุผลอย่างเป็นล่ำเป็นสันจนใช้อธิบายและอภิปรายจนเป็นระบบเทววิทยาของพระศาสนจักรได้อย่างสมบูรณ์แบบ ดังจะได้สาธยายรายละเอียดเป็นขั้นตอนต่อไปตามลำดับว่าบรรดาชาวพิสท์สร้างความร่ำรวยได้ง่ายดายจากการใช้เหตุผลสร้างบทเรียนหาคะแนนนิยม เพราะการเมืองเอเธนส์สมัยนั้นส่งเสริมให้ใช้ฝีปากอย่างเต็มที่ ควบคุมตามใจผู้มีอำนาจปกครองรัฐเท่านั้น

เอเธนส์สำคัญอย่างไร

เอเธนส์เป็นเมืองหลวงของประเทศกรีซและชาวกรีกมาทุกยุคทุกสมัย ในสมัยที่เรากำลังจะกล่าวถึงกันอยู่นี้คือระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 6-5 ก่อนคริสต์ศักราช ก็เป็นนครรัฐและเมืองหลวงของแคว้น Attica ของชาวกรีกโบราณ เทพนิยายปรัมปราผูกเรื่องว่าเทพบุตร Theseus เป็นผู้สร้างเมือง จึงสันนิษฐานได้ว่าผู้ตั้งเมืองต้องเป็นผู้แกร่งกล้าสามารถมีอิทธิพล น่าจะเป็นโอรสของหัวหน้าเผ่าสำคัญคนใดคนหนึ่งของเผ่าอารยันที่ทิ้งถิ่นเดิมจากบริเวณทะเลสาบแคสเปียนและสร้างผลงานประทับใจในการเลือกที่ตั้งหลักแหล่งที่เอื้ออำนวยการพัฒนาสังคมอย่างดียิ่งเยี่ยมชาวเอเธนส์จึงพร้อมใจกันยกย่องขึ้นเป็นเทพบุตร

ประชาธิปไตยของกรุงเอเธนส์

ที่ได้ชื่อว่าปรัชญาของกรุงเอเธนส์หรือปรัชญากระแสเอเธนส์นั้น เริ่มด้วยคติของชาวเซอรอติสว่าจงรู้จักตัวเอง (Gnothi seauton = Know thyself) พัฒนาต่อมาด้วยชีวิตของชาวเซอรอติสเอง ชีวิตของเพลโทว์และชีวิตของแอริสโตเติลจบลงด้วยการตั้งสำนักแอคเดเมีย (Academia) และสำนักไลเซียม (Lyceum) ที่ช่วยกันรักษาหลักฐานไว้ให้สมัยกลางรับช่วงไปพัฒนาต่อจนถึงปรัชญาปัจจุบัน

พลเมืองเอเธนส์เป็นเชื้อสายอารยันตะวันตก สายไอโอเนียน (Ionian) อพยพจากบริเวณทะเลสาบแคสเปียนมาตั้งหลักแหล่งลงในภาคกลางของดินแดนกรีซ ได้พัฒนาปรัชญาสังคมและการเมืองมาจนได้แบบอย่างของประชาธิปไตยในราวศตวรรษที่ 5 ก่อนค.ศ. โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างการปกครองของเพริคลีส (Pericles 500-429) จนสิ้นอายุของแอริสโตเติล (Aristotle 384-322) ชาวอารยันแต่เดิมมาก็เชื่อเหมือนชาวอารยันดั้งเดิมทั้งหลายว่ากษัตริย์องค์แรก ๆ ที่ก่อตั้งชาติคือเทพที่จุติจากสรวงสวรรค์ลงมาสร้างราชวงศ์แรกที่ทำกรปกครองด้วยอิทธิปาฏิหาริย์และระเบียบการปกครองแบบเทวสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เหตุการณ์ที่บันทึกเป็นประวัติศาสตร์บอกเล่าของเอเธนส์มีการเน้นให้เป็นประชาธิปไตยก่อนนครรัฐอื่น ดังต่อไปนี้

ประมาณ ก.ค.ศ. 2000 มีชนเผ่าเร่รอนจำนวนหนึ่งที่พูดภาษากรีกโบราณ เป็นชนเลี้ยงสัตว์บริเวณทะเลสาบแคสเปียนเป็นกลุ่มเล็กบ้างใหญ่บ้าง เกิดสนใจหาที่ทำกินใหม่ ทอยยกกัน

เร่ร่อนลงใต้สู่ดินแดนที่เป็นประเทศกรีซในปัจจุบัน ลงมาปล้นและแย่งที่ทำกินของชาวพื้นเมืองเดิมที่นักประวัติศาสตร์เรียกว่าเป็นชาวเผอแลสเจียน (Pelagian) บางกลุ่มปล้นแล้วก็ผ่านไป แต่บางกลุ่มปักหลักยึดดินแดนและกลืนชาติเผอแลสเจียนตามอียาคัย ที่น่าสนใจที่สุดก็คือกลุ่มหมู่บ้านที่ปักหลักสร้างนครรัฐเอเธนส์ โดยมีเรื่องปรัมปรากำหนดให้หัวหน้าของหมู่บ้านหนึ่งชื่ออีเจิส (Aegeus) ซึ่งมีตำนานปรัมปรากำหนดให้เป็นโอรสของสมุทรเทวราชเพอซายดัน (Proseidon) เพราะเอเธนส์อยู่ชายทะเลเอเจียน มีภรรยานามว่า Aethra ซึ่งมีโอรสกับสมุทรเทพโดยสามีไม่รู้ชื่อเธสเสียส (Theseus) ผู้ก่อตั้งนครรัฐเอเธนส์ซึ่งตามเรื่องปรัมปราจึงเป็นโอรสของสมุทรเทวราชและหลานปู่ของสมุทรเทวราชในเวลาเดียวกัน มีปรัมปรามากมายที่แสดงความแกร่งกล้าสามารถของเธสเสียสก่อนรับตำแหน่งหัวหน้าหมู่บ้านอีเจิสและขยายอำนาจออกจนเป็นนครรัฐเอเธนส์ ต่อมาเกิดการชิงอำนาจเหนือเอเธนส์โดยสมุทรเทวราชเพอซายดันกับเทวีอธีเนอ (Athena) ธิตาของเทวราชซุส เพอซายดันสัญญาให้มิน้ำพุเค็มขึ้นทั่วนครรัฐ ส่วนอธีเนอสัญญาให้มะกอกเทศขึ้นงามลูกดกทั่วนครรัฐ ชาวเมืองจึงลงมติให้เทวีอธีเนอเป็นเทพีประจำเมือง อธีเนอจึงแต่งตั้งให้อเรเคธิส (Erectheus) โอรสของเทพภูเขาไฟ (Hephaestus) กับเจ้าแม่ธรณีเป็นปฐมกษัตริย์แห่งเอเธนส์ ตั้งราชวงศ์พญานาคเคียรเป็นคนตัวเป็นงูสืบราชวงศ์อเรเคธิเนียนต่อมาจนเปลี่ยนการปกครองเป็นประชาธิปไตยโดยอภิกชน คือให้ประชาชนเลือกขุนนางขึ้นปกครองรัฐวาระละ 1-3 ปี เราไม่ทราบได้ชัดเจนว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญนี้ มีแต่ปรัมปราจับความได้ว่ากษัตริย์องค์สุดท้ายของเอเธนส์ไม่มีทายาทและปกครองด้วยเมตตาจิตแรงกล้าจนถึงกับยอมสละพระชนมชีพเพื่อให้เอเธนส์ชนะศึกที่รุกรานโดยเหตุที่โหรแห่งเดลฟายแถลงว่ากษัตริย์ของฝ่ายใดสิ้นพระชนม์ก่อนฝ่ายนั้นจะชนะศึก กษัตริย์ของเอเธนส์จึงทรงลอบออกศึกให้สิ้นพระชนม์โดยเร็ว ประชาชนจึงร่วมใจกันถวายพระเกียรติโดยไม่ให้มีผู้ใดในเอเธนส์ขึ้นมามีอำนาจเสมอพระองค์อีก

นักกฎหมายชาวเอเธนส์จึงถือโอกาสเสนอการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยอภิกชนเรื่อยมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 ก.ค.ศ. เช่น Draco, Solon, Cleisthenes, Pisistratus, Ephialtes จนถึง Pericles ผู้ทำให้เอเธนส์เจริญเป็นแบบอย่างของอารยธรรม Classical Greek ดังที่พอล ฮาร์เวย์กล่าวไว้ใน Paul Harvey, The Oxford Companion to Classical Literature, p.57. ว่า “ตั้งแต่สมัยของพายเลิสแทรกเทิส (Pisistratus) เป็นต้นมาเอเธนส์ได้กลายเป็นศูนย์กลางค้าขายและอุตสาหกรรมผลิตสินค้ายิ่งใหญ่ที่ต้องการเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับเลี้ยงพลเมืองและวัตถุดิบสำหรับป้อนโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมโหฬาร อันทำให้จำเป็นต้องคุ้มครองความปลอดภัยในท้องทะเลหลวงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง นครรัฐเอเธนส์เท่านั้นที่สามารถมีกองทัพเรือเพียงพอสำหรับสร้างความปลอดภัยให้แก่ทะเลเอเจียนและนครรัฐกรีกทั้งหลาย รวมทั้งเกาะแก่งทั้งหมดในทะเลเอเจียนให้พ้นจากการปล้นและคุกคามการยึดครองจากมหาอำนาจเปอร์เซีย บรรดานครรัฐกรีกที่เคยแข็งข้อต่อเอเธนส์มาในอดีตต่างก็พินอบพิเทาขอความคุ้มครอง นับเป็นก้าวแรกนำไปสู่การตกลงสัญญาสมาพันธรัฐแห่งดีลัส (Confederacy of Delos) ภายใต้การนำของเอเธนส์ในเวลาต่อมาซึ่งสนับสนุนให้เอเธนส์เป็นรัฐมหาอำนาจใน

สมัยของเพอร์เรอซีสผู้ให้นโยบายประชาธิปไตยเต็มร้อยแก่พลเมืองของเอเธนส์แต่ปฏิบัติต่อรัฐอื่น ๆ ในฐานะเมืองขึ้น นอกจากรัฐมหามิตร Samos, Chios, Mytilene สำหรับพลเมืองเอเธนส์เองเขาดำเนินนโยบายปกครองด้วยอำนาจของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ ตำแหน่งทุกตำแหน่งทุกคนมีสิทธิ์เข้าถึงได้โดยการแข่งขันที่เป็นธรรมและได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสมกับความรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายมาจากภาษีที่พลเมืองทุกคนอยู่ในภาวะที่บริจาคได้ ขนาดที่พลเมืองที่มีฐานะต่ำสุดของเอเธนส์ก็สามารถสมัครชิงตำแหน่งใด ๆ ได้ นโยบายดังกล่าวมานี้ทำความพอใจแก่พลเมืองเอเธนส์และทำให้เอเธนส์เจริญเป็นเอกของโลกในสมัยนั้นทุกด้านของศิลปวิทยาการ แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างความไม่พอใจและอยากแข่งขันในสำนักของรัฐกรีกที่อยู่ในฐานะเมืองขึ้นที่อยากจะมีโอกาสเดียวกัน และในขณะเดียวกันเอเธนส์ก็เป็นจุดดึงดูดผู้สนใจร่ำรวยเร็วทางลัดให้เข้ามาเสี่ยงแข่งขันหาโอกาสทางลัด ไม่ได้ด้วยเล่ห์ก็เอาด้วยกล ไม่ได้ด้วยมนต์ก็เอาด้วยคาถา ดังปรากฏในนโยบายของนักปรัชญาลัทธิซัฟิสม์ (sophism) ดังจะยกมาศึกษาเป็นอุทาหรณ์ต่อไปข้างหน้า”

บรรพบุรุษของชาวเอเธนส์แยกกันเป็นกลุ่มน้อยใหญ่อพยพจากถิ่นเดิมทางตอนเหนือมาหาที่ตั้งหลักแหล่งทำกินใหม่เมื่อราว 5,000 ปีมาแล้ว ในระยะแรกก็คงปกครองดูแลกันอย่างวงญาติ ครั้นยึดที่ดินได้พอทำกินแล้วก็คงค่อย ๆ รวมกลุ่มเพื่อช่วยกันดูแลความปลอดภัยให้ทั่วถึง ผู้ปกครองค่อย ๆ ใช้อำนาจแข็งแกร่งขึ้นจนกลายเป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชโดยไม่รู้ตัว จนบางคนรู้สึกทนไม่ไหวก็จะขอให้มีการเขียนกฎหมายหมายขึ้นบังคับใช้และมีการปรับปรุงมาเป็นระยะ ๆ เช่น กฎหมายของเดรคอน (Draconian Law) นักกฎหมายของกรุงเอเธนส์ ได้รับมอบหมายให้ร่างธรรมนูญการปกครองขึ้นซึ่งเป็นธรรมนูญฉบับแรกที่เป็นลายลักษณ์อักษร ก.ค.ศ. 621 (ก่อนซาคเชรอลิสเกิด 151 ปีและก่อนโซว์ลันเกิด 20 ปี) เขาเอากฎหมายบอกเล่ามาเปรียบเทียบกันแล้วเสริมด้วยวิจารณ์ญาณของตนเองเลือกส่วนที่เป็นประโยชน์ที่สุดเฉพาะหน้ามารวบรวมเป็นระบบแล้วเสนอให้สภาประกาศใช้เป็นทางการสาระสำคัญคือการพิจารณาโทษประหารชีวิตให้เป็นอำนาจของสภาแห่งชาติซึ่งก็คือสภาขุนนางคดีอื่น ๆ ให้เป็นหน้าที่ของศาลต่าง ๆ และขอให้การประหารชีวิตต้องมีการสอบสวนอย่างละเอียดที่สุด

กฎหมายของโซว์ลัน (Solon 640-558 เกิดก่อนซาคเชรอลิส 171 ปี) ในตระกูลขุนนาง อายุ 46 ได้ขึ้นตำแหน่ง Archon หนึ่งในประมุขแห่งชาติ ออกกฎหมายใหม่เพื่อความเป็นเอกภาพแห่งชาติด้วยการไถ่ทาสและชำระหนี้พลเมืองเอเธนส์และสร้างอาซิฟิอัสระให้พลเมืองทุกคน สร้างสภาแห่งชาติ 400 ประกอบด้วยผู้แทนจาก 4 ชนชั้น ๆ ละ 100 คน ให้สภาประชาชน (ecclesia) มีอำนาจชี้ขาดการลงโทษประหารชีวิตประชาชนเหมือนสภาขุนนางชี้ขาดกรณีโทษประหารขุนนาง นับเป็นจุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยกรีก ครั้นโซว์ลันได้จัดการปฏิรูปการปกครองจนเป็นที่พอใจของตนเองแล้ว ก็ขอลาออกจากทุกตำแหน่งที่มีอำนาจเพื่อออกท่องเที่ยวไปจนตาย แต่พลเมืองเอเธนส์หาได้พอใจหมดทุกคนไม่ ส่วนมากรู้สึกหาโอกาสพัฒนา

ฐานะยังแข่งกันไม่ได้ จึงมีผู้รู้สึกด้อยโอกาสรวมตัวกันเรียกร้องและมีผู้หวังผลประโยชน์ทางการเมืองสนับสนุน บางคนปรับตัวเป็นอาจารย์ชาวฟิสท์ไปเสียเลย

กฎหมายของเผ่าซิสเทรอกีส (Pisistratus) เริ่มได้รับความนิยมจากชาวเอเธนส์เมื่อคุมทัพรบชนะ Megara ได้ดินแดนคืนมาในปี ก.ค.ศ. 570 ก่อนซาคเชรอกีสเกิด 100 ปี สร้างความนิยมเพิ่มโดยสนับสนุนชาวเอเธนส์ที่ไม่ชอบธรรมเนียมของโซว์ลานและยึดอำนาจการปกครองได้สำเร็จและพยายามแก้ปัญหาของผู้ด้อยโอกาสในทุกด้าน สร้างความเจริญในทุกด้านให้แก่เอเธนส์และใช้อำนาจจนลืมหืม กลายเป็นทรราชโดยอาศัยกำลังชาวบ้านอย่างได้ผล เมื่อบุตรชายหัวปีฮิปเพียส (Hippias) ขึ้นครองอำนาจในปี ก.ค.ศ. 570 ผู้ไม่พอใจขอกำลังสฟาร์เถื่อนมาบดขยี้ด้านสุดท้ายของฮิปเพียสที่ Sigeum เป็นเหตุให้เอเธนส์ตกอยู่ใต้การปกครองของสฟาร์เถื่อนซึ่งกำลังอยากเป็นมหาอำนาจอารยัน

เปอร์เรอคลิส (Pericles 500-429 เกิดก่อนซาคเชรอกีส 31 ปีและถึงแก่กรรมก่อน 30 ปี) พอล ฮาร์เวย์ในเรื่องเดียวกันหน้า 313 กล่าวไว้ว่า “เอเธนส์ในสมัยภายใต้การปกครองของเขาแม้จะได้ชื่อว่าระบอบประชาธิปไตยแท้จริง ๆ แล้วก็คือถูกบริหารโดยพลเมืองหมายเลขหนึ่ง (ruled by the first citizen) เป้าหมายทางการเมืองของเขาก็คือต้องการให้เอเธนส์มีการเมืองประชาธิปไตยตามอุดมการณ์ที่มีความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของพลเมืองโดยทั่วไป และทั้งนี้เพื่อให้เอเธนส์เป็นตัวอย่างและโรงเรียนการเมืองแก่นครรัฐต่างๆ ของชาวกรีก เขาพยายามชักชวนให้ผู้นำนครรัฐต่าง ๆ รวมตัวกันเป็นสมาพันธ์รัฐ แต่ถูกขัดขวางโดยความมั่งคั่งใหญ่โตของสฟาร์เถื่อนและความรักเสรีภาพเกินตัวของผู้ปกครองนครรัฐกรีกโดยทั่วไป และที่สที่สุดก็พ่ายแพ้แก่นโยบายเป็นใหญ่ของเปอร์เซียและโดยเฉพาะอย่างยิ่งแมชเสอโดว์เนียที่นำโดยแอลเล็กแซนเดอร์มหาราช เป็นอันจบบทบาทของเอเธนส์ในฐานะผู้นำทางปัญญาของมนุษยชาติ แต่บทบาทผู้นำทางปัญญาที่ได้เคยฝากไว้กับพระศาสนจักรยังคงมีผลต่อไปทั่วโลก ตราบใดที่โทมัส อไควนัสยังปกหลักอยู่ในเทววิทยาครีสต์

ช่วงอิทธิพลของลัทธิชาวฟิสท์กับการต่อต้าน

เคอร์เฟอร์ได้นิยามลัทธิชาวฟิสท์ทางปรัชญาไว้ใน G.B.Kerferd, The Sophistic Movement, 1981, p.1. ว่าเป็น “ขบวนการในกรุงเอเธนส์ระหว่าง ก.ค.ศ. 500-400 อันทำให้ช่วงเวลาระหว่าง ก.ค.ศ. 450-400 เป็นยุคยิ่งใหญ่ที่สุด (the greatest age) ของประวัติศาสตร์เอเธนส์” ซึ่งขยายความต่อมาว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมานี้ในนครรัฐเอเธนส์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง (profound) ในด้านสังคมและการเมืองด้วยกิจกรรมเข้มข้น (intense) จนเปลี่ยนรูปแบบของชีวิตและประสบการณ์ โดยที่ขบวนการชาวฟิสท์กล้าขัดแย้งข้อความเชื่อและคุณค่าดั้งเดิมอย่างไม่เกรงใจ ผลงานดังกล่าวข้างต้นนี้ทั้งหมด เราสมัยนี้ไม่มีโอกาสรู้จักปากคำของเหล่าชาวฟิสท์เองเลย มีแต่หลักฐานจากปากคำของฝ่ายต่อต้านขบวนการชาวฟิสท์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบันทึกของซาคเชรอกีส เพลโทว์ และแอร์เรสทาเทิลส์ซึ่งต้องผ่านการกลั่นกรองตีความของผู้รู้อีกต่อหนึ่งซึ่งในอดีตเน้นด้านลบเป็นส่วนมาก ด้านบวกมีน้อยมาก

ซึ่งเคอร์เฟิร์ดตั้งใจจะเสนอการตีความใหม่ให้เป็นกลางที่สุดเท่าที่วิชาการจะอำนวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามเจตนาของแอร์เรสทาท์เถลว่า การถกเถียงคาบนี้ช่วยให้เข้าใจลักษณะการใช้ปัญญาของมนุษย์ชัดเจนขึ้นมากซึ่งแอร์เรสทาท์เถลศึกษาตีความออกมาเป็นการใช้เหตุผลถูกต้องหรือเป็นเหตุผลวิพากในแง่ใด ส่วนเพลโทว์นั้นไม่สนใจหลักการหรือทฤษฎี แต่สนใจการใช้เหตุผลในชีวิตจริงหรือในบทสนทนาสมมุติให้ซาคเชรอสถกปัญหาเกี่ยวกับชาวเฟิสต์คนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ผลที่ควรหวังจะได้จากการศึกษาเรียนรู้และเข้าใจลัทธิชาฟิสม์ก็คือ 1. การกระทำแบบชาฟิสม์ในตัวของมันเป็นพรสวรรค์อย่างหนึ่งคือพรสวรรค์แห่งการจูงใจ (blessing of persuasion) และก็เหมือนพรสวรรค์ทั้งหลายว่าจะดีหรือเลวขึ้นกับพลังบันดาลใจของปัญญา (motivation of the intellect) อันได้แก่คุณธรรมบานพับ 4 ของปรัชญากรีก หรือขรรษาธรรม 4 ของพุทธปรัชญาจึงจะเป็นพรสวรรค์ มิฉะนั้นก็จะเป็นสาบรอกหรือความประพฤติดี 2. สาบรอกแบบชาฟิสม์มีแทรกอยู่ในสังคมทุกแห่งทุกยุคทุกสมัย แต่ไม่มีที่ใดและสมัยใดปรากฏเด่นชัดเหมือนในกรุงเอเธนส์ศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสต์ศักราช 3. ผู้มีพรสวรรค์นี้หากเข้าใจและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบก็จะเป็นวีรบุรุษทรงธรรม หากปฏิบัติไม่ชอบก็จะเป็นมารรอกหน้าไหว้หลังหลอกสร้างปัญหาทั่วไปในสังคมที่ตนสังกัด หลักสูตรปรัชญาจึงควรเน้นจุดนี้ก็จะดี

เพื่อสะดวกในการเข้าใจบทบาทของลัทธิชาฟิสม์ในกรุงเอเธนส์ จะขอแบ่ง 100 ปี (ก.ค.ศ. 500-400) ของอิทธิพลชาฟิสม์เป็นช่วง 50 ปีแรกให้เป็นช่วงเตรียมอิทธิพลและช่วง 50 ปีหลังให้เป็นช่วงสร้างอิทธิพลต่อจากนั้นเป็นช่วงอิทธิพลค้ำในกรุงเอเธนส์ ก็จะปรากฏผลว่า เพอร์เรอซีส (500-429) ใช้วัยเด็ก 20 ปีคาบช่วงเตรียมอิทธิพลและ 51 ปีวัยคิดคาบช่วงอิทธิพล ซาคเชรอส (469-399) ใช้วัยเด็ก 19 ปีคาบช่วงเตรียมอิทธิพลและใช้วัยคิด 50 ปีคาบช่วงอิทธิพลอย่างเต็มที่ เพลโทว์ (428-347) ใช้วัยเด็ก 20 ปีคาบช่วงอิทธิพลและเหลืออายุอีก 55 ปีคาบช่วงอิทธิพลค้ำ แอร์เรสทาท์เถล (384-322) เกิดภายหลังช่วงสร้างอิทธิพลไปแล้ว 16 ปี คงมีประสบการณ์เพียงช่วงอิทธิพลค้ำเพียงอย่างเดียว และถึงแก่กรรมพอดีสิ้นอิทธิพลค้ำพอดี เพราะเอเธนส์ตกเป็นอาณานิคมของมหาอาณาจักรแอลเล็กแซนเดรียทันที เท่านั้นที่พอจะเดาได้ว่าปฏิกริยาของ 3 นักปรัชญาเอกของกรุงเอเธนส์น่าจะมีความรู้สึกต่างกันอย่างไรและน่าจะมีปฏิกริยาต่อขบวนการชาฟิสม์ในกรุงเอเธนส์และต่อมนุษยชาติต่างกันอย่างไร ซึ่งพอจะสรุปแต่ละท่านได้อย่างกว้าง ๆ ว่า ซาคเชรอสต้องเผชิญหน้าตรง ๆ กับกระบวนการสร้างอิทธิพลชาฟิสม์เต็ม ๆ แต่เกิดจนตาย เป็นคนช่างคิด ช่างพูด แต่ไม่ใช่ช่างเขียน จึงไม่ได้เขียนอะไรไว้เลย ได้แต่พูด และพูดได้จับใจ จึงน่าจะมีลูกศิษย์ติดตามมาก มุ่งสนใจแต่จะแก้จริยธรรมของบรรดาชาฟิสม์ด้วยความตระหนักรู้ว่านครรัฐเอเธนส์ที่รุ่งเรืองจะต้องกลบล่มจมหากพลเมืองเอเธนส์เชื่อและปฏิบัติตามนโยบายของเหล่าชาฟิสม์ จึงตั้งใจอุทิศตนและวาทศิลป์เท่าที่มีเพื่อตึงจิตสำนึกของชาวเอเธนส์กลับมาให้ได้ ได้ลูกศิษย์เป็นกลุ่มเป็นก้อนก็จริงแต่ไม่มีใครจะสืบต่องานได้และไม่มีใครจะสนใจบันทึกคำสอนของซาคเชรอสไว้อย่างใดใจความ หากซาคเชรอสสิ้นชีพลงเมื่อใดก็คาดได้ว่าผลงานคงละลายสูญหายไปเป็นประวัติศาสตร์อย่างไม่มีทางฟื้นคืนชีพ โชคยังดีที่ตอนปลายชีวิตของซาคเชรอสนั่นเอง มีเด็กหนุ่มจากตระกูลนักการเมืองและร่ำรวยอายุไม่เกิน 29

ปีเมื่อซาคเชรอสถึงแก่กรรม ซีโอเพลโทว์ เลียบ ๆ เคียงเข้าร่วมฟังคำสอนของซาคเชรอสเป็น ครั้งคราวหวังจะได้อะไรดี ๆ ไปใช้ในการหาเสียงและอำนาจและเงิน ในช่วงวัยเด็ก 20 ปีได้ โอกาสสะสมประสบการณ์สัมผัสกระบวนการชาฟนิสท์อย่างเต็มอ้อมและคงได้เคลิบเคลิ้มเป็น บางครั้งที่จะเป็นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จตามนโยบายชาฟนิสท์ การเข้ามาได้ฟัง ซาคเชรอสบ้างก็หวังว่าควรรู้เป็นความรู้รอบตัวเพื่อไว้แก้ปัญหาในขณะมีอำนาจมากกว่าที่จะ หวังฝากตัวเป็นลูกศิษย์กันกุฏอย่างจริงจัง จนกว่าเพลโทว์จะอายุได้ 20 ปี เข้าเกณฑ์ผู้ใหญ่รู้คิด การสร้างอิทธิพลของชาฟนิสท์จะเข้มข้นต่อไปได้อีก 8 ปี และงานอบรมของซาคเชรอสเข้มข้น สุด ๆ ในช่วง 8 ปีสุดท้ายนี้ของอิทธิพลชาฟนิสท์ และเพลโทว์เริ่มจะเห็นด้วยกับ ซาคเชรอสว่า นครรัฐเอเธนส์จะปรอดกต์ด้วยการเมืองที่มีคุณธรรมโดยที่ความร่ำรวยไม่ใช่กั้ว สารพัดนึก เพลโทว์จึงช่วยค่าใช้จ่ายของซาคเชรอสอย่างไม่ออกหน้าออกตา ในปี ก.ศ.ศ. 399 กระแสชาฟนิสท์แสดงออกอย่างเข้มข้นที่สุดโดยบัณฑิตใจให้นักการเมืองเอเธนส์ พรรค ประชาธิปไตยเห็นว่าต้องประหารชีวิตซาคเชรอส ในฐานะศัตรูที่ต้องรีบกำจัด หลังจากนั้นลัทธิ ชาฟนิสท์ก็ค่อย ๆ หย่อนอิทธิพลลงในกรุงเอเธนส์เข้าช่วงอิทธิพลค้ำง ขณะนั้นเพลโทว์อายุได้ 29 ปี และอีก 15 ปีต่อมา แอร์เรสทาเทิลจึงได้ถือกำเนิดและอีกไม่นานน้อยกว่า 18 ปีจึงได้มารู้จัก สำนักแอคเซอเดมเมียของเพลโทว์ ซึ่งหมายความว่าอยู่ในช่วงอิทธิพลชาฟนิสท์ค้ำงมาแล้วไม่น้อยกว่า 30 ปีและต่อมาจนทุกวันนี้

เคอร์เฟอร์ได้ให้ข้อสรุปไว้ในหน้าที่หนึ่งว่า “ผู้อ่านไม่ควรลืมว่า ช่วงเวลา ค.ศ. 450-400 ซึ่งเป็นช่วงสร้างอิทธิพลชาฟนิสท์ในกรุงเอเธนส์นั้น เป็นยุคยิ่งใหญ่ของเอเธนส์ในหลายแง่ หลายมุม เช่น เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปัญญาและศิลปกรรม เกิดรูปแบบใหม่ๆของการดำรงชีพและประสบการณ์ มีการ วิเคราะห์วิจารณ์ความเชื่อและคุณค่าเดิมๆ กระบวนการชาฟนิสท์เปิดทางให้เข้าใจประเด็น เหล่านี้เป็นอย่างน้อย”

ปรปักษ์ปรัชญาเอเธนส์

ถือกันว่าปรัชญาของซาคเชรอส เพลโทว์และแอร์เรสทาเทิลรวมกันเป็นปรัชญา เอกลักษณะหรือปรัชญาศึกษา (classical philosophy) ของเอเธนส์ และที่มีและที่เป็นปรัชญา อย่างเท่าที่มีเป็นอยู่นั้นก็เพราะระหว่างนั้นมีกลุ่มนักคิดกลุ่มหนึ่งเป็นปรปักษ์ใช้ชื่อกลุ่มว่า ชาฟนิสท์ (Sophist) และชื่อลัทธิว่าชาฟนิสท์ (Sophism) เป็นนักคิดมาจากที่อื่นเข้ามาหา ความร่ำรวยและชื่อเสียงในกรุงเอเธนส์ พยายามล้มล้างโดยเสนอความคิดที่เป็นปรปักษ์ตรง ข้ามอยู่ตลอดเวลา ทำให้ฝ่ายศึกษาของเอเธนส์ต้องเสนอความคิดต่อต้านเพื่อตอบแก้ปัญหาของ สังคมอยู่ตลอดเวลาจนกว่าสภาพของสังคมและการเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างที่ไม่เปิดโอกาส ให้โต้เถียงกันได้ต่อไปได้ ซึ่งในกรณีของเรานี้ได้แก่การสิ้นอายุหมดฝ่ายปรปักษ์ และฝ่ายศึกษา ก็ สิ้นชีวิตกันหมดโดยทั้งสำนักแอคเซอเดมเมียและสำนักลายเซียนให้สืบทอดเจตนารมณ์สืบต่อมา ฝ่ายปรปักษ์ปรัชญาเอเธนส์เท่าที่รู้ชื่อให้ศึกษากันได้ในขณะนี้ได้แก่ Prodicus, Protagoras,

Gorgias, Thrasymachus, Hippias, Isocrates, Antiphon ซึ่งแต่ละคนก็มีเหลือแต่เศษนิพนธ์ให้เดาส่วนที่ขาดหายไปได้อย่างสนุกสนานและน่าสนใจ บางเศษนิพนธ์ก็รู้แน่ๆ เป็นความคิดแบบชาฟิสม์แต่ไม่รู้ว่าเป็นของใครหรือของผู้ที่ยังไม่รู้จักชื่อ เช่น เศษนิพนธ์ Dissoi Logoi และเศษนิพนธ์ Anonymus Iamblici ซึ่งเป็นตัวบททกปัญหาว่าด้วยคุณธรรม เรเชล บาร์เนย์ (Rachel Barney) ใน Donald Rochert, Encyclopedia of Philosophy, vol. 9, p.129. ได้นิยามไว้อย่างกระชับว่า ในภาษาอังกฤษคำ Sophist มักหมายความว่าคนแต่ทางลบ หมายถึงผู้ที่ชอบอ้างแต่ด้านวิบัติของเหตุผลใจให้เชื่ออย่างผิดๆ ในภาษากรีกหมายถึงเฉพาะผู้กระทำการอย่างว่าในช่วงศตวรรษที่ 5 ก่อน ค.ศ. เท่านั้น เพราะตามปกติคำนี้มีความหมายตามรากศัพท์ว่านักปราศรัยหรือผู้มีปรีชาญาณ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะหลักฐานของปรปักษ์ดังกล่าวมีบันทึกให้รู้ได้ก็ด้วยน้ำมือของฝ่ายตรงข้ามที่ไม่หวังดีเท่านั้น แง่ดี ๆ ของลัทธินี้จึงมาจากฝ่ายที่ต้องการความเป็นธรรมเชิงวิชาการในเวลาต่อมาทั้งสิ้น แต่บางคนก็สร้างความเป็นธรรมโดยประมาณว่าผู้คิดอย่างชาฟิสม์ไม่ว่าในสมัยไหนไม่น่าได้ชื่อว่าเป็นนักปรัชญา และลัทธิของพวกเขาเป็นเพียงอาชีพหลอกลวงหาผลประโยชน์ เราพยายามตัดสินใจเป็นกลางเชิงวิชาการจริงๆ ที่สำคัญก็ต้องแยกปรัชญาออกจากเจตนาทุจริต เพราะปรัชญาอาจจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในงานทุจริตอย่างได้ผลเฉพาะกิจ และปรัชญาก็ยังคงเป็นปรัชญาที่มีค่าสูงในตัวเองซึ่งไม่ควรลดค่าลงเป็นเพียงเครื่องมือของกิจกรรมทุจริตเพียงด้านเดียว ในการศึกษาต้องแยกออกจากการเป็นเครื่องมือซึ่งคนเลวมากๆ เท่านั้นที่คิดทำเช่นนั้นได้ แต่ก็หาได้ด้อยค่าปรัชญาลงแม้แต่น้อยก็หาไม่

ชาวชาฟิสม์ตามนิยามข้างต้นมีลักษณะเหมือนกันที่ว่ามิมีสัจยะเยอทะยานอยากมีหน้ามีตา ชื่อเสียงและความร่ำรวย นักประวัติปรัชญาจึงสงสัยไม่หยุดว่าควรยกย่องเป็นนักปรัชญาหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ยกขึ้นมาอ้างกันคนละด้านถกเถียงกันไม่ลงตัว คือฝ่ายหนึ่งอ้างว่าไม่เห็นชาวชาฟิสม์คนใดคิดจะสร้างสำนักเพื่อสอนปรัชญาให้เป็นระบบที่มีประโยชน์ชัดเจนเลยสักสำนักเดียว อีกฝ่ายหนึ่งก็อ้างว่าชาวชาฟิสม์จะได้ตั้งสำนักหรือไม่ไม่ใช่ประเด็นชี้ขาด แต่มีคำสอนที่เป็นประโยชน์พอเพียงให้เป็นลัทธิหนึ่งของมนุษยชาติ แม้จะมีคนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญ ผู้เขียนเองรู้สึกว่ 2 ประเด็นนี้มีได้ขัดแย้งกันจริง ๆ เพราะมีปรัชญาหลายลัทธิที่มีลักษณะอย่างนี้ เช่น ลัทธิวิมัตินิยม หรือความสงสัยสากลของเดส์การ์ต (Descartes) ก็เป็นลัทธิที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาวิชาปรัชญาอย่างไม่น่าสงสัย

ตัวอย่างที่ตืออย่างหนึ่งของชาวชาฟิสม์ที่ไม่ควรมองข้ามก็คือ การชวนชวนหาความรู้และขายความรู้ด้วยการเดินทางไปตามนครรัฐต่าง ๆ ที่พูดภาษากรีก สร้างจิตสำนึกให้ชาวกรีกที่แยกการปกครองเป็นนครรัฐอิสระ เกิดความสำนึกว่ามีกำลังอ่อนแอในการต่อต้านการรุกรานของเปอร์เซีย เตรียมทางให้พระเจ้าแอลเล็กแซนเดอร์สามารถรวบรวมอาณาจักรกรีกเป็นปึกแผ่นสามารถขยายออกเป็นมหาอาณาจักร โดยชาวกรีกและเพื่ออำนาจของชาวกรีก บนฐานความสำนึกดังกล่าวทำให้ภาษากรีกเป็นภาษาวิทยาการสากล และทำให้ปรัชญากรีกยังคงเป็นฐานมั่นคงของปรัชญาสากลมาจนทุกวันนี้ เพลโทว์ได้ชี้ให้เห็นเป็นตัวอย่างว่า eristic argument

ของชาฟฟิสท์กับ elenchus ของซาคเรอติสเป็นเทคนิคเดียวกันของการอ้างเหตุผลอย่าง ต่อเนื่องจนผู้ฟังง และถ้าเป็นคนอื่นใช้ก็จะพ้องผันให้เป็นแค่คติพจน์ (epideixis) และเพลโทว์ก็ ยังเน้นให้ระวิงวาทกรรมใดๆของชาฟฟิสท์ว่ามีผลทางเอาชนะใจและกำไรเป็นนิจ ผิดกับ ซาคเรอติสที่พูดอะไรออกไปก็เพื่อแสดงความจริงและเพิ่มศีลธรรม (moral improvement) เพลโทว์ได้เรียบเรียงบทสนทนาให้ชื่อว่า Protagoras โดยตั้งใจให้เผลอแทรกเกอร์ริสเป็นพระเอก ของการสนทนาในวงการชุมนุมวัยรุ่นที่มีฐานะดีในสังคมกรีก ที่พบกันเพื่อพักผ่อนหย่อนใจด้วย การเล่นคำ (barter) และแสดงความเฉียบคมทางไหวพริบ (competitive intellectual) บังเอิญเผลอแทรกเกอร์ริสอยู่ในกลุ่มด้วยจึงถือโอกาสแสดงฝีมือไล่ล่ามือให้กลุ่มวัยรุ่นนั้นยอม เสียเงินและเวลาเข้าหลักสูตรอบรมที่ชาฟฟิสท์จัดขึ้น เพื่อหารายได้จากการสอนและอบรมเป็น หลักสูตรเพื่อล่าความร่ำรวย

ถ้าจะถือว่าชาฟฟิสท์มีปรัชญาก็คงจะอ้างได้ จากการที่ยอมรับว่ามีความแตกต่าง ระหว่าง Physis กับ Nomos คำแรกคือกฎธรรมชาติ มีอยู่ก่อนมีมนุษย์ มันมีอยู่เช่นนั้นแล อย่างไม่เกี่ยวกับมนุษย์และปัญญาของมนุษย์ มนุษย์รู้ได้แค่ปรากฏการณ์ของมัน นอกนั้นได้แต่ เดาตามสมรรถนะของแต่ละปัญญา คำหลังหมายถึงทุกสิ่งที่เป็นปัญญาของมนุษย์แต่ละคนจะสร้าง ขึ้นตามความหมายของ Man is the measure of all things. ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ เชื่อตามบรรพบุรุษ ไม่มีใครจะรับรองได้ว่าจริง วาทศิลป์เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้ฟังถอนตัวจาก ความเชื่อหมายทั้งหลายจนเหลือแต่สิ่งที่คิดได้เองและเชื่อได้เอง

โพรเดอซิส (Prodicus) ให้ความรู้โดยเฉพาะเรื่องภาษาด้วยการแยกศัพท์กับความหมายของศัพท์ (word and its meaning) เป็นที่เลื่องลือกันว่าเขาวิเคราะห์ความหมาย ได้อย่างละเอียดละออ สุขุมน่าสนใจ อย่างไรก็ตามในเรื่องการใช้ภาษานั้น ชาฟฟิสท์ทั่วไป เชื่อเหมือนกันว่า การใช้ภาษาสื่อความหมายกันนั้น ย่อมมีความหมายเสมอและเป็นไปไม่ได้ที่ ใครจะสื่อความหมายผิดหรือขัดแย้งกันในตัว เพราะ ศัพท์แต่ละศัพท์มีความหมายมากซึ่ง ครอบคลุมได้มากอย่างไม่น่าเชื่อเลย

แม้ชาฟฟิสท์ตัวจริงจะสิ้นไปในเอเธนส์หลังจากการสิ้นชีวิตของเพร์เรอซิสและ ซาคเรอติส แต่ความคิดและอิทธิพลยังมีต่อมาในช่วงความคิดของเพลโทว์และแอร์เริสทาเทิลส์ ซึ่งต้องทำการขัดแย้งและขัดเกลาค่อยมาและต่อมาอีกเรื่อย ๆ เพราะยังมีอิทธิพลที่แพร่ไปทั่วโลก จนทุกวันนี้ นักปรัชญาเพลโทว์และแอร์เริสทาเทิลส์ต้องสยบอิทธิพลชาฟฟิสท์ในกรุงเอเธนส์ อย่างไรก็ตาม นักปรัชญาทั่วโลกที่มุ่งเป้าความจริงและความดี ในทุกวันนี้ก็ต้องสยบอิทธิพล ชาฟฟิสท์ในบริบทของตนฉันนั้น อย่างไรก็ตามในสมัยนี้ต้องไม่ลืมแยกความจริงจากเจตนาร้าย ในปรัชญาชาฟฟิสท์เป็นอันขาด

แอร์เริสทาเทิลส์กับการแสวงหาวิชาปรัชญา

ในสมัยของแอร์เริสทาเทิลส์ยังไม่มีคำเฉพาะสำหรับเรียกเนื้อหาของวิชาปรัชญา ใครพูด อะไรที่นายก้องเชื่อถือได้ก็เรียกได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ (gnosist) ถ้าไม่น่าเชื่อถือก็จะประณามว่า

เป็น sophist แอร์เรสทาเทิลเองก็คงเคยได้รับสมญาทั้ง gnosist และ sophist มาบ้างแล้ว เป็นแน่แท้ ครั้นเมื่อตั้งสำนักสอนสรรพวิชาลัยเซียม (Lycium) ของตนเองในกรุงเอเธนส์ได้สำเร็จ สิ่งหนึ่งแอร์เรสทาเทิลตั้งใจทำให้สำเร็จก็คือ นิยามวิชาปรัชญาให้สำเร็จโดยเทียบได้กับวิชาการอื่น ๆ ที่มีสอนในสำนักลัยเซียมของตน เช่น ศาสนา ประวัติศาสตร์ หรือศิลปศาสตร์

แอร์เรสทาเทิลเริ่มตรึงตรองจากภาษากรีกที่ใช้อย่างชินที่สุด คือ คำ estin อันมีที่ใช้มากและบ่อยที่สุดในหลายสถานการณ์ เช่น ใช้โดดเดี่ยวคำเดียว estin มีความหมายกว้างขวางที่สุด อะไรก็ได้มีอยู่ มันมีอยู่ก็ได้ เขามีอยู่ก็ได้ พระองค์ทรงมีอยู่ก็ได้ อะไรสักอย่างมีอยู่ก็ได้ และถ้าไม่ตั้งใจจะกล่าวเท็จก็บังคับให้ต้องเชื่อว่า ต้องมีอะไรสักอย่างมีอยู่จริงโดยจำเป็น มิฉะนั้นก็ไม่มีสิทธิ์กล่าวคำนี้ออกมาอย่างโดดเดี่ยว ครั้นรับรองว่ามีอะไรสักอย่างมีอยู่จริง ก็ย่อมจะคิดต่อไปได้ว่า สิ่งที่ว่าต้องมีอยู่อย่างแน่นอนนั้นจะเป็นอะไรได้บ้าง อะไรได้บ้างที่คิดต่อ ๆ ไปได้อย่างไม่รู้จบนั้นแอร์เรสทาเทิลรวมเรียกว่าความเป็นจริง (reality) เนื้อหาที่ได้ทั้งหมดรวมกันมีขอบข่ายเฉพาะของมัน เป็นวิชาหนึ่งต่างหากได้ มีเอกลักษณ์ของมันโดยเฉพาะ คือ ไม่ได้เริ่มจากข้อมูลที่ได้จากการใช้ประสาททั้ง 5 รับรู้และรวบรวมไว้เพื่อตั้งสมมุติฐานและทฤษฎีของความรู้อีกแบบหนึ่งที่ควรเรียกว่า gnosis หรือ science หรือ วิทยาศาสตร์ ส่วนความรู้ที่ใช้ปัญญาดึงตรองเท่านั้น ยังไม่มีใครบัญญัติไว้อีก แอร์เรสทาเทิลจึงบัญญัติเองโดยเรียกว่า The First Philosophy ปรัชญาแรก เมื่อมีปรัชญาแรกก็ต้องมีปรัชญาที่สอง สาม สี่ ฯลฯ ต่อไป

คำ Philosophy ดำเนินมาแล้วเริ่มมาจากการใช้ของเผอแทกเกอริส (Pythagoras of Samos 570-507) ที่เมื่อมีผู้ยกย่องเรียก Sophos ผู้ฉลาดปราดเปรื่อง ก็ชอบที่จะแย้งว่าฉันยังไม่ปราดเปรื่องหรอก เป็นเพียงผู้อยากปราดเปรื่องเท่านั้น คือ ยอมเป็นแค่ผู้อยากฉลาดปราดเปรื่องเท่านั้น แสดงว่าคำ sophos ผู้ฉลาดปราดเปรื่องมีการใช้มาก่อนในความหมายที่ถูกต้อง ครั้นต่อมาเมื่อมีผู้เก่งในเรื่องใช้ฝีปากแทนความจริงมาหากินในกรุงเอเธนส์กันมากและยกย่องตัวเองว่าเป็นผู้ฉลาดปราดเปรื่อง (Sophist) และเรียกวิชาที่ตนสอนว่า sophia วิชาปราชญ์ ต้องการสอนให้ลูกศิษย์เป็นนักปราชญ์ฉลาดปราดเปรื่อง ไม่นานชาวเอเธนส์ก็จับเท็จได้ว่าไม่ฉลาดจริงในความรู้ที่ควรรู้ คำ sophist จึงมีนัยยะว่าฉลาดแกมโกง แต่คำ sophia ยังมีความหมายตามเดิมว่าความฉลาดปราดเปรื่อง และ philosophia ยังมีความหมายว่าความรักที่จะฉลาดปราดเปรื่อง ดังนั้นวิชา First Philosophy ของแอร์เรสทาเทิลจึงมีความหมายตามที่แอร์เรสทาเทิลต้องการ คือ วิชาแรกที่น่าไปสู่ที่เป็นเหมือนประตูสู่ปรัชญา ซึ่งต่อมาลูกศิษย์จะพร้อมใจกันเรียก ว่า Ontology ภาววิทยาหรือวิชาว่าด้วยสิ่งมีอยู่และให้เป็นบทแรกของวิชา Metaphysics อภิปรัชญา

แอร์เรสทาเทิลยังสังเกตการใช้คำ estin ในภาษากรีกของตนต่อไป พบกรณีที่ใช้ estin แล้วต้องมีคำต่อมาก็จะมีความหมายตามบริบท เช่น คนเป็นสัตว์เหตุผล มีความหมายไปอีกทางหนึ่งต่างหากจากกรณีแรกโดยที่คำเป็นต้องแปลว่า "เป็นส่วนหนึ่งของ" แล้วทั้งประโยคก็มีความหมายตามต้องการ คำที่ตามมาจึงทำหน้าที่เติมความหมายทั้งประโยคให้เต็มซึ่งจะมีความหมายและเป็นความหมายที่เติมเต็ม คือ ความหมายว่า เป็นส่วนหนึ่งของอะไรสักอย่าง

เช่น เขาเป็นคน และคนเป็นสัตว์ปัญญา คน และ สัตว์ปัญญา ไม่ใช่กรรมของคำเป็น แต่ถ้าไม่มีคำเป็นก็ไร้ความหมาย จึงได้ชื่อว่าจำเป็นต้องมีอยู่เพื่อให้คำเป็นมีความหมาย จึงทำหน้าที่เป็นตัวเติมเต็ม (complement) ให้แก่คำกริยาเป็นไม่ใช่กรรม คำเป็นจึงต้องแปลว่า “เป็นส่วนหนึ่งของ” เช่น เขาเป็นส่วนหนึ่งของคน และคนเป็นส่วนหนึ่งของสัตว์ปัญญา และถ้าแน่ใจว่าจริงตามนี้ เราก็สามารถสรุปต่อไปด้วยความแน่ใจเสมอกันว่า เขาเป็นสัตว์ปัญญา และนี่คือกระบวนการความคิดของมนุษย์ จากข้อสังเกตเบื้องต้นเพียงแค่นี้แอริสทาทเกลส์ก็ค่อย ๆ ขยายผลออกเป็นวิชาตรรกวิทยา (Logic) ทั้งวิชา ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาภววิทยาในฐานะเป็นเครื่องมือรับรองความจริงให้กับเนื้อหาของวิชาภววิทยาและวิชาปรัชญาสาขาอื่น ๆ ที่จะขยายผลไปถึงต่อไป เนื้อหาที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยวิธีดังกล่าวกลายเป็นเนื้อหาของวิชาญาณปรัชญา (Epistemology) อย่างเต็มภาคภูมิ แต่แอริสทาทเกลส์ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาตรรกวิทยา

แอริสทาทเกลส์ยังสังเกตต่อไปว่า ภาษากรีกนอกจากคำกริยา *estin* ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีคำกริยาอื่น ๆ อีกมากมายที่เวลาใช้จริง บางคำก็ต้องการกรรม บางคำก็ไม่ต้องการกรรม และบางคำก็แสดงพลังที่มีเฉพาะหน้า บางคำก็มีพลังแฝงมากมายหลายระดับ และหลายความเข้ม บางคำก็แสดงความจริงโดยไม่ต้องพิสูจน์เพราะเป็นข้อเท็จจริง บางคำก็ต้องการพิสูจน์ว่าจริงตามที่หมายความว่า ทั้งหมดเป็นเนื้อหาความจริงที่ภาษากรีกสื่อความได้ ยังมีภาษาอีกมากมายในโลกมนุษย์ที่แสดงความจริงได้มากน้อยกว่าภาษากรีก แต่ก็แสดงได้ความจริงเหล่านั้นทั้งหมดรวมกันเป็นองค์ความรู้ของมนุษย์ที่แอริสทาทเกลส์เชื่อว่าเรามีวิธีแยกส่วนที่เป็นความจริงออกจากส่วนที่เป็นความเท็จ วิชานี้เป็นวิชาปรัชญาอีกสาขาหนึ่งที่ไม่ขึ้นกับอภิปรัชญา ควรเรียกว่าญาณปรัชญา (Epistemology) เป็นวิชาที่เกิดขึ้นอย่างอิสระจากอภิปรัชญา แต่เสริมกำลังให้แก่กันและกันกับอภิปรัชญา แต่ถ้า *estin* ถูกเติมเต็มด้วยคำกริยา เช่น *He is thinking* คำเติมเต็มในไวยากรณ์แบบอาร์ยันอย่างนี้ไม่ใช่ตัวเติมเต็มอย่างธรรมดา แต่แสดงถึงศักยภาพของพลังแฝงที่มีความหมายตามกริยา คือ พลังคิดที่ต้องมีแฝงอยู่ก่อนแล้วเป็นนิจ กลายเป็นโอกาสให้แอริสทาทเกลส์สามารถต่อเติมภววิทยาของตนให้เป็นภววิทยาที่มีพลังแฝงอย่างไม่รู้จบ (Metaphysics of the infinite latent power and capacity)

กำเนิดของจริยศาสตร์

ความพยายามของแอริสทาทเกลส์ในการสร้างระบบปรัชญาขึ้นในสำนักลายเขียนของตน ได้พบอย่างประหลาดใจอย่างยิ่งว่า เนื้อหาของเรื่องความดีอันควบคุมคุณภาพของมนุษย์ ได้มีมาล่วงหน้าแล้วก่อนปรัชญาแรกของตนอย่างนานแสนนานในรูปของสัญญา คำสวดมนต์ กฎหมาย วรรณคดี คำพังเพย สุภาษิต ฯลฯ ก็เลยทำให้ต้องสรุปว่า จริยศาสตร์เป็นปรัชญาวิชาที่ 3 ที่เกิดขึ้นและพัฒนาอย่างอิสระแต่ก็ช่วยเสริมกันและกันกับปรัชญาทุกสาขา จริยศาสตร์เป็นวิชาว่าด้วยคุณค่าของมนุษย์จากการได้ประพฤติดี (good conduct) ตามเกณฑ์มาตรฐานมาตรฐานจึงมีได้ต่าง ๆ กันแล้วแต่จะใช้มาตรฐานของใคร บางทีก็มีเจ้าของเช่นคำสอนของศาสนา บางทีก็หาเจ้าของไม่ได้ เช่น สุภาษิต คำพังเพย ฯลฯ แอริสทาทเกลส์พยายามเสนอ

เกณฑ์ที่เป็นกลางสำหรับทุกคน โดยมีปรัชญาทุกสาขาค้ำจุนและความประพุดติต้องดีจนเป็นนิสัยอันเกิดจากตัดสินใจทำดีที่ตีครบทั้ง 4 ด้านเรียกว่าคุณธรรมบานพับ 4 (4 Cardinal Virtues) อันได้แก่ 1. Phronesis หรือ prudence ได้แก่ความรอบรู้ รู้พอควรกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือกการกระทำอย่างมีเหตุผล สติ ปัญญาว่าควรหรือไม่ควรเพราะเหตุใด 2. Tharros หรือ Fortitude คือ กล้าพอที่จะลงมือทำการได้ตามที่ตระหนักรู้ 3. Metrispatheia หรือ Middle Way คือ พอเพียง สายกลาง พอดี ๆ ไม่ขาดไม่เกิน 4. Dikaiosune หรือ Justification คือ ชอบธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่สักแต่ยุติธรรมตามกฎหมาย

ต้องไม่ลืมว่าเมื่อแอร์เรสทาท์เถลไถลรับรู้ว่ามีปรัชญา 4 สาขานั้น (สุนทรียศาสตร์เป็นสาขาที่ 4) ไม่ใช่แบ่งออกเป็น 4 สาขา แต่ต้องเข้าใจในทำนองสารผสมที่ไม่ทำให้เกิดสารใหม่ หรือความเข้าใจองค์รวมใหม่ แต่หมายความว่า 4 สาขาเป็นอิสระต่อกัน สมบูรณ์ในตัว อย่างมากก็เพียงแต่มีอิทธิพลต่อกัน ไม่มีเนื้อหาใหม่ที่เป็นปรัชญาองค์รวมของ 4 วิชา แต่ทว่าแต่ละวิชาเป็นปรัชญาเฉพาะกระแสดความคิดในตน ไม่รวมเป็นแม่น้ำใหญ่ แต่ละวิชาเป็นปรัชญาเต็มร้อยในบทบาทของตน คือ อภิปรัชญาก็ทำบทบาทปรัชญาเต็มร้อยของตน ตรรกวิทยาก็ทำบทบาทปรัชญาเต็มร้อยของตน จริยศาสตร์ก็ทำบทบาทปรัชญาเต็มร้อยของตน หากับสุนทรียศาสตร์ให้เป็นปรัชญาด้วยก็ทำบทบาทปรัชญาเต็มร้อยของตน ส่วนตรรกวิทยานั้น บางท่านก็นับเป็นวิชาหนึ่งของปรัชญา แต่บางท่านก็ถือเป็นเครื่องมือศึกษาปรัชญาทุกวิชา คือ เป็นภาคนำเข้าสู่ปรัชญาแต่ตัวเองไม่ใช่ปรัชญา

เมื่อเห็นจุดยืนของปรัชญาบริสุทธิ์ชัดเจน ก็มองออกว่ามีวิชาการต่าง ๆ อีกมากที่ไม่ใช่ปรัชญาบริสุทธิ์ แต่เป็นความรู้ที่เก็บข้อมูลและจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระเบียบก็พร้อมที่จะให้นักปรัชญาบริสุทธิ์หันไปมองและประเมินค่าความเป็นจริง ความจริง ความดี และความงามของแต่ละวิชา เรียกว่าปรัชญาประยุกต์ของวิชานั้นๆ เช่น ศาสนาก็เป็นปรัชญาศาสนา ฯลฯ รอเวลาให้มีศาสนาคริสต์เมื่อใดก็มีปรัชญาศาสนาคริสต์หรือเทววิทยาคริสต์ได้เมื่อนั้น

บรรณานุกรม

- Borchert, D. (Ed.). (2006). *Encyclopedia of philosophy*. Macmillan.
- Caird, E. (1968). *The evolution of theology in the Greek philosophers*. Kraus Reprint Co.
- Craig, E. (Ed.). (1998). *Routledge encyclopedia of philosophy*. Routledge.
- Eliade, M. (Ed.). (1987). *The encyclopedia of religion*. Macmillan.
- Freeman, K. (1966). *The pre-Socratic philosophers*. Basil Blackwell.
- Hastings, J. (Ed.). (1959). *Encyclopedia of religion and ethics*. Scribner.
- Jaeger, W. (1967). *The theology of the early Greek philosophers*. Oxford University Press.

ความหมายของน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ และเทียนในพิธีกรรม

บาทหลวง ผศ.เชษฐา ไชยเดช¹

1. ความหมายของน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรม

มีหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดของการใช้น้ำมันในการประกอบพิธีศักดิ์สิทธิ์ ในศตวรรษที่ 1 เราพบการใช้น้ำมันเจิมคนเจ็บป่วยในจดหมายของนักบุญยากอบ (ยก 5:14-16) ต่อมาประมาณ ศตวรรษที่ 2-3 เริ่มมีการใช้น้ำมันศักดิ์สิทธิ์ในพิธีศีลล้างบาป และศีลกำลัง ต่อมาในสมัยกลาง เริ่มมีการนำน้ำมันศักดิ์สิทธิ์มาใช้ในพิธีบวชพระสงฆ์ และพิธีบวชพระสังฆราช

สำหรับเรื่องการเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์นั้น ในศตวรรษที่ 3 นักบุญอิปโปลิตุสเล่าถึงพิธีเสกน้ำมันในพิธีต้นเผ่าปัสกา ต่อมาในศตวรรษที่ 5 เลื่อนการประกอบพิธีเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์มาเสกในวันพืชมงคลศักดิ์สิทธิ์ โดยแยกพิธีกรรมเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์จากพิธีมิสซาระลึกถึงอาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระเยซูเจ้า

หนังสือมิสซาปัจจุบันระบุว่า ตามธรรมเนียม พระสังฆราชถวายมิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ ตามจารีตที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีกรรมของพระสังฆราช (Pontificale Romanum) ในช่วงเวลาเช้าวันพืชมงคลศักดิ์สิทธิ์ มีการเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ 3 ชนิด คือ

1. น้ำมันสำหรับผู้เตรียมเป็นคริสตชน (Oleum Catechumenorum)
2. น้ำมันสำหรับเจิมคนไข้ (Oleum Infirmorum)
3. น้ำมันคริสมา (Sanctum Chrisma)

อย่างไรก็ดี หนังสือมิสซายังได้ระบุว่า “ถ้าในวันพืชมงคลศักดิ์สิทธิ์ คณะสงฆ์และสัตบุรุษมีความลำบากที่จะมาร่วมพิธีกับพระสังฆราช มิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์อาจทำก่อนในวันอื่น แต่ต้องอยู่ใกล้วันปัสกา” และ “ตามธรรมเนียมโบราณ พิธีเสกน้ำมันสำหรับเจิมคนไข้ ประกอบก่อนจบบทขอบพระคุณ ส่วนการเสกน้ำมันของผู้เตรียมเป็นคริสตชนและน้ำมันคริสมา ประกอบหลังรับศีลสนิท อย่างไรก็ตาม จากเหตุผลด้านอภิปาล การเสกน้ำมันทั้งสามอย่างนี้อาจประกอบหลังภาควจนพิธีกรรม”

¹ อธิการสถาบันแสงธรรม

ความเป็นมาของการใช้น้ำมันในพระคัมภีร์

ในพระคัมภีร์มีการใช้น้ำมันอย่างหลากหลาย ได้แก่การใช้เพื่อบันทาลความศักดิ์สิทธิ์เพื่อการเยียวยารักษา เพื่อเพิ่มพลังกำลังใจ เพื่อความงาม เพื่อถวายแด่พระเจ้า เพื่อเสก และเพื่อถวายบูชา เช่น พระวรสารนักบุญลูกา (ลก 10:34) กล่าวถึงการใช้้ำมันเพื่อการเยียวยารักษา (เท้าน้ำมันลงบนบาดแผล) นอกจากนั้นชาวอิสราเอลยังใช้น้ำมันหอมชโลมเพื่อต้อนรับผู้มาเยือน (ลก 7:46) เพื่อชโลมศพผู้ตาย (มก 16:1) และยังใช้เพื่อจุดประสงค์ทางศาสนา หนังสือปฐมกาล (ปฐม 28:18) กล่าวถึง “ยาโคบลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ เอาก้อนหินที่ใช้หนุนศีรษะมาตั้งเป็นเสาศักดิ์สิทธิ์ แล้วเทน้ำมันบนยอดเสานั้นเพื่อถวายแด่พระเจ้า” ผู้แต่งบทเพลงสดุดีกล่าวถึงพลังฝ่ายจิตของน้ำมัน เพลงสดุดีที่ 45 ข้อ 7 กล่าวว่า “พระองค์ทรงรักความยุติธรรมและทรงชังความอธรรม เหตุฉะนั้น พระเจ้า พระเจ้าของพระองค์จึงทรงเจิมพระองค์ไว้ด้วยน้ำมันแห่งความปิติยินดีเหนือพระราชาทั้งหลาย”

การใช้น้ำมันศักดิ์สิทธิ์ทั้ง 3 ในพิธีกรรม

น้ำมันสำหรับผู้เตรียมเป็นคริสตชน (Oleum Catechumenorum) เป็นน้ำมันมะกอก (หรือน้ำมันที่คั้นจากพืช) การเจิมด้วยน้ำมันนี้เป็นการขยายผลของบทภาวนาขับไล่ปีศาจก่อนพิธีโปรดศีลล้างบาป หมายถึงการเสริมกำลังใจของผู้เตรียมตัวรับศีลล้างบาป เพื่อให้เขาจะได้มีพลังที่จะปฏิเสธปีศาจและบาปก่อนที่เขาจะได้รับการเกิดใหม่ด้วยน้ำและพระจิต ในศีลล้างบาป หนังสือพิธีรับผู้ใหญ่เข้าเป็นคริสตชน ข้อ 127 ได้ให้ความหมายของการเจมน้ำมันสำหรับผู้เตรียมเป็นคริสตชนว่า “เป็นสัญลักษณ์หมายถึงความจำเริญถึงความช่วยเหลือและพลังกำลังใจจากพระเจ้า เพื่อว่าโดยการตั้งใจละทิ้งปีศาจ พวกเขาจะยืนยันความเชื่อ และตั้งใจปฏิบัติตามความเชื่อจนตลอดชีวิต” ข้อ 128 ระบุว่า “ให้ใช้น้ำมันสำหรับผู้เตรียมเป็นคริสตชนที่พระสังฆราชเสกในมิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ หรือถ้ามีเหตุผลด้านอภิบาล จะใช้น้ำมันที่พระสังฆสีก่อนจะเจิมก็ได้”

น้ำมันสำหรับเจิมคนไข้ (Oleum Infirmorum) เป็นน้ำมันมะกอก (หรือน้ำมันที่คั้นจากพืช) น้ำมันนี้ใช้ประกอบพิธีศีลเจิมแก่สัตรีผู้ป่วยหนักน่าอันทรรายเพราะความอ่อนแอหรือความชรา ตามที่นักบุญยากอบได้กล่าวถึง (ยก 5:14-16) การเจิมด้วยน้ำมันนี้ให้ความหมายถึงการรักษาผู้ป่วยจากความเจ็บป่วยฝ่ายจิตและกาย เพื่อว่าเขาจะได้มีพลังที่จะเข้มแข็งในการต่อสู้และต้านทานกับความชั่วร้าย พระเจ้าอาจจะโปรดให้เขาหายป่วย ถ้าการหายนั้นเป็นผลดีแก่ความรอดพ้นของเขา นอกจากนั้น ในกรณีจำเป็นศีลเจิมคนไข้ยังสามารถอภัยบาป ที่ให้ศีลอภัยบาปเกิดผลอย่างสมบูรณ์ด้วย (หนังสือพิธีศีลเจิมคนไข้ อารัมภบท ข้อ 6)

ตามปกติ พระสังฆราชเสกน้ำมันสำหรับเจิมคนไข่วันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ แต่ในกรณีจำเป็นจริงๆ พระสงฆ์ไม่ว่าองค์ใดสามารถเสกน้ำมันนี้ระหว่างพิธีเจิมคนไข้ได้ แต่เมื่อประกอบพิธีแล้ว ยังมีน้ำมันที่เสกเหลืออยู่ ก็ให้พระสงฆ์ใช้สำหรับล้างและเผาไฟเสีย (หนังสือพิธีศีลเจิมคนไข้ อารัมภบท ข้อ 21-22)

น้ำมันคริสมา (Sanctum Chrisma) เป็นน้ำมันมะกอก (หรือน้ำมันที่คั้นจากพืช) ก่อนเสกน้ำมันคริสมาพระสังฆราชจะเทเครื่องหอม (Balsam ซึ่งเป็นยางไม้หอม) ลงในน้ำมันมะกอกโดยไม่กล่าวอะไร การผสมเครื่องหอมกับน้ำมันนี้เชื่อมโยงกับพระคัมภีร์จากจดหมายของนักบุญเปาโลอัครสาวกถึงชาวโครินธ์ฉบับที่ 2 (2 คร 2:15-16) คือ “เราเป็นเสมือนกลิ่นหอมของพระคริสตเจ้าถวายแด่พระเจ้า” พระสังฆราชยังเป่าลมเหนือโถน้ำมันคริสมาก่อนจะกล่าวบทภาวนาเสกน้ำมันคริสมา การเป่าลมเหนือโถน้ำมันคริสมาเป็นเครื่องหมายถึงการอัญเชิญพระจิตเจ้าลงมาบังดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่น้ำมันคริสมา

ในกรณีจำเป็นจริงๆ พระสงฆ์สามารถเสกน้ำมันสำหรับผู้เตรียมเป็นคริสตชนและน้ำมันสำหรับเจิมคนไข้ได้ แต่พระสังฆราชเท่านั้นเป็นผู้เสกน้ำมันคริสมา

การเจิมผู้รับศีลล้างบาปด้วยน้ำมันคริสมา หมายถึงพระพรของพระจิตเจ้าที่ผู้เพ็งรับศีลล้างบาปได้รับ เขาเป็นคริสตชน นั่นคือ “ผู้ได้รับเจิม” จากพระจิตเจ้า ร่วมเข้าเป็นกายเดียวกันกับพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นสมณะ ประกาศก และกษัตริย์ (คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 1241)

การที่พระสังฆราชเจิมด้วยน้ำมันคริสมาที่หน้าผากของผู้รับศีลกำลังด้วยเครื่องหมายกางเขน พร้อมกับการปกมือขณะที่กำลังว่า “จงรับตราประทับพระพรของพระจิตเจ้า” ให้ความหมายว่า ผู้รับศีลกำลังได้รับตราประทับที่ไม่ลบเลือนของพระคริสตเจ้า พร้อมกับพระพรของพระจิตเจ้า ซึ่งทำให้เขาเป็นเหมือนพระคริสตเจ้ายิ่งขึ้น และประทานพระพรพรทานแก่เขาเป็นประจักษ์ “กลิ่นหอมของพระคริสตเจ้า” ที่เขาจะต้องแพร่กระจายไปในหมู่มนุษย์ (เทียบพิธีกรรมศีลกำลัง ข้อ 9)

นอกจากนั้นน้ำมันคริสมายังใช้ในพิธีบวชพระสงฆ์ พิธีบวชพระสังฆราช ซึ่งเป็นเครื่องหมายถึงการเจิมถวายแด่พระเจ้า อันมีรากฐานมาจากพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมเรื่องการเจิมถวายอาโรน (อพย 29:7 และ ลนต 8:12) และยังมีการเจิมด้วยน้ำมันคริสมาในพิธีถวายพระแท่น และพิธีถวายวัด ในความหมายของการมอบถวายแด่พระเจ้าเช่นเดียวกัน

2. ความหมายของเทียนในพิธีกรรม

รากศัพท์ของคำว่าเทียน (candle) มาจากคำภาษาละตินว่า “candere” ซึ่งหมายความว่า “เผาไหม้ หรือให้แสงสว่าง”

เทียนที่จุดอยู่เตือนใจเราให้คิดถึงพระเยซูเจ้า พระองค์ทรงบอกกับเราในพระวรสารของนักบุญยอห์นว่า “เราเป็นแสงสว่างส่องโลก ผู้ที่ตามเรามา จะไม่เดินในความมืด แต่จะมี

แสงสว่างส่องชีวิต” (ยน 8:12) นอกจากเทียนจะเป็นเครื่องหมายเตือนใจให้เราระลึกถึงพระเยซูเจ้าแล้ว เทียนยังให้ภาพถึงคำภาวนาของเราซึ่งถวายแด่พระเจ้า

ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมจากหนังสืออพยพได้กล่าวถึงเชิงประทีป (เชิงเทียน 7 กิ่ง) ในพระวิหาร (อพย 25: 31-40) นอกจากนั้นในหนังสือเลวีตียังกล่าวถึงการจุดตะเกียงให้เปลวไฟลุกอยู่เสมอต่อหน้าหีบพระบัญญัติ “ท่านจงสั่งชาวอิสราเอลให้นำน้ำมันมะกอกเทศบริสุทธิ์มาใช้กับตะเกียงให้เปลวไฟลุกอยู่เสมอ อาโรนจะต้องดูแลตะเกียงที่หน้าม่านกันหีบบรรจุแผ่นศิลาจารึกในกระโจมนัดพบ ให้ลุกอยู่ตลอดคืนจนถึงรุ่งเช้าเฉพาะพระพักตร์พระยาห์เวห์ ข้อกำหนดนี้ท่านทั้งหลายพึงปฏิบัติตลอดไปชั่วลูกชั่วหลาน” (ลนต 24:2-3)

หนังสือกิจการอัครสาวกได้กล่าวถึงการจุดตะเกียงหลายดวงเพื่อให้ความสว่างในพิธีบิปปิง (ชื่อเดิมของพิธีมิสซา) “เรามาชุมนุมกันเพื่อทำพิธีบิปปิง เปาโลพูดคุยกับบรรดาศิษย์อย่างยืดยาวจนถึงเที่ยงคืน เพราะจะต้องจากไปในวันรุ่งขึ้น มีตะเกียงหลายดวงในห้องชั้นบนที่ชุมนุมกัน” (กจ 20:7-8)

ราวศตวรรษที่สองคริสตชนมีพิธีจุดตะเกียงในพิธีกรรมที่เรียกว่า “Lucernare” ก่อนการภาวนายามเย็น นักพิธีกรรมหลายท่านเชื่อว่าพิธีกรรมนี้เป็นจุดเริ่มต้นของพิธีเสกไฟซึ่งจะใช้จุดเทียนปัสกา (ซึ่งหมายถึงพระเยซูเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ) ในพิธีต้นเฝ้าปัสกา หนังสือพิธีกรรมปัจจุบันระบุว่า “เทียนปัสกานี้จะตั้งไว้ใกล้บรรณฐาน (Ambo) หรือใกล้พระแท่น และจะต้องจุดในพิธีที่ส่งาทุกครั้งในเทศกาลปัสกาจนถึงวันสมโภชพระจิตเจ้า เมื่อหมดเทศกาลปัสกาแล้ว เทียนปัสกาจะถูกเก็บไว้อย่างมีเกียรติในที่โปรตศีลล้างบาป (Baptistery) และจะจุดเทียนของผู้รับศีลล้างบาปจากเทียนปัสกานี้และมอบให้แก่เขา โดยมีความหมายว่าเขาได้รับแสงสว่างของพระเยซูคริสตเจ้าผู้ทรงส่องสว่างในตัวเขา ในพิธีปลงศพก็จะตั้งเทียนปัสกาไว้ใกล้กับโลงศพเป็นการแสดงว่าความตายของคริสตชนก็เป็น “ปัสกา” (การผ่านไปสู่ชีวิต) ของเขาด้วย”

ระหว่างศตวรรษที่ 3 มีการถือเทียนในขบวนแห่ศพ เหตุผลเบื้องต้นเป็นเหตุผลภาคปฏิบัติ เพื่อให้แสงเทียนส่องสว่างในกาตากอมบ์ที่ค่อนข้างมืด หลังจากแห่ศพแล้วจะวางเทียนแห่ไว้บนหลุมศพของผู้ตาย

ในศตวรรษที่ 4 มีการจุดเทียนต่อหน้าพระธาตุ รูปปั้น และภาพของนักบุญ

ในศตวรรษที่ 7 เทียนถูกใช้ครั้งแรกในพิธีมิสซาโดยวางไว้ที่ข้างพระแท่น และเทียนถูกวางบนพระแท่นครั้งแรกในศตวรรษที่ 11 ต่อมาในศตวรรษที่ 16 พระศาสนจักรได้วางข้อกำหนดทางพิธีกรรมเกี่ยวกับการใช้เทียน

กฎทั่วไปสำหรับมิสซาทตามจารีตโรมันในปัจจุบันได้กล่าวถึงความหมายของเทียน และจำนวนของเทียนที่ใช้ในพิธีมิสซา ดังนี้

เชิงเทียน ซึ่งต้องใช้สำหรับพิธีกรรมทุกครั้ง เป็นการแสดงความเคารพและเป็นเครื่องหมายของการฉลอง (ดู ข้อ 117) ให้วางไว้ตามความเหมาะสม บนพระแท่นหรือข้าง ๆ พระแท่น โดยคำนึงถึงโครงสร้างทั้งของพระแท่นและของสถานประกอบพิธีกรรม

(Presbyterium) เพื่อให้กลมกลืนกับสิ่งอื่น ๆ และไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้สัตบุรุษแลเห็นการกระทำ หรือสิ่งที่ตั้งไว้บนพระแท่นได้โดยง่าย (ข้อ 307)

พระแท่นบูชาต้องมีผ้าสีขาวปูอย่างน้อยหนึ่งผืน ข้างบนหรือใกล้ ๆ พระแท่นบูชาต้องมีเชิงเทียนกับเทียนจุดไฟอย่างน้อยหนึ่งคู่ อาจจะมีสองหรือสามคู่ก็ได้ โดยเฉพาะในมิสซาวันอาทิตย์หรือวันฉลองบังคับ ถ้าพระสังฆราชของสังฆมณฑลเป็นผู้ถวายมิสซา ให้มีเทียนเจ็ดเล่ม (ข้อ 117)

นอกจากนั้นตามธรรมเนียมคริสตชนยังมีการจุดเทียนที่เราเรียกว่าเทียนบนบานต่อหน้าพระรูปพระเยซูเจ้า แม่พระ และบรรดานักบุญ สื่อความหมายถึงความร้อนรนและความมั่นคงในคำภาวนาที่เราขอต่อพระเยซูเจ้า หรือต่อพระเจ้าผ่านทางแม่พระหรือบรรดานักบุญ

บรรณานุกรม

Ball, A. (1991). *A handbook of Catholic sacramentals*. Our Sunday Visitor.
 Martimort, A. G. (1987). *The church at prayer* (Vol. 1). Liturgical Press.

คำสอนของบรรดาปิตาจารย์เกี่ยวกับพระนางมารีย์ (4)

บาทหลวง ผศ. ดร.ฟรังซิส ไก้ส์, S.D.B.¹

4. คำสอนที่พัฒนาล่าสุดของบรรดาปิตาจารย์เกี่ยวกับพระนางมารีย์

สภาสังคายนาเมืองเอเฟซัสและเมืองคาลเซดอนถือเป็นจุดชี้ขาด ในการพัฒนาความเชื่อและความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์ ด้านหนึ่ง คำนิยามเรื่องพระนางมารีย์ทรงเป็นพระมารดาพรหมจารีของพระเจ้า เป็นมุมมองที่มั่นคงสำหรับการพิจารณาและไตร่ตรองถึงกระแสเรียกพิเศษของสตรีผู้นี้ คือการที่พระนางทรงร่วมมือในงานของพระบุตรเพื่อทรงช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น มาเป็นประเด็นสำคัญโดยเน้นความอ่อนน้อมเชื่อฟังของพระนางต่อแผนการของพระเจ้า และสภาพพิเศษของพระนางในด้านพระหรรษทาน ซึ่งทำให้พระนางทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์อย่างสมบูรณ์

อีกด้านหนึ่ง สภาสังคายนาเมืองคาลเซดอนเป็นจุดสิ้นสุดของโต้เถียงในเรื่องพระตรีเอกภาพและคริสตวิทยา คือ การไตร่ตรองถึงพระนางมารีย์จนเวลานั้นพัฒนาด้วยความสัมพันธ์กับคริสตวิทยา ก็ถึงเวลาแล้วที่จะต้องศึกษาอย่างเป็นเอกเทศ แม้จะยังคงรักษาความสัมพันธ์กับคริสตวิทยาบ้าง เพราะจะต้องอ้างอิงถึงพระเยซูเจ้า แต่ไม่ใช่เป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นแรงบันดาลใจให้พัฒนา กระนั้นก็ดี ความสนใจเรื่องพระนางมารีย์มีศูนย์กลางในพระบุคคลของพระนางโดยตรง คือสิ่งที่น่าสนใจเป็นคุณลักษณะทั้งหลายของพระบุคคลของพระนาง ความตั้งใจในการเป็นมนุษย์ของพระนางทำให้เรื่องการบังเกิด ประสพการณ์ทางพระหรรษทาน การพัฒนาชีวิตแห่งความเชื่อ และการกิจของพระนางมาเป็นศูนย์กลางของการศึกษาความจริงเกี่ยวกับพระนางมารีย์

4.1 พระนางพรหมจารีเสมอและผู้ศักดิ์สิทธิ์อย่างสมบูรณ์

เราพบการพิจารณาหัวข้อพระนางมารีย์ทรงเป็น “พรหมจารีเสมอ” (aeiparthenos) และหัวข้อพระนางมารีย์ทรงเป็น “ผู้ศักดิ์สิทธิ์อย่างสมบูรณ์” ก่อนสภาสังคายนาเมืองเอเฟซัสและสภาสังคายนาเมืองคาลเซดอนแล้ว แต่ได้รับการพิจารณาใหม่หลังจากสภาสังคายนา

¹ บาทหลวงสังกัดคณะซาเลเซียน, S.D.B. อาจารย์ประจำสาขาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ดังกล่าว หัวข้อที่ว่าพระมารดาของพระเจ้าทรงเป็นพรหมจารีก่อนประสูติพระบุตร มีความสัมพันธ์กับหัวข้อพระนางมารีย์พระมารดาพระเจ้า (Theotokos) และกับหัวข้อการเป็นพรหมจารีก่อนประสูติพระบุตร (virginitas ante partum) จากหัวข้อดังกล่าวบรรดาบิดาจารย์ได้พัฒนาทัศนคติที่กล่าวถึงการเป็นพรหมจารีทางกายภาพ เพื่ออธิบายการเป็นพรหมจารีทางชีวิตจิตของพระนาง² คือบรรดาบิดาจารย์มองการเป็นพรหมจารีทางกายภาพว่า เป็นการกระทำลึกลับของพระเจ้าที่ต่อเนื่องจากการตั้งครรภ์ของพระนาง และเป็นเครื่องหมายแสดงการถูกปลดปล่อยจากบาป การเป็นพรหมจารีของพระนางแสดงถึงพระอานุภาพของพระบุตร รวมทั้งการอ่อนน้อมต่อพระเจ้าและดังที่นักบุญออกัสตินเคยอธิบายแสดงถึงความตึงเครียดทางศีลธรรม ซึ่งปรากฏชัดเจนในผู้ที่ปฏิญาณตนว่าจะถือพรหมจรรย์

มีเหตุการณ์สองประการในช่วงเวลานี้ ซึ่งรับรองการเป็นพรหมจารีเสมอของพระนางมารีย์ เหตุการณ์แรกคือสภาสังคายนากรุงคอนสแตนติโนเปิลที่ 2 ในปี 553 ซึ่งนับว่าเป็นสภาสังคายนาสากลครั้งที่ห้า³ บรรดาพระสังฆราชที่เข้าประชุมประกาศว่า “ผู้ใดไม่ยอมยืนยันว่า มีการบังเกิดสองครั้งของพระวจนาตถ์พระเจ้า คือครั้งหนึ่งเคยเกิดขึ้นจากพระบิดาก่อนสร้างโลก นอกกาลเวลาและปราศจากร่างกาย ครั้งที่สองในเวลาสุดท้ายนี้ เมื่อพระองค์เสด็จลงมาจากสวรรค์ ทรงรับธรรมชาติมนุษย์จากพระมารดาผู้ศักดิ์สิทธิ์และรุ่งโรจน์ของพระเจ้า ได้แก่พระนางมารีย์พรหมจารีเสมอ ผู้นั้นย่อมถูกสาปแช่ง”⁴ และประกาศอีกตอนหนึ่งว่า พระนางมารีย์เป็นพระมารดาพระเจ้า (Theotokos) ไม่ทรงเป็นเพียงมารดาของมนุษย์ (anthropotokos) หรือมารดาของพระคริสตเจ้า (christotokos) เท่านั้น⁵

เหตุการณ์ที่สองคือการเผยแผ่อย่างค่อยเป็นค่อยไปตามความคิดของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ มหาราชที่ว่า “พระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพทรงจัดเตรียมให้พระนางมารีย์

² เช่น สมเด็จพระสันตะปาปาฮอรัสมิस्ताทรงเขียนไว้ว่า เมื่อพระบุตรประสูติก็เป็นพระธรรมล้ำลึกที่ สมควรยิ่งแต่พระองค์ที่จะทรงรักษาการประสูตินั้นปราศจากความเสียหาย หลังจากทรงบังเกิดให้พระนางทรงตั้งครรภ์โดยปราศจากอสุจิของฝ่ายชาย ทั้ง ๆ ที่ยังคงรักษาสิ่งที่ได้รับมาจากพระบิดา และแสดงสิ่งที่ได้รับมาจากพระมารดา” Ormisda, Epistola 236, ad Iustinum Augustum; Patrologia Latina (PL) 63, 514.

³ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของสภาสังคายนาเป็นที่รู้จักกันดีคือ พระจักรพรรดิยูสตินิอานุสทรงพระประสงค์ที่จะประณามข้อเขียนที่รวมเป็นชุดของ Theodore of Mopsuestia, Theodore of Cyrus and Iba of Edessa (tria capitula) รวมทั้งเหตุการณ์ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างสภาสังคายนา กับสมเด็จพระสันตะปาปาวิจิเลียส (Pope Vigilius) อย่างไรก็ตาม ทั้งสมเด็จพระสันตะปาปาองค์นี้และผู้สืบทอดตำแหน่ง (Pope Pelagius I) ได้รับรองว่าสภาสังคายนากรุงคอนสแตนติโนเปิลที่ 2 ว่าถูกต้อง เพราะได้พยายามอธิบายคำสอนของสภาสังคายนาเมืองกาลเซดอนมากยิ่งขึ้น

⁴ Denzinger – Schonmetzer (DS), n. 422.

⁵ DS, nn. 427, 428.

ขณะที่ทรงเป็นพรหมจารีทรงตั้งครรรค์ และขณะที่ยังทรงเป็นพรหมจารีทรงประสูติพระบุตร และทรงเป็นพรหมจารีตลอดไป”⁶ บรรดาปีตาจารย์จะสรุปทัศนคตินี้ในสูตรที่มีสามตอน⁷ เพื่อรักษาความเป็นพรหมจารีเสมอของพระนางมารีย์ แม้จะมีบางคนที่ได้เถียงเรื่องนี้ต่อไป แต่ทรรศนะนี้จะมั่นคงในธรรมเนียมของพระศาสนจักร

แม้หัวข้อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระนางมารีย์ได้รับการพิจารณาต่อไป หลังจากสภาสังคายนาที่เมืองเอเฟซัสและเมืองคาลเซดอน บรรดาปีตาจารย์ในพระศาสนจักรตะวันตกมักจะพิจารณาประเด็นนี้ โดยคำนึงการโต้เถียงของนักบุญออกัสติน กับผู้สนับสนุนความคิดนอกกรีตของเปลาจีอุส (Pelagius) บุคคลเหล่านี้ประยุกต์ทฤษฎีที่สอนว่า บาปกำเนิดเป็นเพียงตัวอย่างไม่ดีของอาดัมกับเอามาใช้กับพระนางมารีย์ โดยประกาศว่าพระนางเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ เดชะพละกำลังของตน

ส่วนนักบุญออกัสตินสอนว่า ความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งใหญ่ของพระนางมารีย์ก็เป็นผลของพระหรรษทานของพระคริสตเจ้า “คู่มือเกี่ยวกับความเชื่อ ความหวังและความรัก” (Enchiridion sive de fide, spe et charitate) นักบุญออกัสตินตั้งคำถามที่ว่า การที่พระคริสตเจ้าทรงบังเกิด เดชะพระจิตเจ้าหมายความว่าอะไร เพราะพระองค์ไม่ทรงเป็นบุตรของพระจิตเจ้า ท่านนักบุญพิจารณาความสัมพันธ์ลึกซึ้งระหว่างพระจิตเจ้ากับพระนางมารีย์ แล้วสรุปว่า “กิจการของพระจิตเจ้าในการประสูติเป็นมนุษย์ของพระคริสตเจ้าหมายความว่า เป็นการแสดงออกของพระหรรษทานนั่นเอง”⁸

บรรดาปีตาจารย์ไม่ได้พัฒนาความคิดนี้มากเท่าใดนักเกี่ยวกับพระหรรษทานของพระนางมารีย์ในด้านคริสตวิทยาและบทบาทของพระจิตเจ้า โดยทั่วไป เขาพอใจที่จะย้ำว่าพระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์อย่างสมบูรณ์ เช่น เมื่อคริสตียิปุสแห่งกรุงเยรูซาเล็ม (Chrysippus of Jerusalem) อธิบายเพลงสดุดีบทที่ 131 ข้อ 8 เขาเปรียบเทียบพระนางมารีย์กับหีบพันธสัญญาว่า “พระมารดาพระเจ้าผู้ทรงเป็นพรหมจารีเสมอ ทรงเป็นหีบพันธสัญญาของกษัตริย์อย่างแท้จริง ทรงเป็นหีบพันธสัญญาประเสริฐยิ่ง ทรงเป็นหีบพันธสัญญาที่ได้รับทรัพย์สมบัติแห่งความศักดิ์สิทธิ์สมบูรณ์...เมื่อองค์พระผู้เป็นเจ้าจะทรงกลับคืนพระชนมชีพ และทรง

⁶ สมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ มหาราช (Pope Leo the Great) บทเทศน์, 22, 2; PL 54, 195.

⁷ บางครั้ง เราพบสูตรสามตอนนี้ในรูปแบบคำเทศน์สอนของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ มหาราช และบางครั้ง ในรูปแบบ “พรหมจารีก่อนการประสูติ พรหมจารีขณะที่ประสูติ และพรหมจารีหลังการประสูติ” เช่น ดู ไมเรบุซโซ, Tractatus de partu sanctae Mariae, in Testi mariani del primo millennio, vol. III, p. 398.

⁸ ออกัสติน, Enchiridion sive de fide, spe et charitate, 37, 11; PL 40, 251.

ปิดหีบพันธสัญญา เดชะความศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ เวลานั้น หีบพันธสัญญาเองจะกลับคืนชีพพร้อมกับทุกคนที่นางเอวาได้ฉุดให้ตกในบาป”⁹

ประมาณปลายศตวรรษที่ 5 คำสรรเสริญภาษากรีกซึ่งมีชื่อว่า “การยืนขับร้อง” (Akathistos)¹⁰ เฉลิมฉลองบทบาทพิเศษของพระนางมารีย์ในพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า และธรรมล้ำลึกของพระศาสนจักร กลอนนี้ประกอบด้วย 24 บท ในที่นี้ขออ้างถึงเพียงบทที่ 23 ซึ่งบรรยายความศักดิ์สิทธิ์ของพระนางมารีย์ว่าดังนี้ “ข้าแต่พระมารดาของพระเจ้า ข้าพเจ้าทั้งหลายขอสรรเสริญพระนาง ขณะที่สรรเสริญการประสูติ ทรงเป็นพระวิหารที่มีชีวิต เพราะองค์พระผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงคำจูนทุกสิ่ง ได้ทรงพำนักอยู่ในพระครรภ์ องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แด่พระนาง ประทานพระเกียรติแด่พระนาง และทรงสอนมนุษย์ทุกคนให้สรรเสริญพระนาง กราบวันทา ข้าแต่กระโจมที่พำนักแห่งพระวณาด์ของพระเจ้า กราบวันทาแด่ผู้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย กราบวันทา หีบพันธสัญญา หีบทองคำจากพระจิตเจ้า กราบวันทา ทรัพย์สมบัติที่ไม่มีวันสิ้นสุดของชีวิต”

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปิตาจารย์ชาวซีเรีย ชื่อยากอบแห่งซารุก (Sarug) ได้พัฒนาอย่างลึกซึ้งเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระนางมารีย์ในบทเทศน์ชุดหนึ่งที่เสนอว่า พระนางทรงได้รับการชำระเพราะเห็นแก่จุดประสงค์ที่จะต้องเป็นพระมารดาพระเจ้า¹¹ และทรงเป็นผู้อิสระพ้นจากบาปทุกประการในชีวิตเพื่อใช้เสรีภาพในการตอบสนองพระประสงค์ของพระเจ้า¹² ยิ่งกว่านั้น บทความตอนหนึ่งแสดงให้เห็นว่าเขาเปรียบเทียบพระนางมารีย์กับนางเอวา

⁹ Chrysippus of Jerusalem, *Oratio in sanctam Mariam Deiparam*, 2, *Patrologia Orientalis*, 19, 338.

¹⁰ E. M. Toniolo (a cura di), *Akathistos, Inno liturgico antico alla Vergine Madre*, Cor Unum, Roma, 1976; Id. *L'Inno Acatisto, monumento di teologia e di culto mariano nella Chiesa bizantina*, in *Aa.vv.*, *De cultu mariano saeculis VI-XI*, Pontificia Academia Mariana Internationalis, Roma 1972, pp. 1-39.

¹¹ “เพราะเห็นแก่ความมั่งคั่ง ความบริสุทธิ์ และความปรารถนาดีของพระนางมารีย์ พระนางจึงเป็นที่พอพระทัยของพระเจ้าและพระองค์ทรงเลือกสรรพระนาง ถ้าสตรีอื่นเป็นที่พอพระทัยของพระองค์มากกว่าพระนาง พระองค์ก็ทรงเลือกสตรีผู้นั้น เพราะองค์พระผู้เป็นเจ้าไม่ทรงลำเอียงแต่ทรงเที่ยงธรรม ถ้าจิตวิญญาณของพระนางมีความต่างพร้อย หรือมีเจตนาไม่ดี พระองค์คงจะทรงเลือกสตรีอื่นให้เป็นพระมารดา ผู้ไม่ทรงมีความต่างพร้อยเลย” Giacomo di Sarug, “*Carmina de Beata Maria virgine*” in *Testi mariani del primo millenio*, Vol. IV, p. 148.

¹² “นี่เป็นความงดงามเมื่อบุคคลหนึ่งงดงามด้วยเสรีภาพ และเจตจำนงของเขาสะท้อนความงดงามแห่งความสมบูรณ์แบบ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะงดงามเพียงใด พระเจ้าไม่ทรงสรรเสริญ ถ้าเสรีภาพไม่อยู่ใกล้สิ่งนั้น ดวงอาทิตย์สวยงาม แต่ผู้ชมไม่สรรเสริญดวงอาทิตย์เพราะเขารู้ว่าเป็นพระประสงค์ของพระเจ้า ผู้ประทานแสงสว่างแก่ดวงอาทิตย์ ส่วนผู้ที่งดงามเพราะเสรีภาพและมีความงดงามหลายประการ ก็สมควรได้รับการสรรเสริญถ้าเป็นผู้งดงาม พระเจ้าทรงรักความงดงามที่มาจากเจตจำนงของตน และเมื่อเป็นที่พอพระทัยพระองค์ เจตจำนงดีนั้นก็จะได้รับความรุ่งโรจน์ พรหมจารีผู้นี้ที่เราสรรเสริญก็เป็นที่พอพระทัยของพระเจ้า และได้รับการเลือกสรรเพราะเจตจำนงดีของพระนาง” *ibid.*, p.147.

อย่างละเอียดจนดูเหมือนว่า เขาอธิบายล่วงหน้าถึงคำสอนเรื่องพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล¹³ คือสิ่งที่เขาเขียนนั้น แสดงว่าเขาสันนิษฐานความคิดจากข้อความในจดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโรม (เทียบ โรม 5:12-21) จนกระทั่ง เขาเห็นความศักดิ์สิทธิ์ของพระนางมารีย์ขยายตัวมากที่สุดเพื่อให้สอดคล้องกับความศักดิ์สิทธิ์ดั้งเดิมของมนุษย์คู่แรก ซึ่งชวนให้คิดถึงสภาพพิเศษแห่งความชอบธรรมในทุกย่างก้าวของชีวิต

บัดนี้ ความศักดิ์สิทธิ์นิรมลของพระนางมารีย์กลับเป็นหัวข้อที่ชัดเจนของบรรดาปิตาจารย์ชาวกรีก อาทิเช่น นักบุญอันดรูว์แห่งกรีท (Andrea di Creta) และนักบุญยอห์นแห่งดามัสกัส (Giovanni Damasceno) อย่างไรก็ตาม บรรดาปิตาจารย์ชาวกรีกยังเป็นกังวลที่จะรักษาเสรีภาพของมนุษย์ เขาเหล่านั้นจึงไม่เทศน์สอนเรื่องบาปกำเนิดมากเท่าใดนัก ด้วยเหตุนี้ เราจึงพบคำสอนโดยตรงที่ชัดเจนและสมบูรณ์ เรื่องพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธิและเรื่องความรอดพ้นจากพระเยซูเจ้าที่มีความสัมพันธ์กัน เพียงในพระศาสนจักรลาตินสมัยยุคกลางเท่านั้น

ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความศักดิ์สิทธิ์ของพระนางมารีย์จำเป็นต้องกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อพระจักรพรรดิโรมันตะวันออกทรงพระบัญชาให้ทุบตีรูปต่าง ๆ ของพระนางมารีย์และของบรรดานักบุญ คือพระจักรพรรดิเลโอที่ 3 และผู้สืบทอดสมบัติต่อไป คือพระจักรพรรดิคอนสแตนตินที่ 5 และพระจักรพรรดิเลโอที่ 4 ทรงพระบัญชาให้รื้อถอนและทำลายรูปศักดิ์สิทธิ์ บางทีอาจเป็นเพราะอิทธิพลของลัทธิเพลโตใหม่ (Neoplatonism) หรืออาจเป็นเพราะข้อกล่าวหาของชาวมุสลิมที่ว่าคริสตชนเป็นผู้กราบไหว้รูปเคารพ โดยแท้จริงแล้วเป็นปัญหาเกี่ยวกับคริสตวิทยา คือ รูปศักดิ์สิทธิ์แยกการเป็นมนุษย์ออกจากการเป็นพระเจ้า หรือตรงกันข้าม เสนอการร่วมเป็นหนึ่งมากเกินไป จนกระทั่ง การเป็นพระเจ้าอยู่ในขอบเขตของการเป็นมนุษย์ คำสั่งสอนของสภาสังคายนาที่เมืองคาลเซดอลเกี่ยวกับพระเยซูเจ้าประกาศว่า “เราจะต้องยอมรับพระคริสตเจ้าเพียงพระองค์เดียว ในสองพระธรรมชาติ โดยไม่ปะปนสับสน ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แบ่งแยก ไม่พรากจากกัน ความแตกต่างระหว่างสองพระธรรมชาตินี้ มิได้สูญหายไปจากการเข้ามารวมเป็นหนึ่งเดียว แต่คุณสมบัติของแต่ละธรรมชาติได้รับการพิทักษ์รักษาไว้ และรวมกันอยู่ในพระบุคคลเดียวดังกล่าว” การอ้างถึงแผนการของพระบุตรผู้ทรงรับ

¹³ “(พระจิตเจ้า) ทรงบันดาลให้พระนางมารีย์เป็นผู้บริสุทธิ์ ปราศจากมลทิน และได้รับพระพรเหมือนนางเอวาผู้นั้นซึ่งก่อนที่มิได้พุดกับนาง พระจิตเจ้าประทานความงดงามดั้งเดิมที่มารดาตั้งเดิมมีก่อนที่จะกินผลไม้จากต้นไม้ที่เปี่ยมด้วยความตาย และพระจิตเจ้าผู้ทรงบันดาลให้พระนางเป็นเหมือนนางเอวาดังเดิม เสด็จมาเพื่อพระนางจะไม่ทรงฟังคำแนะนำของงูและการสนทนาที่เลวร้าย พระจิตเจ้าทรงแต่งตั้งพระนางให้อยู่ในสภาพที่นางเอวาและอาดัมเคยมีก่อนที่จะทำบาป แล้วทรงพำนักอยู่ในพระนาง พระจิตเจ้าประทานสภาพบุตรบุญธรรมดังที่อาดัมบิดาของเราเคยมีให้แก่พระนางมารีย์...พระนางจึงทรงมีความบริสุทธิ์ที่เคยเป็นของอาดัมอีกด้วย...” *ibid.* pp. 153-154.

ธรรมชาตินุษย์ จะช่วยญะมานุส แห่งคอนสแตนตินโนเปิล (Germano di Constantinopoli) และนักบุญยอห์น แห่งดามัสกัส (Giovanni Damasceno) เน้นย้ำว่ามีความเป็นไปได้ที่จะวาดภาพของพระเจ้าผู้ทรงรับธรรมชาตินุษย์ ยิ่งกว่านั้น เนื่องด้วยแต่ละธรรมชาติดังคงรักษาคุณลักษณะของตน จึงอนุญาตให้เราเข้าใจพระธรรมล้ำลึกเรื่องความรอดพ้นในมุมมองเฉพาะเจาะจงของการสำแดงพระองค์ในชีวิตมนุษย์ สภาสังคายนาเมืองนีซอาครั้งที่สอง ในปี 787 ได้ประกาศคำสอนที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง โดยอนุญาตให้มีรูปของพระนางมารีย์ ในเวลาเดียวกัน สภาสังคายนานี้อธิบายอย่างชัดเจนว่า การเคารพต่อรูปศักดิ์สิทธิ์ (veneration) แตกต่างโดยสิ้นเชิงจากการกราบนมัสการที่มนุษย์ต้องแสดงต่อพระเจ้าเท่านั้น (adoration) ดังนั้น “รูปศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นประโยชน์เพื่อแสดงความเคารพต่อพระนางมารีย์และบรรดานักบุญ แต่จะนำไปใช้เพื่อกราบนมัสการไม่ได้ เพราะความเชื่อสอนเราว่า การกราบนมัสการควรแสดงต่อพระเจ้าเท่านั้น ส่วนการถวายเกียรติต่อรูปศักดิ์สิทธิ์มีจุดประสงค์ที่จะเคารพบุคคลที่รูปนั้นเป็นภาพแทน”¹⁴

4.2 ชะตากรรมสุดท้ายของพระนางมารีย์

บรรดาปิตาจารย์เริ่มมีความสนใจในเรื่องชะตากรรมสุดท้ายของพระนางมารีย์เพียงในศตวรรษหลัง ๆ นักบุญเอปีฟานิอุส (Epifanio) เป็นคนหนึ่งในบรรดาปิตาจารย์กลุ่มแรก ๆ ที่ได้อ้างถึงปัญหาดังกล่าว เขาไม่แน่ใจว่าพระนางมารีย์เคยเสด็จไปที่แคว้นอาเซียดังที่ธรรมประเพณีคิดหรือไม่ เพราะพระเยซูเจ้าทรงมอบพระนางไว้ให้นักบุญยอห์นอัครสาวกดูแล “ข้าพเจ้าเลือกที่จะรำพึงภาวนาในความเงียบ เราไม่ค่อยได้พบข้อมูลมากเท่าใดนักเกี่ยวกับเรื่องพระนางมารีย์ผู้ศักดิ์สิทธิ์และทรงได้รับพระพร และไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการสิ้นพระชนม์ของพระนางเลย”¹⁵

นักบุญเอปีฟานิอุสสรุปทฤษฎีต่าง ๆ ที่กลุ่มคริสตชนเสนอเกี่ยวกับเรื่องนี้คือ ก) พระนางมารีย์ทรงสิ้นพระชนม์เป็นมรณสักขี โดยตีความหมายตามคำกล่าวทำนายของสิเมโอนว่า “ส่วนท่าน ดาบจะแทงทะลุจิตใจของท่าน” (ลก 2:35) ข) ปิตาจารย์บางคนตีความหมายข้อความในหนังสือวิวรณ์ที่เล่าว่า เมื่อมังกรเริ่มเบียดเบียนสตรี สตรีผู้นั้นก็ได้รับปีกนกอินทรี เพื่อจะได้บินไปยังถิ่นกันดารที่พำนักของนาง (เทียบ วว 12:13-124) หมายถึง

¹⁴ DS n. 601

¹⁵ Epifanio, Panarion, 78, 11; Patrologia Graeca (PG) 42, 716.

ทูตสวรรค์นำพระนางไปอยู่ในที่ลับลับ บางทีอาจเป็นสวนเอเดนโบราณ จนกระทั่งพระคริสตเจ้าจะเสด็จมาอย่างรุ่งโรจน์ ค) พระนางมารีย์สิ้นพระชนม์ที่กรุงเยรูซาเล็มในบ้านแห่งหนึ่งในสวนเกทเสมณี ในสถานที่ซึ่งคริสตชนเคยสร้างอาสนวิหารพระนางมารีย์ แห่งเกทเสมณี (ง) หลุมฝังพระศพของพระนางมารีย์เคยอยู่ในหุบเขาเยโจซาฟัท (Giosafat)

นักบุญเอปีฟานีอุสสรุปว่า “ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งดังกล่าวนี้ก็เป็นไปได้ที่เกิดขึ้นจริงแต่ข้าพเจ้าไม่กล้ายืนยันอย่างเด็ดขาด และไม่กล้าที่จะถือว่าพระนางมารีย์ไม่ได้สิ้นพระชนม์และไม่กล้ายืนยันว่าพระนางมารีย์สิ้นพระชนม์อย่างแน่นอน เพราะพระคัมภีร์ยอมอยู่เหนือความคิดของมนุษย์ และปล่อยให้มนุษย์ไม่มีความแน่นอนในเรื่องนี้”¹⁶

ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 5 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งศตวรรษที่ 6 ได้ก่อให้เกิดทัศนคติใหม่คือ ความต้องการที่จะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับพระนางมารีย์ พิธีกรรมและข้อเขียนนอกสารบบพระคัมภีร์ เป็นพยานถึงความสนใจในเรื่องนี้ การวิจัยต่อพระนางมารีย์ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วหลังจากสภาสังคายนาเมืองเอเฟซัสและเมืองคาลเซดอน ในบริบทนี้จึงเกิดมีวันฉลองพระนางมารีย์ในวันที่ 15 สิงหาคม ในตอนแรกเป็นเพียงวันระลึกถึงพระนางมารีย์โดยมีความสัมพันธ์กับวันคริสต์สมภพอยู่เสมอ ซึ่งเฉลิมฉลองการร่วมมือของพระมารดาพรหมจารี กับงานของพระคริสตเจ้าเพื่อช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นเมื่อเปรียบเทียบกับวันฉลองนี้กับวันฉลองของบรรดามรณสักขี วันระลึกถึงพระนางมารีย์เริ่มมีลักษณะของวันเกิดในสวรรค์ของพระนาง (dies natalis) อีกด้วย

เพราะเหตุนี้ วันฉลองดังกล่าวก็เริ่มได้ชื่อว่า “พระนางมารีย์ทรงบรรทมหลับ” (dormitio) และต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “แม่พระรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์” (assumptio) แน่แน่นอนการเปลี่ยนชื่อเช่นนี้ทำให้ความหมายของวันฉลองเปลี่ยนไปด้วยคือ ตลอดศตวรรษที่ 6 ยังไม่แน่ใจว่าจะเฉลิมฉลองการเสด็จเข้าสู่สวรรค์ของจิตวิญญาณอย่างเดียว หรือทั้งวิญญาณและร่างกายของพระนาง และยังไม่ชัดเจนว่าเป็นการระลึกถึงจิตวิญญาณของพระนางที่ได้รับการรุ่งโรจน์ในสวรรค์ ขณะที่พระวรกายได้รับความรุ่งโรจน์ในสวนเอเดน ส่วนข้อเขียนนอกสารบบพระคัมภีร์ กล่าวถึงการสิ้นพระชนม์ตามธรรมชาติของพระนางมารีย์ที่กรุงเยรูซาเล็ม พิธีฝังศพของพระนางจากบรรดาอัครสาวก ความล้มเหลวของชาวยิวที่พยายามล่องละเมิดพระศพศักดิ์สิทธิ์ของพระนาง และการเสด็จสู่สวรรค์ทั้งกายและวิญญาณของพระนางมารีย์ เรื่องเล่าเหล่านี้มีอิทธิพลเหนือความเชื่อของคริสตชนและการเทศน์สอนของบรรดาสมณะ

¹⁶ Ibid.

นักเทววิทยาคนหนึ่งในกลุ่มแรก ๆ ที่ได้กำหนดความเชื่อคาทอลิกเรื่องการเสด็จสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์คืออัยกาโมเดสตัส แห่งกรุงเยรูซาเล็ม (Modesto di Gerusalemme) คำเทศน์ของเขาแตกต่างจากข้อเขียนนอกสารบบพระคัมภีร์ ยังคงเก็บรักษาการไตร่ตรองถึงการเสด็จสู่สวรรค์ของพระนางในบริบทของคริสตวิทยาและกิจการของพระคริสตเจ้าในการช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น เขายืนยันว่า “ในฐานะพระมารดาผู้ทรงรุ่งโรจน์ของพระคริสตเจ้า ผู้ทรงช่วยให้รอดพ้น และเป็นพระเจ้าของเราทุกคน ผู้ประทานชีวิตและความไม่รู้จักตาย พระนางมารีย์ทรงได้รับชีวิตจากพระบุตร พระนางจึงทรงร่วมเป็นหนึ่งในเดียวอยู่เสมอกับพระบุตรทางพระวรกายโดยไม่เนาเปื่อยตลอดไป เป็นพระบุตรผู้ทรงบันดาลให้พระนางทรงกลับคืนพระชนมชีพจากหลุมฝังศพ และทรงรับพระนางให้ไปอยู่กับพระองค์ ด้วยวิธีที่พระบุตรเท่านั้นทรงรู้”

ดังนั้น โมเดสตัสจึงเสนอว่าพระนางมารีย์ทรงเป็นสะพานเชื่อมระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ โดยเน้นความหมายทางอันทวิยาของเสด็จสู่สวรรค์ของพระนางสำหรับมนุษยชาติทั้งหมดว่า “ข้าแต่ การบรรทมหลับที่น่าชื่นชมยินดีของพระมารดา ผู้ทรงรุ่งโรจน์ยิ่งของพระเจ้า โดยอาศัยการกระทำนี้ มนุษยชาติได้รับความรุ่งโรจน์ และได้รับชื่อว่าเป็นผู้ได้รับพระพรในพระคริสต์ องค์พระผู้เป็นเจ้า เหมือนกับว่าเป็นกายที่มองไม่เห็นของพระองค์...ข้าแต่ การบรรทมหลับที่น่าชื่นชมยินดีของพระมารดา ผู้ทรงรุ่งโรจน์ยิ่งของพระเจ้า โดยอาศัยการกระทำนี้ ทุกสิ่งได้รับการฟื้นฟูขึ้นใหม่ สรรพสิ่งในแผ่นดินถูกรวมเป็นหนึ่งเดียวกับสรรพสิ่งในสวรรค์ และพร้อมกันยืนยันว่า “พระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้าในสวรรค์สูงสุด และสันติสุขจงเกิดบนแผ่นดินกับมนุษย์ผู้มีเจตจำนงดี” การเสด็จสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์จึงหมายถึง แผนการของพระเจ้าได้สำเร็จลุล่วงอย่างเต็มเปี่ยม คือเป็นการประกาศล่วงหน้าว่าพระนางมารีย์ทรงกระทำเพื่อความดีของพระศาสนจักร และทรงเป็นผู้อธิษฐานภาวนาแทนผู้มีความเชื่อทั้งหลาย การเสด็จสู่สวรรค์ของพระนางจึงเล็กที่จะเป็นเพียงความอยากรู้อยากเห็นของคริสตชน แต่กลับกลายเป็นข้อสรุปทางเทววิทยาที่สมเหตุสมผลและจำเป็น ต่อจากนั้น เป็นหน้าที่ของความเชื่อทางพระศาสนจักรที่จะต้องทดสอบว่า การพัฒนาจากการวิจัยไปสู่การไตร่ตรองทางความเชื่อถูกต้องหรือไม่ เช่นข้อเขียนของเอมมานูส แห่งคอนสแตนตินโนเปิล นักบุญอันดรูว์แห่งกรีท และนักบุญยอห์น แห่งดามัสกัส เป็นพยานในเรื่องนี้

5. บทสรุป

ยุคของบรรดาบิดาจารย์ เป็นช่วงเวลาที่เราเห็นการพัฒนาคำสอนเกี่ยวกับพระนางมารีย์ ในขณะที่พระคัมภีร์เน้นพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระคริสตเจ้า และพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระนางมารีย์ เป็นเรื่องที่พิจารณาเพื่ออธิบายพระบุคคลของพระเยซูเจ้าและรับรองภารกิจของพระองค์ ยุคของบรรดาบิดาจารย์เป็นพยานถึงพระนางมารีย์โดยตรง เพราะมองพระนางว่าทรงเป็นส่วนหนึ่งของพระธรรมล้ำลึกคริสตศาสนา และพระนางมารีย์ทรงเป็นเนื้อหาของ การไตร่ตรองและคำสั่งสอน แน่นอนว่า คำสั่งสอนเรื่องพระนางมารีย์ยังขึ้นอยู่กับพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระคริสตเจ้า เพราะมีความสมเหตุสมผลและช่วยให้เข้าใจกัน ดังนั้น หลักเกณฑ์พื้นฐานของ การพัฒนาความเลื่อมใสศรัทธาและคำสั่งสอนเรื่องพระนางมารีย์ ยังคงเป็นพระธรรมล้ำลึกเรื่องความเป็นพระชนนีพระเจ้า นี่คือการสัมพันธ์ของพระนางมารีย์กับพระเยซูเจ้าที่มีผลในประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้น จากการไตร่ตรองเรื่องการเป็นมารดาของพระเยซูเจ้า จึงเกิดมีการพัฒนาคำสอนเรื่องพระชนนีพระเจ้า (Theotokos) การเป็นพรหมจารีเสมอ และความศักดิ์สิทธิ์ของพระนางมารีย์ จากการไตร่ตรองเรื่องการเป็นมารดาของพระเยซูเจ้า จึงเกิดมีการพัฒนาคำสอนเรื่องการปราศจากมลทินไม่เหมือนใครและการรับเสด็จสู่สวรรค์ของพระนาง ดังนั้น การเป็นมารดาของพระเยซูเจ้าทำให้ความจริงและคำสอนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในภายหลังมีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกัน เพราะอธิบายความหมายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระคริสตเจ้า ผู้ทรงช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น

อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับหลังการประชุมสภาสังคายนาเมืองคาลเซดอน (Chalcedon) การอภิปรายเรื่องพระตรีเอกภาพและคริสตวิทยาได้ยุติลง และความเชื่อในพระคริสตเจ้าได้รับการสนับสนุนจากการพิจารณาทางอภิปราย ความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การพัฒนา โดยไตร่ตรองการวิจิ การเทศน์สอน และข้อเขียนนอกสารบบพระคัมภีร์ ทำให้ความจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับพระนางมารีย์ไม่มีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวในการอ้างอิงถึงคริสตวิทยา แต่คงเหลือเพียงความสนใจพระนางมารีย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น

สรุปแล้ว บรรดาบิดาจารย์ได้พัฒนาคำสอนเรื่องพระนางมารีย์มาก จนกระทั่งเป็นทรัพย์สินสมบัติในชีวิตแห่งความเชื่อของกลุ่มคริสตชน

บรรณานุกรม

- Alvarez Campos, S. (1970-1985). *Corpus marianum patristicum* (Vols. 1-7). Adelcoa.
- Burghardt, W. J. (1955). *Mary in Western patristic thought*. Bruce Publishing Company.
- Casagrande, D. (1974). *Enchiridion marianum biblicum patristicum*. Cor Unum.
- Colzani, G. (1996). *Maria: Mistero di grazia e di fede*. Edizioni San Paolo.
- De Flores, S. (1992). *Maria madre di Gesù: Sintesi storico salvifica*. Edizioni Dehoniane.
- De Flores, S., & Meo, S. (Eds.). (1985). *Nuovo dizionario di mariologia*. Edizioni Paoline.
- Denzinger, H., & Schönmetzer, A. (1967). *Enchiridion symbolorum: Definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*. Herder.
- Di Nola, G., Gambero, L., Gharib, G., & Toniolo, E. (1988-1991). *Testi mariani del primo millennio* (Vols. 1-4). Città Nuova.
- Felici, S. (Ed.). (1989). *La mariologia nella catechesi dei Padri (età prenicena)*. LAS.
- Felici, S. (Ed.). (1991). *La mariologia nella catechesi dei Padri (età postnicena)*. LAS.
- Gambero, L. (1999). *Mary and the Fathers of the Church: The Blessed Virgin Mary in patristic thought*. Ignatius Press.
- Koehler, T. (1971). *Maria nei primi secoli*. Centro Mariano Chaminade.
- Meo, S. (1979). *La "Theotokos" al concilio ecumenico di Ephesus*. Marianum.

Moraldi, L. (Ed.). (1988). *Apocrifi del Nuovo Testamento*. TEA.

O'Carroll, M. (1982). *A theological encyclopedia of the Blessed Virgin Mary*.
Michael Glazier.

Peretto, L. M. (1955). *La mariologia del Protovangelo di Giacomo*. Marianum.

Söll, G. (1981). *Storia dei dogmi mariani*. LAS.

Spedalieri, F. (1968-1975). *Maria nella Scrittura e nella Tradizione della Chiesa primitiva* (Vols. 1-4). Herder.

Various Authors. (1981). *Il Salvatore e la Vergine Madre*. Marianum.

ศาสนอภิบาล

จุดยืนและแนวทางของพระศาสนจักรคาทอลิก

ในการอภิบาลคู่สมรสที่มีเพศเดียวกันที่ได้รับ

การรับรองตามกฎหมายบ้านเมือง

สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ถึงบรรดา พระสงฆ์ นักบวชหญิง-ชาย และพี่น้องคริสตชนทุกคน

พี่น้องที่รักในพระคริสตเจ้า สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ตระหนักดีถึงสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกทาง อัตลักษณ์ และรสนิยมทางเพศ ความปรารถนาในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและความประสงค์ที่จะได้รับสิทธิทางกฎหมายของคู่รักเพศเดียวกัน ซึ่งผลักดันให้มีการออกกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ปลายปี พ.ศ.2567 เป็นต้นไป กฎหมายฉบับนี้เป็น การตรากฎหมายเพื่อรองรับสถานะและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มผู้มีอัตลักษณ์ และ รสนิยมทางเพศที่แตกต่างหลากหลาย เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้รับสิทธิทางกฎหมายตามหลัก ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งนอกจากเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถสมรสกันได้ตามกฎหมายแล้ว ยังมาพร้อมกับสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ จากภาครัฐเช่นเดียวกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง

ศาสนอภิบาลฉบับนี้ สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ต้องการ บอกจุดยืนและแนวทางของพระศาสนจักรคาทอลิกในการอภิบาลคู่สมรสเพศเดียวกันที่ได้ จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอานการอภิบาลอย่างเหมาะสม

1. พระศาสนจักรยืนยันเสมอในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

พระศาสนจักรคาทอลิกยึดมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นบุคคลของมนุษย์ที่มีรากฐานอยู่ใน การที่พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างเขาตามภาพลักษณ์ให้เหมือนพระองค์ (เทียบ CCC 1700) และ สนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะรสนิยม

หรือ อัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างกัน และไม่ปฏิเสธว่าคู่รักเพศเดียวกันควรได้รับการคุ้มครองและสวัสดิการตามกฎหมายของภาครัฐตามสิทธิที่พึงมีของตน “ทุกคนไม่ว่าจะรสนิยมทางเพศอย่างไร ก็ควรได้รับการเคารพ ในศักดิ์ศรีและได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพ ในขณะที่ต้องหลีกเลี่ยง ‘ทุกสัญญาณของการเลือกปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรม’ ที่แสดงออกมาในรูปแบบของความก้าวร้าวและความรุนแรงทุกประเภท” (Dignitas Infinita ข้อ 55)

อย่างไรก็ตาม พระศาสนจักรชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากทฤษฎีเพศสภาพ ซึ่งพระสันตะปาปาฟรานซิส ทรงเตือนเราว่า “เส้นทางสู่สันติภาพเรียกร้องให้เคารพสิทธิมนุษยชน ตามที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งเราเพิ่งฉลองครบรอบ 75 ปี เป็นหลักการที่ประจักษ์และยอมรับกันโดยทั่วไป แต่น่าเสียดายที่ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา มีความพยายามที่จะนำเสนอสิทธิมนุษยชนแนวใหม่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้เดิมหรือไม่สามารถยอมรับได้เสมอไป เป็นการล่าอาณานิคมทางอุดมการณ์ที่ทฤษฎีเพศสภาพมีบทบาทสำคัญ ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะเป็นการลบความแตกต่างทางเพศโดยการอ้างว่าทำให้ ทุกคนเท่าเทียมกัน” และ “ความปรารถนาที่จะกำหนดตนเองตามที่ทฤษฎีเพศสภาพกำหนด โดยปราศจากความจริงพื้นฐานที่ว่าชีวิตมนุษย์เป็นของขวัญที่มาจากพระเจ้า เปรียบเสมือนการยอมให้กับการล่อลวงที่มีมาแต่ดั้งเดิมในการทำให้ตัวเองเป็นพระเจ้า (เทียบ Dignitas Infinita 55-56)

2. คำสอนเรื่องการสมรสที่ไม่เปลี่ยนแปลงของพระศาสนจักรคาทอลิก

ความเชื่อของเราคริสตชน มีรากฐานมาจากพระคัมภีร์ “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง ทรงอวยพรเขาทั้งสองคน และตรัสว่า จงมีลูกมากและทวีขึ้นจนเต็มแผ่นดิน ..” (ปฐมก.1:27-28) พระศาสนจักรจึงยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความมั่งคั่งและศักดิ์ศรีของศีลสมรส ที่มาจากการเป็นหนึ่งเดียวกันของชายและหญิงที่ผูกพันกันตลอดชีวิตและเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อการกำเนิดและเลี้ยงดูบุตร

พระศาสนจักรคาทอลิกย้ำว่า คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกเรื่องศีลสมรสของคริสตชน สดงไว้อย่างเฉพาะระหว่างชายและหญิงเท่านั้น มีความมั่นคงถาวร และไม่สามารถหย่าร้างได้ ตลอดจนการให้กำเนิดและการอบรมบุตรธิดา (FS 4) เพราะ “พันธสัญญาการแต่งงาน คือ พันธสัญญาที่ชายและหญิง นำชีวิตทั้งครบบของตน มาหลอมเข้าเป็นชีวิตหนึ่งเดียว ธรรมชาติของพันธสัญญานี้มุ่งสู่ความดีของคู่ชีวิต และการให้กำเนิดบุตรธิดา รวมทั้งให้การศึกษอบรม การแต่งงานระหว่างผู้ได้รับศีลล้างบาป ได้รับการยกขึ้นจากพระคริสตเจ้า

ให้มีศักดิ์ศรีเป็นศักดิ์สิทธิ์” (กฎหมายพระศาสนจักร มาตรา 1055 วรรค 1 เทียบ คำสอน พระศาสนจักรคาทอลิก (CCC) 1601)

ด้วยเหตุนี้ คู่สมรสที่มีเพศเดียวกันที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย แม้ได้รับการรับรองจากกฎหมาย แต่ไม่เป็นการแต่งงานกันในความหมายที่เป็นศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักรคาทอลิก และบุคคลที่มีเพศเดียวกัน ไม่สามารถเข้าพิธีแต่งงานตามจารีตพิธีกรรมของพระศาสนจักรคาทอลิกได้ เพราะไม่มีผู้มีอำนาจใด ไม่ว่าผู้มีอำนาจทางบ้านเมืองหรือพระศาสนจักรสามารถเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เป็กฎเกณฑ์ของพระเจ้า (Divine Law) ได้

3. แนวทางอภิบาลสำหรับคู่สมรสที่มีเพศเดียวกันที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย

พระศาสนจักรคาทอลิกเป็นพระศาสนจักรที่พระเยซูคริสตเจ้าทรงสถาปนาขึ้น สืบต่อจากบรรดาอัครสาวกเป็นพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน และเป็นพระศาสนจักรที่ไม่ละทิ้งใครเลย ดังนั้น พระศาสนจักรมุ่งมั่นใน การยืนยันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ใส่ใจในการอภิบาล และปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเคารพ ให้เกียรติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติทุกคน

สำหรับผู้อภิบาลจำเป็นต้องปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความรัก ให้เกียรติ เคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเพื่อนพี่น้องของเราที่มีรสนิยมและอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลาย โดยผู้อภิบาลมีหน้าที่ในการช่วยให้พวกเขาบรรลุถึงความศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกัน เพราะ “บุคคลที่มีความใคร่เพศเดียวกัน ก็ได้รับเรียกให้มี ความบริสุทธิ์ด้วย บุคคลเหล่านี้ อาศัยคุณธรรมการควบคุมตนเองซึ่งสอนให้เขามีอิสรภาพภายใน และบางครั้งอาศัยความช่วยเหลือของมิตรภาพที่ไม่เห็นแก่ตัว อาศัยการอธิษฐานภาวนา และพระพรทานของศักดิ์สิทธิ์ ก็อาจและต้องตั้งใจจริงค่อยๆ เข้ามาถึงความครบครันแบบคริสตชนได้ด้วย” (CCC 2359)

ผู้อภิบาลพึงปฏิบัติต่อพี่น้องของเราที่มีรสนิยมและอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลาย ด้วย 1) การอภิบาลโดยการประยุกต์ใช้วิธีการแบบค่อยเป็นค่อยไป หมายถึง การเป็นผู้ร่วมเดินทาง การพยายามเข้าใจความยากลำบาก สนับสนุนให้กำลังใจเพื่อจะได้สามารถพัฒนาไปข้างหน้าเป็นขั้นเป็นตอน จนในที่สุดสามารถบรรลุถึงจุดหมายได้ 2) การแยกแยะระหว่างการกระทำและตัวบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นที่ถูกต้องในการอภิบาล ความโน้มเอียงหรือการดึงดูดในเพศเดียวกัน แม้ว่าเป็นความโน้มเอียง แต่ก็ไม่เป็นบาป บุคคลที่มีความโน้มเอียงในเพศเดียวกัน ก็ไม่เป็ความผิด ส่วนพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศเดียวกัน แม้ว่าเป็นบาป แต่ก็

ไม่ใช่อาชญากรรม และ 3) การตั้งใจรับฟังด้วยหัวใจ เพื่อจะเข้าใจสถานการณ์และสภาวะของบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นของพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน

4. ความหมายเชิงอภิบาลและแนวทางภาคปฏิบัติของการอวยพร

สมณกระทรวงพระสัจธรรมได้ออกปฏิญญาชื่อ *Fiducia Supplicans* เป็นเรื่องเกี่ยวกับ “ความหมายเชิงอภิบาลของการอวยพร” ในความเป็นไปได้ในการอวยพรคู่รักที่มีเพศเดียวกัน ด้วยเหตุผลในเชิงอภิบาล ด้วยการแนะนำวิถีใหม่และเฉพาะเจาะจงต่อการอวยพรเชิงอภิบาล โดยการขยายความเข้าใจต่อความหมายของการอวยพรแบบดั้งเดิมที่ผูกมัดอยู่กับทัศนคติเชิงจารีตพิธีกรรมของพระศาสนจักร การไตร่ตรองเชิงเทววิทยานบนพื้นฐานวิสัยทัศน์เชิงอภิบาลของพระสันตะปาปาฟรานซิส บ่งบอกถึงการพัฒนาแนวทางอภิบาลของการอวยพร ที่แยกการอวยพรตามอำนาจคำสอนของพระศาสนจักรและบทอวยพรตามจารีตพิธีกรรม ออกจากการอวยพร แบบเรียบง่าย ซึ่งมีข้อควรคำนึง และแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) เอกสารนี้ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงคำสอนเรื่องการแต่งงานที่เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ของคริสตชนที่สงวนไว้เฉพาะระหว่างชายและหญิงเท่านั้น มีความมั่นคงถาวร ไม่สามารถหย่าร้างได้ และเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นเฉพาะใน การสมรสระหว่างชายและหญิงเท่านั้น และยืนยันว่าไม่มีอำนาจใดที่สามารถเปลี่ยนแปลงธรรมชาติที่เป็นสาระสำคัญนี้ได้

2) การอวยพรเชิงอภิบาลนี้ไม่ได้หมายถึงการรับรองสถานภาพของคู่รักเพศเดียวกัน หรือคู่สมรสเพศเดียวกันที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย โดยปฏิญญานี้ เน้นว่าการอวยพรไม่มีเจตนาที่จะรับรองการจดทะเบียนสมรสเพศเดียวกันหรือการอยู่ร่วมกันของบุคคลเพศเดียวกัน เพราะการจดทะเบียนหรือการอยู่ร่วมกันดังกล่าวไม่ใช่เป็นศีลสมรส และไม่ได้หมายถึงการรับรองสถานภาพหรือการอนุมัติให้กระทำเช่นนั้น

3) การอวยพรเชิงอภิบาลเป็นการไม่ปิดกั้นชีวิตของพวกเขาต่อพระเมตตาของพระเจ้า ที่พวกเขาสามารถมาขอพระพร พระพรพรทาน เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น และวอนขอพระจิตเจ้าที่จะทำให้คุณค่าแห่งพระวรสารได้รับการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนบรรลุถึงความครบครัน ตัวอย่างคำอวยพรที่นำเสนอแบบเรียบง่าย เช่น “ข้าแต่พระเจ้า ขอทรงทอดพระเนตรมายังบุตรธิดาเหล่านี้ของพระองค์ โปรดประทานสุขภาพที่ดี หน้าที่การงาน สันติภาพและการช่วยเหลือกันและกันของเขา ขอโปรดพิทักษ์คุ้มครองให้ชีวิตของเขาอยู่ในพระพรและพระประสงค์ของพระองค์ด้วยเทอญ อาแมน”

4) การอวยพรแบบเรียบง่ายและหลีกเลี่ยงการเป็นที่สะดุด การอวยพรแบบเรียบง่าย สั้น กระชับ ปราศจากรูปแบบในพิธีกรรมนี้ ศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวชควรกระทำด้วยความรอบคอบ เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของแต่ละบุคคลและหลีกเลี่ยงการเป็นที่สะดุดต่อความเชื่อของผู้อื่น ถ้าพระสงฆ์หรือสังฆานุกร มั่นใจว่า คู่รักหรือคู่สมรสที่มีเพศเดียวกันที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายกำลังแสวงหาการรับรองพันธะหรือสถานภาพของตน พระสงฆ์หรือสังฆานุกรควรปฏิบัติหรืออวยพรดังกล่าว ซึ่งรวมไปถึงบุคคลที่อยู่ร่วมกันก่อนแต่งงาน และผู้ที่แต่งงานแล้วหย่าร้างแล้วไปแต่งงานใหม่ด้วย

พี่น้องคริสตชนที่รัก พระศาสนจักรคาทอลิกก้าวเดินไปในโลกท่ามกลางกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งความท้าทายต่อความเชื่อของเราในเรื่องทฤษฎีเพศสภาพ ได้กลายเป็นหัวข้อที่ทำให้ผู้คนมากมายได้โต้เถียงขัดแย้ง และสับสน แต่ด้วยความไว้วางใจในการทรงนำของพระจิตเจ้า ด้วยการรับฟังด้วยหัวใจ การสานเสวนา และการไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งของพระศาสนจักร นำไปสู่การเติบโตใหม่ในความเชื่อ เพราะเราคริสตชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของพระกายทิพย์ของพระเยซูคริสตเจ้า ถูกท้าทายให้ยืนหยัดมั่นคง ในความเชื่อที่มาจากพระเจ้า และพระศาสนจักรเองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงธรรมชาติที่มาจากพระเจ้าได้ยิ่งในช่วงเวลาของความสับสน พระศาสนจักรยังต้องประกาศความจริงแท้ แม้สิ่งที่ตนประกาศนั้น อาจจะไม่เป็นที่ดึงดูดใจของมวลชนก็ตาม

เราวิงวอนขอพระเจ้า ผ่านทางพระแม่มาเรีย ผู้ทรงรับเกียรติยกขึ้นสวรรค์ทั้งกายและวิญญาณ ด้วยความไว้วางใจต่อพระเยซูคริสตเจ้า และการทรงนำของพระจิตเจ้า เพื่อให้พระศาสนจักรสามารถก้าวเดินไปอย่างมั่นคง สามารถเป็นพยานยืนยันถึงความเชื่อ และความจริงแท้ ที่พระเยซูเจ้าทรงประกาศสำหรับทุกคน เป็นผู้สร้างคุณค่ามาตรฐานที่ยืนท่ามกลางกระแสค่านิยมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และไว้วางใจในการทรงนำของพระจิตเจ้ามากกว่ากระแสสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความเข้าใจและแนวทางการอภิบาลคู่สมรสเพศ เดียวกันตามกฎหมายบ้านเมือง (Understanding and Pastoral Guideline for the Same-Sex Couples in a Civil Union)

คณะกรรมการที่ปรึกษาเทววิทยาของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ประเทศไทยกำลังประกาศใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียม สำหรับผู้ที่มีเพศสภาพเดียวกัน กฎหมายสมรสเท่าเทียมก่อให้เกิดผลกระทบตามมาที่มีต่อสถาบันครอบครัวโดยตรง ซึ่งพระศาสนจักรคาทอลิกให้ความสำคัญ เพราะครอบครัวเป็นพระศาสนจักรพื้นฐานสำคัญ สำหรับการหล่อหลอมเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของสังคมและของพระศาสนจักร

การประกาศใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียม ก่อให้เกิดคำถาม ข้อสงสัย และความสับสน สำหรับเราที่เป็นคริสตชน คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกมีจุดยืนเกี่ยวกับกฎหมายสมรสเท่าเทียมอย่างไร และพระศาสนจักรเกี่ยวกับการอภิบาลคู่สมรสที่มีเพศเดียวกันอย่างไร อีกทั้งสัตบุรุษคาทอลิกที่มีเพศสภาพเดียวกันสามารถจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายบ้านเมืองได้หรือไม่ และถ้าจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว หรือคู่สมรสที่ย่าร้างแล้วไปอยู่กินกับผู้อื่นหรือไปแต่งงานใหม่ตามกฎหมายบ้านเมือง (irregular or same sex union) อยากรับพรจากศาสนบริกรที่ได้รับศีลบรรพชา ศาสนบริกรสามารถวยพรคู่สมรสดังกล่าวได้หรือไม่ และถ้าสามารถกระทำได้ มีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร

เนื้อหาของบทความนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก นำเสนอคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก ที่คัดค้านกฎหมายสมรสเท่าเทียม ไม่ใช่ในความหมายที่กฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิตามหลักความเสมอภาคและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ แต่คัดค้านในแง่ที่กฎหมายสมรสเท่าเทียมรับรองพันธะผูกพันที่ขัดแย้งกับธรรมชาติและคุณลักษณะของการแต่งงาน เนื้อหาส่วนแรกนี้ เป็นการนำเสนอคำสอนที่คงเส้นคงวาของพระศาสนจักร โดยสมณกระทรวงพระสังฆราช

ในสันตะสำนัก ที่ได้ออกแถลงการณ์ฉบับหนึ่งที่มีชื่อว่า “ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอแนะให้รับรองกฎหมายบ้านเมืองสำหรับการอยู่ร่วมของคู่รักเพศเดียวกัน”¹ ซึ่งเป็นแถลงการณ์ที่เน้นปัญหาศีลธรรมในระดับการเมืองหรือระดับประเทศที่อาจเกิดขึ้น และยังนำเสนอคำสอนนี้ในพระสมณลิขิตเตือนใจความปิติยินดีแห่งความรัก (Amoris Lætitia)² เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยอีกด้วย

ส่วนที่สองของบทความนี้ นำเสนอแนวทางการอภิบาลบุคคลที่มีเพศสภาพเดียวกัน และนำเสนอเอกสารจากสมณกระทรวงพระสัจธรรมที่ได้ออกปฏิญญาชื่อ Fiducia Supplicans³ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “ความหมายเชิงอภิบาลของการอวยพร” ในความเป็นไปได้ที่จะอวยพรคู่รักเพศเดียวกัน (same sex union)

ความห่วงใยถึงสถานการณ์ปัจจุบัน

กฎหมายสมรสเท่าเทียมที่ทางบ้านเมืองยอมรับความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีเพศเดียวกันว่าเป็นการแต่งงานที่เทียบเท่า หรือคล้ายคลึงกับการสมรสตามความหมายดั้งเดิมระหว่างชายและหญิง เป็นการให้การยอมรับหรือรับรองความสัมพันธ์หรือการอยู่ร่วมกันของผู้มีเพศสภาพเดียวกัน ก่อให้เกิดความห่วงใยขึ้นในพระศาสนจักรคาทอลิกถึงสถานการณ์เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว เราสามารถพบความห่วงใยนี้ได้จากหนังสือเวียนของสมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ในขณะที่พระองค์ดำรงตำแหน่งพระคาร์ดินัล ยอแซฟ รัตซิงเกอร์ หัวหน้าสมณกระทรวงพระสัจธรรม แถลงการณ์ฉบับนี้สรุปได้ว่า “ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่าความสัมพันธ์ของบุคคลรักเพศเดียวกันที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพศเดียวกันที่เรียกร้องสิทธิทางกฎหมายบ้านเมืองจากรัฐบาล และในหลายประเทศให้การยอมรับสิทธิของความสัมพันธ์ดังกล่าวว่าถูกต้องตามกฎหมายเท่าเสมอสิทธิที่มีอยู่เฉพาะในการสมรสระหว่างชายและหญิงเท่านั้น และที่ยินยอมให้รับเด็กมาเป็นบุตรบุญธรรมได้อีกด้วย ในบางประเทศพบ

¹ Congregation for the Doctrine of the Faith. Considerations regarding proposals to give legal recognition to unions between homosexual person. (3 June 2003). https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20030731_homosexual-unions_en.html

² Francis, Pope. Apostolic Exhortation Amoris Lætitia : On Love in the Family. (17 April 2016). https://www.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20160319_amoris-laetitia_en.pdf

³ Dicastery for the Doctrine of the Faith. Declaration Fiducia Supplicans: On the Pastoral Meaning of Blessings. (18 December 2023) https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_dcf_doc_20231218_fiducia-supplicans_en.html

มีแรงกดดันเพิ่มมากขึ้นในการบังคับให้กฎหมายบ้านเมืองรับรองความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีเพศกำเนิดเดียวกันดังกล่าวว่าถูกต้อง ซึ่งสิ่งนี้ ก่อให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขั้นพื้นฐานและบทบาทที่ไม่สามารถทดแทนได้ (fundamental and irreplaceable role) ของการแต่งงานและของครอบครัว ซึ่งเป็นบทบาทที่มีไว้เพื่อความดีส่วนรวมของสังคม (common good)

สมณกระทรวงพระสัจธรรมได้ตัดสินใจที่จะตีพิมพ์แถลงการณ์ “ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอแนะให้ความสัมพันธ์ของบุคคลรักเพศเดียวกันได้รับการรับรองจากกฎหมายบ้านเมือง” ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมร่วมกับสมาชิกของสมณกระทรวงหลายครั้ง โดยจุดประสงค์ของเอกสารฉบับนี้มี 2 ประการ ประการแรก เพื่อนำเสนอข้อโต้แย้งที่มาจากเหตุผล (arguments drawn from reason) ที่แยกออกจากการเผยแสดงของพระเจ้า (Revelation) ซึ่งเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่เห็นด้วยกับการยอมรับความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีเพศกำเนิดเดียวกันว่าถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง ประการที่สอง เพื่อแนะนำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายบ้านเมืองแก่นักการเมืองคาทอลิกที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบัญญัติกฎหมายบ้านเมืองในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับมโนธรรมของคริสตชน

นอกจากนี้ เอกสารฉบับนี้ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยบรรดาบิชอป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบัญญัติกฎหมายบ้านเมือง เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาลัทธิ การเมือง และวัฒนธรรมในประเทศของตน โดยแนวทางดังกล่าวเป็นการส่งเสริมศักดิ์ศรีของการแต่งงานและของครอบครัว ซึ่งเรื่องนี้ เกี่ยวข้องกับกฎศีลธรรมธรรมชาติ (natural moral law) และเกี่ยวข้องกับแก่นแท้ของโครงสร้างระเบียบทางสังคม ดังนั้น ข้อพิจารณาจากแถลงการณ์ ฉบับนี้ จึงไม่ใช่เขียนถึงบุคคลผู้ที่มีความเชื่อถึงพระเยซูคริสต์เจ้าเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงทุกคนที่อุทิศตนเองในการป้องกันและสนับสนุนความดีส่วนรวมของสังคมอีกด้วย

เนื้อหาสาระของเอกสารแบ่งออกเป็น 4 ภาคคือ 1) ธรรมชาติและคุณลักษณะที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ของการแต่งงาน 2) จุดยืนเกี่ยวกับกฎหมายการแต่งงานของบุคคลเพศสภาพเดียวกัน 3) ข้อโต้แย้งด้านเหตุผลที่คัดค้านการรับรองกฎหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน และ 4) แนวทางการอภิบาลตามปฎิญา Fiducia Supplicans

1. ธรรมชาติและคุณลักษณะของการแต่งงาน

คำสอนที่สืบเนื่องมั่นคงและไม่เปลี่ยนแปลงของพระศาสนจักรคาทอลิกเกี่ยวกับเรื่องการแต่งงานหรือการสมรสและการเติมเต็ม สนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเพศทั้งสอง

(complementarity of the sexes)ระหว่างชายและหญิง เป็นการยืนยันถึงความความถูกต้องด้านเหตุผล และการยืนยันดังกล่าวได้รับการยอมรับจากวัฒนธรรมส่วนใหญ่ในโลกปัจจุบัน การแต่งงานไม่ใช่เป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้น แต่การแต่งงานเป็นสถาบันที่ได้รับการแต่งตั้งจากพระเจ้าผู้สร้างโลก ให้มีธรรมชาติเฉพาะ มีคุณลักษณะที่สำคัญ และมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้⁴ ซึ่งไม่มีทฤษฎีแนวความคิดใด ๆ (ideology) ที่สามารถลบล้างความจริง (truth) ที่มีอยู่ในจิตใจมนุษย์ว่า การสมรสหรือการแต่งงานมีอยู่ได้เฉพาะระหว่างชายและหญิงเท่านั้นโดยอาศัยพระพรเฉพาะส่วนบุคคลที่เติมเต็ม สนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และการแต่งงานทำให้คู่สมรสแยกตนออกจากความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น เพราะการแต่งงานมุ่งไปสู่การรวมกันเป็นหนึ่งระหว่างชายและหญิงเพื่อร่วมมือกับพระเจ้าในการให้กำเนิดชีวิตใหม่และการเลี้ยงดูบุตร

ความจริงตามธรรมชาติดังกล่าวได้รับการตอกย้ำโดยการเผยแสดงจากพระเจ้าในพระคัมภีร์เกี่ยวกับการสร้างโลกและมนุษย์ของพระเจ้า เช่น พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ให้เป็นชายและหญิง (เทียบ ปฐก. 1:27) การแต่งงานเป็นสถาบันหนึ่งแห่งชีวิตที่พระเจ้าผู้สร้างทรงตั้งขึ้น ที่มนุษย์สามารถแสดงออกถึงความต้องการทางเพศของตนได้ (เทียบ ปฐก. 2:24) เพื่อการร่วมมือในการสร้างชีวิตกับพระเจ้า ที่พระองค์ทรงอวยพระพรให้กับมนุษย์ว่า “จงบังเกิดบุตรหลานมากมาย” (ปฐก. 1:28) นอกนั้น พระเยซูคริสต์เจ้าได้ทรงยกความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาให้ศักดิ์สิทธิ์เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ (Sacrament) ซึ่งเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างพระคริสต์เจ้าและพระศาสนจักรของพระองค์อีกด้วย (เทียบ อพ. 5:32) ดังนั้น ความหมายของการแต่งงานแบบคริสตชนจึงอยู่ห่างไกลจากความเข้าใจว่าการแต่งงานเป็นเพียงแค่ความผูกพันธรรมดาของชายและหญิงเท่านั้น (เทียบ มธ. 19: 3-12 และ มก. 10: 6-9) นอกนั้น ไม่มีพื้นฐานหรือหลักฐานใด ๆ ที่จะใช้อ้างอิงในการพิจารณาความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันให้เทียบเท่าหรือคล้ายคลึงกับการแต่งงานและครอบครัว ซึ่งการแต่งงานและครอบครัวในความหมายที่แท้จริงระหว่างชายและหญิงเป็นแผนการของพระเจ้า และการแต่งงานเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ ในขณะที่ความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับศีลธรรมธรรมชาติ (natural moral law) และการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศของคู่รักเพศเดียวกันเป็น “ความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ให้กำเนิดชีวิต จึงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เที่ยงแท้และขาดมิติแห่งการเติมเต็ม สนับสนุนเกื้อกูลทางเพศซึ่งกันและกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์

⁴ Second Vatican Council. Pastoral Constitution Gaudium et Spes, No. 48.

ใดก็ก็ตาม เราไม่สามารถที่จะรับการรับรองการอยู่ร่วมกันระหว่างบุคคลรักเพศเดียวกัน ให้เทียบเท่าหรือคล้ายคลึงกับการแต่งงานได้”⁵

สมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรัก แม้ไม่ได้กล่าวย้าคำสอนที่ว่า ความโน้มเอียงของบุคคลรักเพศเดียวกันเป็นการบิดเบือนในตัวเอง⁶ เหมือนกับคำสอนก่อนหน้านี้ หรือกล่าวย้าว่า “พฤติกรรมของบุคคลรักเพศเดียวกันเป็นสัญลักษณ์ที่ขัดแย้งกับความบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นความผิดอย่างหนัก”⁷ แต่สมณลิขิตเตือนใจความปิติยินดีแห่งความรักสอนว่า ทั้งชายและหญิงที่มีความโน้มเอียงรักเพศเดียวกัน “ในฐานะบุคคลควรได้รับการยอมรับด้วยความเคารพ ความเมตตาสงสาร และเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องที่จะมีการแบ่งชนชั้นและการกีดกัน”⁸ พวกเขาได้รับการเรียกให้มาดำเนินชีวิตถือความบริสุทธิ์ เช่นเดียวกับบรรดาคริสตชนทั้งหลาย สมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรัก กล่าวถึง สถานการณ์อันหลากหลายที่เกิดขึ้นสำหรับครอบครัว โดยกล่าวว่า ความหลากหลายของครอบครัวก่อให้เกิดความมั่นคง แต่การอยู่ร่วมกันโดยพฤตินัยหรือการอยู่ร่วมกันระหว่างบุคคลเพศกำเนิดเดียวกัน ไม่อาจเทียบเท่ากับการแต่งงานได้⁹ แต่เมื่อกล่าวถึงการแต่งงานของบุคคลเพศกำเนิดเดียวกัน สมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรัก กล่าวว่า “ในเรื่องข้อเสนอเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคู่รักเพศเดียวกัน ให้เทียบเท่าระดับเดียวกันกับการแต่งงานนั้น ไม่มีความเหตุผลโดยสิ้นเชิงที่จะพิจารณาว่าการอยู่ร่วมกันแบบรักร่วมเพศจะมีลักษณะหนึ่งลักษณะใดที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับการแต่งงานและการสร้างครอบครัวตามแผนการของพระเจ้า” และข้อเสนอที่พระศาสนจักรไม่สามารถยอมรับได้อีกคือ ข้อเสนอให้ “พระศาสนจักรต้องยินยอมอยู่ภายใต้แรงกดดันในเรื่องนี้ และหน่วยงานระหว่างประเทศควรจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศที่ยากจนในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการแต่งงานแบบรักร่วมเพศ”¹⁰ (ข้อ 251)

2. จุดยืนเกี่ยวกับกฎหมายการแต่งงานของคู่รักเพศเดียวกัน

เจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้ประยุกต์ใช้จุดยืนที่แตกต่างกัน ในการเผชิญหน้ากับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกัน เช่น เริ่มจากการยอมรับจนถึงการเรียกร้องให้ยอมรับความผูกพันดังกล่าวว่าถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง ความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการกีดกัน

⁵ Catechism of the Catholic Church, No. 2357

⁶ Cf. Catechism of the Catholic Church, No. 2358.

⁷ Catechism of the Catholic Church, No. 2396.

⁸ Francis Pope, Apostolic Exhortation *Amoris Lætitia*, On Love in the Family. (April 17, 2016) No. 250.

⁹ Cf. Francis Pope, Apostolic Exhortation *Amoris Lætitia*, On Love in the Family. (April 17, 2016) No. 52.

¹⁰ 10 Francis Pope, Apostolic Exhortation *Amoris Lætitia*, On Love in the Family. (April 17, 2016) No. 251.

ด้านสิทธิบางอย่างในบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันและอาศัยอยู่ร่วมกัน ในบางกรณีก็เห็นด้วยกับการยอมรับความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันว่าถูกต้องตามกฎหมายและเทียบเท่ากับการแต่งงานในความหมายที่แท้จริง โดยเปิดโอกาสให้สามารถรับเด็กมาเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรม

ในขณะที่นโยบายของรัฐบาลทางการปฏิบัติ (de facto) ก็ยอมทนกับการเรียกร้องต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกัน แม้แต่ไม่มีกฎหมายบ้านเมืองที่รับรองอย่างเปิดเผยก็ตาม สำหรับเราคริสตชนยังมีความจำเป็นที่จะต้องแยกแยะอย่างระมัดระวัง เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวในหลายแง่มุม มโนธรรมด้านศีลธรรมเรียกร้องให้คริสตชนเป็นพยานต่อความจริงด้านศีลธรรม ซึ่งเรียกร้องไม่ให้ยอมรับพฤติกรรมทางเพศของคู่รักเพศเดียวกันว่าถูกต้อง และในขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงการกีดกันที่ไม่ยุติธรรมต่อบุคคลที่มีความโน้มเอียงรักเพศเดียวกัน ในขณะที่นโยบายของรัฐบาลในทางปฏิบัติที่เปลี่ยนจากการยอมทน มาเป็นการยอมรับสิทธิด้านกฎหมายความผูกพันของการอยู่ร่วมกันของบุคคลรักเพศเดียวกัน ซึ่งการยอมรับทางกฎหมายว่า การอยู่ร่วมกันของบุคคลรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้กฎหมายนี้กลายเป็นกฎหมายที่เลวร้าย (evil) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกินกว่าการยอมทนต่อความชั่วร้าย

ดังนั้น ถ้ากฎหมายบ้านเมืองใดบัญญัติให้มีกฎหมายยอมรับความผูกพันดังกล่าว ขอให้ทุกคนพยายามหลีกเลี่ยงการให้ความร่วมมือกับกฎหมายนั้นด้วยเจตนา (formal cooperation)¹¹ เช่น การหลีกเลี่ยงลงความเห็นชอบเกี่ยวกับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรมนั้นในทุกวิถีทาง และจงหลีกเลี่ยงให้ไกลที่สุดจากการร่วมมือด้านการปฏิบัติ (material cooperation) เท่าที่สามารถกระทำได้ซึ่งในเรื่องดังกล่าวทุกคนสามารถปฏิบัติโดยอาศัยการอ้างสิทธิการต่อต้านกฎหมายที่เลวร้ายในระดับของมโนธรรม (the right to conscientious objection)

3. ข้อคัดค้านกฎหมาย

เพื่อที่จะเข้าใจการโต้แย้งในระดับศีลธรรมที่คัดค้านการยอมรับกฎหมายความสัมพันธ์ของบุคคลรักเพศเดียวกัน เราต้องพิจารณาเหตุผลของการโต้แย้งในหลายระดับดังต่อไปนี้

- ระดับเหตุผล : ขอบเขตการบังคับของกฎหมายบ้านเมืองมีอำนาจบังคับใช้น้อยกว่ากฎศีลธรรม¹² และกฎหมายบ้านเมืองไม่สามารถขัดแย้งกับเหตุผลที่ถูกต้องที่มาจากกฎศีลธรรมได้

¹¹ การร่วมมือด้านเจตนา (formal cooperation) หมายถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนการร่วมกับผู้ที่มีเจตนาในการกระทำความผิด ส่วนการร่วมมือในด้านปฏิบัติ (material cooperation) หมายถึงผู้ที่กระทำความผิดร่วม ไม่มีเจตนาในการที่จะกระทำความผิด หรือมีเจตนาในการวางแผนร่วม เพียงแต่ร่วมมือกระทำเฉพาะกิจกรรมภายนอกเท่านั้น

¹² Pope John Paul II, Encyclical Letter Evangelium Vitae, (March 25, 1995) No. 71.

ถ้ากฎหมายบ้านเมืองขัดแย้งกับกฎศีลธรรมธรรมชาติ กฎหมายบ้านเมืองนั้นก็หมดอำนาจบังคับต่อมนิธรรมของบุคคล ดังนั้น กฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้นจะต้องเมื่อสอดคล้องกับกฎศีลธรรมธรรมชาติ และกฎหมายบ้านเมืองที่ถูกต้องควรเคารพสิทธิที่ไม่สามารถละเมิดได้ของบุคคล¹³ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เราสามารถให้เหตุผลเข้าถึงและรับรู้ได้ ดังนั้น กฎหมายที่เห็นด้วยและยอมรับความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันให้เทียบเท่ากับการแต่งงานระหว่างชายและหญิง จึงขัดแย้งกับเหตุผลที่ถูกต้องที่ตั้งอยู่บนกฎศีลธรรมธรรมชาติ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถที่จะรับรองสถานภาพดังกล่าวได้ แต่รัฐบาลต้องป้องกันและสนับสนุนการแต่งงานระหว่างชายและหญิง ในฐานะที่เป็นสถาบันที่สำคัญเพื่อความดีของส่วนรวมของสังคม

- ระดับสรีรวิทยาและมานุษยวิทยา : ความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันไม่มีพื้นฐานอ้างอิงอยู่ในระดับสรีรวิทยาและมานุษยวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานและการสร้างครอบครัว ที่สามารถใช้เป็นพื้นฐาน อ้างเหตุผลสำหรับรับรองความถูกต้องด้านกฎหมายได้ กล่าวคือขาดความเกื้อกูลสนับสนุนกันและกันของความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง และความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันก็ไม่สามารถนำไปสู่การกำเนิดบุตรได้ ในขณะเดียวกัน การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยในการผสมเทียม ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นบุคคล และย่ำถึงการขาดมิติการเติมเต็ม สนับสนุนเกื้อกูลกันและกันของความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิงอีกด้วย

ความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันเป็นความสัมพันธ์ที่ขาดปัจจัยสำคัญ ๆ แห่งมิติการเติมเต็ม สนับสนุนเกื้อกูลกันและกัน ซึ่งมีมิตินี้สามารถพบได้เฉพาะในการแต่งงานระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น เพราะว่าความสัมพันธ์ทางเพศจะเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคลต่อบุคคล (person to person) ได้ก็ต่อเมื่อมีมิติแห่งการเติมเต็มสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างความเป็นชายและหญิง และเป็นความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การให้กำเนิดบุตร

จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของครอบครัวชี้ให้เห็นว่า การขาดมิติการเติมเต็ม สนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันที่มีในการแต่งงานระหว่างชายและหญิง กีดขวางการพัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ของเด็ก ๆ ที่ต้องการทั้งความเป็นบิดาและมารดาในการสนับสนุนให้เด็กเหล่านั้นเจริญพัฒนาก้าวหน้า ดังนั้น การรับเด็กมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมของคู่รักเพศเดียวกันโดยการอ้างว่าเป็นสร้างครอบครัว จึงเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กที่ต้องการสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการพัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในอนาคต ซึ่งการอ้างสิทธิในการรับเด็กมาเป็นบุตรบุญธรรมเป็นการขัดกับกฎเกณฑ์ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้อ่อนแอและต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง

¹³ Thomas Aquinas, Summa Theologiae, I-II, q. 95, a.2. 7

- ระดับสังคม : สังคมสามารถอยู่รอดได้ โดยอาศัยครอบครัวที่เกิดจากการแต่งงานระหว่างชายและหญิง ดังนั้น การยอมรับความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกัน จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายของครอบครัวซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของสังคมอย่างถอนรากถอนโคน ซึ่งความหมายของครอบครัวที่เป็นสถาบันที่สังคมยอมรับต้องประกอบด้วยบิดามารดาที่เป็นชายและหญิงเท่านั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการให้กำเนิดและการเลี้ยงดูบุตร และถ้าหากความผูกพันระหว่างคู่รักเพศเดียวกันได้รับการยอมรับในระดับสังคม สิ่งนี้จะทำให้การแต่งงานระหว่างชายและหญิงกลายเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการแต่งงานเท่านั้น ซึ่งจะทำให้มนต์เสน่ห์และความหมายของการแต่งงานเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิงซึ่งเป็นอันตรายต่อการพัฒนาของสังคมอย่างมหาศาล ดังนั้น จึงไม่เป็นที่น่ายอมรับว่าความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันมีลักษณะเทียบเท่ากับการแต่งงานในความหมายดั้งเดิม

นอกจากนั้น ความคิดเสรีนิยม (liberalism) เกี่ยวกับการอ้างการเคารพสิทธิส่วนบุคคลและการไม่กีดกันในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ก็ไม่สามารถใช้อ้างในการยอมรับความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันว่าถูกต้องตามกฎหมายได้ เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นการปฏิเสธการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ช่วยเสริมสร้างและเติมเต็มมิติทางสังคมของครอบครัว ความคิดเสรีนิยมสุดโต่งที่อ้างเหตุผลบนพื้นฐานของสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้เพราะขัดกับความยุติธรรม¹⁴ ดังนั้น จึงสรุปว่าการปฏิเสธความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันไม่ใช่เป็นสิ่งที่ขัดกับความยุติธรรม แต่ในทางตรงข้าม ความยุติธรรมเรียกร้องให้สังคมปฏิเสธสถานภาพความผูกพันของคู่รักเพศเดียวกันดังกล่าว

- ระดับกฎหมายบ้านเมือง : จากสาเหตุที่ครอบครัวเป็นหลักคำประกันสำหรับอนาคตของสังคม ดังนั้น ครอบครัว จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เช่น การมีกฎหมายบ้านเมืองรับรองสถานภาพของครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายบ้านเมืองจำเป็นที่จะต้องรักษาความดีของส่วนรวม และเป็นที่แน่นอนชัดว่าความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันไม่ได้มุ่งไปสู่ความดีส่วนร่วมของสังคมแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่น่าไม่ถูกต้องที่จะยอมเสียสละความดีส่วนรวมโดยการรับรองความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันซึ่งเป็นเรื่องความต้องการส่วนตัวเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป คำสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลงของพระศาสนจักรคาทอลิก ซึ่งสอนว่าการให้ความเคารพต่อเป็นบุคคลของคู่รักเพศเดียวกัน (homosexual persons) ไม่ได้นำไปสู่การยอมรับพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ (homosexual behavior) หรือการยอมรับว่า

¹⁴ Thomas Aquinas, Summa Theologiae, I-II, q. 63, a.1, c.

ความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันนั้นถูกกฎหมาย ความดีส่วนรวมเรียกร้องให้เราปกป้องและสนับสนุนรูปแบบการแต่งงานระหว่างชายและหญิง ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญของครอบครัว

ซึ่งครอบครัวเป็นสังคมแรกของมนุษย์ การยอมรับความสัมพันธ์ของคู่รักเพศเดียวกันว่าถูกกฎหมาย หรือการยกฐานะคู่รักเพศเดียวกันเทียบเท่ากับการแต่งงานไม่ใช่เป็นเพียงแต่รับรองพฤติกรรมที่การแสดงออกของพวกเขาเท่านั้น แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการปิดกั้นคุณค่าพื้นฐานที่เป็นส่วนหนึ่งของมรดกแห่งมนุษยชาติ พระศาสนจักรคาทอลิกจำต้องปกป้องคุณค่าเหล่านี้ไว้ ซึ่งเป็นคุณค่าของความดีของชายและหญิงที่แสดงออกในการแต่งงาน การสร้างครอบครัว และเพื่อความดีส่วนรวมของสังคมมนุษย์

4. แนวทางการอภิบาล

พระศาสนจักรคาทอลิกเป็นพระศาสนจักรที่พระเยซูคริสตเจ้าทรงสถาปนาขึ้น สืบต่อจากบรรดาอัครสาวกเป็นพระศาสนจักรที่กำลังเดินทางในโลกนี้ เป็นพระศาสนจักรที่ไม่ละทิ้งใครเลย (inclusive) ทั้งนี้ เพราะพระเมตตาของพระเยซูคริสตเจ้า ที่พระองค์เสด็จลงมาเพื่อตามหาคนบาป

แนวทางการอภิบาลโดยการประยุกต์ใช้วิธีการแบบค่อยเป็นค่อยไป (the law of gradualness)¹⁵ หมายถึง การเลือกเป้าหมายในการปฏิบัติที่ไม่ไกลเกินไป โดยเป็นผู้ร่วมเดินทาง การพยายามเข้าใจความยากลำบาก สนับสนุนให้กำลังใจเพื่อจะได้สามารถพัฒนาก้าวหน้าเป็นขั้นเป็นตอน จนในที่สุดสามารถบรรลุถึงจุดหมายได้

การแยกแยะระหว่างการกระทำและตัวบุคคล (the distinction between the act and the person) เป็นจุดเริ่มต้นที่ถูกต้องในการอภิบาล ความโน้มเอียงหรือการดึงดูดเพศเดียวกัน (same sex attraction) แม้ว่าเป็นการเบี่ยงเบนแต่ก็ไม่ใช่เป็นบาป บุคคลที่มีความโน้มเอียงต่อเพศเดียวกัน ก็ไม่เป็นความผิด ส่วนพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ แม้ว่าเป็นบาป (sin) แต่ก็ไม่ใช่เป็นอาชญากรรม (not a crime)¹⁶

การตั้งใจรับฟังด้วยหัวใจ (listen with heart)¹⁷ เพื่อจะเข้าใจสถานการณ์และสถานะของบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นของพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกันคู่สมรสเพศเดียวกัน ในฐานะที่

¹⁵ John Paul II, Pope. Apostolic Exhortation Familiaris Consortio: On the Role of the Christian Family in the Modern World. (24 November 1981) 34. https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/apost_exhortations/documents/hf_jpii_exh_19811122_familiaris-consortio.html

¹⁶ Francis, Pope. Interview with the Associated Press. Published on 25 January 2023.

¹⁷ Francis, Pope. Message of his Holiness Pope Francis for the 56th World Day of Social Communications. (24 January 2022) <https://www.vatican.va/content/francesco/en/messages/communications/documents/>

เป็นสมาชิกของพระศาสนจักร มีสิทธิที่จะได้รับการอภิบาลดูแล แม้ว่าจะไม่สามารถมีส่วนร่วมในศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ของพระศาสนจักรได้อย่างแน่นอน ยินดีต้อนรับให้มาร่วมพิธีบูชา

ขอบพระคุณพร้อมกับชุมชนคริสตชน แม้ว่าจะไม่สามารถรับศีลมหาสนิทได้ก็ตาม

พวกเขามีสิทธิและหน้าที่ที่จะหล่อเลี้ยงชีวิตด้วยพระวาจาของพระเจ้าเช่นเดียวกับคริสตชนทั้งหลายสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการอภิบาลทั้งหมดในวัด รวมทั้งเข้าร่วมกลุ่มและสมาคมต่าง ๆ ส่วนถ้าเขาจะรับตำแหน่งผู้นำ ต้องมีความชัดเจนว่า ตำแหน่งนี้ไม่ใช่วิธีส่งเสริมวิถีชีวิตที่พระศาสนจักรถือว่าไม่สอดคล้องกับชีวิตคริสตชน

ทุกคนต้องเห็นความสำคัญของการหลีกเลี่ยงการเป็นที่สะดุดในทัศนคติและการกระทำ คู่สมรสเพศเดียวกันต้องตระหนักว่าวิถีชีวิตของตนอาจเป็นที่สะดุดแก่ผู้อื่นและควรหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดโอกาสนั้น ในเวลาเดียวกัน เราควรช่วยผู้อื่นทุกคนให้เข้าสู่การเปิดรับภาพลักษณ์ของพระคริสตเจ้า ให้พร้อมเสมอที่จะต้อนรับผู้อื่นไม่ว่าผู้นั้นจะอยู่ในสถานการณ์หรือสถานภาพใด ๆ เพื่อให้พระศาสนจักรมีที่สำหรับทุกคน

แนวทางการเข้าใจปณิญา Fiducia Supplicans

- ปณิญา Fiducia Supplicans ไม่ได้เปลี่ยนคำสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลงของพระศาสนจักร เรื่องการแต่งงานที่เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ของคริสตชนที่สงวนไว้เฉพาะระหว่างชายและหญิงเท่านั้น (exclusive) มีความมั่นคงถาวร (stable) และไม่สามารถหย่าร้างได้ (indissoluble) และเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นได้เฉพาะในการสมรสระหว่างชายและหญิงเท่านั้น ไม่มีอำนาจใดที่สามารถเปลี่ยนแปลงธรรมชาติที่เป็นสาระสำคัญนี้ได้

- จุดประสงค์ของปณิญา Fiducia Supplicans เพื่อที่จะแนะนำวิถีใหม่และเฉพาะเจาะจงต่อการอวยพรเชิงอภิบาล โดยการขยายความเข้าใจต่อความหมายของการอวยพรแบบดั้งเดิมที่ผูกมัดอยู่กับทัศนคติเชิงจารีตพิธีกรรมของพระศาสนจักร การไตร่ตรองเชิงเทววิทยานบนพื้นฐานของวิสัยทัศน์เชิงอภิบาลของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส บ่งบอกถึงการแยกแยะระหว่างสิ่งที่เป็นการอวยพรตามอำนาจคำสอนของพระศาสนจักรและบทอวยพรตามจารีตพิธีกรรม นอกจากการอวยพรแบบเรียบง่ายตัวอย่างคำอวยพรที่นำเสนอแบบเรียบง่าย เช่น “ข้าแต่พระเจ้า ขอทรงทอดพระเนตรมายังบุตรหลานนี้ ของพระองค์ โปรดประทานสุขภาพที่ดี หน้าที่การงาน สันติภาพ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของเขา ขอโปรดพิทักษ์คุ้มครองให้ชีวิตของเขาอยู่ในพระพรและพระประสงค์ของพระองค์ด้วยเทอญ อาเมน”

- การอวยพรเชิงอภิบาลนี้ ไม่ได้หมายถึงการรับรองสถานภาพของคู่รักเพศเดียวกันหรือคู่สมรสเพศเดียวกันที่จดทะเบียนตามกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่บัญญัติฉบับนี้ให้ความสำคัญ โดยเน้นว่าไม่มีเจตนาที่จะรับรองในสิ่งที่ไม่ถูกต้องของการจดทะเบียนสมรสเพศเดียวกันหรือการอยู่ร่วมกันของคู่รักเพศเดียวกัน เพราะการจดทะเบียนหรือการอยู่ร่วมกันดังกล่าวไม่ใช่เป็นการสมรส และไม่ได้หมายถึงการรับรองสถานภาพหรือการอนุมัติให้กระทำเช่นนั้น แต่การอวยพรเชิงอภิบาลเป็นการไม่ปิดกั้นชีวิตของพวกเขาต่อพระเมตตาของพระเจ้าที่พวกเขาสามารถมาขอพระพร พระพรพรทาน เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น และวอนของค์พระจิตเจ้าที่จะทำให้คุณค่าแห่งพระวรสารได้รับการนำเอาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนบรรลุถึงความครบครัน

- การอวยพรแบบเรียบง่ายและหลีกเลี่ยงการเป็นที่สะดุด การอวยพรแบบเรียบง่ายสั้น กระชับรัดปราศจากรูปแบบพิธีกรรมนี้ ศาสนบริกรที่ได้รับศิลปบรรพชาควรกระทำด้วยความรอบคอบ (pastoral prudence) เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของแต่ละบุคคล และหลีกเลี่ยงการเป็นที่สะดุดต่อความเชื่อของผู้อื่น ถ้าพระสงฆ์หรือสังฆานุกรมั่นใจว่า คู่รักหรือคู่สมรสตามกฎหมายบ้านเมืองที่มีเพศเดียวกันกำลังแสวงหาการรับรองพันธะหรือสถานภาพของตน พระสงฆ์หรือสังฆานุกรควรปฏิเสธการอวยพรดังกล่าว ซึ่งรวมไปถึงบุคคลที่อยู่ร่วมกันก่อนแต่งงาน และผู้ที่แต่งงานแล้วหย่าร้างแล้วไปแต่งงานใหม่ตามกฎหมายบ้านเมืองด้วย

บรรณานุกรม

Aquinas, T. (1265-1273/1947). *Summa theologiae* (Fathers of the English Dominican Province, Trans.). Benziger Brothers. (Original work published 1265-1273)

Congregation for the Doctrine of the Faith. (1975, December 29). *Persona humana: Declaration on certain questions concerning sexual ethics*. Vatican.

Declaration on certain questions concerning sexual ethics. Vatican.

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19751229_persona-humana_en.html

Congregation for the Doctrine of the Faith. (1986, October 1). *Letter on the pastoral care of homosexual persons*. Vatican.

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_en.html

Congregation for the Doctrine of the Faith. (2003, June 3). *Considerations regarding proposals to give legal recognition to unions between homosexual persons*. Vatican.

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20030731_homosexual-unions_en.html

Dicastery for the Doctrine of the Faith. (2023, December 18). *Declaration Fiducia Supplicans: On the pastoral meaning of blessings*. Vatican.

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_ddf_doc_20231218_fiducia-supplicans_en.html

Francis. (2016, March 19). *Amoris laetitia* [Apostolic exhortation]. Vatican.

https://www.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20160319_amoris-laetitia_en.pdf

Francis. (2022, January 24). Message of His Holiness Pope Francis for the 56th World Day of Social Communications. Vatican.

<https://www.vatican.va/content/francesco/en/messages/communications/documents/20220124-messaggio-comunicazioni-sociali.html>

Francis. (2023, January 25). Interview with the Associated Press. *Associated Press*.

<https://apnews.com/article/pope-francis-gay-rights-ap-interview-1359756ae22f27f87c1d4d6b9c8ce212>

John Paul II. (1994). *Catechism of the Catholic Church*. Geoffrey Chapman.

https://www.vatican.va/archive/ENG0015/_INDEX.HTM

John Paul II. (1995, March 25). *Evangelium vitae* [Encyclical letter]. Vatican.

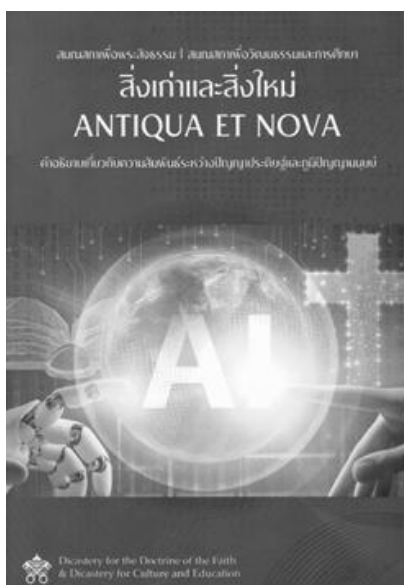
https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_25031995_evangelium-vitae.html

Second Vatican Council. (1965, December 7). *Gaudium et spes* [Pastoral constitution]. Vatican.

https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/va-t-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_en.html

สมณสภาเพื่อพระสัจธรรม สิ่งเก่าและสิ่งใหม่

บาทหลวงนุพันธ์ ทศมาลี และ บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

- ชื่อหนังสือ** สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ (ANTIQUA ET NOVA) คำอธิบายเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างปัญญาประดิษฐ์และและภูมิปัญญาของมนุษย์
- ผู้เขียน** สมณสภาเพื่อพระสัจธรรมและสมณสภาเพื่อวัฒนธรรมและการศึกษา
- ผู้แปล** บาทหลวงภฤศ ทิพย์ทอง C.Ss.R. , บรรณาธิการ บาทหลวงอนุชา ไชยเดช
- ผู้จัดพิมพ์** สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- พิมพ์ครั้งแรก** มิถุนายน 2025
- จำนวนหน้า** 73 หน้า 117 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ทันสมัยและให้มุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ทุกคน ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์” (Artificial Intelligence หรือ AI) และแนวทางการใช้ AI อย่างมีคุณค่าและเพื่อช่วยกันหาหนทางป้องกันการใช้ AI ในทางที่ก่อให้เกิดผลเสียกับมนุษย์และสังคม เอกสารนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างที่สำคัญ: แม้ว่า **ปัญญาประดิษฐ์ AI** (Artificial Intelligence) จะสามารถเลียนแบบงานทางปัญญาบางอย่างได้ แต่มันขาดสติ การตัดสินใจทางศีลธรรม การดำรงอยู่จริง และความลึกซึ้งเชิงความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสติปัญญาของมนุษย์ที่ยังรากลึกในสิ่งมีชีวิตตามแบบอย่างของพระเจ้า เอกสารเตือนถึงการใช้คำว่า “สติปัญญา” ที่ทำให้เข้าใจผิด ซึ่งอาจทำให้สติปัญญาของมนุษย์และ AI เทียบเคียงกัน ในทางปฏิบัติ ลดทอนความเป็นมนุษย์ลงเหลือเพียงการประมวลผลข้อมูล

กรอบจริยธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปัญญาประดิษฐ์ AI ต้องเป็นการเสริม ไม่ใช่แทนที่ สติปัญญาของมนุษย์ AI ควรรับใช้ประโยชน์ส่วนรวมและดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในทุกกรณี ศูนย์วิจัยจริยธรรมคาทอลิกกล่าวว่า การพึ่งพา AI มากเกินไป อาจนำไปสู่ “กรอบแนวคิดทางเทคโนโลยี” ที่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพมากกว่า ความเจริญรุ่งเรืองของมนุษย์ ส่งผลให้ความไม่เท่าเทียมกันรุนแรงขึ้น และกัดกร่อนคุณค่าทางศีลธรรมและประชาธิปไตย

เนื้อหาสำคัญของเอกสารมีดังนี้

1. บทนำ จากสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ “ปัญญาประดิษฐ์” (Artificial Intelligence หรือ AI) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์มนุษย์ จึงเรียกร้อง “การใช้เหตุผล” “ความรับผิดชอบ” “ศีลธรรม และจริยธรรม” และ “ความปลอดภัยของมนุษย์” ในการดูแลรักษาโลกที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้น การให้ความสำคัญกับ “สติปัญญาของมนุษย์” ซึ่งถือว่าเป็นอัตลักษณ์สำคัญที่พระเจ้าได้ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาตาม “พระฉายาของพระองค์” (ปฐม 1:27)

พระศาสนจักรสนับสนุนความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศิลปะ และความพยายามอื่น ๆ ของมนุษย์ ถือว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ก้าวไปสู่ความสมบูรณ์ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์มาจากพระเจ้า เมื่อใช้อย่างถูกต้องจะถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า โดยสะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาญาณและความดีงามของพระองค์จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดคำถามที่ว่า “การเป็นมนุษย์หมายถึงอะไร?” และการรื้อฟื้น “ปรีชาญาณแห่งหัวใจใหม่” อาศัยการไตร่ตรองทางมานุษยวิทยาและจริยธรรม การใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อรับใช้มนุษย์และประโยชน์ส่วนรวม การส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และส่งเสริมพัฒนาการที่บูรณาการของมนุษย์และสังคม

2. ปัญญาประดิษฐ์คืออะไร? AI (Artificial Intelligence)

ปัญญาประดิษฐ์ AI (Artificial Intelligence) เป็นความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสารเข้าด้วยกัน โดยใช้อุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นมาให้ทำหน้าที่คล้ายกับกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากพื้นฐานข้อมูลจำนวนมากที่มีในโลกออนไลน์ เพื่อให้คำตอบด้านต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องการ แต่ยังมีหลายสิ่งที่เครื่องจักรไม่สามารถทำได้เหมือนมนุษย์ ได้แก่ ความรู้ทางนามธรรม อารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้สึกทางสุนทรียะ ศีลธรรม และศาสนา ที่เป็นเอกลักษณ์ของสติปัญญามนุษย์ ที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสิ่งสร้างอื่น ความสามารถขั้นสูงของ AI ในการทำงานที่ซับซ้อน แต่นั่นยังไม่ใช่ความสามารถในการคิดทั้งหมดของสติปัญญามนุษย์ ความสามารถทางด้านสติปัญญาของมนุษย์นี้เองที่ทำให้มนุษย์เป็นผู้ที่มีความลึกซึ้ง ซึ่งถูกแสดงออกมาให้เห็นผ่านทางประเพณีทางปรัชญาและเทววิทยาของคริสตชน ซึ่งเป็นความเข้าใจที่เป็นศูนย์กลางการสอนของพระศาสนจักรเกี่ยวกับธรรมชาติ ศักดิ์ศรี และกระแสเรียกของมนุษย์

3. สติปัญญาในธรรมประเพณีทางปรัชญาและเทววิทยา

“ความมีเหตุผล” “จิตใจ” มีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจความหมายของการเป็น “มนุษย์” มนุษย์ทุกคนโดยธรรมชาติปรารถนาที่จะรู้ความรู้นี้ คือ การรู้จักตนเองพร้อมด้วยความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมที่เข้าใจธรรมชาติและ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ และรู้ว่าตนเองประกอบไปด้วย “ร่างกายและจิตวิญญาณ” ซึ่งเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งกับโลกนี้และอยู่เหนือกว่าโลกนี้ แนวคิดเรื่อง “สติปัญญามนุษย์” มักถูกเข้าใจผ่านแนวคิดร่วมกันระหว่าง “เหตุผล” (ratio) และ “ปัญญา” (intellectus) ควบคู่กันไป (ปัญญาคือความรู้ เหตุผลคือการอธิบาย) กระบวนการอธิบายและวิเคราะห์นำไปสู่การตัดสินใจ ปัญญาญาณและเหตุผลรวมกันทำให้เกิดเป็น “การกระทำของมนุษย์”

“การรวมกันเข้าเป็นรูปร่าง” คริสตชนจึงมองว่า ชีวิตมนุษย์ประกอบไปด้วยร่างกายที่เป็นเนื้อหนังและจิตวิญญาณ ซึ่งรวมเข้าด้วยกันไม่ได้แยกออกจากกัน จึงมีความสัมพันธ์กับพระเจ้าและผู้อื่นด้วยในเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกับพระคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้า ที่ทรงรับสภาพเป็นมนุษย์ และนำเราให้ได้รับศักดิ์ศรีอันสูงส่ง มนุษย์จึงต้องใช้ร่างกายที่เป็นเนื้อหนังเพื่อที่จะทำให้เกิดการเติบโตทางจิตวิญญาณ

“ความสัมพันธ์” มนุษย์จึงรู้จักกันและกัน มีความสัมพันธ์ต่อกัน มอบความรักให้แก่กันและกัน สติปัญญาของมนุษย์จึงไม่ใช่คุณสมบัติที่โดดเดี่ยว แต่ถูกใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นและพระเจ้า อันอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์กันในพระตรีเอกภาพ โดยความรู้และความรัก

“ความสัมพันธ์กับความจริง” มนุษย์จึงใช้สติปัญญาที่พระเจ้าประทานให้ เพื่อทำให้เกิดปัญญา เหตุผล สัมผัสความจริงที่เหนือธรรมชาติ ซึ่งแม้ว่ามนุษย์จะสามารถรับรู้ได้เพียง

บางส่วนก็ตาม แต่มนุษย์ก็พยายามที่จะแสวงหาความจริงนั้นมากยิ่งขึ้น อาศัยการเข้าใจ ความหมายและการสร้างสรรค์ ผ่านทางธรรมชาติทางสังคมและศักดิ์ศรีของมนุษย์ เพื่อให้ ความรักเป็นทั้งของแท้และสากล นำสู่การตัดสินใจมอบตนเองทั้งครบแด่พระเจ้าองค์ความรัก ด้วยอิสรภาพส่วนบุคคล

“การดูแลรักษาโลก” การสร้างเป็นผลงานของพระตรีเอกภาพอย่างมีอิสรภาพ มิได้ เพื่อเพิ่มพูนพระเกียรติ แต่แสดงออกให้เห็นถึงพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ เนื่องจากพระเจ้าทรง สร้างสรรพสิ่งด้วยพระปรีชาญาณของพระองค์ โลกจึงเต็มไปด้วยระเบียบประเพณีภายในที่สะท้อน ให้เห็นถึงแผนการของพระเจ้า และทรงเรียกให้มนุษย์มีบทบาทพิเศษในการดูแลรักษาโลกอาศัย สติปัญญาและทักษะของตน ในสิ่งนี้ สติปัญญามนุษย์สะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาญาณของ พระเจ้าที่ทรงสร้างสรรพสิ่ง คำจูน และนำทางไปสู่จุดประสงค์สูงสุดในพระองค์ มนุษย์ถูกเรียก ให้พัฒนาความสามารถของตนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะผ่านสิ่งเหล่านั้น พระเจ้าทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ด้วย มนุษย์จึงร่วมมือกับพระเจ้าในการนำสิ่งสร้างไป สู่จุดประสงค์ที่พระองค์ทรงเรียกไว้ และยังช่วยให้มนุษย์ได้ค่อย ๆ ยกระดับขึ้นสู่หลักศีลธรรม อันสูงสุด ซึ่งก็คือพระเจ้า

“ความเข้าใจแบบบูรณาการเกี่ยวกับสติปัญญามนุษย์” มนุษย์สามารถเข้าใจความเป็น จริงรอบตัวได้อาศัยการยอมรับความเป็นอยู่ของตน ทางจิตวิญญาณ ทางปัญญา ทางกายภาพ และ ทางความสัมพันธ์ ด้วยวิธีการอันหลากหลาย ได้แก่ ความพยายามที่จะเข้าใจโลก การสื่อสารกับผู้อื่น การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และการแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีแบบบูรณาการ ผ่านการ ปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืนของมิติต่าง ๆ ขอสติปัญญาของบุคคล สิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับความสามารถ เชิงตรรกะและภาษาศาสตร์ มุมมองการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้อื่นอาจมองไม่เห็น และสร้างขึ้นมาจาก ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและทักษะเชิงปฏิบัติ คำพูดที่เหมาะสม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นตัวอย่างของสติปัญญาที่เป็นผลมาจากการใคร่ครวญตนเอง การสนทนา และการเผชิญหน้า อย่างเอื้อเฟื้อระหว่างบุคคล

“ความสามารถทางสติปัญญา” คือ ความสามารถในการบูรณาการความจริงเข้าสู่ชีวิต ทางศีลธรรมและจิตวิญญาณของบุคคล การเลือกทำความดีตามแผนการของพระเจ้า ความสามารถในการลึ้มรสสิ่งที่แท้จริง ความดีงาม และความสวยงาม ซึ่งไม่สามารถลดทอนลง ให้เหลือเพียงการได้รับข้อเท็จจริง หรือความสามารถในการทำงานที่เฉพาะเจาะจงได้ แต่เกี่ยวข้องกับการเปิดใจของบุคคลต่อคำถามสุดท้ายของชีวิต สะท้อนถึงการมุ่งมั่นไปที่ ความจริงและความดี และเติบโตในความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติลึกลับของพระเจ้า

“ข้อจำกัดของปัญญาประดิษฐ์ AI” จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้เราได้เห็น ความแตกต่างระหว่าง “สติปัญญามนุษย์” และ “ระบบของปัญญาประดิษฐ์ AI” กล่าวคือ

- AI ประมวลผลจากชุดข้อมูลอันหลากหลาย แต่ชุดความรู้ของมนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในชีวิตทั้งทางด้านการร่างกายและจิตใจ ทำให้การทำงานของ AI มีความจำกัด และถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของศักยภาพสติปัญญามนุษย์ซึ่งกว้างขวางกว่าเท่านั้น

- AI ไม่สามารถจำลองการตัดสินใจเชิงศีลธรรมหรือความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์แท้จริงได้ ตรงกันข้าม สติปัญญามนุษย์แต่ละคนทำให้เกิดมุมมองต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ครอบคลุมมิติทางกายภาพ อารมณ์ สังคม ศีลธรรม และจิตวิญญาณของชีวิต การตีความเพียงด้านเดียวตามการทำงานแบบเครื่องจักรของ AI อาจนำไปสู่ “การสูญเสียการเห็นคุณค่าของส่วนรวม ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ และขอบเขตที่กว้างกว่า”

- AI ไม่สามารถเรียนรู้จากความอ่อนไหวตามสัญชาตญาณของมนุษย์ได้ เช่น การเรียนรู้จากความเจ็บป่วย การคืนดี พระอาทิตย์ตก และประสบการณ์อันลึกซึ้งของมนุษย์ อย่างนับไม่ถ้วน เป็นต้น

- AI อาจชักนำไปสู่ลัทธิหน้าที่นิยม ที่ให้คุณค่าสำหรับทุกสิ่งที่สามารถทำตามหน้าที่ได้ ซึ่งคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงมีอยู่อย่างสมบูรณ์ แม้ว่าบุคคลนั้นจะสูญเสียหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ลดลงก็ตาม

4. บทบาทของจริยธรรมในการนำทางการพัฒนาและการใช้ AI

ดังนั้น การใช้ AI เพียงอย่างเดียว อาจทำให้ส่งผลกระทบต่อความพยายามของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับมิติทางมนุษยนิยมและวัฒนธรรมของความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ การสืบค้นหาข้อมูลจะต้องถูกใช้ควบคู่ไปกับสติปัญญาของมนุษย์อยู่เสมอ โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่สูงกว่าที่พระเจ้าประทานให้พวกเขา พระศาสนจักรคัดค้านการกระบวนการทำงานของ AI ในทุกกรณีที่คุกคามต่อความศักดิ์สิทธิ์และศักดิ์ศรีของมนุษย์ การใช้ AI ควรมุ่งส่งเสริมความยุติธรรม GRATITUDE และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ซึ่งแม้แต่นักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยี และสมาคมวิชาชีพจำนวนมาก เรียกร้องการไตร่ตรองทางจริยธรรมและการพัฒนาที่รับผิดชอบมากยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายและวิธีการ

ผู้พัฒนา AI ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ควบคุม AI ควรถูกระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นใคร เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบในกรณีที่ AI สร้างผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ นั่นคือ อำนาจในการตัดสินใจที่ทำโดยใช้ AI จะต้องอยู่กับมนุษย์ โดยจะต้องรับผิดชอบในทุกกระบวนการของ AI นอกจากนั้นแล้วต้องระบุวัตถุประสงค์ที่มอบให้กับ AI ทำ ซึ่งผู้ที่ใช้งาน AI ก็มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบนี้ด้วย

5. คำถามเฉพาะประเด็นที่น่ากังวลในโลกแห่งความเป็นจริง กล่าวถึงผลดีและผลกระทบทางจริยธรรมและการปฏิบัติของ AI อย่างเป็นระบบในมิติต่างๆหลายด้าน ได้แก่

- AI กับสังคม ในด้านตีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยส่งเสริมศักดิ์ศรีของมนุษย์และ GRATITUDE ภาพสากลในสังคม สร้างนวัตกรรมในการเกษตร การศึกษา และวัฒนธรรม ยกกระดับชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้น ช่วยพัฒนาการมนุษย์แบบบูรณาการ แต่ในความเป็นจริงปัญญาประดิษฐ์ ก็นำ

ความไม่เท่าเทียมมาในโลกของเรา มีการกีดกันและเลือกปฏิบัติ อำนาจการใช้อยู่กับบุคคลที่เป็นเจ้าที่มีจำนวนน้อย และอาจบิดเบือนใช้เพื่อผลประโยชน์ของตนหรือองค์กรของตน จะแก้ปัญหาความเท่าเทียมกันในการเข้า AI อย่างไร และการสร้างอิทธิพลทางการเมืองและสังคมในด้านดีและผลประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างไร และจะทำลายช่องว่างการเข้าถึงและการใช้ทางดิจิทัลได้อย่างไร ปัญหาของโลกไม่สามารถแก้ไขด้วย AI เพียงอย่างเดียวแต่จะต้องใช้สติปัญญามนุษย์ควบคู่ไปด้วย จึงต้องมีกรอบจริยธรรมในการนำทางการพัฒนาและการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

- **AI กับ ความสัมพันธ์ของมนุษย์** AI จะต้องช่วยให้มนุษย์ได้มีความสัมพันธ์ต่อกันภายในครอบครัว และสังคมมนุษย์ ไม่ขัดขวางการเผชิญหน้ากับความเป็นจริง ไม่ทำให้คนโดดเดี่ยว แต่อยู่ร่วมทุกชั่วร่วมสุขกับบุคคลอื่น จะต้องไม่สร้างความสับสนระหว่างการตอบโต้กับเครื่องจักร (AI) หรือระหว่างบุคคล (มนุษย์) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบรรดาเด็ก ๆ ครูไม่ได้เป็นเพียงครูที่ให้ข้อมูล แต่เป็นพี่เลี้ยงที่นำทางเพื่อการเติบโตทางปัญญาและศีลธรรม มีความเห็นอกเห็นใจและมีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างแท้จริง ต้องหลีกเลี่ยงการใช้ AI หลอกลวงในบริบทต่างๆ ถือเป็นสิ่งผิดศีลธรรม และไม่แทนที่ความสัมพันธ์กับพระเจ้าและผู้อื่นด้วยการปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยี ซึ่งจะเป็นการแทนที่ความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับภาพไร้ชีวิตหรือโลกเลียนแบบ

- **AI กับเศรษฐกิจและแรงงาน** ข้อมูลพื้นฐานส่วนใหญ่ที่กระจุกอยู่ในเฉพาะบริษัทใหญ่ ๆ อาจสร้างข้อมูลทางการเงินที่บิดเบือนกับความเป็นจริง และขึ้นำให้เกิดการคล้อยตามอย่างอยู่ติธรรม หรือการครอบงำทางความคิด เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือองค์กรของตน อีกทั้งการนำระบบ AI มาแทนการทำงานบางประเภท จะทำให้เกิดความไม่สมดุลสำหรับคนจำนวนน้อยที่ได้รับผลประโยชน์ ที่ต้องแลกมาด้วยความยากจนของคนจำนวนมาก ชีวิตของมนุษย์อาจถูกลดคุณค่าลงเมื่อถูกนำไปเปรียบเทียบกับผลผลิตที่เขากะทำ AI จะมาทำงานหลายอย่างแทนมนุษย์ มีความเสี่ยงจากการที่พนักงานถูกเลิกจ้าง ต้องมีการเฝ้าระวังที่เพิ่มขึ้น และอาจนำไปสู่การสูญเสียแรงงานที่มีความหมาย

- **AI กับการดูแลสุขภาพ** ผู้ประกอบอาชีพด้านการดูแลสุขภาพ มีกระแสเรียกและความรับผิดชอบในการเป็น “ผู้พิทักษ์และผู้รับใช้ชีวิตมนุษย์” ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจึงมีจรรยาบรรณที่จะ “เคารพชีวิตมนุษย์และความศักดิ์สิทธิ์ของมนุษย์อย่างสมบูรณ์” เช่นเดียวกับชาวสะมาเรียผู้ใจดี ในมุมมองนี้ AI ไม่ควรถูกนำมาใช้เพื่อแทนที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ โดยปล่อยให้ผู้ป่วยตอบโต้กับเครื่องจักรแทนที่จะเป็นมนุษย์หรือใช้ระบบ AI เพื่อประเมินการเข้าถึงการรักษา หรือวิธีการรักษาผู้ป่วยแต่ละคนตามข้อมูลทางเศรษฐกิจหรือตัวชี้วัดอื่น ๆ AI มีประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ไม่สามารถแทนที่การดูแลเอาใจใส่ของมนุษย์และความเห็นอกเห็นใจแบบมีความสัมพันธ์ได้ และอาจขยายความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการรักษาด้วย

- **AI กับการศึกษา** การศึกษาไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดข้อเท็จจริงและทักษะทางปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างบุคคลแบบองค์รวม ทางปัญญา วัฒนธรรม จิตวิญญาณ ชีวิตชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติและศักดิ์ศรี การบูรณาการเข้า กับทุกสิ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน การสร้างแรงจูงใจ ความไว้วางใจ ความเข้าใจซึ่ง กันและกัน และความสามารถในการจัดการกับศักดิ์ศรีและศักยภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละ คน สร้าง “สติปัญญาให้ใช้เหตุผลได้ดีในทุกเรื่อง เข้าถึงความจริง และเข้าใจถึงสิ่งนั้น” รู้จัก แยกแยะข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นเท็จได้อย่างถูกต้อง แม้ว่า AI อาจให้ผลตอบรับทันที แต่มัน อาจบั่นทอนการคิดเชิงวิพากษ์และส่งเสริมการเรียนรู้แบบท่องจำมากกว่าการเรียนรู้เชิงลึก การศึกษาที่แท้จริงช่วยมนุษย์ให้คำนึงถึงจุดหมายชีวิตของเขาและประโยชน์ส่วนรวมของสังคมที่ เขาอยู่

- **AI กับข้อมูลที่ผิด สลอลงลึก (Deepfake) และการล่วงละเมิด** อันตรายของ AI ประการหนึ่ง คือ การให้ข้อมูลที่เหมือนจริงจนไม่สามารถแยกได้ว่าจริงหรือเท็จ หรือเกิดจาก ความจงใจของผู้ที่สร้างข้อมูลเท็จ ปัญหานี้ต้องการการควบคุมอย่างรอบคอบและจากทุกคน เพราะอาจสร้างผลเสียให้กับส่วนรวมในวงกว้าง ต้องมีความถูกต้องของข้อมูล: มีคำเตือนที่ ชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลที่ผิด สลอลงลึก (Deepfake) และการบิดเบือนความคิดเห็นสาธารณะผ่าน เนื้อหาที่สร้างโดยAI

- **AI ความเป็นส่วนตัว และการเฝ้าระวัง** การเผยแพร่ข้อมูลในโลกออนไลน์ ต้องเคารพ ในข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่น รวมถึงโนธรรมของพวกเขา ความเหมาะสม การปกป้องเสรีภาพ ทางศาสนา ความเชื่อ และวิธีการแสดงออกทางความเชื่อของพวกเขาเป็นพิเศษ การให้ AI รวบรวมข้อมูลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องไม่กระทบต่อคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคลนั้นๆ ยิ่งการนำข้อมูลไปใช้ยิ่งต้องมีความระมัดระวังและให้ความเคารพต่อบุคคลนั้นด้วย ระวังความเสี่ยงที่จะแทรกแซงชีวิตภายในของบุคคล ความเสี่ยงในการควบคุมความเชื่อและ มโนธรรมผ่านการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

- **AI กับการปกป้องโลกบ้านส่วนรวมของเรา** AI ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการสร้าง แบบจำลองเพื่อคาดการณ์สภาพอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเสนอแนวทางแก้ปัญหา ด้าน สิ่งแวดล้อม การเตือนภัยล่วงหน้า ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข การใช้พลังงานต่าง ๆ ซึ่ง ส่งเสริมการพัฒนาและการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนให้มากขึ้น แต่อย่าลืมพิจารณาผลกระทบทางด้าน จริยธรรม การปฏิเสธลัทธิมนุษยเป็นศูนย์กลางที่บิดเบือนกระบวนการทัศน์ทางเทคโนโลยีที่ว่า การแก้ไขปัญหาทางนิเวศวิทยาโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆโดยไม่ต้องมีจริยธรรมหรือ การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง แต่ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ครอบคลุมมากขึ้น มีการเคารพต่อ ระเบียบของการสร้างสรรค์ ความดีแบบบูรณาการของมนุษย์ และปกป้องโลกบ้านส่วนรวม

- **AI กับสงคราม** สันติภาพไม่ใช่เพียงการปราศจากสงคราม ไม่ได้จำกัดอยู่เพียง การรักษาสมดุลแห่งอำนาจระหว่างคู่ปรปักษ์ แต่คำสอนของนักบุญออกัสตินคือ “ความสงบแห่ง ระเบียบ” การปกป้องสิ่งที่ดีของบุคคล การสื่อสารอย่างเสรี การเคารพศักดิ์ศรีของบุคคลและ

ประชาชาติ การเคารพต่อภราดรภาพ การนำ AI มาเป็นอาวุธอาจเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ทำให้เกิดความเฝ้าระวังและเฝ้าระวังต่อศกนาฏกรรมที่จะเกิดขึ้น ความง่ายตายที่อาวุธทำงานโดยอัตโนมัติที่ปราศจากการแทรกแซงโดยตรงจากมนุษย์ ทำให้สงครามมีความเป็นไปได้ทางการทหารมากยิ่งขึ้น เป็นการขัดแย้งกับหลักการของสงครามในฐานะทางเลือกสุดท้ายในการป้องกันตนเองที่ชอบธรรม ระบบอาวุธสังหารอัตโนมัติที่ปราศจากการกำกับดูแลโดยตรงของมนุษย์ ถือเป็นภัยคุกคามทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และเป็น “ความเสี่ยงต่อการดำรงอยู่ของมนุษยชาติ” สมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิสกล่าวว่า “ปัจจุบันมนุษยชาติมีเครื่องมือที่มีอำนาจอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน เราสามารถเปลี่ยนโลกให้เป็นสวนหรือกลายเป็นกองซากปรักหักพัง” สมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิสกล่าวว่า “เรามีอิสระที่จะประยุกต์ใช้สติปัญญาของเราไปสู่การพัฒนาในเชิงบวกหรือเชิงลบนำสู่การทำลายล้างกัน ดังนั้นเราต้องยืนหยัดมุ่งมั่นต่อต้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่คุกคามชีวิตและศักดิ์ศรีของมนุษย์ การพัฒนาและการใช้งาน AI เป็นอาวุธควรอยู่ภายใต้การตรวจสอบทางจริยธรรมในระดับสูง”

- AI กับความสัมพันธ์ของเรากับพระเจ้า บางคนถูกล่อลวงให้หันไปหา AI เพื่อแสวงหาความหมายหรือความเติมเต็ม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่สามารถตอบสนองได้อย่างแท้จริงในการมีส่วนร่วมกับพระเจ้า ถ้าโดยอาศัยเท่านั้น AI อาจถือได้ว่าเป็นรูปเคารพประเภทหนึ่ง หากมนุษย์หันไปหา AI มากกว่าพระเจ้า ในขณะที่ AI มีศักยภาพปรับเปลี่ยนมนุษยชาติและมีประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่เป็นสิ่งสร้างขึ้นด้วยน้ำมือของมนุษย์ มนุษย์โดยอาศัยชีวิตภายในอยู่เหนือจักรวาลวัตถุทั้งหมด มนุษย์สามารถพบพระเจ้าในใจของตน ที่ซึ่งพระเจ้าผู้ทรงสอดส่องจิตใจทรงรอคอยพวกเขา และที่ซึ่งพวกเขาตัดสินใจชะตากรรมของตนเองต่อพระพักตร์พระเจ้า

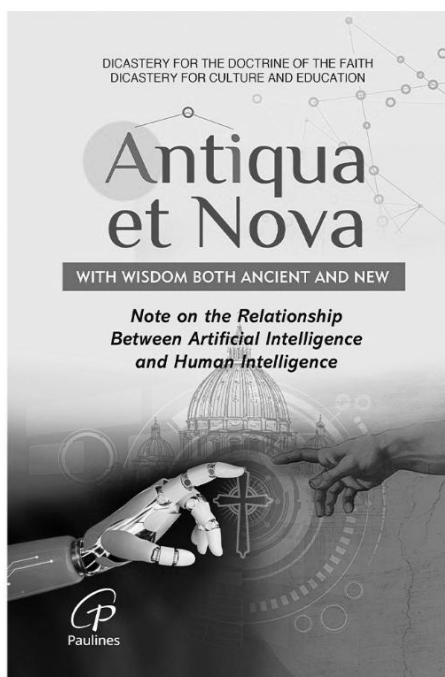
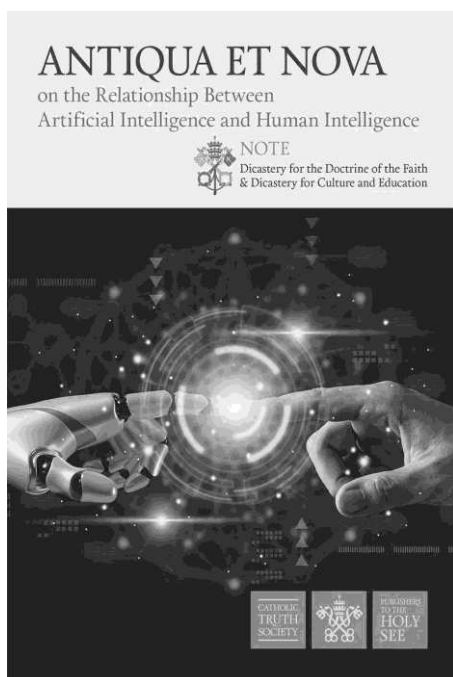
6. สรุปการไตร่ตรอง

จากความท้าทายต่าง ๆ เราต้องพัฒนาการเติบโตของ “ความรับผิดชอบ คุณค่า และมโนธรรมของมนุษย์” ให้สอดคล้องกับการเติบโตทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาหรือความก้าวหน้าจะต้องทำให้มนุษย์พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น สู่ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีความลึกซึ้งฝ่ายจิตมากยิ่งขึ้น ตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมกระแสเรียกของมนุษย์ เปิดใจต่อผู้อื่นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่ขัดสนและอ่อนแอมากที่สุด และเพื่อความดีของส่วนรวม หรือผลประโยชน์ของทุกคน ปรีชาญาณที่แท้จริง คือ “ปรีชาญาณแห่งหัวใจ” หมายถึง “คุณธรรมที่ช่วยให้เราบูรณาการส่วนรวมและส่วนย่อย การตัดสินใจของเราและผลที่ตามมา” คือ “ไม่สามารถแสวงหาจากเครื่องจักรได้” แต่ “ยอมให้ผู้แสวงหาได้ค้นพบและให้ผู้รักได้มองเห็น ได้คาดการณ์ถึงผู้ที่ปรารถนาปรีชาญาณและได้ออกไปแสวงหาผู้ที่คู่ควรกับปรีชาญาณ (เทียบ ปฐม 6:12-16)”

ในโลกยุค AI เราต้องการพระพรของพระเจ้าผู้ทรง “ช่วยให้เรามองสิ่งต่าง ๆ ด้วยสายพระเนตรของพระเจ้า มองเห็นความเชื่อมโยง สถานการณ์ เหตุการณ์ และเปิดเผย

ความหมายที่แท้จริงของสิ่งเหล่านั้น” เนื่องจาก “ความสมบูรณ์ของบุคคลไม่ได้วัดจากข้อมูลหรือความรู้ที่พวกเขามี แต่จากความลึกซึ้งของความรักของพวกเขา” วิธีการที่เราบูรณาการ AI “เพื่อรวมพี่น้องชายหญิงที่เล็กน้อยที่สุด ผู้ที่เปราะบาง และผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด จะเป็นเครื่องวัดความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงของเรา” ปรีชาญาณแห่งหัวใจสามารถส่องสว่างและนำทางการใช้เทคโนโลยีนี้ โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางเพื่อช่วยส่งเสริมการแสวงหาความจริง การพัฒนามนุษย์แบบบูรณาการ สนับสนุนความเป็นหนึ่งเดียวกันและภราดรภาพของมนุษย์ ประโยชน์ส่วนรวม การดูแลโลกบ้านร่วมกันของเรา นำมนุษยชาติไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือความสุขและการมีส่วนร่วมกันอย่างเต็มที่กับพระเจ้า

ด้วยมุมมองแห่งปรีชาญาณแห่งหัวใจนี้ AI ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับชีวิตมนุษย์ในหลายๆด้าน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนการสร้างสรรค์ของพระเจ้า ซึ่งเป็นกิจการที่เราถูกเรียกให้จัดระเบียบไปสู่ธรรมล้ำลึกปัสกาของพระเยซูคริสตเจ้าในการแสวงหาความจริงและความดีอย่างต่อเนื่อง ผู้มีความเชื่อจะสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางศีลธรรมที่สามารถใช้เทคโนโลยีนี้เพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ที่แท้จริงของมนุษย์และสังคม โดยไม่ลดทอนหรือทำลายคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์และสังคม

(แนะนำหนังสือ)

เอกสารสรุปชีนอด 2021-2025 พระศาสนจักรที่ก้าวไปด้วยกัน ความเป็นเอกภาพ การมีส่วนร่วม และพันธกิจ

บาทหลวงนุพันธ์ ทัตมาลี และ บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ	เอกสารสรุปชีนอด 2021-2025 พระศาสนจักรที่ก้าวไปด้วยกัน ความเป็นเอกภาพ การมีส่วนร่วม และพันธกิจ
ผู้เขียน	สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสและคณะพระสังฆราช และผู้ร่วมประชุมชีนอดครั้งที่ 16
ผู้จัดพิมพ์	สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย
พิมพ์ครั้งแรก	มิถุนายน 2025
จำนวนหน้า	172 หน้า

กระบวนการสมัชชาปีชอปสากลครั้งที่ 16 หัวข้อ “**เพื่อพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน: ความเป็นหนึ่งเดียวกัน การมีส่วนร่วม และพันธกิจ**” ด้วยการฟังเสียงของกันและกัน และฟังเสียงของพระเจ้า ซึ่งได้เริ่มต้นตั้งแต่เดือนตุลาคม 2021 สิ้นสุดเดือนตุลาคม 2024 รวมระยะเวลา 3 ปี ตามวัตถุประสงค์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ในวันที่ 26 ตุลาคม 2024 พระองค์ขอให้เอกสารสรุปสุดท้ายอย่างเป็นทางการนี้ได้รับการต้อนรับและรับไว้ในรูปแบบเป็นคำสอนที่แท้จริงของพระสังฆราชแห่งกรุงโรม พระศาสนจักรท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ โดยแต่ละประเทศหรือภูมิภาคสามารถแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน และคำนึงถึงประเพณีและความจำเป็นในท้องถิ่น แม้กระบวนการสิ้นสุดยังไม่สิ้นสุด ในวันที่ 15 มีนาคม 2025 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงอนุมัติให้มีการจัดสมัชชาครั้งต่อไปในอีก 3 ปี ข้างหน้า ในเดือนตุลาคม 2028 ซึ่งจะเป็นการประเมินผลของการนำเอกสารสุดท้ายนี้ไปปรับใช้ กับพระศาสนจักรในภาคส่วนต่าง ๆ ขอพระเจ้าผู้พันฟูพระศาสนจักรด้วยพลังแห่งพระวรสาร และนำสู่ความเป็นหนึ่งเดียวที่สมบูรณ์แบบกับเจ้าสาวของพระองค์ (LG.4)

บทนำ (1-12) ทุกอย่างก้าวใหม่ในชีวิตพระศาสนจักรคือ การกลับไปสู่จุดเริ่มต้นเมื่อบรรดาศิษย์ได้พบกับพระเยซูคริสต์ผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพในห้องชั้นบนในคืนวันปัสกา เช่นเดียวกันในการประชุมขึ้นตอนนี้เราสัมผัสพระเมตตา ความงดงามที่ดึงดูด การประทับของพระองค์ท่ามกลางเรา การสนทนาในพระเจ้าและรับฟังกัน สร้างความเป็นหนึ่งเดียวในความแตกต่างกัน พระเยซูคริสต์ผู้กลับคืนชีพในพี่น้องคริสตชนที่ประสบความทุกข์ จากสงคราม ความอยุติธรรมในสังคม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เราร่วมกันสร้างสังคมใหม่ด้วย “ความปิติยินดีและความหวัง ความโศกเศร้าและความวิตกกังวลของมนุษย์ในยุคนี้ โดยเฉพาะในหมู่ผู้ยากไร้และผู้ทุกข์ทน”(GS1)ได้กลายเป็นความชื่นชมยินดีและความโศกเศร้าของเราทุกคนผู้เป็นศิษย์ของพระคริสตเจ้าอีกครั้ง

ตั้งแต่ปี 2021 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้นำพระศาสนจักรเข้าสู่หนทางแห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน ได้ค้นพบความครบครันและการบังเกิดผลของหนทางนี้มากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยการรับฟังเพื่อเข้าใจเสียงต่างๆ สิ่งที่พระเจ้าตรัสกับพระศาสนจักร(วว.2:7) ดำเนินการทีละขั้นตอนและในสังฆมณฑลและเขตปกครอง ระดับชาติ ระดับทวีป เพื่อฟื้นฟูจิตตนรับใช้พันธกิจของพระองค์และค้นหาหนทางที่จะเป็นผู้นำที่มีความเชื่อมั่นคง การเรียกร้องนี้มาจากอัตลักษณ์ร่วมกันแห่งศีลล้างบาปกลายเป็นประชากรของพระเจ้า ร่วมพันธกิจเป็นศิษย์ธรรมทูต (ITC.53) หนทางแห่งการก้าวเดินไปด้วยกันนี้มาจากสภาสังคายนาว่าติกันที่ 2 การก้าวไปด้วยกันต้องการการกลับใจ การเปลี่ยนแปลง ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งพระเมตตา เพื่อเป็นพยานแห่งการคืนดีการรับและให้อภัยจากพระเจ้า ทำให้เราเป็นพยานของหนทางแห่งการก้าวไปด้วยกัน หลังจบการประชุมสมัยที่1 ตุลาคม 2023 ได้สรุปผลการประชุมเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อชีวิตของพระศาสนจักร

ในเดือนมีนาคม 2024 พระสันตะปาปาฟรังซิสได้ตั้งกลุ่มศึกษาในเชิงลึก 10 หัวข้อ เพื่อพิจารณาประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน (See) วิเคราะห์ไตร่ตรอง (Judge) และ

หาแนวทางปฏิบัติออกมาอย่างเป็นรูปธรรม (Act) ต่อไป หัวข้อดังกล่าวนี้ จะใช้ต่อไปสำหรับการสมัชชาในปี 2028 ด้วย คือ

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างพระศาสนจักรคาทอลิกตะวันออกและพระศาสนจักรลาติน (SR.6)
- 2) การฟังเสียงร้องของผู้ยากจนและของโลก (SR.4 และ 16)
- 3) พันธกิจในสภาพแวดล้อมดิจิทัล (SR.17)
- 4) ทบทวนแก้ไขระบบพื้นฐานการอบรมพระสงฆ์ (Ratio Fundamental Institutionis Sacerdotalis) ในมุมมองของการเป็นธรรมทูตแห่งการก้าวไปด้วยกัน (SR.11)
- 5) ประเด็นด้านเทววิทยาและกฎหมายพระศาสนจักรบางประการเกี่ยวกับรูปแบบการอภิบาลเฉพาะ (SR.8)
- 6) การแก้ไขเอกสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพระสังฆราช ผู้ถวายตัวและผู้ที่มีส่วนร่วมในงานในพระศาสนจักร ในมุมมองของการเป็นธรรมทูตแห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน (SR .10)
- 7) ประเด็นบางประการของบุคคลและพันธกิจของพระสังฆราช (โดยเฉพาะเกณฑ์การคัดเลือกผู้ได้รับเลือกสู่ตำแหน่งพระสังฆราช หน้าที่ตุลาการของพระสังฆราช ลักษณะและโครงสร้างของการพบพระสันตะปาปา (Ad Limina Apostolorum) จากมุมมองของการเป็นธรรมทูตแห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน (SR.12 และ 13)
- 8) บทบาทของผู้แทนสันตะปาปาในมุมมองของการเป็นธรรมทูตแห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน (SR.13)
- 9) เกณฑ์ทางเทววิทยาและวิธีการ กระบวนการก้าวเดินไปด้วยกัน สำหรับการไตร่ตรองร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นด้านข้อความเชื่อ การอภิบาล และจริยธรรมที่เป็นที่ถกเถียงกัน (SR.15)
- 10) การรับรองผลของการเดินทางของคริสตศาสนสัมพันธ์ทั่วโลก (Ecumenical) ในประชากรของพระเจ้า (SR.7)

ทั้งนี้ โดยมีคณะกรรมการเทววิทยานานาชาติ, คณะกรรมการพระคัมภีร์แห่งสันตะสำนัก, และสมณสภาเพื่อการตีความทางด้านกฎหมายของพระศาสนจักร เป็นผู้สนับสนุนการทำงานของหน่วยงานสมัชชาบิชอปสากล (Synodus Episcoporum)¹ ร่วมกันพิจารณาใหม่ เช่น การอภิบาลบุคคลที่แต่งงานแบบมีภรรยาหลายคน (polygamous marriage) เป็นต้น

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ประกาศให้เอกสารสุดท้ายฉบับนี้ ถือเป็นคำสอนอย่างเป็นทางการของพระศาสนจักร (Magisterium) ของผู้ที่สืบตำแหน่งต่อจากนักบุญเปโตร²

¹ <https://www.vaticannews.va/en/vatican-city/news/2024-10/study-groups-present-work-goals-to-synod.html>, consulted 03 October 2024, 18:09.

² Accompanying note by the Holy Father Francis, Final Document (FD) pp. 3.

เส้นทางสมัชชาของพระศาสนจักรคาทอลิกยังได้รับแรงกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะเดินทางต่อไปสู่ความเป็นเอกภาพที่สมบูรณ์และมองเห็นได้ของคริสตชน “ต้องการคำพูดที่แบ่งปันควบคู่ไปกับการกระทำ”³ และพระคาร์ดินัล มารีโอ เกรช (Cardinal Mario Grech) เลขาธิการสมัชชาบิชอปสากลได้ให้คำแนะนำว่า “พระศาสนจักรท้องถิ่นต่าง ๆ ควรนำเอกสารสุดท้ายนี้ไปปฏิบัติ โดยปรับให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองอย่างเหมาะสม โดยผ่านกระบวนการไตร่ตรองและตัดสินใจ”⁴ เอกสารสุดท้ายนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน สรุปใจความสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 หัวใจของการก้าวเดินไปด้วยกัน (The heart of Synodality): พระจิตเจ้าทรงเรียกเราให้กลับใจ (13-48)

สรุปหลักการทางเทววิทยาและชีวิตจิตที่จะให้ความกระจ่างและหล่อเลี้ยงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ย้ำเตือนความเข้าใจร่วมกันในการเดินร่วมกัน และพัฒนามุมมองด้านชีวิตจิตและการเป็นประกาศก การกลับใจทางอารมณ์ ภาพลักษณ์ ความคิดที่อยู่ในใจ พร้อมกับการกลับใจการดำเนินการอภิบาลและพันธกิจ (11) เอกสารนำเรื่องการกลับคืนชีพจากพระวรสาร การวิ่งไปพระคูหาในเวลาเช้าตรู่วันปัสกา พระเยซูผู้กลับคืนชีพแสดงพระองค์ในห้อยขึ้นบนและริมทะเลสาบ พระองค์ยังคงนำการไตร่ตรองแยกแยะและการเสนาของเรา (12)

แบบอย่างของบรรดาอัครสาวกที่แสวงหาพระเยซูเจ้าในรูปแบบของตนเองในเช้าตรู่วันอาทิตย์ที่พระเยซูเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพ นักบุญมารีย์ชาวแมกดาลาถูกขับเคลื่อนด้วยความรัก เธอจึงเป็นสตรีคนแรกที่ไปที่พระคูหา จากนั้นนักบุญยอห์นวิ่งไปอย่างรวดเร็วด้วยพลังกำลังทั้งหมดของวัยหนุ่ม ท่านเป็นคนแรกที่มองอย่างตั้งใจและเข้าใจ แต่ก็ยอมให้นักบุญเปโตร ผู้อาวุโสที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการนำหน้าเข้าไปในพระคูหา นักบุญเปโตรเป็นทุกจิตใจที่ได้ปฏิเสธพระอาจารย์เจ้า ท่านจึงมีหน้าที่มอบความเมตตาให้กับพระศาสนจักร นักบุญมารีย์ชาวแมกดาลายังคงอยู่ในสวน เธอได้ยินเสียงที่พระเยซูเจ้าทรงเรียกเธอและจำพระองค์ได้ เธอจึงได้รับมอบหมายให้ประกาศการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ นี่คือแบบอย่างของพระศาสนจักรที่พึ่งพากันและกัน และเป็นหัวใจของความเป็นหนึ่งเดียวกัน (13)

พระศาสนจักรดำรงอยู่เพื่อเป็นพยานการกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูคริสต์ผู้นำสันติสุข และประทานพระจิตเจ้าแก่เรา เพื่อเข้าสู่ความเชื่อ จำเป็นต้องกล้าหาญยอมรับความว่างเปล่า ความมืด ความกลัว ความสงสัย และบาป เพื่อเปิดรับพระเมตตา การอภัยบาปสู่ชีวิตใหม่ และถูกส่งไปหาพี่น้องชายหญิงของพวกเขา (14)

³ Ibid, pp. 4.

⁴ <https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2025-03/pope-approves-convocation-of-lecclesial-assembly-in-2028.html>, consulted 15 March 2025, 12:01.

พระศาสนจักรในฐานะประชากรของพระเจ้า: ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งความเป็นหนึ่งเดียวกัน (15-20)

พระศาสนจักรคือกลุ่มบุคคลที่เชื่อในพระเยซูเจ้าและได้รับศีลล้างบาป ถูกเรียกว่าเป็นประชากรของพระเจ้า เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งความเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความศักดิ์สิทธิ์ และมีพันธกิจในการถูกส่งออกไปเพื่อเชิญชวนทุกคนให้ยอมรับของขวัญแห่งความรอด (15) โดยมีศีลมหาสนิทเป็นบ่อเกิดของความเป็นหนึ่งเดียวกัน หล่อเลี้ยงตลอดการเดินทางไปสู่อาณาจักรสวรรค์ และทำให้แต่ละคนกลายเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระวรกายทิพย์ของพระเยซูเจ้า และเป็นพระวิหารของพระจิตเจ้า (16) ประสบการณ์อันหลากหลายของประชากรของพระเจ้าทำให้เกิดเนื้อหาของการสมเ้าในครั้งนี เป็นประจักษ์พยานในโลก สนทนากับคนต่างศาสนาและวัฒนธรรมของเขาเพื่อรับรู้เมล็ดพันธุ์แห่งพระวาจาของพระเจ้าที่มีในพวกเขา การเดินทางสู่พระอาณาจักรของพระเจ้าร่วมกับประชากรของพระเจ้า ได้รับการสนับสนุนและอยู่เคียงข้างกับพระนางมารีย์ทรงเป็นเครื่องหมายแห่งความหวังและความบรรเทาในที่แน่นอน (LG.68) กับบรรดาอัครสาวก กับผู้เป็นประจักษ์พยานแห่งความเชื่อ บางคนถึงขั้นยอมสละ และกับบรรดานักบุญทุกยุคทุกสมัย (17) เอกภาพของพระศาสนจักรเป็นของผู้ที่มีความเชื่อ แสดงให้เห็นในความเป็นเอกภาพกับพระสังฆราช และพระสังฆราชแห่งกรุงโรม(18)

หัวใจของพระศาสนจักรคือผู้ยากจน และทำให้เราได้เห็นพระพักตร์ของพระเจ้าในพวกเขา พระศาสนจักรอยู่เคียงข้างผู้ยากจนเช่นเดียวกับที่องค์พระผู้เป็นเจ้า แม้ว่าพระองค์จะทรงร่ำรวยแต่ก็เลือกลงมาบังเกิดเป็นผู้ยากจน พระศาสนจักรต้องเรียนรู้จากผู้ยากจนด้วยการรับฟังพวกเขา และสัมผัสพระพรที่พวกเขาได้รับมาจากพระจิตเจ้า (19) พระศาสนจักรจะต้องเป็นแสงสว่างส่องนานาชาติ รับรู้ เข้าใจ ความสุขความทุกข์ของแต่ละปัจเจกบุคคลและวิกฤติการณ์ในโลก เพื่อสร้างความยุติธรรม สันติภาพ คืนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และก้าวเดินไปพร้อมกับมนุษยชาติทั้งหลาย (20)

รากฐานแห่งศีลศักดิ์สิทธิ์ของประชากรของพระเจ้า (21-27)

- **ศีลล้างบาป** ทำให้เราเป็นกายเดียวกัน ได้รับพระจิตเจ้าองค์เดียวกัน กลายเป็นบุตรของพระเจ้า เป็นพี่น้องกัน เป็นประชากรของพระเจ้า มีส่วนร่วมในพระธรรมชาติของพระเจ้า ในความสัมพันธ์ของพระตรีเอกภาพ ชื่อ “คริสตชน” ทำให้เราได้รับการต่อกิ่งก้านของเถาองุ่นที่มีชื่อว่า “พระเยซูคริสตเจ้า” มีจิตสำนึกแห่งความเชื่อ (Sensus fidei)⁵ (21-24)

- **ศีลกำลัง** ทำให้ชีวิตคริสตชนมีความสมบูรณ์ด้วยพระพรของพระจิตเจ้า (7 ประการ) สำหรับการเป็นพยานถึงความเชื่อ พระพร (gifts) ที่แต่ละคนได้รับจากพระจิตเจ้าจึงเป็น

⁵“Sensus fidei” (sense of the faith หรือ sense of the Faithful หรือ ความสำนึกในความเชื่อ) ในความหมายตามคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC 91-93) หมายถึง 1) ความสำนึก (กตัญญู) เหนือธรรมชาติในฐานะที่เป็นผู้ที่มีความเชื่อคนหนึ่ง ต่อการมีส่วนร่วม หรือความเป็นเจ้าของในพระศาสนจักรสากล 2) ด้วยการยึดมั่นในความเชื่อ, กฎศีลธรรม, และคำสั่งสอนต่าง ๆ ของพระศาสนจักร อันอยู่บนรากฐานขององค์พระจิตเจ้าแห่งความจริง 3) พวกเขาจะยึดติดกับความเชื่ออย่างไม่ปล่อยวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโมธรรมส่วนลึกของพวกเขาในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตปัจจุบัน ดังที่พระเยซูคริสตเจ้าทรงตรัสว่า “ประตุนรกจะไม่มีวันเอาชนะพระศาสนจักรได้” (มธ.16:18) 4) พระศาสนจักรในที่นี้หมายถึง หน้าที่ในการดูแลของบรรดาพระสังฆราชที่จะไม่ให้บรรดาสัตบุรุษผิดหลงไปจากความเชื่อ

ของขวัญอันล้ำค่าสำหรับชุมชนด้วย ทำให้เกิดความร้อนรน (ไฟ) ในการดำเนินชีวิตตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความกล้าหาญ เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ได้เข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมของพวกเขา เสริมสร้างพระอาณาจักรของพระเจ้าด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนและความคิดสร้างสรรค์ (25)

- **ศีลมหาสนิท** โดยเฉพาะพิธีบูชาขอบพระคุณในวันอาทิตย์ เป็นวิธีแรกและพื้นฐานที่ประชากรของพระเจ้าจะมารวมตัวและพบปะกัน ความเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักรถูกแสดงและเป็นจริง เพราะว่า “ที่ใดมีสองหรือสามคนชุมนุมกันในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา” (มธ.19:20) เป็นร่างกายของพระศาสนจักร และเป็นร่างกายของพระคริสตเจ้า ฐานันดรต่าง ๆ ของพระศาสนจักรจะถูกปรากฏให้เห็น คือ พระสังฆราช พระสงฆ์ สังฆานุกร นักบวชชาย-หญิง ผู้ช่วยพิธีกรรม ผู้อ่านพระคัมภีร์ คริสตชนฆราวาสในบทบาทต่าง ๆ ความหลากหลายของวัฒนธรรมในการเฉลิมฉลองศีลมหาสนิท ยิ่งทำให้ภาพของความเป็นหนึ่งเดียวกันชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการฟังพระวาจาของพระเจ้าในพิธีกรรม การนำไปปฏิบัติตาม และออกไปประกาศสิ่งที่ได้ยิน (26-27)

ความหมายและมิติของการประชุมสมัชชา (28-33)

“การประชุมสมัชชา” เป็นการกระทำที่สืบเนื่องมาจากประเพณีของพระศาสนจักร ตะวันออก (synod) และตะวันตก (Concilium) หมายถึง การที่ตัวแทนของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมารวมตัวกันเพื่อสนทนา ฟังกันและกัน พิจารณา และตัดสินใจ ต่อเหตุการณ์สำคัญที่กำลังเกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ การประชุมนี้ทำให้บุคคลต่าง ๆ ใกล้ชิดและผูกพันกัน เป็นทั้ง “บ้าน” และ “ครอบครัว” เดียวกัน การประชุมสมัชชาจึงเป็นการเดินทางร่วมกันของคริสตชนกับพระเยซูคริสตเจ้าเพื่อมุ่งไปสู่พระอาณาจักรของพระเจ้า โดยมีพระจิตเจ้าและพระมารดามารีย์ประทับอยู่ในการสมัชชาแต่ละครั้ง และเป็นการฟื้นฟูชีวิตจิตและการเป็นธรรมทูตมากขึ้น(28-29)

การก้าวเดินไปด้วยกัน (Synodality) แสดงให้เห็นลักษณะ 3 ประการของพระศาสนจักร กล่าวคือ

ก) “**รูปแบบเฉพาะที่บ่งบอกถึงชีวิตและพันธกิจของพระศาสนจักร**” ซึ่งแสดงออกถึงธรรมชาติของพระศาสนจักรในฐานะประชากรของพระเจ้าที่เดินทางไปร่วมกันและรวมตัวในการชุมนุมกัน ชุมชนได้รับเรียกจากพระเยซูเจ้าในอำนาจของพระจิตเจ้าเพื่อการประกาศพระวรสาร ในวิถีชีวิตและการทำงานปกติของพระศาสนจักร ทำงานผ่านชุมชนที่รับฟังพระวาจาและเฉลิมฉลองศีลมหาสนิท (พิธีบูชาขอบพระคุณ) ความเป็นพี่น้องกันในความเป็นหนึ่งเดียวกัน ความรับผิดชอบร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของประชากรของพระเจ้าทุกคนในชีวิตและพันธกิจของพระศาสนจักร ในทุกระดับและแยกแยะระหว่างพันธกิจและบทบาทต่าง ๆ ที่ได้รับ (ITC.70.a)

ข) “**โครงสร้างและกระบวนการของพระศาสนจักร**” แสดงออกมาให้เห็นในระดับสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับสากล เพื่อรับใช้พระศาสนจักรอย่างเป็นทางการ ซึ่งต้องค้นหาหนทางที่มุ่งไปข้างหน้าโดยฟังเสียงของพระจิตเจ้า”(ITC.70.b)

ค) “**หลักเกณฑ์ของพระศาสนจักร**” ที่กำหนดให้ประชากรของพระเจ้ามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับสากล โดยมีพระบรรดาสังฆราชเป็นผู้กำกับดูแลภายใต้ความเป็นหนึ่งเดียวกันกับพระสังฆราชแห่งโรม (สมเด็จพระสันตะปาปา) เพื่อพิจารณาแนวทางข้างหน้า ปัญหาพิเศษต่าง ๆ ตัดสินใจ และกำหนดทิศทางเฉพาะเพื่อบรรลุเป้าหมายในพันธกิจการประกาศข่าวดี (ITC.70.c) (30)

ความเป็นหนึ่งเดียวที่ผสมผสานกัน(34-42)

พระศาสนจักรก้าวไปด้วยกันตามพระบัญญัติใหม่ที่พระเยซูทรงมอบให้บรรดาศิษย์ (ยน13:34-35) พระศาสนจักรเป็นประชากรที่รวมเป็นหนึ่งเดียวในความเป็นหนึ่งเดียวของพระบิดา พระบุตร และพระจิตเจ้า (LG.4) เป็นหนึ่งเดียวแม้ในความแตกต่างกัน (35) เหมือนครอบครัวเป็นเสมือนพระศาสนจักรระดับบ้าน (LG.11) มีความแตกต่างของลักษณะนิสัย เพศ อายุ บทบาทในครอบครัว เรียนรู้ที่จะ รัก เข้าใจ วางใจ คืนดี ให้อภัย สร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมความแตกต่างที่ถูกต้องตามกฎหมาย (35) ในพระศาสนจักรก็เช่นเดียวกัน พระจิตเจ้าองค์เดียวทรงแจกจ่ายพระพรต่างๆเพื่อความสมบูรณ์และการทำตามพันธกิจ (36) พระศาสนจักรดำรงอยู่และจำเป็นต้องผสมผสาน นำพระพรของตนสู่ส่วนต่างๆ ผ่านการสื่อสาร การรับใช้ สู่ความเป็นหนึ่งเดียว (LG.13) (37) ความเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักรไม่ใช่ความเหมือนกัน แต่ผสมผสานอย่างเป็นธรรมชาติของความหลากหลายที่ถูกต้องตามกฎหมาย (NMI.46) (39) พระศาสนจักรที่ก้าวไปด้วยกัน เปิดใจรับความสัมพันธ์กับศาสนาอื่นๆ เพื่อสร้างมิตรภาพสันติภาพ และความสามัคคี แบ่งปันคุณค่าประสบการณ์ชีวิตจิตและศีลธรรมในประสบการณ์แห่งความจริงและความรัก (41) ท่ามกลางความหลากหลายของศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีทางจิตวิญญาณและเทววิทยา พระพรของพระจิตเจ้าและภารกิจของชุมชน อายุ เพศ สภาพสังคม เหมือนวงออเคสตรา มีเครื่องดนตรีหลากหลายที่สร้างความงาม ความกลมกลืนของคนตรีแตกต่างแต่รับใช้พันธกิจร่วมกัน (42)

ชีวิตจิตแห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน(43-46)

การก้าวไปด้วยกันให้ความสำคัญลำดับแรกในการเดินทางด้านชีวิตจิต ให้พระจิตเจ้านำ ฟังพระวาจา ไตร่ตรอง ความเงียบ การกลับใจ เรียนรู้การวินิจฉัยเสียงของพระจิตเจ้าที่ตรัสผ่านทุกคนและในทุกสิ่ง ต้องบำเพ็ญพรต ถ่อมตน อดทน เต็มใจให้และรับการอภัย เปิดรับพระพรของพระจิตเจ้าด้วยความถ่อมตนและความขอบคุณ เพื่อรับใช้พระเจ้าองค์เดียว (1คร.12:4-5) กระทำโดยไม่ทะเยอทะยาน อิจฉา ครอบงำ สร้างความเป็นหนึ่งเดียว สนับสนุน

อบรมดูแลชีวิตจิตทั้งบุคคลและชุมชน (43) ถ้าชีวิตจิตก้าวไปด้วยกันกลายเป็นองค์กร หรือ NGO (44)

การสนทนาในพระจิตเจ้า (Conversation in the Spirit) เพื่อวินิจฉัยแยกแยะ “สิ่งที่พระจิตเจ้าตรัสกับพระศาสนจักร” (ว.2:7) การสนทนาในพระจิตเจ้าหมายถึง การใช้ชีวิตในการแบ่งปันภายใต้ความเชื่อและการแสวงหาพระประสงค์ของพระเจ้าในบรรยากาศแห่งพระวรสาร ซึ่งสามารถได้ยินพระสุรเสียงที่ชัดเจนของพระจิตเจ้า ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี ความยำเกรงพระเจ้า และการขอบพระคุณ (45) จำเป็นต้องเฝ้าระวังรักษา การคืนดี การสร้างความไว้วางใจขึ้นใหม่ต่อการล่งละเมิดในรูปแบบต่างๆ ในพระศาสนจักร (46)

การก้าวเดินไปด้วยกันเป็นดังประกาศในโลกปัจจุบัน (47-48)

การก้าวไปด้วยกันช่วยให้คริสตชนเป็นกระบอกเสียงเป็นประกาศต่อต้านวัฒนธรรมการครอบงำในรูปแบบต่างๆ ปังเจกนิยม อำนาจนิยม สุขนิยม ทั้งการเมืองและการตลาด อำนาจที่เพิกเฉยต่อคนจน ผู้ยากไร้ ผู้ถูกกีดกัน ชนกลุ่มน้อย ทำลายนิเวศวิทยาแบบองค์รวม การก้าวไปด้วยกันสร้างความสัมพันธ์และรูปแบบของประจักษ์พยานให้กับสังคม มีส่วนร่วม ค้นหาคำตอบสำหรับความท้าทายในยุคสมัยของเรา และส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความเป็นหนึ่งเดียว ความดีส่วนรวม ร่วมกันดำเนินการพันธกิจของพระศาสนจักรในโลกปัจจุบัน (47-48)

ตอนที่ 2 บนเรือที่เราอยู่ด้วยกัน: การกลับใจแห่งความสัมพันธ์ (49-78)

การหล่อหลอมขึ้นจากการผสมผสานกันของกระแสเรียก จิตตารมณ์ และพันธกิจ การสร้างชุมชนคริสตชน และการกำหนดแนวทางพันธกิจ เพื่อทำให้พระศาสนจักรมีชีวิตชีวา และเป็นธรรมทูต (49)

ความสัมพันธ์ใหม่(50-52)

ทะเลสาบทิเบตเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตของพระศาสนจักร ตั้งแต่การเรียกอัครสาวกสี่คนแรก การจับปลา ลมพายุ จนกระทั่งหลังจากที่พระเยซูเจ้าทรงสิ้นพระชนม์ไปแล้ว บรรดาอัครสาวกได้กลับไปที่นี่อีกครั้ง (ยน.21:2-3) เช่นเดียวกับการทำสมาธิในแต่ละครั้ง พระศาสนจักรเรียกร้องทุกคนให้รื้อฟื้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ ในชุมชนท้องถิ่น สังคม ศาสนา และสิ่งสร้างทั้งหลาย สมาชิกสมัชชาได้แบ่งปันประสบการณ์แห่งความชื่นชมยินดีและทนทุกข์ทรมาน อันเกิดมาจากความปรารถนาที่จะดำเนินชีวิตตามจิตตารมณ์พระวรสาร “ถ้าท่านมีความรักต่อกัน ทุกคนจะรู้ว่าท่านเป็นศิษย์ของเรา” (ยน.13:35) (50) ความสำคัญของการสมัชชาประการหนึ่ง คือการรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับทุกสิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับผู้ยากจนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เราพบเจอบนท้องถนนแห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน เช่นเดียวกับพระเยซูเจ้าที่หยุดเพื่อที่จะฟังและสนทนากับบุคคลต่าง ๆ โดยไม่มีเงื่อนไขว่าพวก

เขาเป็นใคร มาจากไหน ร่ำรวยหรือยากจน เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม หรือเพศอะไร พระองค์ทรงเผยพระพักตร์ของพระบิดาให้กับพวกเขา โดยฟังความต้องการของพวกเขา และตอบสนองด้วยความพุดและการกระทำแห่งความรักความเมตตา (51)

ในบริบทที่หลากหลาย (53-56)

ความสัมพันธ์ที่บิดเบี้ยวไม่สอดคล้องกับพระวรสารกลายเป็นโครงสร้างแห่งบาป (SRS36) ซึ่งกำหนดรูปแบบการคิดและการกระทำของมนุษย์เป็นอุปสรรคสร้างความกลัว ต้องเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ใหม่ภายใต้แสงสว่างแห่งพระวรสาร (53) ความชั่วที่รุ่มร่าโลก สงคราม ความขัดแย้งทางอาวุธ การใช้กำลัง การเอาเปรียบเพื่อผลกำไร การแบ่งแยก ความไม่เท่าเทียม เช่น ระหว่างชายและหญิง อคติทางเชื้อชาติ การแบ่งแยกชั้นวรรณะ การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การละเมิดสิทธิชนกลุ่มน้อย การไม่รับผู้อพยพ ความสัมพันธ์กับโลกการปฏิเสธชีวิตมนุษย์นี้เองอาจนำเราไปสู่การทิ้งทารกในครรภ์และผู้สูงอายุ (54) ตลอดจนการล่วงละเมิดและการใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ (55) พระศาสนจักรเป็นเครื่องหมายและเครื่องมือทำให้เกิดความสัมพันธ์ใหม่กับพระเจ้าและมนุษย์ (56)

จิตตารมณ์ กระแสเรียก และงานอภิบาลต่างๆเพื่อพันธกิจ (57-67)

คริสตชนทั้งในระดับบุคคลและพระศาสนจักร มีกระแสเรียกให้แบ่งปันพระพรที่ได้รับมาจากพระเจ้า และเป็นพยานถึงพระวรสารตามวิถีชีวิตของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้จะทำให้คริสตชนแต่ละคนได้ค้นพบรูปแบบใหม่ของการอุทิศตนเองและวิธีการใหม่ในการบรรลุพันธกิจในชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และสังคมในวงกว้าง รวมถึงการประกาศพระวรสารในโลกออนไลน์ พระศาสนจักรจึงมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนพวกเขา หล่อเลี้ยงด้วยพระวาจาและศีลมหาสนิท และดูแลพวกเขาในการทำงานประกาศพระวรสาร (57-59)

บรรดาสตรียังคงมีอุปสรรคในการยอมรับอย่างเต็มที่ในพรสวรรค์ กระแสเรียก และตำแหน่งหน้าที่ของตนเองในพระศาสนจักร ในประวัติศาสตร์ของพระศาสนจักรทำให้เราเห็นว่า มารีย์ชวามักดาลาเป็นสตรีและเป็นบุคคลแรกที่ได้ทราบข่าวการกลับคืนชีพของพระเยซู คริสตเจ้า สตรีส่วนใหญ่เป็นผู้เข้ามาร่วมพิธีกรรมในวัด เป็นพยานคนแรกของความเชื่อในครอบครัว เป็นผู้สืบทอดความเชื่อให้กับลูกหลาน บทบาทของพวกเธอในวัด โรงเรียน ชุมชน โรงพยาบาล และสถานสงเคราะห์ เป็นผู้ริเริ่มงานส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวกัน ส่งเสริมศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และความยุติธรรมทางสังคม สมัชชาครั้งนี้เรียกร้องให้ส่งเสริมบทบาทของสตรีในพระศาสนจักรในทุกระดับอย่างเต็มที่ และขอให้เพิ่มความสนใจเกี่ยวกับภาษา ภาพ สัญลักษณ์ ในการเทศน์สอน การสอนคำสอน ในเอกสารของพระศาสนจักร โดยให้พื้นที่มากขึ้นในการสนับสนุนบรรดาสตรี นักบุญ นักเทววิทยา และนักบวชหญิง (60)

พระศาสนจักรต้องให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน พระเยซูเจ้าเสนอการเป็นเด็กเล็กๆเป็นการเข้าสู่อาณาจักรพระเจ้า (มก.9:33-37) ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูพระศาสนจักร ฟังเสียงของพวกเขา และทำให้แน่ใจว่าทุกคนในสังคมฟังเสียงของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่ทำงานด้านการเมืองและการศึกษา เด็กจำนวนมากเผชิญหน้ากับสงคราม ความยากจน การละทิ้ง การล่วงละเมิด และการค้ามนุษย์ (61-62) ให้ผู้พิการด้านต่างๆ มีส่วนร่วมในชีวิตและพันธกิจของพระศาสนจักร (63) ส่งเสริมกระแสเรียกและการดูแลจิตวิญญาณของคู่สมรสและครอบครัว (64) ชีวิตผู้ถวายตัว สถาบันฆราวาส สมาคม ขบวนการ และชุมชนใหม่ (65) ให้ฆราวาสทำภารกิจเปลี่ยนแปลงโลกด้วยจิตตารมณ์พระวรสาร (LG.31.33) (66) นักเทววิทยาช่วยประชากรของพระเจ้าให้เข้าใจความเชื่อ การไตร่ตรองทางเทววิทยาและการนำเสนอที่หลากหลาย เพิ่มพูนความเข้าใจเรื่องการเปิดเผยความจริงของพระเจ้า การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับงานประกาศพระวรสาร (67)

บรรดาผู้ที่ได้รับศีลบวชเพื่องานรับใช้แห่งความเป็นหนึ่งเดียวกัน (68-74)

พระสังฆราช พระสงฆ์ สังฆานุกร และนักบวชชาย-หญิง มีหน้าที่ในการประกาศพระวรสารและเสริมสร้างชุมชนพระศาสนจักรมาตั้งแต่สมัยคริสตชนแรกเริ่ม (68) หน้าที่ของพระสังฆราชคือการปกครองอภิบาลดูแล เป็นผู้รับใช้ประกาศพระวาจา เป็นประธานในการฉลองศีลศักดิ์สิทธิ์ในพระศาสนจักรท้องถิ่น เป็นเสาหลักและสายสัมพันธ์แห่งความเป็นหนึ่งเดียวกันที่เห็นได้ เป็นคนกลางระหว่างพระคริสตเจ้าผู้เลี้ยงแกะที่ดีและประชากรของพระเจ้า ส่งเสริมความเป็นพี่น้องกับพระสังฆราช พระสงฆ์ และประชากรทุกคน (69-71)

พระสงฆ์ถูกเรียกให้ดำเนินชีวิตในการรับใช้ด้วยจิตตารมณ์แห่งความใกล้ชิดกับผู้คนต้อนรับและรับฟังทุกคน ร่วมมือกับพระสังฆราชในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังฆมณฑล พร้อมกับเพื่อนพระสงฆ์องค์อื่น ๆ รวมทั้งกับพระสงฆ์นักบวช พระสงฆ์ธรรมทูต สังฆานุกร (72-73) และสมาชิกคนอื่น ๆ ของประชากรของพระเจ้า กระจายงานและรับผิดชอบให้มากขึ้น พิจารณาว่าอะไรเป็นงานของศาสนบริกรโดยตรง หรือสามารถมอบหมายให้กับผู้อื่นทำได้ หลีกเลี่ยงแนวคิดสมณนิยม(Clericalism)ให้อำนาจเพื่อประโยชน์ของตน บิดเบือนอำนาจการรับใช้ของพระศาสนจักร และการล่วงละเมิดในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางเพศทางเศรษฐกิจ ทางมโนธรรม และอำนาจโดยศาสนบริกรของพระศาสนจักร (73-74)

การทำพันธกิจร่วมกัน (75-78)

ตลอดประวัติศาสตร์ของพระศาสนจักร พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวชชาย-หญิง มีได้ทำงานในพระศาสนจักรโดยลำพัง แต่อาศัยความร่วมมือจากบรรดาสัตบุรุษในการเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ครูคำสอน ผู้จัดการเตรียมพิธีกรรม ศาสนบริกรผู้อ่านพระคัมภีร์ ผู้ช่วยพิธีกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชุมชนที่ไม่มีพระสงฆ์ได้แก่ ศาสนบริกรผู้ประสานงานชุมชนพระศาสนจักร ขนาดย่อย การนำสวดภาวนาในชุมชน ล่าม ผู้นำทาง ผู้จัดการกิจกรรมการกุศล ฯลฯ (75-76)

พระศาสนจักรควรขยายโอกาสให้บรรดาสัตบุรุษได้เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตของพระศาสนจักรมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

ก) มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในกระบวนการไตร่ตรองและทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจของพระศาสนจักร คือ การร่าง การตัดสินใจ และการยืนยันการตัดสินใจ

ข) เข้าถึงตำแหน่งรับผิดชอบในสังคมพลและสถาบันของพระศาสนจักรรวมทั้งบ้านเณร สถาบันเทววิทยาและคณะต่างๆได้มากขึ้น

ค) ยอมรับและสนับสนุนชีวิตและจิตตารมณ์ของชายและหญิงที่อุทิศตนมากขึ้น และการจ้างงานในตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบในพระศาสนจักร

ง) ขรวาาสที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจำนวนมากขึ้นทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในทุกกระบวนการตามกฎหมายพระศาสนจักร

จ) การยอมรับอย่างมีประสิทธิภาพถึงศักดิ์ศรีและการเคารพสิทธิผู้ที่ทำงานในพระศาสนจักรและสถาบันต่าง ๆ (77)

การส่งเสริมให้บรรดาคริสตชนขรวาาสได้รับศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรับศีลอภัยบาป ได้รับการสอนคำสอน การอบรม การอภิบาลดูแลและช่วยเหลือทางจิตวิญญาณ การรับฟังและการร่วมเดินเคียงข้างฝ่ายจิต การได้รับการต้อนรับ ผู้ที่กลับมาหลังจากห่างหายไป ผู้ที่กำลังแสวงหาความจริงและปรารถนาที่จะได้รับความช่วยเหลือเพื่อพบกับพระเจ้า (78)

ตอนที่ 3 เหยียงแห: การกลับใจของกระบวนการ (79-108)

การฟื้นฟูองค์การเพื่อเดินในเส้นทางของ “ธรรมทูตแห่งการเปลี่ยนแปลง” ระบุถึงการปฏิบัติสามประการที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด 1.การไตร่ตรองแยกแยะของพระศาสนจักร 2.กระบวนการตัดสินใจ 3.วัฒนธรรมแห่งความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้และประเมินผล

พระเยซูเจ้าตรัสถามบรรดาอัครสาวกว่า “ลูก ๆทั้งหลาย เจ้าไม่มีปลาเลยหรือ?” พวกเขาตอบว่า “ไม่มี” พระองค์ตรัสว่า “จงเหยียงแหทางด้านขวาของเรือเถิด แล้วท่านจะพบปลา” พวกเขาจึงเหยียงแหลงไปได้ปลามากมายจนไม่สามารถลากแหขึ้นบนเรือได้ (ยน.21:5-6) การประมงไม่สามารถทำงานคนเดียวตามลำพังได้ แต่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน เช่นเดียวกับการทำสมัชชาในครั้งนี้ หลังจากฟังเสียงของกันและกันและฟังเสียงของพระจิตเจ้าพระศาสนจักรเอาใจใส่ต่อ 1) กระบวนการตัดสินใจ 2) มุ่งมั่นต่อความรับผิดชอบ และ 3) ประเมินการตัดสินใจร่วมกัน (79) แนวทางปฏิบัติทั้งสามนี้เชื่อมโยงกันและกัน ทำให้เกิดความโปร่งใสและความไว้วางใจร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยความสนับสนุนและการอบรมเพื่อให้เกิดการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้พระศาสนจักรบรรลุพันธกิจต่าง ๆ ที่ตั้งใจเอาไว้ไม่เพียงแต่เฉพาะด้านเทคนิคในการทำงานเท่านั้น แต่รวมถึงด้านเทววิทยา พระคัมภีร์ และชีวิตจิตด้วย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในโครงสร้างการทำงานอย่างเป็นทางการของพระศาสนจักร (80)

การวิเคราะห์ของพระศาสนจักรเพื่อพันธกิจ (81-86)

วิจารณ์ญาณของพระศาสนจักรมาจากการนำทางของพระจิตเจ้าที่นำบรรดาผู้ที่มีความเชื่อมาทุกยุคทุกสมัยให้เข้าถึงความจริงทั้งหมด (ยน.16:13) ทรงประทับอยู่และทำให้พระศาสนจักรยั่งยืนมาจนถึงปัจจุบัน พระจิตเจ้านี้ทำให้เราทราบพระประสงค์ของพระเจ้าในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในพระศาสนจักรและในโลก (81) การฟังเสียงของพระจิตเจ้าเรียกร้องอิสรภาพจากภายใน ความถ่อมตน การอธิษฐานภาวนา ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การรับฟังผู้อื่น ความเปิดกว้างต่อสิ่งใหม่ และการยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระเจ้า เพื่อที่จะทราบได้ว่า “พระจิตเจ้าต้องการตรัสกับพระศาสนจักรอย่างไร?” (ว.2:7) การฟังพระวาจาของพระเจ้าเป็นจุดเริ่มต้นของการฟังเสียงของพระจิตเจ้า เป็นสถานที่ที่พระเยซูเจ้าทรงตรัสกับเรา นอกจากนั้นแล้วพระเจ้ายังตรัสกับเราผ่าน “จิตสำนึกส่วนบุคคล” ซึ่งเป็น “ศูนย์กลางและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ใกล้ชิดที่สุดของบุคคล ซึ่งบุคคลนั้นอยู่กับพระเจ้าเพียงลำพัง” (83)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ของพระศาสนจักรมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

ก) มีหัวข้อที่จะวิเคราะห์ชัดเจน และเผยแพร่ข้อมูล วิธีการทำความเข้าใจข้อมูลนั้นอย่างเหมาะสม

ข) มีเวลาในการอธิษฐานภาวนาอย่างเพียงพอ การฟังพระวาจาของพระเจ้า และการไตร่ตรองคำถาม

ค) เป็นอิสระจากผลประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มบุคคล แต่มุ่งแสวงหาความดีส่วนรวม

ง) ฟังเสียงของทุกคนอย่างเข้าใจและด้วยความเคารพ

จ) แสวงหาฉันทามติที่กว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งจะเป็นไปได้เมื่อเราเร้าร้อนเป็นไฟ (ลก.24:32) โดยไม่ปิดบังความขัดแย้งหรือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ฉ) ผู้นำของกระบวนการกำหนดฉันทามติในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถพูดได้ว่าพวกเขายอมรับได้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน และการทบทวนประเมินผลในอนาคต

การวิเคราะห์อย่างรอบคอบอาศัยการตีความพระคัมภีร์อย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงการตีความเพียงบางส่วนหรือสุดโต่ง เสริมด้วยความรู้จากบรรดาปิตาจารย์ ธรรมเนียม คำสอนของพระศาสนจักร เทววิทยา การสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคม และการบริหารจัดการ (85)

โครงสร้างกระบวนการตัดสินใจ (87-94)

ประชากรของพระเจ้าทุกคนซึ่งมีความหลากหลายและอิสระ ถูกเรียกให้มารวมกันเพื่ออธิษฐานภาวนา รับฟัง วิเคราะห์ แสวงหา แยกแยะ และเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันนี้เรียกว่า “การมีส่วนร่วม” อย่างแท้จริง (87) เป็นบรรยากาศของความเชื่อที่มีต่อพระเจ้า การฟังเสียงของพระจิตเจ้า และการฟังเสียงกันและกัน (90) การตัดสินใจใด ๆ ควรเกิดขึ้น

หลังจากการปรึกษาหารือกันมาก่อนแล้ว (91) ในบางกรณีต้องปรึกษาหารือกันในระดับท้องถิ่น ระดับแขวง และระดับสากล (92)

ก) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการปรึกษาหารือและพิจารณาอย่างชัดเจน ว่าใครคือผู้รับผิดชอบหรือตัดสินใจขั้นสุดท้าย ที่ปรึกษา การเปิดเผยข้อมูล ที่เพียงพอและสามารถเข้าถึงได้ เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโดยมีข้อมูลอย่างเพียงพอ

ข) ผู้ที่มีสิทธิ์เสนอความคิดเห็น ต้องเสนอความคิดเห็นอย่างซื่อสัตย์ ชัดเจน จริงใจ มีจิตสำนึกที่ดี เคารพความลับของข้อมูล และความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน

ค) ผู้มีอำนาจตัดสินใจ เคารพในกระบวนการปรึกษาหารือ แสดงเหตุผลหรือความคิดเห็นของตนเองอย่างชัดเจน ปฏิบัติตามการตัดสินใจนั้น แม้ว่าจะแตกต่างกับความคิดเห็นของตนเองก็ตาม (93)

ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการประเมินผล (95-102)

การประกาศพระวรสารจะต้องเคารพในความเป็นส่วนตัวและความลับ การปกป้องบุคคล ศักดิ์ศรีและสิทธิของพวกเขา แม้จะต้องเผชิญกับการเรียกร้องที่ไม่สมเหตุสมผลจากทางการก็ตาม เปโตรอธิบายชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจไปบ้านและล้างบาปให้โครเนลิอัส (กจ. 11:1-18) (95-96) การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสที่มีพื้นฐานจากพระคัมภีร์ เช่น ความจริง ซื่อสัตย์ ชัดเจน จริงใจ ซื่อตรง สม่ำเสมอ ไม่แอบแฝง ใจบริสุทธิ์ ความรับผิดชอบ และการประเมินผลจะช่วยปกป้องเยาวชนและผู้ใหญ่ที่เปราะบาง (97) การล่วงละเมิดทางเพศ การเงิน และรูปแบบอื่น ๆ (98)

ก) การทำงานที่มีประสิทธิภาพของสภาด้านการเงิน

ข) การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของประชากรของพระเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกที่มีความสามารถในการวางแผนงานอภิบาลและการเงิน

ค) การจัดทำและการเผยแพร่รายงานทางการเงินประจำปี แสดงถึงความโปร่งใสของวิธีการจัดการทรัพย์สินที่ตรวจสอบได้

ง) การจัดทำและเผยแพร่รายงานประจำปีการปฏิบัติพันธกิจของพระศาสนจักรท้องถิ่น รวมทั้งการปกป้องบุคคลต่างๆ ส่งเสริมฆราวาสให้เข้าถึงตำแหน่งผู้มีอำนาจในกระบวนการตัดสินใจ โดยระบุสัดส่วนของชายและผู้หญิง

จ) มีการประเมินผลเป็นระยะ ของการปฏิบัติศาสนบริการและบทบาททั้งหมดภายในพระศาสนจักร (102)

กลุ่มการทำงานที่การก้าวเดินไปด้วยกันและที่มีส่วนร่วม (103-108)

ผู้รับศีลล้างบาปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การแสดงความรับผิดชอบ และการประเมินผล ตามความสามารถของตน พรสวรรค์ ประสบการณ์ การทำงานตามโครงสร้าง

สำหรับพระศาสนจักรท้องถิ่นที่กำหนดในประมวลกฎหมายพระศาสนจักร ได้แก่ ซีนอด สังฆมณฑล (Can.466) สภาสงฆ์ (Can.500.2) สภาอภิบาลสังฆมณฑล (Can.514.1) สภา อภิบาลวัด (Can.536) สภาการเงินสังฆมณฑลและเขตวัด (Can.493.,537) (103) พระศาสน จักร ควรสนับสนุนสตรี เยาวชน ผู้ยากจน ผู้เปราะบาง และบุคคลชายขอบของสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในพระศาสนจักรมากยิ่งขึ้น (106) ซีนอดสังฆมณฑลควรมีบทบาทสำหรับการ ปรีชาภาพกับพระสังฆราชเกี่ยวกับชีวิตและพันธกิจการดำเนินการพระศาสนจักร การดำเนินตาม แผนอภิบาลสังฆมณฑลในด้านต่างๆ ควรมีการประชุมเป็นประจำ (108)

ตอนที่ 4 จับปลาได้จำนวนมากมาย: การกลับใจแห่งพันธะร่วมกัน (109-139)

สรุปว่าเราจะบ่มเพาะรูปแบบใหม่ของการแลกเปลี่ยนของพระพรและฟื้นฟู ความผูกพันที่รวมเราเป็นหนึ่งเดียวกัน**ในพระศาสนจักรได้อย่างไร** ในช่วงเวลาที่ประสบการณ์ ของการหยั่งรากในสถานที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างลึกซึ้ง

อัครสาวกคนอื่น ๆ เข้ามาในเรือ ช่วยกันลากอวนที่เต็มไปด้วยปลาขึ้นมา ... ซีโมนเปโตร จึงลงเรือแล้วลากอวนซึ่งเต็มไปด้วยปลาตัวใหญ่มากขึ้นฝั่ง นับจำนวนปลาได้ 153 ตัว แม้จะมาก เช่นนั้นแต่อวนก็ไม่ขาด (ยน.21:8-11) เมื่อปฏิบัติตามพระวาจาของพระเยซูเจ้าผู้ทรงกลับคืน พระชนม์ชีพ ก็สามารถจับปลาได้มากมาย ในการจับปลาทุกคนต่างมีหน้าที่เฉพาะของตนเองซึ่ง แตกต่างกันไปแต่ก็ประสานงานกันกับผู้อื่น เช่นเดียวกับพระศาสนจักรที่เปรียบเสมือนกับเรือที่มีที่ วางสำหรับทุกคนและทุกวัฒนธรรม เราจึงจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนพระพรที่เราแต่ละคนมีให้แก่ กันและกัน เป็นพันธะที่รวมเราเข้าไว้ด้วยกัน เรื่องนี้สอนเราในเรื่องความสัมพันธ์และ ความเกี่ยวข้องกันระหว่างพระศาสนจักรท้องถิ่นและพระศาสนจักรแห่งกรุงโรม (109)

รากฐานมั่นคงแต่ยังคงเป็นผู้จาริกแสวงบุญ (110-119)

เมื่อการประกาศพระวรสารได้หยั่งรากลึกลงในจิตใจของผู้ที่มีความเชื่อ นำไปสู่ การวางรากฐานของพระศาสนจักร ณ ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ และเติบโตขึ้นท่ามกลางวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมนั้น ๆ (110) แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมได้แปรเปลี่ยนไปจากเดิม คำว่า “สถานที่” จึงไม่สามารถเข้าใจได้ในแง่ภูมิศาสตร์และพื้นที่ อีกต่อไป ความสัมพันธ์ของผู้คนกลายเป็นสถานที่ใหม่ที่ไร้พรมแดน เมืองใหญ่ ๆ บางแห่งไม่มี ประวัติศาสตร์ที่ยาวนานเพราะถูกสร้างขึ้นใหม่ การอพยพย้ายถิ่นฐาน ผู้พลัดถิ่น แรงงาน ต่างชาติ ผู้คนใช้ชีวิตที่โดดเดี่ยว การใช้ชีวิตแบบไม่มีรากเหง้า เกิดสังคมแบบพหุวัฒนธรรม พระศาสนจักรจึงถูกเรียกร้องให้มีการประกาศพระวรสารขึ้นมาใหม่ในพื้นที่ ดังเดิม (Re-Evangelization) แนวความคิดเรื่อง “ศิษย์ธรรมทูต” จึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นและต้อง ไม่ละเลยความต้องการด้านชีวิตจิต (111-112)

วัฒนธรรมดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงพื้นที่และเวลาของคนยุคปัจจุบันอย่างลึกซึ้ง กิจกรรม ประจำวัน การสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความผูกพัน และขอบเขต การถูกหลอกลวง

ในมิติต่าง ๆ การถูกแบ่งแยกตามสื่อออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ความก้าวร้าว ดังนั้น สภาพแวดล้อมดิจิทัลจึงกลายเป็นพื้นที่แห่งการประกาศพระวรสารอีกแห่งหนึ่งที่สำคัญ ด้วยการส่งเสริมการพบปะและการเสวนาร่วมกัน การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อบ่มบ่มไปสู่การเป็นพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน (113)

พระศาสนจักรท้องถิ่นหมายถึงสังฆมณฑลหรือเขตศาสนปกครองเป็นชุมชนความเชื่อเป็นหนึ่งเดียวในพระคริสต์ของผู้รับศีลล้างบาป ชุมชนร่วมฉลองศีลมหาสนิทมีพระสังฆราชเป็นผู้นำ มีองค์กรภายในของตนแต่สัมพันธ์กับพระศาสนจักรท้องถิ่นอื่นๆ เขตวัดชุมชนความเชื่อที่มีประวัติศาสตร์ของตน ชุมชนที่มาร่วมฉลองศีลมหาสนิท มีการต้อนรับ การไตร่ตรองแยกแยะ และพันธกิจ ตอบสนองพันธกิจใหม่ๆ และเป็นพยานชีวิตในรูปแบบต่างๆตามบทบาท อาชีพของพวกเขา คณะนักบวช อาาราม รวมถึงองค์กร กลุ่ม ชุมชนใหม่ๆมีความสามารถนำพระวรสารไปสู่บริบทหลากหลาย สถานพยาบาล เรือนจำ บ้านผู้สูงอายุ ศูนย์ผู้พลัดถิ่น บุคคลชายขอบ ฯลฯ ทำให้พระศาสนจักรมีชีวิตชีวาและมีพลังขับเคลื่อนของการก้าวไปด้วยกัน และเชื่อมโยงกันของพระศาสนจักรระดับสังฆมณฑล ระดับชาติ ระดับทวีปกับพระศาสนจักรสากล (114-119)

การแลกเปลี่ยนพระพร (120-123)

การเป็นศิษย์พระคริสต์ในสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เราแลกเปลี่ยนพระพรและรับใช้ในพื้นที่อันหลากหลาย เป็นสัญลักษณ์แห่งความรักและความเมตตาของพระเจ้าที่ได้รับการดลใจมาจากพระจิตเจ้าที่อยู่ร่วมในการเดินทางของพระศาสนจักร (120) ชีวิตของพระศาสนจักรจึงมีธรรมชาติของการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและพระพรแก่กัน สร้างความผูกพัน เครือข่าย และความเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากล (121) การแลกเปลี่ยนนี้ยังรวมถึงการแบ่งปันประสบการณ์หรือการเสวนาต่อกัน การให้คำแนะนำ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการเดินสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของคริสตชน (ยน.17:21) การเสวนาคริสตศาสนสัมพันธ์เป็นการแบ่งปัน “การแลกเปลี่ยนพระพร” อยู่เสมอด้วยใจเปิดกว้าง จริงใจ ปราศจากอคติ (122) พระศาสนจักรก้าวไปด้วยกันร่วมกับผู้เชื่อในศาสนาอื่นแบ่งปันความยินดีแห่งพระวรสารมุ่งสร้างความยุติธรรม ความเป็นหนึ่งเดียว สันติภาพ การช่วยเหลือกัน (123)

พันธะร่วมแห่งความเป็นเอกภาพของสภาพระสังฆราชและสมัชชาของพระศาสนจักร(124-129)

หลักการชี้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างพระศาสนจักรคือมุมมองของการมีส่วนร่วม การแบ่งปันพระพรและการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน รวมกันเป็นสภาพระสังฆราชและพัฒนาการก้าวเดินไปด้วยกันโดยมีข้อเสนอดังนี้

ก.เพื่อรวบรวมกฎเกณฑ์ทางเทววิทยาและกฎหมายของสภาพระสังฆราช

ข.ระบุขอบเขตหลักคำสอนและระเบียบวินัยของสภาพระสังฆราชด้านพิธีกรรม คำสอน การปฏิบัติตามระเบียบวินัยด้านเทววิทยาเพื่อการอภิบาลและการแสดงออกด้านชีวิตจิตที่เหมาะสม

ค.กระบวนการประเมินการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างสภาพระสังฆราชกับ สันตะสำนักโดยเฉพาะการพบปะกับสมเด็จพระสันตะปาปา (Ad Limina Apostolorum)

ง.ทำให้มั่นใจว่าทุกสังฆมณฑลเป็นส่วนหนึ่งของอัครสังฆมณฑลหลักและสภาพระสังฆราช

ค.ระบุว่า การตัดสินใจของสภาพระสังฆราชกำหนดภาระผูกพันทางพระศาสนจักร แก่พระสังฆราชแต่ละท่านที่ร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับสังฆมณฑลของตน(125)

ในกระบวนการก้าวไปด้วยกัน การประชุมของพระศาสนจักรระดับทวีป 7 ทวีป ที่เกิดขึ้นในปี 2023 เป็นแนวทางใหม่ที่ต้องสนับสนุนพัฒนาต่อไป(126) ในสถานการณ์ ทางสังคมและการเมืองที่เฉพาะเจาะจงหน่วยงานระดับนานาชาติของสันตะสำนักมีหน้าที่ใน การช่วยเหลือพวกท่านด้วย(128) เพื่อให้มีการกระจายอำนาจที่ดี(EG.16) สภาพระสังฆราชควร หาสถาบันของสภาเฉพาะกลุ่มด้วยในการผสมผสานความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรมอย่างมี ประสิทธิภาพ(129)

การรับใช้ของพระสังฆราชแห่งกรุงโรม(130-139)

กระบวนการก้าวไปด้วยกันทบทวนคำถามเกี่ยวกับบทบาทหรือหนทางที่พระสังฆราช แห่งโรมปฏิบัติศาสนบริการของพระองค์ เชื่อมโยงกับมิติชุมชนทั้งหมด บางส่วน ส่วนบุคคล เพื่อให้ศาสนบริการแบบเบโตรเป็นส่วนหนึ่งของพลังแห่งการขับเคลื่อนที่ก้าวไปด้วยกัน และเป็น รากฐานของความเป็นหนึ่งเดียว (LG.23) รวมทั้งพระศาสนจักรคาทอลิกตะวันออกด้วย (132-133) มีการกระจายอำนาจที่ดี (EG.16) การแก้ปัญหาและการเป็นธรรมทูต (134-135) การประชุมซินอดของพระสังฆราชเริ่มโดยนักบุญสันตะปาปาเปาโลที่ 6 ได้ทำหน้าที่อย่างดี (136) ผลของซินอดครั้งที่ 16 (2021-2024) มีความกระตือรือร้นสากลในการแสวงหา “วิธีการใช้อำนาจสูงสุดซึ่งเปิดกว้างสำหรับสถานการณ์ใหม่”(UUS.95) การก้าวไปด้วยกันใน พระศาสนจักรและก้าวไปกับพี่น้องในคริสตชนสัมพันธ์และศาสนสัมพันธ์และกับทุกคนในโลก (137-139)

ตอนที่ 5 ดังนั้น เราจึงส่งท่านไป: การอบรมประชากรเพื่อการเป็นศิษย์ธรรมทูต (140-151)

“ดังนั้นเราจึงส่งท่านไป” (So, I send you) ช่วยให้เรามองไปยังขั้นตอนเฉพาะที่ต้อง ดำเนินการคือ การอบรมประชากรของพระเจ้าทุกคนในฐานะธรรมทูตแห่งการก้าวเดินไป ด้วยกัน

ในตอนเย็นของวันที่พระเยซูเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพ พระองค์ได้ตรัสกับบรรดา อัครสาวกในห้องชั้นบนว่า “สันติสุขมีแก่ท่านทั้งหลาย พระบิดาทรงส่งเรามาฉันใด เราก็ส่งท่าน ทั้งหลายไปฉันนั้น” เมื่อตรัสดังนี้แล้ว พระองค์ทรงเป่าลมเหนือเขาทั้งหลาย ตรัสว่า “จงรับ พระจิตเจ้าเถิด” (ยน.20:21-22) (140) ประชากรของพระเจ้าจะต้องได้รับการอบรมอย่าง เพียงพอ เพื่อสามารถดำเนินชีวิตเป็นประจักษ์พยานถึงความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสารตาม พระพรและกระแสเรียกที่ได้รับ เพื่อการเติบโตในความเป็นหนึ่งเดียวกัน การมีส่วนร่วม และ พันธกิจที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการใช้พระพรที่แต่ละคนได้รับเพื่อความสุขของส่วนรวม (141)

การอบรมศิษย์ธรรมทูตเริ่มต้นมาจากชีวิตคริสตชนในสมัยแรกเริ่ม เป็นการเดินทางของ ชีวิตแห่งความเชื่อของแต่ละคน การพบปะกับผู้อื่น กลุ่มบุคคล และชุมชนเล็ก ๆ ได้ช่วยกระชับ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างตัวเขาเองกับพระเจ้าและเพื่อนพี่น้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน การมาร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณในวันอาทิตย์และการรับศีลมหาสนิท ทำให้ภาพแห่งความเป็น หนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรได้ปรากฏ การมีส่วนร่วมในโต๊ะแห่งพระวาจาและโต๊ะแห่ง ปิงทรวงชีวิตได้ฟื้นฟูชีวิตของพระศาสนจักร “การอบรมทั้งหมดคือการทำให้เราเป็นเหมือน พระคริสตเจ้า” (DD.1) ต้องมีการกลับใจอย่างต่อเนื่อง เจริญเติบโตในความรัก “การมีส่วนร่วม อย่างแข็งขัน” (SC.14) (142)

การอบรมศิษย์ธรรมทูตแบบองค์รวม ไม่ได้มุ่งเน้นแค่ด้านที่เป็นทฤษฎีเท่านั้น แต่ต้อง ส่งเสริมการเปิดกว้างและการพบปะกัน การแบ่งปันและความร่วมมือ การไตร่ตรองและ การพิจารณาร่วมกัน ซึ่งครอบคลุมทุกมิติของชีวิต คือ สติปัญญา อารมณ์ ความสัมพันธ์ และจิต วิญญาณ เป็นการเติบโตทั้งทางด้านความรู้ ความเคารพซึ่งกันและกัน และการเติบโตใน กระแสเรียกของแต่ละคน การอบรมเป็นการเสริมสร้างและนำสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง (143) สถานที่อบรม ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชน เขตวัด องค์กร บ้านเถร บ้านอบรม สถาบันการศึกษา โรงเรียน มหาวิทยาลัยโดยเฉพาะของคาทอลิก สถานที่เพื่อรับใช้และทำงานกับผู้ด้อยโอกาส งานอาสาสมัครและงานธรรมทูต ฯลฯ (144)

การสอนคำสอน เป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางในระยะเริ่มต้นและผลักดันให้ออกไป ประกาศพระวรสารอย่างต่อเนื่อง ศิษย์ธรรมทูตจะต้องรู้จักวิธีการนำคำสอนไปใช้ภายใต้ สัญลักษณ์แห่งความเมตตา ใกล้ชิดกับประสบการณ์ในชีวิตของผู้คน และจุดประกายทำให้ค้นหา ความหมายของชีวิต (145) การอบรมผู้เตรียมตัวเป็นพระสงฆ์แก้ไขเอกสารพื้นฐานการอบรม พระสงฆ์ (Ratio Fundamental Institutionis Sacerdotalis) อบรมให้ทำพันธกิจเพื่อทุกคน (Ad Gentes) และการอบรมพระสังฆราชเป็นสิ่งจำเป็น (148)

การอบรมควรพิจารณาถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมดิจิทัล ต่อกระบวนการเรียนรู้ สมาธิ การยอมรับตนเองและโลกภายนอก การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล วัฒนธรรม การเป็นประจักษ์พยานของความเชื่อคาทอลิกในโลกออนไลน์อย่างเหมาะสมและถูกต้อง การป้องกันอันตรายอันเกิดจากข้อมูลที่เป็นเท็จ การกลั่นแกล้ง การถูกหลอกลวง การแสวงหา

ผลประโยชน์ทางเพศ การพนัน และการเสพติด (149) ส่งเสริมให้พระศาสนจักรเป็นชุมชนที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและผู้เปราะบาง มีกฎระเบียบและกฎหมายและการอบรมการป้องกัน การล่วงละเมิด และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (150) การนำคำสอนของพระศาสนจักรด้านสังคม ไปใช้เพื่อสร้างสันติภาพและความยุติธรรม การดูแลบ้านส่วนรวม การเสนาชาข้ามวัฒนธรรมและศาสนา การสร้างโลกที่ยุติธรรมและเมตตา การปกป้องชีวิตและสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีของการทำงาน ระบบเศรษฐกิจที่ยุติธรรมและเอื้ออาทร ระบบนิเวศน์แบบบูรณาการ (151)

บทสรุป: การเฉลิมฉลองสำหรับประชากรทุกคน(152-155)

เมื่อบรรดาศิษย์ขึ้นจากเรือมาบนฝั่งก็เห็นถ่านติดไฟลุกอยู่ มีปลาและขนมปังวางอยู่บนไฟ ... พระเยซูเจ้าตรัสกับเขาว่า “มากินอาหารกันเถิด” ไม่มีศิษย์คนใดกล้าถามว่า “ท่านเป็นใคร” เพราะรู้ว่าเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเยซูเจ้าทรงเข้ามาหยิบขนมปังแจกให้เขา แล้วทรงแจกปลาให้เช่นเดียวกัน (ยน.21:9, 12-13) การจับปลาได้อีกอย่างน่าอัศจรรย์จบลงด้วยงานเลี้ยง พระผู้กลับคืนพระชนม์ทรงขอให้บรรดาศิษย์เชื่อฟังพระวาจาของพระองค์ เหยี่ยงแหและดึงขึ้นฝั่ง แต่เป็นพระองค์เองที่ทรงจัดเตรียมงานเลี้ยงและเชิญพวกเขามา กิน มีขนมปังและปลาสำหรับทุกคน เช่นเดียวกับเมื่อพระองค์ทรงเพิ่มจำนวนสิ่งเหล่านั้นสำหรับฝูงชนที่หิวโหย การกระทำนี้ชัดเจนจนไม่มีใครต้องถามคำถาม พระองค์ทรงรับประทานอาหารกับพวกเขาอีกครั้งหลังจากที่พวกเขาได้ปฏิเสธและทอดทิ้งพระองค์ พระองค์ทรงเชิญพวกเขากลับมาอีกครั้งให้มีส่วนร่วมด้วยพระองค์โดยประทับตราแห่งความเมตตาอันเป็นนิรันดร์ของที่เปิดไปสู่อนาคต ผู้ที่เข้าร่วมในปัสกาครั้งนี้จะระบุตนเองว่า เป็นผู้ “กินและดื่มร่วมกับพระองค์” หลังจากทรงกลับคืนพระชนม์ชีพจากบรรดาผู้ตาย”(กจ.10:41) เป็นงานเลี้ยงอันอุดมสมบูรณ์และงดงามตามภาพลักษณ์ของประกาศอัสยาห์(อสย.25:6-8) เป็นการรับประทานอาหารด้วยมิตรภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน แม้ว่าจะสามารถพบความสมบูรณ์ได้ในสวรรค์เท่านั้น แต่ก็เริ่มต้นขึ้นแล้วในโลกนี้แล้ว

พระศาสนจักรจึงมีพันธกิจที่จะนำความหวังนี้ไปประกาศสู่โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง ขณะที่พระศาสนจักรได้รับการหล่อเลี้ยงในศีลมหาสนิทพระกายและพระโลหิตพระคริสต์เจ้า พระศาสนจักรไม่ลืมผู้ที่ยากจนที่สุด ผู้ที่ถูกกีดกัน ผู้ที่ไม่รู้จักความรัก ผู้สิ้นหวัง ผู้ที่ไม่เชื่อในพระเจ้า หรือประกาศว่าตนเองไม่มีศาสนา โดยการภาวนาพระศาสนจักรนำพวกเขามาสู่พระเจ้า และออกไปพบพวกเขาด้วยความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าหาญที่พระจิตเจ้าทรงดลใจ ดังนั้น การก้าวเดินไปของพระศาสนจักรจึงกลายเป็นประกาศทางสังคมสำหรับโลกปัจจุบัน สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดหนทางใหม่ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนร่วมมือกับทุกคนที่เชื่อในสัมพันธภาพและสันติภาพในการแลกเปลี่ยนพระพรกับโลก (153)

การใช้ชีวิตผ่านกระบวนการการก้าวไปด้วยกันทำให้เราตระหนักว่า ความรอดพ้นที่จะได้รับการประกาศและการประกาศข่าวดีเกี่ยวข้องกันอย่างแท้จริง เราดำเนินชีวิตเป็นพยานถึงสิ่งที่พระจิตเจ้าวางในใจมนุษย์และในสิ่งสร้างในความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันแห่ง

ความรักที่พระองค์ทรงมอบกับโลก เราสามารถดำเนินชีวิตการมีส่วนร่วมในการก้าวเดินไปด้วยกัน ตามกระแสเรียก จิตตารมณ์ และพันธกิจของเรา แบ่งปันความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร ความเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า กับมนุษยชาติและสิ่งสร้างทั้งหมด ด้วยวิธีนี้ เราต้องขอบคุณการแบ่งปันที่ทำให้เราสัมผัสงานเลี้ยงแห่งชีวิตที่พระเจ้าทรงมอบให้แก่ชนชาติทั้งปวง (155)

ขอให้พระนางมารีย์พรหมจารีผู้แสดงและนำทาง และพระมารดาของพระศาสนจักร ผู้อยู่ในห้องชั้นบนช่วยให้ชุมชนศิษย์ที่เพิ่งก่อตั้งขึ้นเปิดรับความแปลกใหม่ของวันที่พระจิตเจ้าเสด็จ สอนให้เราเป็นประชากรของบรรดาศิษย์ของพระคริสตเจ้าและเป็นศิษย์ธรรมทูตที่ก้าวเดินไปด้วยกัน กลายเป็นพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน (155) มอบให้ ณ นครรัฐวาติกัน เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 2024 โดยพระสันตะปาปาฟรังซิส

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ใบสมัครสมาชิก/ต่ออายุสมาชิก/ยกเลิกสมาชิก/เปลี่ยนที่อยู่

ข้าพเจ้า บาทหลวง/ภคินี/นาย/นาง/นางสาว.....มีความจำนง

() 1.สมัครสมาชิกใหม่ ในนาม () องค์กร (โปรดระบุชื่อ).....

() บุคคล (โปรดระบุชื่อ).....

โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ..... (หรือ ปีที่..... ฉบับที่.....) (ปีละ 3 ฉบับ อัตราค่าสมาชิก ปีละ 300 บาท)

ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

() 2.ต่ออายุสมาชิก หมายเลข.....ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

() 3.ยกเลิกการเป็นสมาชิก หมายเลข.....ตั้งแต่ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

() 4.เปลี่ยนที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร ของ.....สมาชิกเลขที่.....

เป็นดังนี้ เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

() 5.สมทบทุนในการจัดพิมพ์วารสารแสงธรรมปริทัศน์ ปีที่.....ฉบับที่.....(หากต้องการระบุปี/ฉบับ)

พร้อมกันนี้ ขอส่งเงินค่า () สมาชิกใหม่ () ต่ออายุสมาชิกใหม่

() ยอดค้างชำระค่าสมาชิก () สมทบทุน

เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)

โดยช่องทาง

() เงินสด

() โอนเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม

บัญชีเงินฝาก ออมทรัพย์ ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4

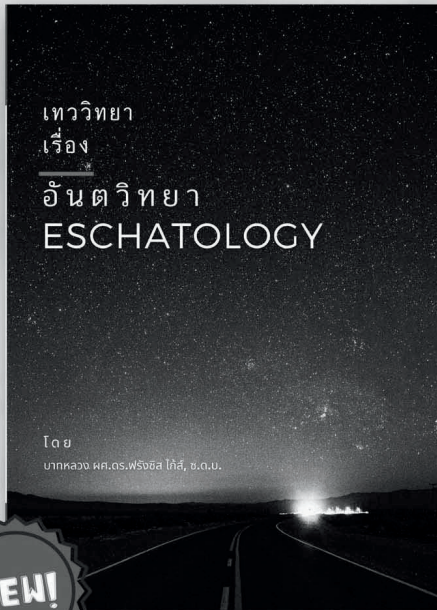
โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ - สกุล และหมายเลขสมาชิก (ถ้ามี)

มาทาง E-mail: scjournal2022@gmail.com

ลงชื่อ.....ผู้สมัครสมาชิก

วันที่...../...../.....

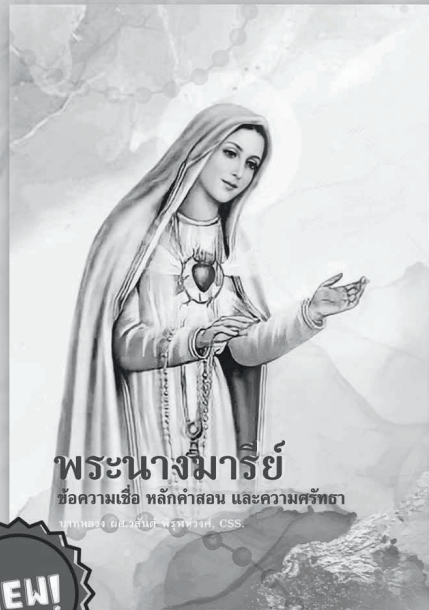
Recommend แนะนำหนังสือ

NEW!

รายการที่ 1

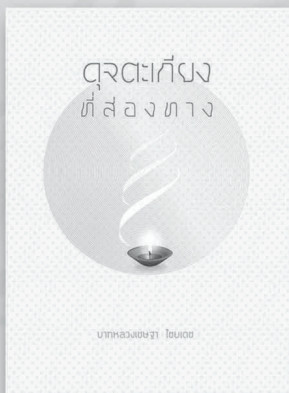
หนังสือเทววิทยาเรื่องอันตวิทยา
ผู้เขียน: บาทหลวง ผศ.ดร.พรชัช ไก่สี, S.D.B.
ราคาเล่มละ 270.-

NEW!

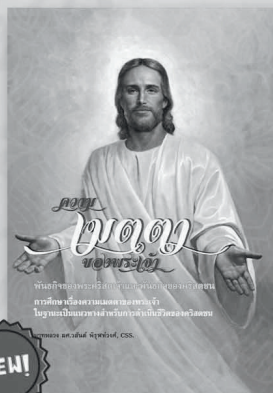
รายการที่ 2

หนังสือพระนางมารีย์
ผู้เขียน: บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, CSS.
ราคาเล่มละ 350.-

รายการที่ 3

หนังสือดุจดวงที่ส่องทาง
ผู้เขียน: บาทหลวงเชษฐา โยเนต
ราคาเล่มละ 120.-

NEW!

รายการที่ 4

หนังสือความเมตตาของพระเจ้า
ผู้เขียน: บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, CSS.
ราคาเล่มละ 200.-

รายการที่ 5

หนังสือวิถีชีวิตแห่งความเป็นหนึ่งเดียว
ผู้เขียน: บาทหลวง ผศ.สมรัช พิกายพงศ์พร
ราคาเล่มละ 45.-

SAENGTHAM BOOKSTORE

สอบถามสั่งซื้อได้ที่: แสงธรรมบุ๊คสโตร์ โทร.0-2429-0100-3 ต่อ 620

สัญลักษณ์

ปีศักดิ์สิทธิ์ยูบิลี

เป็นตัวแทนของคน 4 มุมทั่วโลก พวกเขากำลังสวมกอดกันและกัน แสดงให้เห็นถึง “ความเป็นหนึ่งเดียวกัน” ความเป็นพี่น้องที่จะต้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับบุคคลอื่น ๆ เป็นการเดินทางแสวงบุญร่วมกับบุคคลอื่น ๆ เป็นพลังที่ทำให้เติบโต ผลักดันไปข้างหน้า ตามที่ไม่ทางเขนหรือองค์พระเยซูเจ้าจะพาไป

ตัวอักษรคำว่า “การแสวงบุญแห่งความหวัง” แสดงออกด้วยตัวอักษรสีชีวิต

PILGRIMS OF HOPE

JUBILEE 2025

PILGRIMS OF HOPE

HOPE

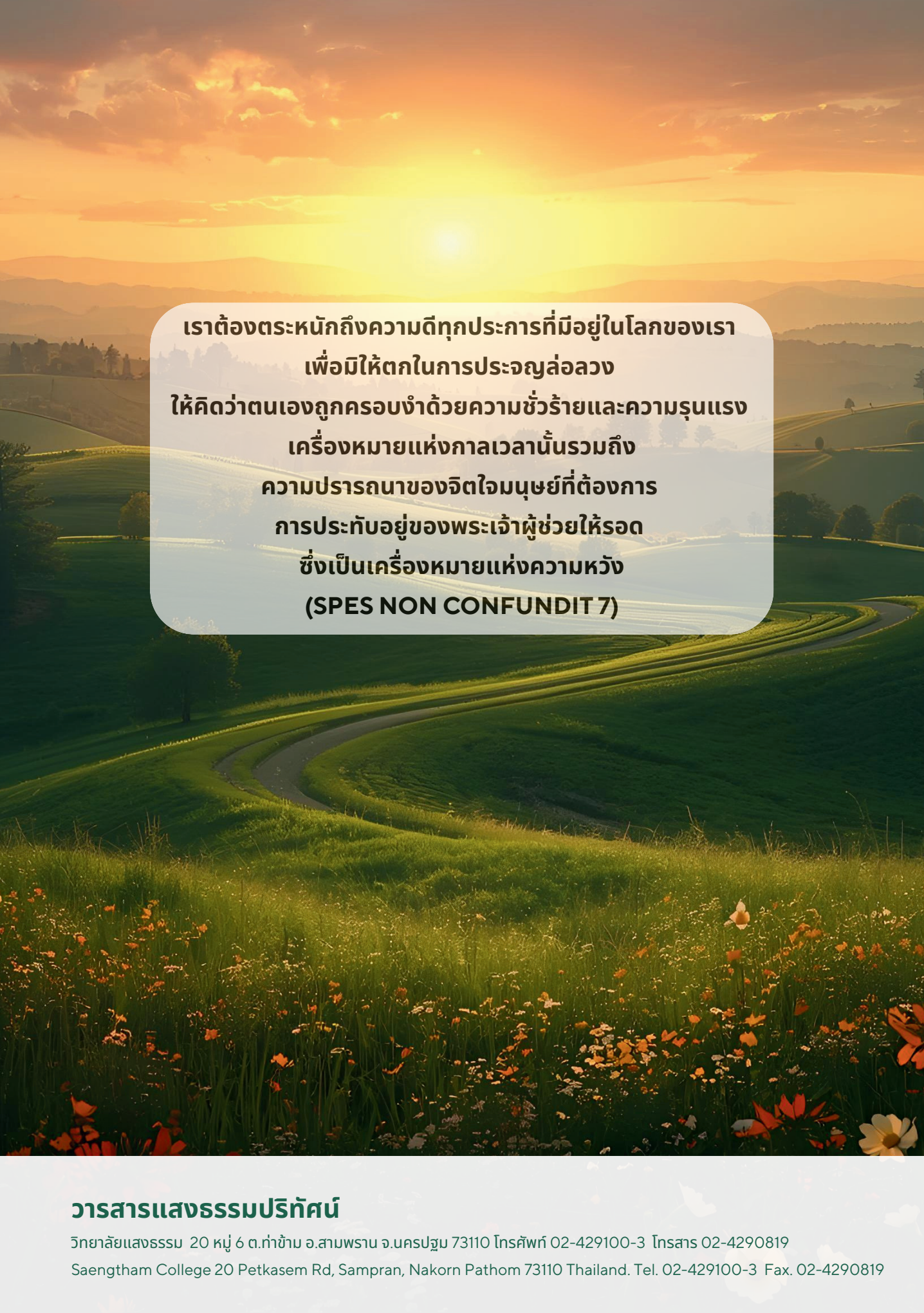
พวกเขากำลังจับ “ไม้กางเขน” ด้านล่างของไม้กางเขนเป็นรูปสมอเรือ ที่หมายถึง “ความหวัง”

หมายถึง “การแสวงบุญของชีวิต” ที่ไม่ได้ราบรื่นเสมอไป

ทางเขนที่โค้งงอ อันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของคลื่น หมายถึง พระเยซูเจ้าที่เป็นหนึ่งเดียวและร่วมเดินทางไปกับมนุษยชาติ ในการฟันฝ่าคลื่นลมแห่งชีวิต เป็นหลักประกันในความหวังในโลกยุคปัจจุบัน

สถานการณ์บนโลกปัจจุบัน จำเป็นต้องมีความหวังให้มากขึ้น

**เราต้องตระหนักถึงความดีทุกประการที่มีอยู่ในโลกของเรา
เพื่อให้ตกในการประจักษ์ล่อลวง
ให้คิดว่าตนเองถูกรอบจําด้วยความชั่วร้ายและความรุนแรง
เครื่องหมายแห่งกาลเวลานั้นรวมถึง
ความปรารถนาของจิตใญ่มนุษย์ที่ต้องการ
การประทับอยู่ของพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด
ซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งความหวัง
(SPES NON CONFUNDIT 7)**

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วิทยาลัยแสงธรรม 20 หมู่ 6 ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110 โทรศัพท์ 02-429100-3 โทรสาร 02-4290819

Saengtham College 20 Petkasem Rd, Sampran, Nakorn Pathom 73110 Thailand. Tel. 02-429100-3 Fax. 02-4290819